بسم الله الرحمن الرحيم

# Mühim Soruların Cevabı

# ŞEHADET

**Dile Getirilen Şahitlik**
**Yayın No: 13**

Kitabın Adı: *Mühim Soruların Cevabı*
Yazarı: *Alaeddin Palevî*
Birinci Baskı: *Temmuz/2008*

Tashih&Redakte: *Abdullah Yıldırım*
Son Okuma: *Betül Güldiren*

Teknik Hazırlık: *Ayfer Berden*
Kapak Tasarım: *Mustafa Erikçi*
Dizgi: Şehadet
Cilt: Göksu

Baskı: *Nokta Ofset Tesisleri*
Yeni Matbaacılar Sitesi
Hacı Bayram Cad. No: 5
Tel: 342 28 42 - Konya



**İLETİŞİM**
Esentepe Mimar Sinan Cd. No 19
Web : www.sehadet.info
msn : admin@sehadet.info
Tel : 0 332 246 44 13
0 506 226 14 49
Konya

# MÜHİM SORULARIN CEVABI

Alaeddin PALEVÎ

Şehadet Yayınları
www.sehadet.info
KONYA

## İÇİNDEKİLER

## Hutbetu'l Hace

Hamd, ezelden ebede dek yalnızca Allah'a özgüdür. O'nu över ve O'ndan Peygamber efendimizi, O'nun ehli beytini ve sahabelerini rahmetiyle kuşatmasını dileriz. Allah Tealâ şöyle buyurmaktadır:

*"Ey iman edenler! Allah'tan sakınılması gerektiği gibi sakının. Sizler, kesinlikle Müslüman olarak ölün." (3/Ali İmran 102)*

*"Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar vücuda getirip (dünyanın dört bir tarafına) yayan Rabbinizden (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının. Adını anarak birbirinizden dilekler dilediğiniz Allah'tan ve sıla-i rahmi kesmekten korkun. Hiç şüphesiz ki O, sizin üzerinize Rakîb'tir. (En ince ayrıntısına kadar her halinizi daima gözetendir.)" (4 Nisa/1)*

*"Ey iman edenler! Allah'tan (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının ve doğru olan sözü söyleyin ki, Allah, yaptığınız amelleri kabul etsin ve günahlarınızı affetsin. Allah ve Resulüne itaat eden, elbette ki bütün büyük emel ve beklentilerini elde etmiştir." (33 Ahzab/71)*

Bütün hitap ve kitapların başında ifade edilmesi sünnet olan "hamd ve salât" fasılasını ifa ettikten sonra...

En doğru söz, Allah'ın kelamı ve en mustakim yol, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in rehberlik ettiği yoldur. Yoldan saptıran en şerli şeyler, dinde sonradan çıkartılan şeylerdir. (Din adına başlı başına bir ibadet olması amacıyla) dinde sonradan çıkartılan her şey bid'attir. Her bid'at sapkınlıktır. Ve hiç şüphesiz ki, her sapkınlık azaba mustehaktır.

## Sunuş

Hamd *“Allah'a davet eden, salih amel işleyen ve -Ben gerçekten Müslümanlardanım- diyen kimseden daha güzel sözlü kim olabilir?” (41, Fussilet/33)* diye buyuran Allah’a özgüdür. Salât ve selam “Size iki şey bırakıyorum. Onlara sarıldığınız sürece asla dalâlete düşmezsiniz. Onlar Allah’ın kitabı ve benim sünnetimdir” diye buyuran Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*’in, O’nun ailesinin, ashabının ve kıyamet gününe kadar O’nun yolundan ayrılmadan mücadele eden tüm mü’minlerin üzerine olsun.

Hiç şüphesiz ki Tevhid mücadelesinin iki önemli unsuru ilim ve ihlastır. Bir Müslüman olarak günde en az on yedi kere Fatiha Suresini okuyoruz. Ve her seferinde bizi ilim ve ihlasla tevhid davetini sunan “*Kendilerine nimet verilenlerin*” yoluna ilet, ilme sahip oldukları halde ihlastan uzak hareket ederek “*gazaba uğrayanların*” ve ilimsiz bir şekilde amel ederek “*dalâlete sapanların*” yolundan uzak tut diye Rabbimize dua ediyoruz.

Biliyoruz ki, geçmiş ümmetlerin yoldan çıkmalarının temel sebebi ilim ve ihlası terk etmeleri idi. Ve aynı şekilde eşsiz Kur’an nesli olan sahabenin kısa bir zaman zarfında Arap cahiliyesinin karanlıklarını yok ederek dünyanın dört bir tarafını İslamın nuru ile doldurmalarının başlıca kaynağı da hiç şüphesiz ilim ve ihlas üzere hareket etmeleriydi. Bugünde dünyanın dört bir yanında tağuti güçlerin Müslümanların üzerine karabasan misali çökmelerinin ve bizlerin güçlü bir şekilde bizden önccekiler gibi bu daveti sunamamamızın asli sebebi ilim ve ihlas ile hareket etmeyi terk etmemizdir. Dünya ve ahirette başa-

rının gelmesi ise ancak ilim ve ihlas bütünlüğünü sağlamak ile mümkün olacaktır.

Elinizdeki kitap son dönemde yetişmiş ender alimlerimizden olan Şeyh Alaeddin Palevî'nin Müslümanlara ilim ve ihlas üzere hareket etme, davalarını bir ilim üzere ortaya koyma, bununla beraber ihlası da biran için dahi olsa elden bırakmamayı öğretme adına ele aldığı çalışmasıdır. Şeyh kitabını yeni başlayanlara yönelik yazdığı için her bir konuyu kısa ve öz ifadelerle izah etmiş ve bu minvalde 120'nin üzerinde soruya cevap vermiştir. Kitapta öncelikle tevhid ve akîdeye dair öncelikle meseleler ele alınmış, daha sonra muasır Mürcie'nin şüphelerine kısa ama doyurucu cevaplar vermiştir. İslama davetin motudu üzerine genel ilkeleri belirtmiş ve son olarakta Müslümanların ihtilaf ettikleri birçok fıkhî meseleyi ele almıştır.

Yayınevimiz kitabı, kitabın içeriğine dair yapmış olduğumuz derslerin ses kayıtlarını ihtiva eden bir CD ile beraber sumaktadır. Bununla şeyh'in ele aldığı meseleler biraz daha geniş bir şekilde anlatılarak okuyucuya daha çok faydalı olma hedefi gözetlenmiştir. Gerek şeyh'in bu mükemmel eserini, gerekse kitaba dair yapmış olduğumuz derslerin ses kayıtlarını ihtiva eden CD'mizi yayına sürerek Müslümanların ilim ve ihlas üzere amel edebilmelerine katkıda bulunmak en büyük arzumuzdur. Hiç şüphesiz ki bu çalışmamızda bütün doğrularımız Rabbimizin hidayetidir. Hatalarımız ise ancak nefislerimizin O'na hakkıyla kulluk edememesindendir. Rabbimizden bu çalışmamızı bizden kabul buyurmasını dileriz.

*"Allahım! Bize dünyada bir iyilik ve ahirette de bir iyilik ver. Ve bizi ateşin azabından koru." (2, Bakara/201)*

*Murat Gezenler*
*Temmuz/2008*
*Konya*

## Mukaddime

Allah'a hamd, O'nun resulüne, ailesine ve sahabelerine salât ve selam olsun dedikten sonra;

Bugün öyle bir zaman da yaşıyoruz ki, beşerî ideolojiler her yeri kaplamış, tağutlar dünyanın neredeyse tamamını kuşatmış, insanları Allah'a kulluktan men ederek kendilerine kul/köle edinmişlerdir. Durum öyle bir hal almıştır ki, Allah'ın egemenliği artk bir köy muhtarının egemenliği kadar değildir. İlim ehli geçinenlerin çoğu tağuti sistemlerden aldıkları birkaç kuruş ücret karşılığında bildikleri hakkı gizlemekte, tağutların isteklerine uygun bir yaşam modelini insanlara sunmaya çalışmaktadırlar. Kimileri sadece bununla yetinmeyerek her fırsatta küfür sistemini meşru gösterme çabasına girmiştir. Bu şekilde şirkin ve cehaletin kök saldığı bir ortamda toplumu İslam'ın hakikatlerinden habersiz kalmış, İslamı sadece dil ile söylenilen "La İlahe İllallah" kelimesinden ibaret zannetmiştir. İrca düşüncesi toplumun tek dini haline gelmiş, kişiler tevhidi bozan hallerden bihaber yaşayıp gitmektedir. Bu düşüncesinin sonucunda ise "La İlahe İllallah" kelimesine ikrar eden herkesin her ne kadar lafzi ve ameli küfür işlese de Müslüman olduğu ya da. Allah'ın indirdiği kitabı terk ederek kendi akıllarından kanun ve yasa çıkaran tağutların itaat edilmesi gereken emir sahipleri olduğu düşüncesi hakim olmuştur. Bununla beraber tağutları inkar eden muvahhidler ise harici, tekfirci ya da terörist olarak isimlendirilmiş, "ya sev ya terk et" diyerek tahkir edilmişlerdir.

Buna karşılık toplumun içinde bazı kesimler de ise Harici düşüncesi hakim olmuş, aslen dinden çıkarmayan günahları işleyenler kafir ilan edilmişlerdir. Küfür olmayan ameller küfür

olarak isimlendirilmiş, kendi nefislerinden uydurdukları delillerle kendi düşüncelerini Allah'a isnat etmeye çalışmışlardır.

Böyle bir ortamda vasat bir düşünceye sahip Müslümanların sayısı yok denecek kadar azalmıştır. Ancak daha üzücü olan ise vasat düşünen Müslümanların dahi dinlerini bilmemeleridir. Allah'ın nimetlendirdiği pek az kimse dışında hemen hemen bir çok Müslüman akîdelerini delilleri ile sunmaktan aciz kalmıştır.

İşte böyle bir toplumu Kur'an ve sünnet ışığında aydınlatmak, ifrat ve tefritten uzaklaşarak vasat bir ümmet olma gerekliliğine binaen bu mütevazi çalışmayı hazırladım. Bununla birlikte bazı çevrelerin bilinçli bir şekilde genç kardeşlerimize "Bunlar sadece üç-beş kişiden ibarettir. Hiçbir şey bilmezler. Kur'an ve sünnetten habersizdirler. Kendi işlerine gelmeyen şeyleri tağut diye isimlendirirler. Ancak bizim bir çok alimimiz bunlar gibi düşünmezler" diyerek saldırmalarına karşın, kardeşlerimize bir destek ve yardımcı olmayı istedim. Kitabın içeriğini soru&cevap şeklinde hazırladım ki böylece yazdıklarım daha kolay anlaşılsın ve okunması kolay olsun. Kitabımda bulunan bütün doğrular yüce Rabbimize ait iken hatalar zayıf nefsime aittir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'dan bu çalışmamı kabul etmesini dilerim. Bidayette ve nihayette hamd alemlerin Rabbine aittir.

*Alaeddin PALEVÎ*

## Birinci Oturum
## Hüküm Ancak Allah'ındır

Gençler yine bir akşam kendi aralarında oturmuşlardı. Amaçları Allah'ın razı olduğu tek din olan İslam dinini en sahih bir şekilde öğrenmekti. Her akşam olduğu gibi hocaları Ali Efendinin o güzel sohbetini dinleyeceklerdi. Ali Hoca ilmiyle amil, ihlas sahibi bir kişiydi. Her akşam gençleri toplar kendilerine Allah'ın ayetlerini hatırlatır, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hayatını ve hadislerini anlatırdı. O akşam, sohbetlerine yeni birisi katılmıştı. İsmi Hasan olan bu genç dinini öğrenme bakımından oldukça hevesli görünüyordu. Hasan devamlı kitap okuyan, araştıran ve aklına takılan konuları çevresinde ilim ehli olarak gördüğü kimselere soran bir kimseydi. Ali Hoca her akşam olduğu gibi gençlere Kur'an okumak için söze başlayacaktı ki, Hasan özür dileyerek şöyle dedi:

— Hocam! Çok özür dilerim ancak önemli bir sorunumu size açmak istiyorum izninizle. Uzun zamandır araştırma içindeyim. Kafama takılan bazı konular var. Birçok hocaya da bu sorularımı ilettim. Ancak bana verilen cevaplar kalbimi tatmin etmedi. İnanın kendimden şüphe etmeye başladım. Eğer bu akşamki sohbetinizde bu konular hakkında bilgi verirseniz hem benim için hem de diğer arkadaşlarım için çok faydalı olacağına inanıyorum.

Ali Hoca gülümseyerek "Elbette neden olmasın. Burada oturmamızın sebebi dinimizi öğrenmek ve onunla amel etmektir. Senin için önemli olan bizim için de önemlidir. Sorunların neyse Allah'ın izni ile bildiğimiz kadarıyla halletmeye çalışalım" dedi.

Ali Hocanın bu olumlu tavrına oldukça memnun kalan Hasan hiç duraksamadan hemen hocasına şöyle bir soru yöneltti:

— Hocam bizim mahallede bazı arkadaşlarımız Seyyid Kutub, Mevdudi gibi alimlerin kitaplarını okuduktan sonra çok değiştiler. Her karşılaşmamızda şu an bizi yöneten idarecilerin kâfir olduklarını, çünkü Allah'ın kitabı ile hükmedilmeyen bir parlamentoda yer almanın küfür olacağını, Allah'ın indirdiği kitabı bir kenara atarak kanun koyanların, yasa çıkaranların müşrik ve mürted olduklarını iddia ediyorlar. Öncelikle bizleri bu konu hakkında aydınlatırsanız çok memnun kalırım. Arkadaşlarımızın bu sözleri doğru mudur acaba? Siz böyle bir görüşe sahip kişiler hakkında ne düşünüyorsunuz.?

Ali Hoca büyük bir dikkatle ve sabırla Hasan'ın sözlerini dinlemişti. Hasan sözlerini bitirdikten sonra "Gerçekten aklına takılan konu oldukça önemli bir konuymuş" diyerek sözlerine başladı:

— Öncelikle şunu hatırlatmak isterim. Hepimizin bildiği üzere abdesti bozan bazı durumlar vardır. Kişi abdest aldıktan sonra şayet bu hallerden bir tanesi kendisinden sadır olursa o kişinin abdesti bozulur ve abdest ile yapılabilecek amelleri yapamaz. İşte nasıl abdesti bozan bazı durumlar varsa aynı şekilde imanı ve tevhidi bozan durumlar da vardır. Bunlar bazen bir söz, bazen bir amel ve bazen de bir inanış biçimi yani itikaddır. Bunlara küfür sözleri, küfür amelleri ya da küfür itikadı denir. İşte kim iman ettikten sonra küfrü gerektiren sözlerden birisini söylerse ya da küfür amellerinden birini işlerse dinden çıkar ve mürted olur. Örnek olarak, ikrah (zorlama) olmadan küfür ilkelerini ikrar ederse, demokrasinin, laikliğin İslam dininden daha iyi olduğuna inanırsa, putlara ibadet ederse, hac takarsa dinden çıkar ve mürted olur. Aynı şekilde Allah'ın kanunlarını bırakarak yeni kanun ve yasalar çıkarmak da küfür amellerindendir. Kim hangi niyetle olursa olsun, Allah'ın kitabından bağımsız bir şekilde kanun çıkarır, yasa koyarsa o kimse kâfir olmuştur. Bu konuda İslam ümmeti icma etmiştir. Böyle bir amelde bulunan kimsenin kâfir olacağına dair Allah'ın kitabında yüzlerce ayet

vardır. İslam alimleri bu ayetlere yaptıkları tefsirlerde günümüzde olduğu gibi Allah'ın kitabını terk ederek kanun ve yasa koyanların kâfir olacağını açık açık söylemişlerdir. Mesela büyük müfessir İbn-i Kesir *(rahimehullah)* Maide Suresi'nin 50. ayetinin tefsirinde şöyle demektedir:

"Allahu Teala, her hayrı kapsayıcı, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine cahiliyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalâlet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dinlerin karışımı ve beşeri görüşlerden meydana gelen Cengiz Han'ın vazettiği Yes'ak gibi İslam dışı hükümlere yönelenin imanını kabul etmiyor. Yes'ak, Cengiz Han'ın Kur'an, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitaptır. Cengiz Han öldükten sonra yerine geçen çocukları, İslam'a girdikleri halde bu kitabı anayasa kitabı olarak görmeye devam ettiler. Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetini bir kenara atarak bu kitaptaki hükümlerle Tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimseler kâfirdir. Bunlarla büyük küçük her meselede yalnız Allah'ın hükmüne dönünceye kadar savaşmak farzdır."[1]

İbn-i Kesir *(rahimehullah)* aynı fetvayı el-Bidaye ven Nihaye isimli eserinde de tekrarlamaktadır. İbn-i Kesir'in bu fetvası üzerine Said Havva şöyle demektedir:

"Allame İbn-i Kesir'in söylediği bu fetvaya karşı çıkan hiçbir alim tasavvur etmem. Biz aslen şunu açıkça söyleriz. Bir parti İslam nizamını terk ederse, kendi tüzüğüne küfür maddelerini katarsa veya La İlahe İllallah kelimesine ters kanun ve dustur vazederse, biz onlara kâfir deriz. Aynı şekilde kim de böyle bir hükümete yardım edip, onları kollarsa biz ona da kâfir deriz."[2]

İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* Allah'ın helal ve haramlarını terk ederek kanun koyanların kâfir olduğuna dair ümmet arasında icma olduğunu söylemiş ve bunu meşhur "Mecmuu-l Fetava" isimli eserinde birkaç yerde tekrarlamıştır.[3] Aynı şekil-

---

[1] İbn-i Kesir: 5/2364.

[2] El'Esasü Fit'Tefsir, Maide Suresi 50. ayetin tefsiri.

[3] Bkz. Mecmuu-l Fetava, 3/267, 28/52.

de Allame İbn-i Kayyim el-Cevziyye de bu konuda icmayı zikretmektedir.[4] Konunun daha iyi anlaşılması ve hüccetin daha belirgin olması adına sizlere bazı ayetler okumak ve bu ayetlere ilişkin alimlerin görüşlerini söylemek isterim. Bakınız Allah'ın kitabından hariç kanun çıkarmanın, Allah'ın hükümlerini terk ederek yeni yasalar ihdas etmenin küfür olduğuna dair delillerden bir tanesi Allahu Teala'nın şu ayetidir:

> *"Yoksa onların, Allah'ın dinde izin vermediği şeyi kendilerine meşru kılacak ortakları mı vardır? Eğer azabın ertelenmesine dair kesin yargı sözü olmasaydı, aralarında hemen hüküm verilir, işleri bitirilirdi. Gerçekten zalimler için acı bir azab vardır." (42, Şûra/21)*

Allah *(Subhanehu ve Telâ)* bir başka ayette şöyle buyurmaktadır:

> *"Onlar, Allah'tan başka bilginlerini ve rahiplerini de kendilerine Rab edindiler, Meryem oğlu Mesih'i de. Oysa onlar bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardı. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, müşriklerin ortak koştuğu şeylerden de münezzehtir." (9, Tevbe/31)*

Allame ibni Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle der:

İmam Ahmed, Tirmizi ve İbn-i Cerir'in muhtelif kanallardan olmak üzere Adiyy bin Hatem'den rivayetlerine göre, Allah Resulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in daveti ona ulaştığı zaman o Şam'a gitmişti. Adiyy cahiliye döneminde Hıristiyan olmuştu. Kız kardeşi ve kavminden bir gurup esir edildiler sonra Allah Resulu *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Adiyy'in kız kardeşine ihsanda bulundu, ona hediyeler verdi. O da kardeşine dönerek onu İslam'a girmeye ve Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile görüşmeye teşvik etti.

Adiyy bu sebeple Medine'ye geldi. Boynunda gümüşten bir haç olduğu halde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in huzuruna çıktı. Bu esnada Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* '*On-*

---

[4] Ahkamu Ehlu-z Zimme; 1/259.

*lar, Allah'tan başka bilginlerini ve rahiplerini de kendilerine Rab edindiler, Meryem oğlu Mesih'i de....'* ayetini okudu. Adiyy derki:

"Ben, onlar din adamlarına ibadet etmiyorlardı" dedim. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buna karşılık şöyle dedi:

"Evet onlar helâlı haram haramı helal yaptılar diğerleri de bunlara itaat ettiler. İşte onların ibadeti budur."[5]

Bu ayet, Allah'ın haramlarını helalleştirip, helallerini haramlaştırmak suretiyle Allah'ın indirdiği hükümleri değiştirenlerin küfre girdiklerine dair açık bir nastır. İşin aslı bu konuda birçok ayet ve nakil getirmek mümkündür. Ancak başta da belirttiğim gibi tüm ümmet Allah'ın indirdiği hükümleri değiştirerek teşride bulunanların küfrü üzerinde ittifak etmiştir. Ben konunun daha fazla uzamaması adına sadece bu anlattıklarımı yeterli görüyorum. İnşallah anlaşılmıştır.

Ali Hocayı büyük bir dikkatle dinleyen Hasan anlaşıldığını tasdik edercesine kafasını salladıktan sonra hocaya şöyle bir soru yöneltti:

— Hocam Allah'a hamd olsun anlattıklarınızı gayet iyi anladım. Ancak ben birçok hoca ile konuştum. Birçok alime sordum. Onların çoğu "Bir kimse küfür ameli işlese dahi kalbinden küfre itikad etmediği sürece kâfir olmaz" dediler. Anlattığınız gibi Allah'ın kanunlarını terk ederek yeni kanunlar yapmak küfürdür. Bunu kabul ediyorum. Ancak bunu yapan milletvekilleri, parlamenterler kalplerinden buna inanmıyorlar. Bu yaptıklarını helal görmüyorlar. Allah'ın kanunlarını inkâr etmiyorlar. Bu gerçek göz önünde iken biz bu kimselere nasıl kâfir deriz?

— Öncelikle burada sana şunu hatırlatmak isterim güzel arkadaşım. Bizim için önemli olan Allah'ın kitabına ve Resulü'nün sünnetine tabi olmaktır. Bunların dışında kalan sözler ise Allah'ın indirdiği vahye uyduğu sürece alınır. Kim söylerse söylesin Allah'ın kitabına, Resulullah'ın sünnetine uymayan sözlerin bizim katımızda hiçbir değeri yoktur. Bu konuda bahsettiğin

[5] İbni Kesir tefsiri 7/3456.

alimlerin ve hocaların görüşüne gelince... Bu görüş kesinlikle ehli sünnet alimlerinin görüşü değildir. Bilakis bu görüş sapık bir mezheb olan Mürcie mezhebinin görüşüdür. Muasır Mürcienin itikadıdır. Onlara göre bir kimse şehadet kelimesini söyledikten sonra ne yaparsa yapsın kalbiyle küfretmediği sürece imanına bir zarar gelmez. Fakat ehli sünnet alimleri böyle bir itikada kesinlikle sahip değillerdir. Ehli sünnet alimlerine göre bir kimse küfrü gerektiren bir amelde bulunursa kâfir olur. O kişinin kalbinde bulunan itikadına ya da niyetine bakılmaz. Bu konuda şu ayetler meseleyi çok güzel açıklamaktadır:

> *"Onların dünya hayatında çalışmaları boşa gitmiştir. Oysa onlar güzel işler yaptıklarını sanıyorlardı." (18, Kehf/104)*
>
> *"(O) bir topluluğu doğru yola iletti, bir topluluğa da sapıklık hak oldu. Çünkü onlar, şeytanları Allah'tan başka dostlar tuttular ve kendilerinin de doğru yolda olduklarını sanıyorlar." (7, Araf/30)*
>
> *"Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinden fazla yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın. Öyle yaparsanız, siz farkına varmadan amelleriniz boşa gider." (49, Hucurat/2)*
>
> *"Eğer kendilerine sorarsan, "Biz sırf lafa dalmış, şakalaşıyorduk." derler. De ki: "Allah ile, âyetleri ile ve peygamberi ile mi alay ediyorsunuz? Boşuna özür dilemeyin, iman ettik dedikten sonra küfrünüzü açığa vurdunuz. İçinizden bir kısmını affetsek bile bir kısmını suçlarında ısrar ettikleri için azabımıza uğratacağız." (9, Tevbe/65-66)*

Aslında bu ayetlerde mesele çok güzel açıklanmaktadır. Ancak bu şüphe günümüzde Mürcie itikadının yayılması sebebiyle birçok kimsenin içine düştüğü bir şüphedir. Senin de dediğin gibi onlar, küfre göğüs açmadığı, kalbiyle küfre inanmadığı sürece hiç kimsenin kâfir olmayacağını söylemektedirler. Bunun sonucunda ise Allah'ın kitabını, Resulullah'ın sünnetini bir kenara bırakarak beşeri kanunları ihdas edenlerin kâfir olmayacağını iddia ediyorlar. Meselenin oldukça önemli olmasından do-

layı burada ehli sünnet alimlerinin konu ile ilgili sözlerini aktarmak istiyorum. Bakalım ehli sünnet alimleri bu konuda ne demişler.

Hanefi mezhebi alimlerinden Sadreddin Konevi "Kim küfür sözünü söylerse, söylediklerine inanmasa bile kâfir olur" demektedir. Molla Ali el-Kari Fıkhı Ekber Şerhin'de "Bil ki kişi, ikrah altında olmadan manasını bilerek bir küfür sözü söylerse, söylediğine inanmasa dahi kâfir olur" der. Yine Hanefi alimlerinden İbn-i Abidin "Kim ki küfür kelimesini ister şakayla, ister oyun olsun diye telaffuz ederse tüm ilim adamlarımıza göre kâfir olur. Neye inandığına bakılmaz" demektedir.[6] Şafi alimlerinden büyük hadis alimi İmam Nevevi *(rahimehullah)* "Kim ki darul Harpte esir olmadığı halde küfür kelimesini telaffuz ederse, onun mürtedliğine hükmedilir. Zira kişinin darul harpte yaşaması ikrah altında olmasına delalet etmez" demektedir. Maliki alimlerinden Kadı Ebu Bekir İbnu-l Arabi *(rahimehullah)* "Küfür sözlerini ister şaka ile ister ciddi bir şekilde söyleyen kimsenin kâfir olduğu hususunda ümmet içinde ihtilaf yoktur" der. Hanbeli alimlerinden İbn-i Kudame el-Makdisi *(rahimehullah)* ise "Kişinin inanarak küfre girmesi, şüpheye düştüğü için küfre girmesi ya da ister alay ederek ister ciddi olarak fark etmeksizin küfür lafzını söylemekle küfre girmesi arasında fark yoktur" demektedir.

Dikkat edersen sana dört mezhep alimlerinden nakillerde bulundum ve özellikle bir noktaya vurgu yapmak istedim. Bu konuda ehli sünnet alimleri arasında hiçbir ihtilaf yoktur. Ehli sünnete mensup bütün alimler bu konuda fikir birliği içindedir. İsterseniz bu konuyla ilgili alimlerden bir çok nakil getirebilirim. Ancak kanaatimce bu kadarı yeterlidir.

- Hocam Allah sizden razı olsun. Gerçekten çok doyurucu bilgiler verdiniz. Artık iyice öğrendik ki, Allah'ın kitabını bir kenara bırakarak yeni kanunlar koyanlar kalpleri ile bu yaptıklarını onaylamasalar da Allah'ın hükmüne göre apaçık kâfirdirler.

---

[6] Haşiyetu Reddul Muhtar 4/408; Bahru-r Raik Şerhu Kenzud Dekaik 13/488.

Vakit çok geç oldu. Ancak bize çok kısa bir şekilde günümüzün parlamentolarında çıkan bu kanunları uygulayan hakimlerin durumu hakkında da bilgi verirseniz sevinirim. Yani daha açık bir ifade ile bu kanunları koyanlar ile uygulayanlar arasında bir fark var mıdır? Yoksa her iki gurupta aynı hükme mi girerler?

Ali Hoca Hasan'ı dikkatlice dinledikten sonra söze başlar:

- Evet kardeşim... Beşeri kanunları çıkaranlar bu fiilleriyle nasıl kâfir olurlarsa aynı şekilde Allah'ın şeriatini terk ederek beşeri kanunlarla hükmeden hakimler de kâfir olurlar. Hatta bu hakimler yüce rabbimizin Kur'an'da bildirdiği gibi kâfir olmalarının yanında hem zalim hem de fasık olurlar. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." (5, Maide/44)*
>
> *"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir." (5, Maide/45)*
>
> *"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar fasıkların ta kendileridir." (5, Maide/47)*

Hasan, Ali Hocanın sözlerinden çok etkilenmiştir. Sorduğu soruya aldığı cevaplar gayet doyurucudur. Aslında hiç susmamak, Ali Hocayı hiç bırakmamak istemektedir. Ancak vakit oldukça geç olmuştur. Bir hafta sonra yine aynı gün ve aynı saatte sohbet etmeye karar verilir. Gençler birer birer evlerinin yolunu tutarlar. Hepsi gönül huzuru ile evlerine dönerler. Zira Ali Hoca uzun zamandır kafalarını karıştıran bir konuya temas etmiş ve oldukça açık bir şekilde delilleriyle izah etmiştir. Özellikle Hasan aldığı cevaplar karşısında oldukça tatmin olmuş ve daha bilmediği birçok konuyu bu şekilde bütün delilleriyle öğrenebilmek için gelecek haftayı sabırsızlıkla beklemeye koyulmuştur.

## İkinci Oturum
## Tağuti Sistemlere İtaat

Aradan bir hafta geçmiştir. Hasan, Ali Hoca'nın Allah'ın indirdiği kanunları bırakıp yeni kanunlar çıkaranların küfrüne dair anlattıklarını tekrar tekrar düşünmüş ve Ali Hoca'nın getirdiği delillerle kalbi sükun bulmuştur. Ancak kafasında daha birçok soru vardır. Sorularını bir bir Ali Hoca'ya sormak ve öğrenmek istemektedir. Hiç vakit kaybetmeden Ali Hoca'dan konuşmak için izin aldıktan sonra sorularını sormaya başlar:

— Hocam! Bundan önceki dersimizde Allah'ın kanunlarını terk ederek kendi akılları ile kanunlar çıkaranların ve bu kanunları uygulayanların küfrüne dair anlattıklarınız zihnimize tam olarak yerleşmiştir Allah'a hamd olsun. Bu hafta ise sizden öğrenmek istediğimiz bu şirk ideolojilerine itaat etmek ve bu sistemleri desteklemektir. Sizinde malumunuzdur ki günümüzde hocaların büyük çoğunluğu şirk sistemlerini desteklemeyi küfür ve şirk olarak görmezler. Acaba bu konu hakkında sizin görüşleriniz nelerdir?

— Allah'a hamd, Resulüne salât ve selam olsun. Kardeşlerim öncelikle belirtmek isterim ki, bu şirk ve küfür sistemlerini kuranlar, Allah'ın kanunlarını atıl bırakarak yeni kanunlar ihdas edenler nasıl küfre girerlerse aynı şekilde onlara bu hakkı verenler de şirk bataklığına saplanmışlardır. Zira sadece ama sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya ait olan egemenlik hakkını beşere tahsis ederek şirk koşmanın en açık örneğini sergilemişlerdir. Şunu bilmemiz gerekir ki, Allah'ın helal ve haramlarını iptal ederek kanun koyan kimselere itaat etmek apaçık bir şirk ve ayan beyan küfürdür. Bu konunun önemine binaen konuyu bi-

raz uzun tutmak, konu hakkında ayetleri ve bu ayetlere ilişkin İslam alimlerimizin sözlerini size aktarmak isterim. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Onlar, Allah'tan başka bilginlerini ve rahiplerini de kendilerine Rab edindiler, Meryem oğlu Mesih'i de. Oysa onlar bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardı. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, müşriklerin ortak koştuğu şeylerden de münezzehtir." (9, Tevbe/31)*

Allame İbni Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle der:

İmam Ahmed, Tirmizi ve İbn-i Cerir'in muhtelif kanallardan olmak üzere Adiyy bin Hatem'den rivayetlerine göre, Allah Resulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in daveti ona ulaştığı zaman o Şam'a gitmişti. Adiyy cahiliye döneminde Hıristiyan olmuştu. Kız kardeşi ve kavminden bir gurup esir edildiler. Sonra Allah Resulu *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Adiyy'in kız kardeşine ihsanda bulundu, ona hediyeler verdi. O da kardeşine dönerek onu İslam'a girmeye ve Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile görüşmeye teşvik etti. Adiyy bu sebeple Medine'ye geldi. Boynunda gümüşten bir haç olduğu halde Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in huzuruna çıktı. Bu esnada Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* '*Onlar, Allah'tan başka bilginlerini ve rahiplerini de kendilerine Rab edindiler, Meryem oğlu Mesih'i de....*' ayetini okudu. Adiyy der ki:

"Ben, onlar din adamlarına ibadet etmiyorlardı" dedim. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buna karşılık şöyle dedi:

"Evet onlar helâlı haram, haramı helal yaptılar. Diğerleri de bunlara itaat ettiler. İşte onların ibadeti budur."[7]

Görüleceği üzere ayette Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Yahudi ve Hıristiyanların din adamlarını rabler edindiğini buyurmuş, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'de bu rab edinmenin onlara Allah'ın izin vermediği hususlarda itaat şeklinde tezahür ettiğini söylemiştir. Nitekim bu konuda İslam alimleri de bizlere

---

[7] İbn-i Kesir tefsiri 7/3456.

çok net ve sarih açıklamalarda bulunmuşlardır. Huzeyfe, İbn-i Abbas ve başkaları "Muhakkak ki, Yahudi ve Hıristiyanlar din adamlarının helal ve haram kıldıkları şeylerde onlara tâbi olmuşlardır" demişlerdir. Süddi ise: "Onlar insanları nasihatçi kabul ettiler, Allah'ın kitabını ise terk edip arkalarına attılar." demiştir.[8]

İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* Ebu'l Bahteri'den bu ayet hakkında şu sözü rivayet etmektedir:

"Onlar din adamlarına namaz kılmadılar. Şayet din adamları onlara ruku ve secde etme şeklinde kendilerine ibadet etmelerini emretseydi din adamlarına bu noktada itaat etmezlerdi. Ancak Allahu Tealâ'nın haram kıldıklarını helal, helal kıldıklarını da haram tanımaları hususunda kendilerine itaat edilmesini emrettiler, onlar da bu emre itaat ettiler. İşte onların din adamlarını rab edinmeleri bu şekilde olmuştur."[9]

Bagavi *(rahimehullah)*, bu ayetin tefsirinde ehli kitabın, haham ve rahiplerine secde ve ruku şeklinde bir ibadetlerinin olmadığını söyleyenlere şöyle cevap vermektedir:

"Onlar Allah'a karşı gelerek din adamlarının helal gördüklerini helal, haram gördüklerini haram kabul ederek onlara itaat ettiler. İşte böylece rab edindiler."[10]

Kurtubi *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Bu buyruk ile ilgili Meani-l Kur'an'a dair eser yazanlar derler ki: Onlar alimlerine ve rahiplerine her hususta itaat ettiklerinden dolayı onları rabler konumuna çıkardılar."[11]

Aynı konuya dair İmam Kurtubi *(rahimehullah)*, Ali İmran Suresi'nin 64. ayetinin tefsirinde şöyle demektedir:

> *"Allah'tan başka birbirimizi rabler edinmemek üzere..."*

"Bu ayet; 'Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın haram kıldığını he-

---

[8] İbn-i Kesir Tefsiri, 7/3456.
[9] Mecmuu-l Fetava, 7/76.
[10] Bagavi Tefsiri, 3/285.
[11] El-Camiu Li Ahkam, 8/198.

lal, helal kıldığını haram yapma konusunda birbirimize tabi olmayalım' demektir. Bu ayetin manası, *Onlar, Allah'tan başka bilginlerini ve rahiplerini de kendilerine Rab edindiler, Meryem oğlu Mesih'i de..."* ayetinin manası gibidir. Bu ayet ise; 'Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram yapan kimselere tabi olanlar, o kimseleri Rab seviyesine çıkardılar' manasındadır."[12]

Fahreddin Razi tefsirinde şöyle demektedir: Müfessirlerden çoğu şöyle demişlerdir:

"Bu ayette yer alan rablerden maksat, o Yahudi ve Hıristiyanların alim ve ruhbanlarının, alemin ilahları olduklarına inanmaları manası olmayıp aksine o ahbar ve ruhbanlarına her türlü emir ve yasaklarında itaat etmeleridir."[13]

Yine aynı ayetle ilgili Seyyid Kutub *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Çünkü onlar dini emirlerini alim ve rahiplerinden alıyorlar, onlardan aldıkları emirlere itaat ediyorlar ve tâbi oluyorlar. İbadet ve itikat bir tarafa böyle bir fiil bile failini müşrik yapmaya kafidir. Allah'a ortak koşmak, sadece yasama hakkını Allah'tan başkasına vermekle de tahakkuk eder. Böyle bir fiil sahibini müşrik yapmaya kafidir."[14]

Gerek ayetten, gerek ayete dair nebevi açıklamadan, gerekse de ilim ehlinin ifadelerinden anlaşılmaktadır ki, kitap ehlinin alimlerini rab edinmeleri, onlara Allah'ın indirdiği esaslara muhalif hususlarda itaat etmeleri şeklinde olmuştur. Yani, kim Allah'ın şeriatına muhalif hususlarda bir başkasına itaat ederse bu itaati sebebi ile itaat ettiği merciyi rab edinmiştir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bir başka ayette ise şöyle buyurmaktadır:

> *"Şeytanlar, dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara uyarsanız, muhakkak ki, Allah'a ortak koşanlardan olursunuz." (6, En'am/121)*

Bu ayetin sebebi nüzulü, müşriklerin eti yenilecek hayvan-

---

[12] El-Camiu Li Ahkam

[13] Tefsiri Kebir, 11/485.

[14] Fi Zilali-l Kur'an 7/264.

lar üzerine ortaya çeşitli şüpheler atmalarıdır. Bilindiği üzere dinimizce kendi kendisine hastalık sonucu, kaza sonucu ya da başka bir sebeple ölen hayvanların etlerinin yenilmesi haram kılınmıştır. Şer'i kesim yapılmadığı sürece hiçbir hayvanın etinin yenmesi caiz değildir. Bu hükme binaen müşrikler, şer'i kesim olmadan ölen hayvanların Allah'ın kılıcı ile öldürüldüğüne inanıyorlar ve "Muhammed Allah'ın kılıcı ile ölen bir hayvanın etini yemiyor da kendi kestiğini yiyor" diyerek şüphe saçıyorlardı. İşte bunun üzerine bu ayet nazil olmuştur. Görüleceği üzere Allah'ın indirdiği hükme muhalif böyle bir durumda müşriklere itaat etmenin, insanı şirk ehlinden yapacağı ayetin ifadesinden açıkça anlaşılmaktadır. Bu ayete dair tefsirlerde şu bilgiler mevcuttur:

"Süddi der ki: Müşrikler Müslümanlara 'Siz Allah'ın rızasına uyduğunuzu nasıl iddia ediyorsunuz. Allah'ın kestiğini yemiyorsunuz da kendi kestiğinizi yiyorsunuz' dediler. Bunun üzerine Allahu Tealâ *'eğer onlara itaat ederseniz…'* yani meytenin etinden yerseniz *'…sizde müşrik olursunuz…'* buyurdu. Mücahid, Dahhak ve selef alimlerinden bir çoğu da böyle söylemiştir."[15]

Zeccac *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: "Bu ifade de, Allah'ın haram kıldıklarından birini helal ya da helal kıldıklarından birini haram kabul eden her insanın, müşrik olduğuna dair bir delil vardır. Çünkü Allahu Tealâ kendisi dışında bir başka hakim kabul edeni müşrik saymıştır. İşte şirk budur."[16]

Seyyid Kutub *(rahimehullah)* bu ayeti tefsir ederken şöyle demiştir: "Yani siz Allah'ın emrettiği hususlardan yüz çevirip, şeriatını terk edip başkalarının sözüne uyarsanız, Allah'ın hükmünün yerine başkalarının hükmüne koşarsanız, işte bu yaptığınız şirktir. Kim bir insanın kendisinden uydurduğu hükümlere itaat ederse, bu hüküm çok küçük ve basit bir mesele dahi olsa o şüphesiz müşriklerdendir. Müslüman olup da böyle bir fiil işle-

---

[15] İbn-i Kesir Tefsiri, 6/2816.
[16] Tefsiri Kebir, 10/152.

yen doğrudan doğruya İslam'dan çıkıp şirke girmiş demektir. Ne kadar kelime-i şehadet getirirse getirsin fark etmez... Mademki o Allah'tan başkasının hükmüne uymakta, Allah'tan başkasının hükmüne itaat etmektedir, bu onun durumunu değiştirmez.

Bu kesin hükümlerin ışığı altında bugün yeryüzündeki cemiyetlere göz attığımızda tamamen şirk ve cahiliyeden başka bir şey göremeyiz. Allah'ın koruduğu kitlelerden başka yığınlarca insanın şirk ve cahiliye bataklığı içinde yüzdüğünü müşahede ederiz. Allah'ın muhafaza ettiği kimseler yeryüzünde ilahlık taslayan zalim putlara karşı gelirler, cebir hududu dışında kalan hiçbir halde onların hüküm ve şeriatına itibar etmezler."[17]

Yine bir başka ayette ise Allahu Tealâ şöyle buyurur:

> *"Gerçekten doğru yol kendilerine açıkça belli olduktan sonra gerisin geri küfre dönenlere şeytan, kötülüklerini güzel göstermiş ve onları uzun emellere düşürmüştür. Çünkü onlar Allah'ın indirdiğini beğenmeyen kimselere: "Bazı işlerde biz size itaat edeceğiz" demişlerdi. Oysa Allah onların gizlediklerini biliyordu." (47, Muhammed/25-26)*

Görüleceği üzere bu ayette Allahu Tealâ bazı kimseleri, Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayanlara karşı sadece dilleri ile itaat edeceklerini söylemelerini, onların arkalarına dönmelerine yani irtidat etmelerine bir sebep olarak göstermektedir. "Ayette geçen arkalarını döndüler ifadesi, imanı terk ederek küfre döndüler demektir."[18]

Bu ayetin tefsirinde, Şeyh Muhammed Emin Şenkîti *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu ayetler Allah'ın indirdiklerinden nefret edenlere itaat edip onların batıl düşüncelerine destekçi olanların kâfir olduklarını ifade etmektedir. Çağımızda bu ayetlerin ihtiva ettiği mana ve tehditleri bütün Müslümanların düşünmesi zorunludur.

---

[17] Fi Zilali-l Kur'an, 5/415-416. Ayete dair diğer nakiller için bkz. İbn-i Kesir (2/272), Ebu Suud (2/438), Şaravî (7/3910), Kasımî (6,2491).

[18] İbn-i Kesir Tefsiri, 13/7307.

Zira kendini Müslüman zannedenlerin çoğu bu ayetlerin kapsamına girmektedirler. Çünkü doğudaki ve batıdaki tüm kâfirler Allah'ın, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e indirdiği kitaptan nefret etmektedirler. Kim bu kâfirlere ayetin ifade ettiği gibi *"bazı konularda size itaat ederim"* derse, bu ayetlerin tehdidinin altına girecektir. Tabi ki her konuda onlara itaat edenler daha çok bu ayetlerin mefhumuna girerler. Şu andaki beşeri sistemlere itaat edenler şüphesiz bu ayetin kapsamı altına girmektedirler. Dikkat! Dikkat! Bazı konularda size itaat ederim diyenlerden olma."[19]

Şeyh Muhammed Emin Şenkîti Kehf Suresi'nin 26. ayetine yaptığı tefsirde ise şöyle demektedir:

"Kur'an'ı Kerim'in naslarından açıkça anlaşılmaktadır ki, şeytanın dostları vasıtası ile koydurduğu, İslam şeriatına muhalif beşeri kanunlara tabi olanların kâfir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allah'ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kâfir ve müşrik kimseler şüphe ederler."[20]

Bununla beraber şirk ideolojilerini ayakta tutma adına onları desteklemek onlarla vela (dostluk) bağı kurmaktır ki, bu da apaçık bir şirktir. Zira tevhid kelimesi "La İlahe İllallah" iki cümleden oluşmaktadır. Birincisi, tüm tağuti düzenlerden teberri edip uzaklaşmak, ikincisi ise İslamı bir bütün olarak kabul ederek Müslümanlarla vela bağı kurmaktır. Şayet kişi şirk düzenlerini destekleyip, onlarla dostluk bağı kurarsa bu hareket tevhidin sıhhatini bozar. Kişinin ebedi cehennemliklerden olmasına sebep olur. Bakınız Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* küfür ehliyle vela (dostluk) bağı kuranlar hakkında ne buyuruyor:

> *"Ey iman edenler! Yahudileri ve Hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onları dost edinirse, şüphesiz o onlardan olur. Şüphesiz Allah, zalim kavmi doğru yola iletmez." (5, Maide/51)*

Kurtubi *(rahimehullah)* şöyle der: "Allahu Tealâ'nın *"içiniz-*

---

[19] Edvau-l Beyan, 3/383.
[20] Edvau-l Beyan, 4/73-74.

*den kim onları veli edinirse"* buyruğu, kim onlara Müslümanlar aleyhine destek verirse, *"muhakkak o da onlardandır"* demektir. Allahu Tealâ bu ayetle, böylesinin hükmünün onların hükmü gibi olacağını beyan etmektedir. Bu da Müslümanın mürtedden miras almasına engel olması anlamına gelir.

Şöyle de denilmiştir: Allahu Tealâ'nın, *"Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar"* buyruğu ile yardımlaşmak hususu kast edilmektedir. *"İçinizden kim onları veli edinirse, muhakkak o da onlardandır"* buyruğu da şart ve cevabıdır. Yani, bunun böyle olmasına sebep, onları veli edinen kimsenin bizzat Yahudi ve Hıristiyanların muhalefetleri gibi, Allah'a ve Resulüne muhalefet etmiş olmasıdır. Onlara düşmanlık beslemek vacip olduğu gibi, artık ona da düşmanlık beslemek vacip olmuştur. Onlar için cehennem nasıl vacip olduysa, böylesi için de cehennem vacip olmuştur. Bunun sonucunda o da onlardan, yani onların arkadaşlarından olmuştur."[21]

Yine bu ayetin açıklamasına dair İbn-i Hazm şöyle der: "Allahu Tealâ'nın, *"İçinizden kim onları veli edinirse, muhakkak o da onlardandır"* ayeti, bu kişinin zahiri durumuna göre kâfir olduğunu belirtmektedir. Bu, iki Müslümanın dahi ihtilaf etmeyeceği bir haktır."[22]

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bir başka ayette şöyle buyurur:

> *'Ey iman edenler! Eğer babalarınız ve kardeşleriniz imana karşılık küfürden hoşlanıyorlarsa, onları dost edinmeyiniz. Sizden her kim onları dost edinirse işte onlar da zalimlerin ta kendileridir.' (9, Tevbe/23)*

Bu ayetin tefsiri saadetinde Kurtubi *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu, âyet-i kerimenin zahirinden anlaşıldığına göre bütün mü'minlere yönelik bir hitaptır. Ve âyet-i kerimenin mü'minlerle kâfirler arasındaki velayet (dostluk) bağını koparmak bakımından Kıyamete kadar hükmü bakidir.

---

[21] El-Camiu Li Ahkam

[22] el-Muhalla, 33/12. Bu ayetin tefsiri için bkz. Şevkani, Fethu-l Kadir (2/50); Tefsiru-l Kasimî (6/240); Ebu Suud Tefsiri (3/48).

*"İmana karşılık küfürden hoşlanıyorlarsa…"* Yani, küfrü sevecek olurlarsa işte böylelerine itaat etmeyin ve onlara özel bir konum vermeyin demektir. Yüce Allah *"Ey iman edenler! Yahudileri ve Hıristiyanları dost edinmeyin"* buyruğunda, diğer insanları veli edinmeyi reddettiği gibi, bu yakın akrabalar arasında da (iman bağı olmadığı takdirde) dostluk ve velilik bağını reddetmektedir. Böylelikle asıl yakınlığın, akrabalığın, bedeni yakınlık ve akrabalık değil de din akrabalığı olduğunu beyan etmektedir."[23]

Üstat Ahmed Şakir küfre destek verenler hakkında şöyle der: "İster çok ister az hangi çeşit yardım olursa olsun İngilizlere yardım etmek açık küfürdür ve murtedliktir. Bu konuda hiçbir özür kabul edilmez. Bu şekilde yardım eden ister fert, ister hükümet, ister başkan olsun fark etmez. Hepsi de küfre girerler. Böyle bir yardımda bulunan kimse evli ise hanımı kendisinden boş olur."[24]

Şeyh Hamd bin Atik şöyle der: "Müşriklere yardım eden, diliyle onları savunan, onların yaptıklarından razı olan küfre girer ve mürted olur. Müslümanları sevip, kâfirlerden nefret etse bile durum değişmez."[25]

Müslümanların emiri Yusuf bin Taşfin Elemtunî asrın alimlerden şöyle bir fetva sormuştur: Eşbilye'nin hakimi Endülüslü İbn-i Ubbad Fransızlara mektup göndermiş, Müslümanlarla savaşmak için kendilerinden yardım istemiştir. Bu konuda siz ne diyorsunuz."

Alimlerin hepsi o kimsenin mürted olacağına dair fetva vermiştir. Bu fetva hicri 480 yılında verilmişti.[26]

Gençler Ali Hoca'yı büyük bir dikkatle dinlemişlerdir. Özellikle Hasan büyük şaşkınlık içindedir. Hoca'nın sözlerini tamamladığını fark edince şöyle der:

---

[23] Kurtubi Tefsiri. Ayete dair geniş bilgi için bkz. Ebu Bekir Cessas, Ahkamul Kuran (3/130); Şankiti, Edvau-l Beyan (2/111).

[24] Kelimetul Hak, sy: 126.

[25] Ehli Sünneti Savunmak, sy: 31.

[26] El İstiksa li Ahbari Duveli-l Aksa, 2/75.

— Ali Hocam bizi hayret içinde bıraktınız. Bu konuda ne kadar çok delil getirdiniz. Biz bu konunun öneminin farkında değilmişiz. Bizim çevremizdeki büyüklerden ve hocalardan "kişi küfrü ve kâfiri sevmediği müddetçe onlara yardım da etse dinden çıkmaz" diye öğrenmiştik.

— Haklısın Hasan kardeşim. Maalesef özellikle son iki yüz yıldır İslam topraklarında senin dediğin bu çağdaş Mürcie düşüncesi hâkimdir. Zaten Osmanlı Devletinin yıkılmasının en büyük nedeni ırkçılıktan sonra bu irca düşüncesidir.

- Hocam söylediklerinizi çok iyi anladım. Benim size bu konuya paralel olarak bir başka sorum daha olacak. Hafta içinde arkadaşlarımızla aramızda konuştuğumuz bir konu vardı. Acaba bu şirk düzenlerinde görev almak ve özellikle camilerde resmi bir şekilde imamlık yapmak caiz midir? Şirk düzenlerinden alınan her türlü görev yukarıda bahsettiğiniz şirke itaat ve müşriklerle vela kapsamına girer mi?

— Evet bu da önemli bir konudur. Bakınız Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Musa, Rabbim! Bana lütfettiğin nimetlere and olsun ki, artık suçlulara asla arka olmayacağım, dedi." ( 28, Kasas/17)*

İmam Alusi bu ayetin tefsirinde şöyle der: "İlim ehli bu ayete dayanarak zalimlere yardım ve hizmet etmeyi caiz görmemişlerdir. İbn Ebi Hatim, Cabir bin Hanzala'dan şöyle dediğini nakletmiştir:

Birisi Amr'a "Ben bir kâtibim. Gireni çıkanı yazarım. Bunun karşılığında da mahrum kalmamak için maaş alırım. Siz bu konuda ne dersiniz?" dedi.

Ebu Amr, "Dökülen kanı da yazar mısın?' deyince adam "hayır" dedi. "Zorla alınan malı da yazar mısın?" deyince adam "hayır" dedi. Ebu Amr adama "Acaba sen Musa *(aleyhisselam)*'ın şu sözünü işitmedin mi? diyerek *"Rabbim! Bana lütfettiğin nimetlere and olsun ki, artık suçlulara asla arka olmayacağım"* ayetini okudu. Ayeti dinleyen bu kişi Ebu Amr'a "Vallahi çok güzel tebliğ ettin ya Ebu Amr! Bundan böyle ben bu kişilere bir satır

bile yazmam" dedi. Ebu Amr'da "Vallahi Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* seni rızıksız bırakmaz" dedi. Görüleceği üzere selef âlimleri zalimlerin hizmetlerinden kaçıyorlardı.

Bir hadiste şöyle geçer: "Kıyamet gününde zalimler ve yardımcıları hatta onların kalemini açanlar çağırılır ve demirden tabutlara konularak cehenneme atılırlar." Şayet bu hadis sahih ise zalimlerin yardımcıları korksunlar. Ölmeden evvel uyansınlar. Aslen en tehlikeli olan da budur. Allah bizleri cehennem ateşinden korusun. Allahumme Amin...

Terzinin biri alime "Ben zalimlerin elbisesini dikiyorum. Acaba ben Kasas Suresi'nin 17. ayeti gereği zalimlere yardım edenlerden olur muyum?" diye sorar. Alim şöyle cevap verir: "Hayır sen zalimlere yardım eden değilsin. Bilakis sana iğne satanlar zalimlere yardım edenlerdir. Sen ize bizzat zalim olmuşsun" diye cevap verir.[27]

Allah Resulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur:

"Ahir zamanda zalim emirler, fasık bakanlar, hain kadılar, yalancı âlimler olacaktır. Kim onlara yetişirse onlara başkan, vergi toplama memuru, bekçi, polis olmasın."[28]

Yine bir başka hadiste ise şöyle buyrulur:

"Bir takım zalim emirler gelecektir. Kim bunlara muhalefet ederse kurtulur. Kim bu emirler ile içli-dışlı olursa helak olur."

Burada şu noktayı gözden kaçırmamak gerekir. Bazı durumlarda tağutlardan görev almak aslen şirktir. Mesela daha önce açıkladığımız gibi tağutların yasama meclisinde bakan, milletvekili olmak ya da hakim, polis, istihbarat memuru, asker gibi tağuti düzeni ayakta tutan, tağuti sistemin küfrünü destekleyen kurum ve kuruluşlarda çalışmak sahibini İslam milletinden çıkarır. Tüm bu görevler kâfirlere itaat ve onlarla vela bağı kurmak kapsamındadır.

Bazen tağuttan görev almak onu meşru gösterdiğinden dolayı haramdır. Mesela şu anda tağuti düzenler tarafından görev-

---

[27] Alusi, Ruhl Meanî (20/49).

[28] Ebu Hureyre'den, Mecmuus Sağir, 398.

lendirilmiş hocalar ve din adına kurulmuş olan diyanet teşkilatı gibi bu teşkilattan görev alan kişiler, hiçbir şirk ilkesini kabul etmeseler, 657 sayılı kanunun belirlediği sözleri söylemeseler bile toplumun nazarında tağutu meşrulaştırdıklarından dolayı en azından haram işlerler. Bazı âlimlerin fetvasına göre ise müşrik olurlar.

Allame Takiyyuddin çok değerli eseri Kifayetu-l Ahyar'da bu konu hakkında çok güzel tespitlerde bulunarak şöyle demiştir:

"Çağımızdaki bazı âlimler şöyle bir tahkikte bulunmuşlardır. Kim bir haram iş yaparak bu işin toplumda meşrulaştırılmasına sebeb olursa Kuran'ı pisliğe atanlar gibi kâfir olurlar. Ben Müslümanım demesi bu kişiye bir fayda sağlamaz. Zira bu yaptıkları İslam şeriatının yok olmasına neden olur. Aslen bu tür kişilerin tekfiri daha çok gereklidir. Çünkü bunların halini avam bilmez. Fakat Kur'an'ı pisliğe atan kişi böyle değildir. Şüphesiz bu hareketin küfür olduğu herkes tarafından bilinir. Zira bu konu oldukça açıktır."[29]

Zalimlerden görev almayı mutlak olarak haram gören âlimlerin bazıları şunlardır:

Yusuf Erdebili, el-Envar, Hibe Babı (1/663).

İmam Gazali, İhyau Ulumuddin, (2/139-150).

Ebu-l Ferec İbn-i Cevzi, Telbisul İblis (sy: 118).

Hatta İmam Kurtubi tefsirinde şunu nakletmektedir: "İslam âlimleri şöyle demişlerdir: Kim zalimlerden imamlık görevini alırsa arkasında namaz kılınmaz. Ancak özrünü beyan etmesi veya tevbe etmesi durumu müstesnadır."[30]

Dikkat ettiyseniz buraya kadar aktardığım fetvalarda âlimler kişinin haram bir fiili meşrulaştırması hakkında fetva vermişlerdi. Maalesef zamanımızda, özellikle diyanet işlerinde görev alan (sözüm ona) hocalar, haramı değil mutlak küfrü meşrulaştırmaktadırlar. Bu bölümün üstüne basa basa tekrar ediyo-

---

[29] Kifayetu-l Ahyar, sy: 455.
[30] Kurtubi, Tevbe Suresi 108. ayetinin tefsiri.

rum. Çünkü bu nokta çok önemlidir kardeşler. Zamanımızdaki hoca geçinen kişiler mekruhu haramı değil, mutlak küfrü meşru göstermektedirler. İslam'a yaptıkları zarar bununla da bitmez. 657 sayılı kanunun tüm maddelerini kabul edip imzaladıktan sonra, yaşantılarını tağuti düzenin emirlerine göre tanzim ederler. Onların emirlerine göre oturup kalkarlar, onların istediği şekilde fetva verip, onların istedikleri (emrettikleri) hutbeleri okurlar. Tağutu meşru gösterip itaat ederler ve halka da tağuta itaat etmeleri için telkinde bulunurlar. Acaba Allame Takiyuddin'in bahsettiği âlimler zamanımızdaki bu kişileri görseydiler ne derlerdi? Bu hoca geçinen kişilerin küfründe icma etmezler miydi?

Ebul Ala el-Mevdudi'ye müşriklerden görev alınıp alınamayacağı sorulduğunda cevaben şöyle demiştir:

"Bireysel muameleler ile ilgili olarak bir Müslümanın, herhangi bir gayri müslim ile ücret ya da maaş karşılığında hizmette bulunmak üzere anlaşması durumunda herhangi bir sakınca yoktur. Ancak burada yapılacak olan hizmetin herhangi bir haram ile doğrudan ilişkisinin olmaması durumu aranır. Üzülerek belirtmeliyim ki bir kısım ulemanın bireysel muameleler ile ilgili bu fetvaya dayanarak küfür hükümetlerinde memurluk yapmayı caiz göstermeye kalkışmaları doğru değildir. Bu cevazı veren alimler gayri müslim birisinin şahsi işi ile gayri İslami bir rejimin toplumsal işi arasındaki temel farkı göz ardı etmektedirler. Gayri İslami rejim İslam yerine İslam dışı olanı, itaat yerine masiyeti, ilahi adalet yerine insan yaşamında Allah'a isyanı amaçlamakta ve icra ettiği tüm işlerde bu amaç saklı olmaktadır. Böyle bir şeyin haram olduğu ve hatta diğer bütün haramlardan daha da şiddetli bir haram olduğu açıktır. Bu yüzden böyle özelliklere sahip bir zulüm düzenini ayakta tutan ve yürüten bölümler arasında 'falan bölümde iş yapmak caizdir. Falan bölümde iş yapmak caiz değildir' gibi bir ayrım yapılamaz. Çünkü bütün bu bölümler birleşerek büyük bir masiyeti ortaya çıkarmaktadır. Bu meseleyi daha güzel bir şekilde anlamak için şu misal kâfi gelecektir. Herhangi bir kuruluşun kamuoyunda küf-

rün yayılması ve Müslümanların irtidadının sağlanması amacıyla kurulmuş olduğunu düşünelim. Bu kuruluşta haddi zatında helal olan ama bu kuruluşun güçlenmesi ve gelişmesine katkısı behemehal kaçınılmaz olan bir işte çalışmak hiçbir Müslümana caiz olmaz.[31]

— Hocam yukarıda 657 nolu maddenin imzalanmasından bahsettiniz. Ben de tam bunu soracaktım size. Memur olurken küfrün ilke ve inkîlaplarını telaffuz etmek ya da bunları imzalamak kişiyi küfre götürür mü?

— Burada öncelikle konuya dair İslam âlimlerinden bazı nakilleri sunmak istiyorum. İbn-i Hacer el-Askalanî şöyle demiştir:

"Kim putlara tapınırsa, secde ederse İslam'a inansa bile küfre girer. Sübki bu konuda icma olduğunu söylemiştir."[32]

Allame İbnu-l Arabî şöyle der: "İster şaka isterse ciddi olsun fark etmeksizin küfür lafzını söyleyen kimse küfre girer. Ümmet arasında bu konuda hiçbir görüş ayrılığı yoktur."[33]

Ebu Bekir el-Cessas ise şöyle der: İkrah hali olmaksızın küfür lafzını şaka ya da ciddi olarak ikrar eden bir kimse kâfir olur."[34]

Yine Allame Keşmirî şöyle der: "Sonuç olarak kim ciddi ya da şaka olarak küfür kelimesini söylerse kâfir olur. O kişinin inancına bakılmaz."[35]

Tüm bu nakillerden anlaşılmaktadır ki, ikrah hali olmaksızın küfür kelimelerini telaffuz eden bir kimse kâfir olur. Bu konuda ümmet arasında icma vardır. Dolayısı ile Müslüman bir kimsenin birkaç kuruşluk dünya menfaati uğruna küfre girmesi düşünülemez. Bununla beraber küfür lafzını diliyle söylemeksizin bu maddelerin yazılı olduğu bir metne imza atmak mesele-

---

[31] Fetvalar, 1/439.

[32] Fethu-l Bari, 12/299.

[33] Bunu İmam Kurtubi tefsirinde Tevbe Suresi'nin 65. ayetinin tefsirinde nakletmektedir.

[34] Ahkamu-l Kur'an, 4/348.

[35] İkrafu-l Mulhidin, 59.

sine gelince bu konuda bir ayrıntı mevcuttur. Şöyle ki; İslam alimlerinden bir kısmına göre yazı söz gibi iken bir kısmına göre ise yazı söz gibi değil bilakis sözden kinayedir. Yazı söze benzemez ve burada kişinin niyetine itibar edilir. Buna göre "Yazı söz gibidir" diyen alimlere göre küfür ilke ve inkılaplarının altına imza atan kimse kâfir olurken "Yazı söz gibi değildir bilakis kinayedir" diyen alimlere göre ise bu şekilde bir imza atan kimse kâfir olmaz. Ancak büyük tehlike altındadır. Abdurrahman el-Cezerî yazının söz gibi olup olmadığı konusunda şöyle demektedir:

Hanefiler yazının iki şart dahilinde söz gibi sayılabileceğini söylemişlerdir. Bunlardan ilki yazının sabit olmasıdır. Yani yazı kâğıt ya da tahta gibi bir şey üzerine yazılmalıdır ve okunaklı olmalıdır. Aksi takdirde o yazıya itibar edilmez. Diğer şart ise adresinin belli olması lazımdır. Yani bunu şu kadına yazıyorum şeklinde yazının kime yazıldığı bilinmelidir. Aksi takdirde talak vaki olmaz. Malikiler yazı talaka sebeptir. Kim "Ben karımı boşadım" diye yazarsa boşanmış olur demişlerdir.

Şafiler ise yazı ile boşanmak ancak şu üç şart dâhilinde mümkün olur. Birincisi yazı niyet ile birlikte olmalıdır. Niyet olmaksızın boşanma gerçekleşmez. Zira yazı kinayedir. İkincisi üzerine yazı yazılan şeyin sabit olması (kâğıt gibi) gerekir. Üçüncüsü ise koca bunu kendisi yazmalıdır. Aksi takdirde boşanma vaki olmaz. Hanbeliler ise yazının su üzerine veya havaya olmaksızın sabit bir madde üzerine yazılması halinde boşanmanın gerçekleşeceğini söylemişlerdir.[36]

Dört mezheb arasında yazı noktasında bir ihtilafın olduğu malumdur. Bundan dolayı küfür maddelerinin altına imza atan kişinin bizzat tekfirinden uzak durmak gerekir. Ancak elimizden geldiği kadar böyle metinleri imzalamamak lazımdır. Mutlak surette başka alternatifler aramak gerekir. Böyle bir metni imzalamak ancak alternatif olmadığı zaman zaruret halinde söz konusu olabilir. Zira bazı durumlarda ihtiyaçlar zaruret durumundadır.

---

[36] Dört Mezheb Fıkhı, 4/289.

— Allah razı olsun hocam. Bizleri aydınlattınız. Ancak yine vakit çok geç oldu ve biz sizin zamanınızı aldık. Hakkınızı helal edin. Allah'ın izniyle haftaya tekrar görüşmek ümidiyle Allah'a emanet kalın.

## Üçüncü Oturum
## Laiklik, Demokrasi ve İslam

Gençler yine adet üzere olduğu gibi Ali Hoca'nın evinde toplanmışlardır. Bir önceki hafta olduğu gibi bu hafta da ders soru&cevap şeklinde ilerleyecektir. Hasan hiç vakit kaybetmeden Ali Hoca'dan konuşmak için izin aldıktan sonra sorularını sormaya başlar:

— Hocam sizinde bildiğiniz üzere bazı çevreler sıkça demokrasiden bahsederek demokrasinin İslam'da mevcut şûra ile aynı olduğunu ya da demokrasinin İslam'a aykırı bir rejim olmadığını söylüyorlar. Hakeza bazı çevreler laikliği otoriter sistemin dine müdahalesinin kaldırılması diye tanımlayarak süslü göstermeye çalışmaktadırlar. Özellikle de kendilerinin Müslüman olduğunu iddia eden siyasilerden bu sözleri sıkça duymaktayız. Hatta aynı kişiler, bu ülkede kendilerinin demokrasi ve laikliğin garantisi olduklarını açıkça söylemektedirler. Bize bu iki kavram hakkında bilgi verirseniz, demokrasi ve laiklikle amel etmenin İslam'a göre hükmünden bahsederseniz memnun oluruz.

Ali Hoca Allah'a hamd ve Resulüne salât getirdikten sonra söze başlar:

— Demokrasi Yunanca bir kavram olup "Egemenlik ve hüküm vermek millete aittir" demektir. Yani zamanımızda çoğu yerde yazılı olan "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" cümlesi demokrasinin tam karşılığıdır. Demokrasinin İslam'a göre hükmü konusuna gelince, şu kesinlikle bilinmelidir ki demokrasi ve İslam asla birlikte olmaz. Çünkü Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* halis İslam'dan başkasını kullarından kabul etmeyecektir. İs-

lam, yasa ve hükümleri yalnızca Allahu Tealâ tarafından belirlenen dindir. Demokrasi ise şirk ve küfür dinidir ki, kanun ve hükümlerini Allahu Tealâ değil insanlar belirler. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kişinin İslam ile küfrü ya da şirk ile Tevhid'i birbiri ile birleştirerek bir yaşam sürmesinden razı olmayacağını ve böyle bir yaşantıyı kişilerden asla kabul etmeyeceğini belirtmiştir. Bilakis bütün dinler reddedilip onlardan uzaklaşılmadıkça, kişinin Tevhid'i ve İslam'ı sahih olmaz, kendisinden kabul olunmaz.

İslam ile demokrasi siyah ile beyaz arasındaki zıtlık kadar birbirine zıt iki ayrı dindir. Demokrasi için "din" kelimesini kullanışıma özellikle dikkatinizi çekerim. Çünkü demokrasi bir dindir ancak Allah'ın kendisinden razı olmadığı bir dindir. Bu konu hakkında Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî'nin "Demokrasi Bir Dindir" isimli kitabına bakmanızı özellikle tavsiye ederim.[37]

Laikliğe gelince, aslen laiklik din işlerini devlet işlerinden uzaklaştırmak (secularity) yani dinsiz bir yaşam modeli demektir. Laiklik, 1789 Fransız İhtilalinden sonra din adamları denilen ve yönetime hâkim olan kiliselere karşı ortaya çıkmış bir tepki hareketidir. Daha sonra 1805 yılında Muhammed Ali ismindeki işbirlikçi adamın vasıtasıyla Mısır'a, daha sonra da 1924 yılında Türkiye'ye getirildi ve İslam âleminde yayıldı.

İslam Allah'ın kanun ve nizamı olduğu için kendisinden başka tüm beşeri kanunları şirk olarak kabul etmektedir. İslam beşeri ideolojileri reddettiği gibi bu ideolojileri destekleyenleri, savunanları, ilkelerini kabul eden kurum ve kişileri müşrik olarak nitelemektedir. Çünkü insanı yoktan yaratan ve insanın ihtiyacını, ona yararlı olanı, ona zarar verecek olanı en iyi bilen yüce Rabbimiz, kendisiyle hayatımızı tanzim etmemizi emir buyurduğu Kuran'ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

> *"Kim İslâm'dan başka bir din ararsa ondan asla kabul edilmeyecek ve o ahirette de zarar edenlerden olacaktır." (3, Ali İmran/85)*

---

[37] Bu kitap yayınevimiz tarafından okuyucularımıza sunulmuştur.

Gerek demokrasi gerekse laiklik kavramı hakkında daha önce yazmış olduğumuz "*İstismar Edilen Kavramlar*" isimli kitabımızdan daha geniş bilgi edinebilirsiniz.

— Peki hocam burada bizlere kısaca Allah'ın nizamı olan İslam dini ile beşeri nizamlar, yani sizin ifadenizle beşeri dinler arasında temel farklılıklardan bahsedebilir misiniz?

— Yüce Allah'ın dini olan İslam Allah tarafından gönderilmiştir ve vahye dayanır. Dolayısıyla Allah'ın sonsuz gücünü ve hikmetini yansıtır. Ancak beşeri nizamlar hatadan beri olmayan insanların düşüncelerine dayanır. Dolayısıyla beşerin güçsüzlüğünü ve acziyetini yansıtır.

Allah'ın nizamı olan İslam'da insanlar eşittirler. Üstünlük ise ancak Allah'a olan kulluk ile yani takva iledir.

> *"Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli ve en üstününüz O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, herşeyden haberdar olandır." (49, Hucurat/13)*

Beşeri sistemlerde ise insanlardan bir kısmı rab bir kısmı ise bu rablerin kullarıdırlar. Bu şekilde beşeri sistemlerde toplum tam anlamıyla çağdaş bir putperestlik hayatı sürmektedir. İnsanların bir kısmı kanun ve hüküm çıkararak ilahlaşır geri kalanlar ise bu kanunlara uyarak kanun ve hükümlerin sahiplerine kullukta bulunurlar. Halbuki İslam'da daha önceki oturumlarımızda da söylediğimiz gibi bu hak yani kanun ve yasa çıkarmak hakkı ancak Allah'a aittir. Hakim ancak Allah'tır. İnsanlar ise birer kuldur ve Allah'ın kanunlarına tabidirler.

Ayrıca İslam'da düşünce hürriyeti vardır. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmuştur:

> *"Dinde zorlama yoktur. Çünkü doğruluk, sapıklıktan ayırd edilmiştir. Artık her kim tâğutu inkâr edip, Allah'a inanırsa, sağlam bir kulpa yapışmıştır ki, o hiçbir zaman kopmaz. Allah, her şeyi işitir ve bilir." (2, Bakara/256)*

Beşeri nizamlarda ise kesinlikle düşünce hürriyeti yoktur.

Şayet düşündüğünüz şey beşeri sistemlerin arzu ve hevalarına uymaz ise ya zindana atılırsınız ya da idam edilirsiniz.

Yegâne ilahi nizam olan İslam nizamında din, nefis, akıl, nesil ve mal emniyet altındadır. Beşeri nizamlar da ise böyle bir duyarlılıktan bahsetmek kesinlikle mümkün değildir. Yine İslam kişiye rabbini tanıtır. İnsanın nereden geldiğinin, niçin bu dünyaya gönderildiğinin, nereye gideceğinin cevaplarını bulur. Dünya hayatında kişiye bir yön belirler. Dolayısıyla kişinin hem dünya hem de ahirette mutlu olmasını sağlar. Fakat beşeri nizamlarda bu hassasiyeti bulamazsınız. Beşeri nizamların hakim olduğu toplumlarda insanların büyük bir ruhsal çöküntü içinde olduklarını görürsünüz. İnsanlar bu ruhsal çöküntünün bir gereği olarak nefislerini tatmin etme adına her türlü sapıkça şeyleri yaparlar da yine manevi bir huzuru yakalayamazlar. Bunun sonucu ise intihara kadar gitmektedir.

— Peki hocam! Bugün demokrasinin vazgeçilmez bir unsuru seçimlerdir. Sizin de dediğiniz gibi demokrasi halkın iradesine dayanmaktadır. Halkta iradesini seçimlerde yansıtır. Bazı kimseler bugün seçimlerde kim seçilirse seçilsin Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyeceğini bildiği halde seçimlere giderek oy kullanmaktadırlar. Acaba Müslüman olan bir kimse demokratik seçimlere giderek oy kullanabilir mi? Bu seçimlere katılmayı küfre itaat olarak değerlendirmek mümkün müdür?

Allahu *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Bununla beraber Allah ve Resulü bir işe hükmettiği zaman, gerek mümin bir erkek ve gerekse mümin bir kadın için, o işlerinde başka bir tercih hakkı yoktur. Her kim de Allah ve Resulüne asi olursa açık bir sapıklık etmiş olur." (33, Ahzab/36)*

Ayette geçen "*hiyera*" kelimesi seçmek demektir. Bir Müslümanın Allah ve Resulü'nün hükümlerinin dışında başka bir hükmü seçmesi kesinlikle düşünülemez. Şeyhul İslam Mustafa Sabri Efendi bu konuda şöyle demektedir:

"Şayet hükümet dinin hududundan çıkar ve 'Dine tabi olmak fertlerin işidir' derse, bu söz dini devletten ayırmaktır. Bu

da hükümetin irtidatıdır. Böyle bir hükümetten razı olan ümmette irtidat etmiştir. Bu hükümete itaat edenler tek tek mürtedleşmiştir. Bunların hepsi şu ayetin kapsamına girmektedir:

*"Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar kafirlerin ta kendileridir." (5, Maide/44)*[38]

Ayrıca bu konuda daha önce açıklamasını yapmış olduğumuz Tevbe Suresi'nin 31. ayetinin tefsirine dair Hafız İbn-i Kesir'in fetvasına bakılabilir. Hatırlanacağı üzere Hafız İbn-i Kesir *(rahimehullah)* orada hem itaat edilenleri hem de itaat edenleri bir değerlendirmiştir. Yine daha önce açıklamalarını yapmış olduğumuz En'am Suresi'nin 121. ayetine ve Muhammed Suresi'nin 25-26. ayetlerine bakılabilir. Defalarca söylediğimiz gibi burada da deriz ki: Kim hükmetme, kanun koyma, yasa va'zetme hakkını Allah'tan başkasını verirse, Allah'tan başka bir rab edinmiş olur. Bu hakkı verdiği otoriteyi Allah'a eş koşmuştur. Yapmış olduğu bu fiil Allah'tan başkasına ibadet etmenin kendisidir.

— Hocam yukarıda bize kısaca demokrasi hakkında bilgi verdiniz. Bir Müslümanın "ben demokratım" diyerek zorbalığa karşı olduğunu kastetmesi caiz midir?

- Bu soruya benzer bir soru üstat Ebu Basir'e sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"Tuğyan ehlinin istismarının önüne geçme adına İslam bizlere bazı kavramları kullanmamızı yasaklamıştır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

*"Ey iman edenler! "râina" demeyin, "unzurna" deyin ve iyi dinleyin, kâfirler için elemli bir azap vardır." (2, Bakara/104)*

Bu ayette Allahu Tealâ "Raina" demeyin buyurmaktadır. Zira Yahudiler bu şekilde Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e hitab ederek ona hakaret ediyorlardı. Aslında "Raina" kelimesi "Bize bak" demektir. Ancak Yahudiler bu kelimeyi istismar et-

---

[38] Mevkıful Akil, 1/123

mişlerdir. İşte bundan dolayı Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Müslümanlara bu kelimeyi kullanmayı yasaklamış ve bunun yerine aynı anlama gelen “unzurna” kelimesini kullanmalarını istemiştir.

İşte bu yüzden bir Müslümanın tağutların dini olan demokrasiyi meşrulaştırmaması adına “Ben demokratım” dememesi gerekir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bizlere “Müslüman” ismini vermiştir ve bütün güzellikler İslam’da mevcuttur. Bu yüzden bir kimsenin “Ben demokratım” demesi nasıl hoş karşılanır. Bir başka birisi de “Ben sosyalist Müslümanım” der ve bununla başka bir şeyi kastettiğini söylerse ya da bir başkası “Ben Laik Müslümanım” diyerek bununla İslam’a uygun bir şeyi kastettiğini söylerse bu durum kavram kargaşasına yol açmaz mı? Böyle bir davranış hak ile batılın karışmasına vesile olmaz mı? İşte bundan dolayı bir Müslümanın kullandığı kavramlara çok dikkat etmesi ve farklı anlamlar ifade edebilecek, istismara açık kavramlar kullanmaması gerekir.

— Hocam! Bir önceki dersimizde küfre itaat etmenin küfür olduğunu delilleriyle açıklamıştınız. Buradaki itaat konusunu biraz açabilir misiniz? Acaba küfür devletlerinin her türlü kanununa uymak insanı küfre düşürür mü? Çünkü bazı çevreler küfür devletlerinin yürürlüğe koyduğu trafik kurallarına uymanın bile küfür olduğunu iddia etmektedirler. Bu konuda ölçü nedir?

— Âlimler itaati üç kısma ayırmışlardır. Bunlardan ilki caiz olan itaattir. Allah’ın haram kılmadığı mübah konularda itaat caiz olan itaattir.

Sizin sorunuzda vermiş olduğunuz örnek caiz olan itaat kapsamındadır. İtaatin ikincisi ise haram olan itaattir. Bir kimsenin Allah’ın haram kıldığı hususlarda sözlerine itaat etmek bu kabildendir. İtaatin üçüncüsü ise küfür olan itaattir ki, bu Allah’ın kanunlarından hariç kanun yapan kimselere bu hakkı vermek, onları koruyup desteklemek şeklinde tezahür edebilir. Bu şekilde bir itaat kişinin niyetine bakılmaksızın sahibini kâfir yapar. Kişi tevbe etmeden öldüğü takdirde ise ebedi cehennem-

lik olur. Bu konuda geniş bilgi için Ebu Basir'in "Tağut" isimli eserine bakmanızı öneririm.[39]

Hasan Ali Hoca'nın anlattıklarını dinledikten sonra söz alarak şöyle der:

— Hocam hakikaten bizler büyük bir cehaletin içinde yüzüyormuşuz da haberimiz yokmuş. Bizleri ölmeden önce bu gafletten kurtaran rabbimize sonsuz hamd olsun. Bizi aydınlattığınız için size de teşekkür ederiz. Artık vakit çok geç oldu. Sizi de daha fazla meşgul etmeyelim. Allah izin verirse ilminizden gelecek hafta faydalanmaya devam edelim.

---

[39] Bu kitap Allah izin verirse ağustos ayı sonunda okuyucularımıza sunulacaktır. *(yayıncı)*

## Dördüncü Oturum
## Şüphelerin Giderilmesi 1[40]

Gençlerin Ali Hoca ile sohbetleri artık adet haline gelmiştir. Her hafta Ali Hoca'nın evinde aynı gün ve aynı saatte oturumlar devam etmektedir. Gençler Ali Hoca'dan aldıkları bilgilerle kendilerini yenilemenin zevki içindedirler. Ve hiç vakit kaybetmeden ilk soru gelir:

- Hocam ilk dersimizde Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin de yeni hükümler koyanlar gibi kâfir olduklarını söylemiştiniz. Buna delil olarak da Maide Suresi'nin 44. ayetini getirmiştiniz. Ancak bazı kişiler şöyle diyorlar: "Bu ayette (Maide Suresi'nin 44. ayetinde) bahsedilen küfür, sahibini İslam dininden çıkaran bir küfür olmayıp bilakis sahibini İslam dininden çıkarmayan küçük küfürdür. Hem İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)* "Bu sizin bildiğiniz küfür olmayıp küfrün dışında (küfrün dune küfr) bir küfürdür" demiştir. Beşeri kanunlarla hükmeden hakimler yaptıkları bu fiili caiz görürlerse ya da bu kanunları Allah'ın kanunlarından daha üstün görürlerse o zaman kâfir olurlar. Bununla beraber bu ayetler ehli kitap hakkında nazil olmuştur. Siz kendi aklınızdan ilimsizce hüküm çıkarmaktasınız." Sizde bu tip sözleri duymuşsunuzdur hocam. Bu konuda bizi biraz aydınlatır mısınız?

---

[40] Şeyh bu oturumdan itibaren 3 bölümde, daha önce vermiş olduğu bilgilere binaen ortaya atılan şüphelere kısa kısa cevaplar verecektir. İrca ehlinin tevhidi esasları bulandırma adına ortaya attıkları tüm şüphelere dair hazırlamış olduğumuz "İrca Saldırılarına Karşı Keskin Kılıç-Şüphelerin Giderilmesi" isimli kitabımız pek yakında okuyucularımıza sunulacaktır. Her bir şüpheye dair geniş açıklamalar için o kitabımıza müracaat edebilirsiniz. *(Yayıncı)*

— Öncelikle hemen belirtmek isterim ki, bu ayetlere dair hükmü sadece kitap ehli ile sınırlandırmak apaçık bir tahriftir. Ne sahabe, ne de selef imamları bu ayetlere dair hükmü sadece kitap ehli ile tahsis etmemişlerdir. Onlara göre bu ayetler her ne kadar ehli kitap hakkında inse de hükmü Müslümanları da kapsamaktadır. Zira bu konudaki malum kaide sebebin hususi olması hükmün umumi olmasına engel teşkil etmez. Yani Kur'an ayetleri özel bir sebep üzere inebilir ancak ayetlerin hükmü umumidir. Ayrıca ayetlerin başında geçen "men" kelimesi şart manası ifade eder ki, bu da ayetlerin umum ifade ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla Allahın hükmüyle hüküm etmeyen kim olursa olsun –ister ehli kitap ister Müslüman- kâfir olur. Bu konuda hiç kimseye ayrıcalık yoktur. Huzeyfe *(radıyallahu anh)* bu tür görüşleri anında ve akıllıca reddetmiştir. Kendisine bu ayetlerdeki hükmün sadece ehli kitaba mı mahsus olduğu sorulduğunda Hz. Huzeyfe *(radıyallahu anh)* şu cevabı vermiştir:

"Bu İsrail oğulları sizin için ne iyi kardeştirler doğrusu! Her acı olan şey onlara, her tatlı olan şey de size! Allah'a yemin olsun ki; adım adım onların yollarından gidecek (ve onların gördüğünü görecek)siniz." Bu ifadeye benzer bir cümle de İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan rivayet edilmiştir.

İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan Maide Suresi'nin 44. ayetine dair nakledilen "Bu sizin bildiğiniz bir küfür değildir. Bu küfrun dune küfür (küfrün dışında bir küfür)'dür" sözüne gelince, öncelikle İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'nın bu ifadeyi Allah'ın indirdiği ile hükmeden Hz. Ali ve Hz. Muaviye'yi tekfir eden Haricilere yönelik söylediği bilinen bir husustur. İbn-i Abbas'ın bu sözünü alıp bugün Allah'ın indirdiği hükümleri bütünüyle terk ederek, beşeri esaslı kanunlarla hükmeden hakimlere hamletmek kesinlikle meşru değildir. Bununla beraber Allahu Tealâ apaçık bir şekilde kendi hükmüyle hükmetmeyenleri kâfir olarak isimlendirirken, bunu bırakıp İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'ya nispet edilen bir nakli delil olarak almak ne kadar doğru olur. Usul alimleri sahabe sözünün hangi durumlarda hüccet teşkil edip etmeyeceğini kitaplarında uzun uzun açıkla-

mışlar ve “Sahabe sözü Kur’an, sünnet ya da bir başka sahabînin sözüne muhalefet ederse kabul edilmez” demişlerdir. Ayrıca İbn-i Cerir et-Taberî *(rahimehullah)*’ın, tefsirinde Tavus’tan naklettiği bir diğer rivayete göre ise İbn-i Abbas’a bu rivayet sorulduğu zaman “bu küfürdür” demiştir.

Maide Suresi’nin 44. ayetine dair hemen hemen bütün tefsir kitaplarında geçen ve isnadı sahih olan bir başka rivayet daha vardır ki, günümüzde tağutların hakimlerinin küfrünü gizlemeye çalışan kimseler bu rivayeti hiç zikretmezler. Bu rivayette İbn-i Mes’ud *(radıyallahu anh)*’ya rüşvet almak hakkında sorulmuş İbn-i Mes’ud “Bu haramdır” diye cevap vermiş, hüküm verirken rüşvet almak sorulduğunda ise “bu küfürdür” diye cevap vermiştir.

Bugün bazı kesimler tarafından devamlı dile getirilen İbn-i Abbas’a nispet edilen “Bu küfrün dışında bir küfürdür” ifadesi aynı zamanda senet bakımından da zayıf bir rivayettir. Ancak sahih kabul edilse bile bir başka sahabeden bu görüşe muhalif görüş vardır. Bakınız Abdullah Azzam bu konuda şöyle demektedir:

“Tefsirleri incelediğimizde İbn-i Abbas, İbn-i Mesud, Huzeyfe gibi âlimler Maide 44. ayetini tefsir ederlerken zulmeden hâkimlere hamlettiklerini görürüz. Ama Allahın şeriatını tümüyle reddetmek insanların kanlarıyla, ırzlarıyla ve mallarıyla ilgili konularda kâfirlerin kanunlarıyla hükmetmek, daha sonra da Müslüman olduğunu iddia etmek sahabenin aklından geçmiyordu. Konu bu şekilde selef ve halef âlimlerinin zihninde açıklığını kesinlikle korumaktaydı. Ta ki Napolyon’un askerlerinin topukları Ezher’in başına gelene kadar...”[41]

Sonuç olarak diyebiliriz ki; müfessirlerin Maide Suresi’nin 44. ayetini tefsir ederken “Kişi Allah’ın hükmünü küçümsemediği sürece başka bir şeyle hükmederse kâfir olmaz” şeklindeki ifadeleri İslam Devleti’nin hâkim olduğu bir ortamda zulmeden hakimlere hamledilir. Fakat küfür kanunlarının tatbik edildiği

---

41 Abdullah Azzam’a Göre Hakimiyet Mefhumu, sy: 112.

yerde bu kanunlarla hükmetmek küfürdür. Bu konuda hiçbir ihtilaf yoktur.

— Hocam Allah sizden razı olsun. Ancak daha vaktimiz varken bir başka şey daha sormak istiyorum. 3 hafta önce anlattığınız Allah'ın kanunlarını terk ederek beşeri kanunları ortaya atanların kâfir olmayacağına dair bir de Hz. Yusuf *(aleyhisselam)* ve Necaşi'nin durumu gündeme getirilmektedir. Bazı kimseler Hz. Yusuf'un kâfir bir Melik'in yanında görev aldığını, bakanlık yaptığını, bu yüzden de bugün beşeri parlamentolarda görev alan kimselerin tekfir edilemeyeceğini söylemektedirler. Yine aynı şekilde Necaşi'nin de Allah'ın indirdiği ile hükmetmediğini ve kâfir olmadığını söylemektedirler. Sizin bunlara cevabınız nasıl olur?

— Ne yazık ki bugün bazı kimseler parlamentoya girip beşeri sisteme göre kanun yapıp hayatını ona göre tanzim ederler ve kendileri için Hz Yusuf *(aleyhisselam)* ve Necaşi'nin durumunu delil olarak gösterip yaptıklarını meşru göstermeye çalışırlar. Ancak şunu iyi bilmelidirler ki Hz. Yusuf *(aleyhisselam)* hiçbir zaman Allah'ın kanunu bir kenara bırakarak kendi heva ve hevesinden sadır olan kanun ve hükümler çıkarmamış ya da böyle kanunlara itaat etmemiştir. Bilakis her fırsatta tağutlardan teberi ettiğini söylemiştir. Allahu Tealâ şöyle buyurur:

> *"Hüküm ancak Allah'a aittir: O, size, kendisinden başkasına tapmamanızı emretti. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bunu bilmezler." (12, Yusuf/40)*

Bununla beraber bugün beşeri anayasaların koymuş olduğu kanunlardan zerre miktarınca ayrılamayan parlamenterlerin durumu ile Hz. Yusuf *(aleyhisselam)*'ın durumunu kıyaslamak apaçık bir zulümdür. Zira Hz. Yusuf hayatını Melik'in kanunlarına göre tanzim etmiyor bilakis Mısır ülkesinde dilediği gibi hareket edebiliyordu. Bakınız Allahu Tealâ şöyle buyurur:

> *"Ve işte biz böylece Yusuf'u o yerde temkin ettik (yerleştirdik). Neresinde isterse orada makam tutuyordu. Biz rahmetimizi dilediğimize nasip ederiz. Ve iyilik edenlerin mükafatını zayi etmeyiz." (12, Yusuf/56)*

> *"İşte Yusuf'a biz böyle bir oyun öğrettik. Melikin kanunlarına göre, kardeşini alıkoymasına imkan yoktu. Ancak Allah dilerse o başka. Biz dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Ve her bilgi sahibinin üstünde bir başka bilen vardır." (12, Yusuf/76)*

Şunu açıkça belirtmek isterim ki beşeri kanunlarla hayatını tanzim edip daha sonra bunu meşru göstermek için Hz. Yusuf *(aleyhisselam)*'ın durumunu delil göstermek apaçık bir küfürdür. Zira bu hareket bir peygamberi küfürle itham etmektir. Şüphesiz bu durum itham eden kişinin küfre girmesine sebep olur. Bu konuya çok dikkat edelim...

Necaşi hakkında İslam âlimleri, Necaşi'nin İslam ahkâmı tamamlanmadan ve şu ayet inmeden önce vefat ettiğini söylemektedirler.

> *"Bugün dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım. Size din olarak İslâmı beğendim." (5, Maide/3)*

Ayrıca Necaşi İslamın hâkim olduğu bölgeden oldukça uzak bir bölgede, Habeşistan'da Müslüman olmuştur. Müslümanlarla sürekli münasebet içinde olamadığı için Kuran'ın hükümlerini çok az biliyordu. İslam alimlerinin nezdinde böyle kişiler mazur sayılırlar. İslam kaynaklarına göre Necaşi'nin Müslüman oluşu ile vefat ettiği tarih arasında fazla bir müddet yoktur. Şimdi Allah'ın hükümlerini bir kenara atarak beşeri kanunları ihdas edenlerin küfrünü açıklayan birçok ayet varken Necaşi'nin durumunu delil getirmek ne kadar doğrudur.? Necaşi'nin durumunu delil gösteren kişilere şu sorular sorulmalıdır.

Acaba nassı kat'i varken kıyas caiz midir?

Necaşi günümüzdeki başkanlar gibi Allah'ın kanunlarını bırakarak kendi hevasından kanunlar yapmış mıdır?

Acaba Necaşi Müslüman olduktan sonra küfre düşürücü söz ve fiillerde bulunmuş mudur?

Sonuç olarak ben derim ki; küfre itaat etmeyi meşru göstermek için bunca açık ayete rağmen, üzerinde birçok şüphenin bulunduğu Necaşi'nin durumunu delil getirmek apaçık bir sa-

pıklıktır. Konu hakkında detaylı bilgi almak için daha önce yazmış olduğumuz "*İstismar Edilen Kavramlar*" isimli eserimize bakmanızı tavsiye ederim.

— Peki hocam! Yine burada şöyle bir itiraz gelmektedir. Biz "Kim küfür kelimelerini dünyalık bir menfaat ya da makam ve mevki uğruna ikrar ederse kâfir olur" dediğimizde bazı çevreler "Eğer kişi kalben inanmadan tariz ve tevriye yolu ile küfür kelimelerini söylerse kâfir olmaz. Çünkü tariz ve tevriye küfre engel hallerdendir" demektedirler.

— Öncelikle burada tariz ve tevriye nedir bunu öğrenmek lazımdır. Tariz ve tevriye bir lafzın iki anlama gelmesidir. Bunlardan ilk anlam açık ikinci anlam ise gizlidir. Kişi bazı sebeplere binaen tarizde bulunabilir. Örnek olarak bir çocuğa "Baban evde mi" diye sorulduğu zaman çocuk "Babam burada değil" diye cevap verebilir. Aslında çocuğun sözünün zahirinden anlaşılan babasının evde olmadığıdır. Bu açık anlamdır. Ancak çocuk o an bulunduğu yeri kastederek "burada değil" demiştir. Çocuğun kastettiği anlam ise açık olmayan gizli anlamdır.

Tariz ve tevriyeye bir belanın defedilmesi ya da bir maslahata binaen cevaz verilmiştir. Örneğin haksız yere bir kimsenin malını almak üzere tariz ve tevriyede bulunmak kesinlikle meşru değildir. Ayrıca tariz ve tevriyede lafzın iki anlama gelmesi ve bunlardan gizli anlamın kastedilmesi gerekir. Bir kimse "ben kâfirim" derse ve kâfir sözüyle "İnkârcı olmayı değil küfür kelimesinin lugavi anlamı olan "gizlemek/örtmek" anlamını kastettim" derse bu hiçbir zaman makbul değildir. Böyle bir durum şer'i ıstılahın iptal edilmesidir. Bundan dolayı apaçık küfrü gerektiren sözlerin söylenilerek arkasından da tevriye yapıldığını iddia etmek kesinlikle kabul edilemez. Konu hakkında detaylı bilgi için ben sizlere İbn-i Hacer el-Askalani'nin "el-Fetava-i Hadisiyye" (sy. 146) ve Dr. Vehbe Zuhayli'nin "Fetava-i Muasıra" (sy. 278.) isimli eserlerini tavsiye ederim.

— Hocam bazıları "Bizim İslam hakim olana kadar küfür lafızlarını söylememiz, parlamentoya girmemiz ve sizin küfür dediğiniz işleri yapmamız caizdir. Zira Resulullah *(sallallahu*

*aleyhi ve sellem)* Kab bin Eşref'e suikast yapılacağı zaman sahabenin küfür sözü olabilecek sözler söylemesine cevaz vermiştir" diyerek itiraz etmektedirler.

— Burada hemen şunu sormakta fayda vardır. Acaba İslami hareketin önündeki bütün meşru yollar kapandı mı ki meşru olmayan yollara başvurulsun? Tebliğin meşru metotları çoktur. Zaruret olmadığı sürece meşru olmayan yollara başvurmak kesinlikle caiz değildir. Tabî ki zaruretinde ölçüsü malumdur. Kab bin Eşref'in olayına dair Muhammed bin Mesleme ile aralarında geçen konuşmayı İslam alimleri şu şekilde nakletmişlerdir:

Muhammed bin Mesleme Kab bin Eşref'in yanına gelerek "Şu adam var ya bizi gerçekten çok yoruyor. Şimdi de bizden sadaka vermemizi istiyor" der. Kab bin Eşref hemen atılarak "Dahası da var. Allah'a yemin ederim ki bundan sonra O'ndan daha da bıkacaksınız" der. Bunun üzerine Muhammed bin Mesleme "Bir kere uymuş bulunduk işte. Onun neler yapacağını ve mücadelesinin nasıl sonuçlanacağını görmek istediğimiz için de kendisini bırakmak istemiyoruz" diye cevap verir. Ve aralarındaki konuşma bu şekilde devam eder. Ta ki Muhammed bin Mesleme ona iyice yaklaşır ve fırsatını bulur bulmaz onu öldürür.

Muhammed bin Mesleme, Kab bin Eşref ile konuşmasında sarih bir küfür lafzı kullanmamış bilakis zaruret nedeniyle tariz yapmıştır. Malum olduğu gibi maslahat gereği bazı durumlarda tariz yapmak caizdir. İmam Nevevi *(rahimehullah)* savaş sırasında yalan söylemenin caizliği konusunda "Aile birliğinin korunması, savaş esnası ve Müslümanların arasını düzeltme adına yalan söylemek mümkündür. Ancak açıkça yalan söylemek yerine imalı ve farklı anlamlara çekilebilecek sözler söylemek daha iyidir" der.

Kab bin Eşref kıssasında düşmana karşı yapılan bir suikast söz konusu idi. Ve sahabe burada ölüm tehlikesi ile karşı karşıya idi. Bu durumda dahi sarih küfür ifadeleri kullanmadı. Sadece farklı anlamlara gelebilecek sözler söyledi. Acaba parlamentoya girdiklerinde alacakları maaş için her türlü küfür sözü söyleyen

parlamenterlerin durumu ile bahsedilen sahabenin durumu arasında nasıl bir benzerlik vardır? Allah hak ile batılı bu şekilde karıştıranlara hidayet eylesin…

— Hocam bazı kimseler "Şirke destek veren de kâfir olur" dediğimizde Hatıb bin Ebi Belta hadisesini örnek göstererek itiraz ediyorlar. "Hatıb mekkeli müşriklere mektup göndererek onlara yardım etmişti ama Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu tekfir etmedi" diyorlar. Bu konuyu açar mısınız?

— Bu şüpheciler işledikleri şirki meşru göstermek için bazen peygamberleri bazen de sahabeleri kullanmaktan hiç çekinmemektedirler. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* böylelerine hidayet nasip etsin.

Hatıb bin Ebi Belta Mekkeli müşriklere mektup göndererek onlara Resulullah'ın kendilerine saldıracağını haber verdiğinde Hz. Ömer *(radıyallahu anh)* bu hali küfre destek vermek olarak kabul etmiş ve onu öldürmek istemiştir. Fakat Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bazı nedenlerden dolayı buna engel olmuştur.

Bunlardan ilki Hatıb'ın tevilidir. Zira o malının ve ehlinin emniyette olması adına böyle bir fiilde bulunmuş ve bunun da küfür olduğunu düşünmemiştir. Yapmış olduğu fiilin caiz olduğunu düşünmüştür. İbn-i Hacer el-Askalanî *(rahimehullah)* Fethul Bari'de bu konu ile ilgili olarak şöyle demiştir:

"Hatıb söylediklerinden dolayı mazur sayılmıştır. Zira o bu yaptığının küfür olduğunu bilmiyordu. Dolayısı ile tevil ehli sayılır."[42]

Elbette Hatıb bin Ebi Belta bu tevilinde hatalıydı. Bundan dolayı Allahu Tealâ onu Kur'an'da kınamıştır. Ancak tevili onu küfürden kurtarmıştır. Peki tekrar aynı şeyi yapsa ne olurdu acaba? Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun tevilini mazur görür müydü?

Burada diğer bir nokta ise Hatıb'ın mektubunda yazdıklarıdır. Zira o mektubunda şöyle diyordu:

---

[42] Fethul Bari, 8/307.

"Ey Kureyşliler! Peygamber sel gibi ordularla size geliyor. Şayet tek başına gelse de Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* yine onu galip kılacaktır."

Şayet insafla bu mektubu okursan anlarsın ki Hatıb onları bir nevi tehdit etmektedir. Bundan dolayı Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu tekfir etmemiştir. Buna karşılık Amcası Abbas'ı Bedir'de esir almış ve kendisine kâfirlere yapılan uygulamayı yapmıştır. Çünkü amcası açık bir şekilde kâfirlere destek vermiştir. Buna karşılık Hatıb, ne küfre açık bir şekilde destek vermiş, ne de Müslümanlara karşı kâfirlere açık bir yardımda bulunmuştur. Hatıb hatalı tevilinden dolayı yanlış yapmış ancak bu yanlışından hemen geri dönerek tevbe etmiştir. Fakat günümüz tağutlarının askerlerinin durumu böyle midir? Onlar açık bir şekilde küfür rejimlerine destek veriyorlar, hatalarında ısrar ediyorlar, kendilerini uyaranları da sapıklıkla itham ediyorlar.

— Hocam bazı kimseler demokrasi ile şûranın aynı olduğunu söylüyorlar ve bu yüzden demokrasi ile amel etmenin meşru olduğunu iddia ediyorlar. Bizleri de demokrasi gibi aslen İslam'ın ruhunda olan bir sistemi reddetmek ve dikta bir rejim istemekle suçluyorlar.

— Bu tip sözler hak ile batılı, karanlıklarla aydınlığı, hidayet ile sapkınlığı birbirine karıştırmak isteyen kimselerden sadır olan sözlerdir. Zira şûra Allah'ın hükmü, İslam dininin bir gereğidir. Buna karşılık demokrasi ise beşerin hükmü, tağutların dinidir. Şûranın karar alabilmesi ancak nassın olmadığı yerde mümkündür. Ancak demokraside Allah'ın muhkem naslarının hiçbir yeri yoktur. Bilindiği üzere İslam'da zina etmek kat'i bir haramdır. Tüm insanlar birleşse ve şûra kararıyla zinanın helal olduğunu söylese bu söylemin İslam nazarında hiçbir kıymeti yoktur. Zira Allah'ın hükmüne muhalif bir söylemdir bu. Ancak demokrasilerde çoğunluk zinayı helal kılabilir. Zira demokrasi dininde nasların hiçbir önemi yoktur. Asıl önemli olan çoğunluğun görüşüdür.

Aslen şûra ile demokrasi ne başta ne de sonda birdirler. Aralarında hiçbir benzerlik yoktur. Şûra başı ve sonu itibarıyla

Allah'ın hükmü iken demokrasi başı ve sonu itibarıyla tağutların hükmüdür. Sizin de dediğiniz gibi bazı çevreler bugün şûra ile demokrasinin birbirine benzediğini iddia ederek demokrasi ile amel etmeyi meşru göstermeye çalışıyorlar. Ancak şûra ile demokrasinin bazı hususlarda birbirine benzediğini kabul etsek bile bunun hiç önemi yoktur. Zira insan ile hayvanın, kadın ile erkeğin birbirine benzeyen birçok yönü olduğu malumdur. Şimdi bu benzerlikten yola çıkarak erkek kadın ile aynıdır ya da insan hayvan ile aynıdır demek hiç mümkün olur mu?

Son olarak ise şunu söylemek isterim: Bizler sadece demokrasiyi reddetmiyoruz. Bizler Allah'ın hükmüne dayalı olmayan bütün beşeri sistemleri reddediyoruz. Bu yüzden bizi dikta rejimleri istemekle suçlamak bize yönelik büyük bir iftiradır.

— Peki hocam şirk fabrikası mesabesindeki parlamentolara girme noktasında bir de Hılfu-l Fudul delili getirilmektedir. Buna ne dersiniz?

— Burada öncelikle Hılful Fudul'un ne olduğunu bilmemiz gerekir. Hılful Fudul mazlumun hakkını zalimden almak için kurulan bir kurumdur. Bu kurumun fertleri parlamenterler gibi ne şirk yemini içerlerdi ne de kendine göre kanun vaaz ederlerdi. Yani İslam'a ters hiçbir şey yapmazlardı. Burada şunu düşünmek gerekir. Şayet Hılful Fudul'a katılanlar Resulullah'a "Bizim putlarımıza bağlı olduğuna dair yemin etmen gerekir" deselerdi acaba Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu kabul eder miydi? Kim "evet kabul ederdi" derse küfre girer. Bunun için biz diyoruz ki, gaflete uymayın da sonunuz hüsran olmasın.

— Hocam yine bazı çevreler parlamentoya girmenin caiz olduğuna dair maslahat delilini getirmektedirler. "Davanın maslahatı ve Müslümanların üzerindeki baskıları kaldırmak için parlamentoya girmemiz gerekir, meydanı komünist solculara mı bırakalım" derler. Sizin bu konuda düşünceniz nedir?

— Dünya üzerinde her söz, her fiil veya davranış ya bir maslahat (iyilik) ya da bir mefsedettir (kötülüktür). Bunun üçüncü bir alternatifi yoktur. Usul alimleri maslahatı üç kısma ayırmışlardır.

1. Muteber Maslahat: Kur'an ve Sünnet ölçüsüne uygun maslahatlardır.

2. Mulga Maslahat: Kur'an ve Sünnet ölçüsüne uygun olmayan maslahatlardır.

3. Mürsel Maslahat: Kur'an ve Sünnette hakkına muteber ya da mulga olduğuna dair bir nas bulunmayan maslahatlardır.

Bugün beşeri parlamentolara girerek Allah'ın hükmünü terk etmek suretiyle kanun ve yasa çıkarmak Kur'an ve Sünnetin açık naslarına muhalif bir tutumdur. Burada maslahattan bahsetmek kesinlikle mümkün değildir. Onların maslahat olarak isimlendirdikleri mulga maslahattır ve tüm İslam alimleri katında batıl olan bir maslahattır. Delil olacak hiçbir tarafı yoktur.

Bilmemiz gerekir ki, maslahatın aslı tevhid binasını korumaktır. Dünyadaki en büyük maslahat tevhid, en büyük mefsedet ise şirktir. Bugün bizler bu beşeri parlamentoları terk ediyorsak bunun sebebi en büyük maslahatı istememiz ve en büyük mefsedetten kaçınmamızdır. Yoksa bu asla meydanı kâfirlere bırakalım demek değildir.

Bugün bu beşeri parlamentolara girerek bir takım menfaatler sağlayanlar dinin temeli olan tevhid ile amel etmeyi ihlal ettikleri için küçük menfaatler uğruna en büyük maslahatı terk etmişlerdir. Hâlbuki Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kendisinde bir takım menfaatler bulunmasına rağmen sarhoş edici şeyleri yasaklamış ve onların zararlarının daha çok olduğunu bildirmiştir.

— Hocam hak ile batılı birbirine karıştıran bu insanların akılları gerçekten çok karışık. Şeytan da onlara bir şeyler fısıldıyor ve yaptıklarını süslü gösteriyor. Benim onların şüphelerini dile getirmekteki amacım onların batıllarını ortaya çıkarmak ve genç muvahhid arkadaşların bu konuda bilinçlenmesini sağlamaktır. Çünkü demokrasi aşığı olan müşrikler sapık fikirlerini meşru göstermek için Kur'an ve sünnetten deliller getiriyorlar. Oysa getirdikleri bu deliller onların aleyhlerinedir. Ancak insanların arasında ilim ehli neredeyse kalmadığı için onların ortaya attıkları şüphelere cevap veren de olmaz. Böylece müşrikler nassları diledikleri gibi kullanarak cahil insanları kandırmakta-

dırlar. Mesela ortaya attıkları şüphelerden birisi de şudur:

"Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşrik olan Mutim bin Adiy'in, Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'de İbn-i Duğine'nin himayesine girmişlerdir. Onların müşriklere sığınmaları nasıl caiz ise bizim de bu meclislere sığınmamız aynı şekilde caizdir."

— Bu şüphe de onların batıl şüphelerinden bir tanesidir. Bu, alemlere rahmet olarak gönderilen Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve O'nun can dostu Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'ya atılan en büyük iftiralardan bir tanesidir. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Ebu Bekir'in yaptıkları sadece bir kâfirin himayesi altına girmekten ibarettir. Ne Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne de Ebu Bekir *(radıyallahu anh)* sığınma esnasında onların dinlerine uyacaklarına, kanunlarını kabul edeceklerine dair bir söz vermemişlerdir. Nasıl olur da yegâne görevi Allahın kanunlarından başka kanunlar çıkarmak olan şirk parlamentosuna katılmayı bir müşrikten sığınma talep etmekle kıyaslarlar? Böyle bir kıyası aklıselim insanların kabul etmesi imkânsızdır. "Yarım tabip candan, yarım âlim imandan eder" diye boşuna dememişler…

Artık vakit çok geç olmuştur. Gençler Ali Hoca'nın anlattıklarını can kulağı ile dinlemişler ve sorularına dair aldıkları cevaplarla kalpleri mutmain olmuştur. Bir hafta sonra tekrar Ali Hoca'nın evinde toplanmak üzere sözleşmişler ve evlerine dağılmışlardır.

## Beşinci Oturum
## Şüphelerin Giderilmesi 2

Gençler her hafta olduğu gibi yine Ali Hocaları ile bir araya gelmişlerdir. Bir hafta boyunca kafalarına takılan soruları not etmişler ve Ali Hoca'ya sormak için sabırsızlanmaktadırlar. Hasan söze başlar:

— Hocam! İlk derslerde gördüğümüz konuları devamlı surette çevremize anlatmaya çalışıyoruz. Ancak her seferinde yeni bir itirazla karşılaşıyoruz. Biz bu itirazları not aldık. Eğer sizinde müsaadeniz olursa birkaç hafta sohbetlerimizi tüm bu itirazlara yönelik yapmak isteriz. Böylece bize getirilen itirazlara cevap vermemiz mümkün olur. Aynı zamanda da kalbimize girecek bir şüpheye engel olmuş oluruz. Bazı insanlar bunca açık delile rağmen parlamentoya girme konusunda o kadar ısrarlılar ki kendilerine her gün yeni mazeretler buluyorlar. Mesela "Müslümanlara yardım etmek için parlamentoya katılmak zaruridir. Başka alternatif yoktur" diyorlar.

— Sahih tevhid akîdesine yönelik bir çok itiraz getirilmekte ve şüpheler ortaya atılmaktadır. Dilimizin döndüğü, ilmimizin yettiği kadar bu şüphelere cevap vermemiz gerekir. Sorduğunuz soruya gelince bu zaruret konusu ile alakalı bir sorudur. Usulde bilinen kaide zaruret halinde bazı şeylerin mübah olduğudur. Ancak bu hiçbir zaman herkesin kendince uygun gördüğü şeylere zaruret demesini ve haramları mübahlaştırmasını gerektirmez. Bunun için İslam alimleri zaruretin ölçülerini de koymuşlardır. Aslen zaruret, kişinin ölmeden ya da bir uzvuna zarar gelmeden kurtulmasının ancak haram olanı seçmesiyle müm-

kün olduğu bir haldir. Bakınız İmam Suyutî *(rahimehullah)* zaruretin şartlarını şu şekilde açıklamaktadır:

1. Zorlayan kimsenin tehdinini yapacak gücü olması gerekir.

2. Zorlanan kimsenin kaçacak yeri olmaması gerekir.

3. Zorlanan kimsenin zorlayan kimseye güç yetirememesi gerekir.

4. Üzerinde tehdit edilen şeyin zorlanan kimseye haram olması gerekir.

5. Tehdidin hemen yerine getirilmesi gerekir.

6. Muayyen olması gerekir.

7. Zorlanan kimsenin dinen yasak olan şeyi yapması sonucu kurtulması gerekir.

Bu şartlar vuku bulmadığı takdirde zaruret olmaz.[43]

Şimdi hak ile batılı birbirine karıştırmayı kendilerine adet edinmiş bu kimselere sormak gerekir. Acaba sizin parlamentoya girmeniz bu zaruret şartları altında mıdır? Acaba parlamentoya girmekten başka alternatifiniz gerçekten yok mudur? Acaba siz zaruretin ölçülerine dikkat ediyor musunuz? Yoksa her hoşunuza giden şeyi yapıp da yaptığınız bu işlere zaruret elbisesi giydirip insanları mı kandırmaya çalışıyorsunuz?

— Peki hocam! Bir önceki dersimizde Hatıb bin Ebi Belta ile ilgili şüpheye cevap verirken tevilden bahsetmiştiniz. Ancak tevil konusunda benim anlayamadığım bir nokta var. Biz birçok kişiye "Allah'ın kanunlarından başka kanunları tanımayın, onları kabul etmeyin, itaat etmeyin. Aksi takdirde şirk işlemiş olursunuz" dediğimiz zaman, tevili öne sürerek "Herhangi bir tevil üzere şirk işleyen kişinin tekfir edilemeyeceğini" söylerler. Bu konuyu biraz açar mısınız?

— Tarih boyunca ehli delalet kendi yanlışlarını meşru göstermek için tevili kullanmıştır. İnsanlık tarihi yanlış tevillerle doludur. Zaten batıl tevil yüzünden genelde Yahudi ve Hıristiyanlar özelde ise Müslüman geçinenler dinlerini terk ettiler. Ya-

---

43 El-Eşbah ven Nezair, 209

hudiler yetmiş bir, Hıristiyanlar yetmiş iki, Müslümanlar ise yetmiş üç fırkaya bölündüler.

Batıl tevilleri yüzünden Yahudiler buzağıya taptılar, peygamberleri katlettiler. Hıristiyanlar ise batıl tevilleri yüzünden teslis inancını kabul ettiler ve haça taptılar. Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'ın halifeliği sırasında bazı kişiler batıl tevilleri yüzünden zekâtlarını vermediler. Başka bir grup ise Kâbe'yi mancınıklarla yıktı. Yine Cemel ve Sıffın savaşlarında kanlar döküldü. Yine bu batıl teviller yüzünden Hz. Osman, Hz. Ali, Hz. Zübeyr gibi birçok sahabenin kanları döküldü. Bu batıl teviller yüzünden İslam aleminde Allah'ın hükmü kaldırıldı yerine şirk kanunları ikame edildi. Küfre itaat edip onu desteklemeye batıl teviller sebebiyle cevaz verildi. Şu bilinmelidir ki tevil bütünüyle batıl olan bir yol değildir. Ancak şartlarına uygun bir tevil muteberdir.

Tevil lugatte "dönmek" demektir. Istılahta ise tevil, şer'i bir delili zahiri manası dışında başka bir manada kullanmaktır. Tevilin şartları dört tanedir:

1.Lafız tevile elverişli olmalıdır. Yani muhkem ve müfesser ayetler olmamalıdır.

2. Lafız her iki manayı da kapsamalıdır.

3. Tevil nas, icma ve kıyas gibi makbul bir delile dayanmalıdır.

4. Tevil açık bir nassa muhalefet etmemelidir.

Bu şartlardan biri ya da birkaçı eksik olursa tevil batıl olur. Zira şartın yokluğu meşrutun (şart kılınanın) yokluğu demektir.

İslam alimleri tevili iki kısma ayırmışlardır. Birincisi; hafi konulardaki tevil. Buna örnek olarak Mutezile mezhebinin tevillerini vermek mümkündür. Bu tür tevilde hata sahibi için özür teşkil eder. Tevil sahibi tekfir edilmez.

Tevilin ikinci kısmı ise açık konularda yapılan tevillerdir. Kişi açık bir nassa rağmen tevil yapar ve bu açık nassa muhalefet ederse özür sahibi değildir. Böyle teviller, sahibini küfür veya sapıklık ithamından kurtarmaz. Allame İbn-i Teymiye *(radıyallahu anh)* Tatarlar hakkında şöyle der:

"Onların elinde nasıl bir tevil olabilir ki? Şayet ellerinde bir tevil olsa da tevilleri geçersizdir. Haricilerin ve Ebu Bekir'e zekât vermeyenlerin tevili bu Tatarların tevilinden daha güçlüydü."[44]

Sonuç olarak şu noktayı hatırlatmak isterim ki, umuri hafiye dediğimiz herkes tarafından bilinmesi zor olan konularda tevil sahibi için özür teşkil eder. Ehli Sünnet dışında ehli kıble olan mezheplerin çoğunun tevili bu kabildendir. Ancak Batınilerin, felsefecilerin ya da mülhidlerin Kur'an'ı tevil etmeleri, cennet, cehennem gibi konularda naslara aykırı teviller yapmaları onlar için bir mazeret teşkil etmez. Zira manası apaçık olan bir nassı tevil etmek, tevil değil tahriftir.

— Hocam ehveni şer hakkında biraz daha bilgi verirseniz seviniriz. Zira bugün beşeri parlamentolara girmeyi savunanlar başka bir alternatifin olmadığını, kötünün içinde en iyisini seçmek gerektiğini devamlı dillerinde tekrar ederek kafaları karıştırmaktadırlar.

— Ehveni şer (kötülüğü en az olan) meselesi fıkhın genel kaidelerinden bir kaidedir. Bu kaideye göre iki büyük kötülük arasında kalan bir kimse şayet bu iki kötülükten birini seçmek zorunda ise ve üçüncü bir alternatifi yoksa bunlar arasında kötülüğü en az olanı seçmelidir. Dikkat ederseniz burada "üçüncü bir alternatifi yoksa" dedik. Yani başka bir alternatif var ise bu iki kötülük arasında hiçbiri seçilemez. Kişinin üçüncü seçenek olan hayrı seçmesi gerekir. Çünkü hayırla amel etmek mümkün olduğu sürece Müslümanın şerre yönelmesi kesinlikle caiz değildir. Bizim ise hayır olarak seçtiğimiz Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in yolunu seçerek şirk ve küfür meclislerinden uzak kalmaktır.

Son dönem alimlerimizden Ebu'l Ala el-Mevdudi kendisine ehveni şer ile ilgili yöneltilen bir soruya şöyle cevap vermektedir:

"İki şerden ehven olanı seçmenin anlamı bir kişinin caiz olmayan iki işten birini seçmek durumunda kalması halinde

---

[44] Mecmuu-l Fetava, 4/352.

daha az haram olanı seçmesidir. Bunun ilk şartı helal yolun tamamen tıkanması ve helal ile amel etme yolunun kalmamasıdır. Ancak bu şartta bir kişi için iki şerden ehven olanı seçmek caiz olur. Hayır yolunun az da olsa mümkün olduğu durumlarda basiretsizliği, ferasetsizliği ve tembelliği nedeniyle iki şerle karşı karşıya kalan kişi doğal olarak günahkâr olacaktır.

İkinci şart ise, iki şerden birine rastgele ya da kolaylık veya başka bir nedenle keyfi olarak "ehven olan budur" dememektir. İslam fıkhı usulüne göre şerlerin hangisinin hafif veya ağır olduğunu belirlemek zorundadır. Mesela sizin verdiğiniz örneği ele alalım. Farz edelim ki bir kişi son derece açtır ve ölümden kurtulabilmesi için domuz eti ve akbaba eti olmak üzere iki çeşit et bulmuştur. İslam hukuku açısından akbaba etinin şer olması daha hafiftir. Zira domuz etinin haramlığı kesin ve kat'i bir ayetle sabit iken akbaba etinin haramlığı hadis ile sabittir."[45]

— Hocam geçenlerde bir toplantıda beşeri kanunların sahiplerinin apaçık bir şekilde kâfir olduklarını söylemiştim. Ancak orada bulunan birisi şu şekilde bir itiraz getirdi:

"Bugün sizin kâfir dediğiniz bu kimseler namaz kılmaktadırlar. Hatta parlamentoda mescid bile vardır. Malum olduğu üzere sahabeler zalim emirler hakkında soru sordukları zaman Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "namaz kıldıkları sürece onlara ilişmeyin" buyurmuştur. Namaz kıldıkları halde sizin bu idarecileri tekfir etmeniz hatalı bir görüştür."

Siz bu tip iddialar hakkında ne dersiniz?

— Öncelikle şunu iyi bilmemiz gerekir. Bütün ibadetlerin temel şartı tevhiddir. Tevhid şartı olmadan hiçbir ibadetin kabul edilmesi söz konusu değildir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Eğer onlar Allah'a ortak koşsalardı, yaptıkları bütün amelleri boşa giderdi." (6, En'am/88)*

Şimdi bir kimse abdestsiz olarak namaz kılsa onun bu namazı makbul olur mu hiç? Elbette olmaz değil mi? O halde nasıl

---

[45] Mevdudi, Fetvalar 1/321.

abdestsiz bir namaz makbul değilse abdestten çok daha önemli olan tevhidsiz bir namazda makbul değildir. Bundan dolayı Allah'ın indirdiği hükümleri bırakarak kendi hevalarından hüküm çıkaranlar direk olarak tevhidi bozmuşlardır. Onların tevhid şartını yerine getirmeden kıldıkları namazın İslam katında hiçbir değeri yoktur.

İtiraz eden kişinin söylediği hadise gelince o hadis zalim emirler hakkındadır. Kâfir yöneticiler hakkında değil. Bu yüzden o hadisi ele alarak beşeri kanunlarla hükmedenlerin kâfir olmayacağını iddia etmek boş laftan öteye geçmez.[46]

— Peki hocam "Ameller niyetlere göredir" hadisini delil getirerek "Biz küfür sözünü dilimizle söylesek bile kalbimizle kabul etmiyoruz. Önemli olan da insanın niyetidir. Allah kulların kalbine bakar söylediklerine bakmaz" şeklinde şüpheler saçanlar hakkında ne dersiniz.

— Niyet, hiçbir zaman haram olan bir şeyi helalleştirmez. İmam Gazali şöyle söylemektedir:

"Bil ki ameller üçe bölünür. İtaatler, günahlar ve mubahlar. Niyet günahları helalleştirmez. "Ameller niyetlere göredir" hadisine dayanarak niyet günahları mubahlaştırır zannedilmesin. Bunun için diyoruz ki bu hadis itaatler ve mübah olan işlerde değerlendirilmelidir. Zira niyet hiçbir zaman masiyeti itaate çevirmez."[47]

Nasıl ki bir kimsenin içki içerek "ben su niyeti ile içtim" demesine itibar edilmez ise aynı şekilde şirk kanunlarını koruyacağına, küfür kanunlarına bağlı kalacağına dair yemin edip arkasından "Benim niyetim halistir" demek kişiyi mazeretli kılmaz. Bir kimsenin "Ben ümmetin çoğalması niyetiyle zina ediyorum" demesi o kimse için mazeret teşkil eder mi? Bilinmelidir ki, meşru olmayan işlerde kişinin sahih bir niyete sahip olması yaptığını mübahlaştırmaz. Aslında bu konu hakkında hatırlaya-

---

[46] Bu hadise dair geniş bilgi için İmam Nevevî'nin "Sahihi Müslim Şerhine" bakılabilir.

[47] İhyau Ulumiddin, 5/273.

cağınız üzere ilk dersimizde uzun uzun açıklamalar yapmış idik. O dersi bir daha gözden geçirmenizi tavsiye ederim.

— Hocam yine aynı konuda devamlı olarak karşımıza gelen bir başka itiraz noktası da Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Kim bir Müslümana kâfir derse küfre girer" hadisidir. Genel olarak her ortamda bu hadisi delil olarak söylemekteler ve "Siz çok tehlikeli bir iş yapıyorsunuz. Müslümanları tekfir ediyorsunuz" diyorlar. Siz bu konuda ne dersiniz?

— Şayet bir konu üzerinde ihtilaf var ise o noktada insanların birbirilerini kesinlikle tekfir etmemeleri gerekir. Ancak bir konuda kat'i bir nas varsa, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bir ameli küfür olarak kesin bir şekilde isimlendiriyorsa Müslümanın o amelin sahibini tekfir etmesi zarurettir. Kim bu noktada şüphe ederse Allah'ı yalanlamış sayılır. Allah'ın kâfir olarak isimlendirdiklerini tekfir etmek bizzat iman kalesini korumaktır. Bakınız Kadı Iyad "Şifa" isimli eserinde şöyle demektedir:

"Kim bir kâfiri tekfir etmezse, onun gittiği yolu doğru görürse, ya da küfründe şüphe ederse kâfir olur."

Çünkü kat'i nasla sabit bir küfür amelini işleyen kimseyi tekfir etmemek Allah ve Resulünü tekzib etmektir. Söyledikleri hadise gelince bu hadis İslam'ı sabit bir Müslümanı tekfir etmekle ilgilidir. Şayet kişi bir Müslümanı hiçbir delil ve tevil öne sürmeksizin tekfir ederse bu hadisin kapsamına girer. Buna karşılık bir delil üzere yapılan tekfir caiz ve hatta bazı durumlarda tevhidi savunmanın kendisidir. Bundan dolayı bir Müslümanın tekfir edilmesi her zaman bu hadisin kapsamına girmez. Nitekim Hz. Ömer Hatıb bin Ebi Belta'yı "Bırak şu münafığın boynunu vurayım" diyerek tekfir etmiş ancak Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hz. Ömer'i bundan dolayı küfürle itham etmemiştir.

Bizim tebliğ alanımız güneş gibi açıktır. Bizler kat'i naslarla Allah'ın kâfir dediği kimseleri tekfir etmekteyiz. Hiçbir zaman aslen Müslüman olan bir kimseyi küfür amelleri işlemediği sürece tekfir etmiyoruz. Dolayısıyla onların bu hadisi bize karşı delil getirmeleri bütünüyle gayri ilmi bir tutumdur. Bu konuda

yukarıda vermiş olduğunuz hadisin geniş bir açıklaması için İmam Nevevi'nin Sahihi Müslim Şerhine bakmanızı özellikle tavsiye ederim.

— Hocam "Küfrün tek bir çeşidi vardır o da inanç küfrüdür. Yani kişi ne yaparsa yapsın La İlahe İllallah dediği sürece küfre girmez" iddiası hakkında ne dersiniz?

— Bu görüş son zamanlarda çokça dillendirilen bir görüştür. Ancak bilinmelidir ki bu kesinlikle ehli sünnetin görüşü olmayıp bilakis ehli bid'at olan Mürcienin görüşüdür. Ehli sünnet alimleri kişinin üç sebepten birisi ile kâfir olabileceğini söylemişlerdir. Bunlardan ilki küfür lafzını telaffuz etmektir. Daha önce söylediğim gibi bir kimse küfrü gerektiren bir lafzı söylerse sadece bunu söylemesi ile kâfir olur. Söylediği şeye inanması ya da inanmaması arasında bir fark yoktur. Aynı şekilde bir kimse küfrü gerektiren bir amel yaparsa yine kâfir olur. Niyetine itibar edilmez. Yani bir kimse putlara secde ederse ya da Allah'ın ahkâmını terk ederek kendi heva ve hevesine dayanan kanun ve yasalar çıkarırsa niyetine bakılmaksızın tekfir edilir. Kişiyi küfre götüren diğer bir husus ise küfür itikadlarına inanmaktır ki bu noktada muasır Mürcie ile aramızda bir ihtilaf söz konusu değildir. Kim ki küfrü gerektiren herhangi bir düşünceye inanırsa kâfir olur. Küfür lafzını söyleyen kimse hakkında Molla Ali el-Kari şöyle der:

"Kişi manasını bilerek, ikrah hali olmaksızın inanmadan dahi küfür kelimesini söylerse ona kâfir hükmü verilir."[48]

Yine Allame Keşmirî şöyle der: "Sonuç olarak kim ciddi ya da şaka olarak küfür kelimesini söylerse kâfir olur. O kişinin inancına bakılmaz."[49]

— Peki hocam bazı çevreler "Kişi küfrü helal görmediği sürece kâfir olmaz" demektedirler. Burada İmam Tahavi'nin "Helal görmediği müddetçe bir Müslümanı hiçbir günahından dolayı tekfir etmeyiz" sözünü delil olarak getirmektedirler. Ya da ki-

---

48 Fıkhu Ekber Şerhi, 124.
49 İkrafu-l Mulhidin, 59.

şinin kâfir olabilmesi için inkâr şartı getirirler. Bu kimselere göre Allahın şeriatından başka kanunlar çıkarıp bu sapık kanunları Allahın kulları üzerinde zorla uygulayan tağutlar bile tekfir edilemezler. Bu kişilerin düşüncesi ile zamanımıza bakıldığında kâfir yok denilecek kadar azdır.

— Ne yazık ki çağdaş irca düşüncesi alemi İslam'da yayıldıktan sonra insanların zihinlerinde bu tip sapkınlıklar oluşmuştur. Allame İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* Mecmuu-l Fetava isimli eserinde bu tip fikirleri serdettikten sonra bu kişilerin selefi salihinin nazarında kâfir olduklarını, zira böyle kimselerin Allah'ın apaçık ayetlerini yalanladıklarını belirtmektedir. Zaten bu sapkın düşünceden dolayı İslam aleminin her tarafına küfür ahkamı yayılmıştır.

Muhakkik alimlerin tümü İmam Tahavi'nin bu sözünün umum üzere olmadığını kabul etmişlerdir. Özellikle Tahavi'nin eserini şerh eden Ebu-l Izz el-Hanefî "Hariciler gibi tekfir etmeyiz" diyerek burada geçen günah kelimesinin mutlak anlamda bütün günahlar hakkında olmadığını bilakis Haricilerin yaptığı gibi sahibini dinden çıkarmayan büyük günahlar hakkında olduğunu söylemiştir. Bu doğrudur. Zira İmam Tahavi'nin bu sözü Haricileri reddetme kabilindendir. Bilindiği üzere de hariciler Müslümanları aslen küfür olmayan günahları sebebiyle tekfir ediyorlardı. Buna karşılık ehli sünnet alimleri ise günahları sahibini dinden çıkaran günahlar ve sahibini dinden çıkarmayan günahlar olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Zina, hırsızlık, içki içmek gibi günahlar sahibini dinden çıkarmayan günahlardandır. İşte bu tip günahları işleyen kimse işlediği günahı helal kabul etmediği sürece tekfir edilmez. Ancak Kur'an'ı pisliğe atmak, Allah ve Resulüne küfretmek, Allah'ın kanunlarını terk ederek heva ve hevesinden kanun çıkarmak gibi günahlar sahibini dinden çıkaran günahlardandır. Kişinin bu günahlardan birisini işlemesi sonucu onu helal görüp görmediğine bakılmaz. Aynı şekilde yaptığı fiile kalben itikad etmesi de gerekmez. Kişi sadece dinden çıkaran bir günahı işlemesiyle kâfir olur.

Günahların sahibini İslam dininden çıkarıp çıkarmadığı

hususu ancak Kur'an ve sünnetle bilinebilir. Küfrü desteklemek, Allah'ın indirdiği hükümleri bırakarak yeni hükümler çıkarmak, küfre itaat etmek gibi günahların sahibini dinden çıkardığı açık naslarla sabittir. Okuyoruz...

> *"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onları dost edinirse, şüphesiz o onlardan olur. Şüphesiz Allah, zalim kavmi doğru yola iletmez." (5, Maide/51)*
>
> *"Üzerlerine Allah'ın ismi anılmamış olanlardan yemeyin, çünkü onu yemek yoldan çıkmaktır. Şeytanlar, dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara uyarsanız, muhakkak ki, Allah'a ortak koşanlardan olursunuz." (6, En'am/121)*
>
> *Gerçekten doğru yol kendilerine açıkça belli olduktan sonra gerisin geri küfre dönenlere şeytan, kötülüklerini güzel göstermiş ve onları uzun emellere düşürmüştür. Çünkü onlar Allah'ın indirdiğini beğenmeyen kimselere "Bazı işlerde biz size itaat edeceğiz" demişlerdi. Oysa Allah onların gizlediklerini biliyordu." (47, Muhammed/25-26)*

Tüm bu ayetler bugün beşeri sistemlerle amel etmenin, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemenin, küfrü destekleyip ona itaat etmenin sahibini dinden çıkaran günahlar olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yüzden bu günahlarda kişinin kâfir olması için işlediği günahı helal görmesi şartı getirilmez. Bakınız Molla Ali el-Kari şöyle demektedir:

"Ehli sünnet alimlerinin –ehli kıble tekfir edilmez- sözleriyle kastettikleri, ehli kıbleden bir kimse küfür ameli işlemediği sürece tekfir edilmez demektir. Yoksa küfrü gerektiren söz ya da amellerde bulunanlar tekfir edilirler."[50]

- Hocam bildiğimiz üzere Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in gönderildiği toplum cahiliye toplumu idi. Biz bugün içinde yaşadığımız topluma cahiliye toplumu dediğimiz zaman hemen bazı çevreler itiraz ederek "Mekkeli müşrikler La İlahe

---

[50] Fıkhı Ekber Şerhi

İllallah demiyorlar, namaz kılıp oruç tutmuyorlardı. Siz nasıl olurda her iki toplumu da cahiliye toplumu olarak isimlendirirsiniz" diye bize itiraz etmektedirler.

— Bu kimselere hemen Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* döneminin cahiliye toplumunu tanımalarını tavsiye ederiz. Bakınız İmam Şatıbî, cahiliye dönemine dair şunları söyler:

"Onlar İslam'a girmeden evvel nikâhı zinadan ayırıyorlardı. Kadınlarını üç talak ile boşuyor, Kabe'yi tavaf ediyorlar, Haceru-l Esvede dokunuyor, Safa ve Merve arasında say ediyorlardı. Arafat dağında durup sonra Müzdelife'ye inip şeytan taşlıyorlardı. Haram aylara saygı gösteriyor, cünüplükten dolayı guslediyor, ölüleri yıkayıp kefenleyerek üzerine namaz kılıyorlardı. Hırsızlık edenlerin elini kesip yol kesenleri asıyorlardı. Bunun gibi İbrahim *(aleyhisselam)*'ın şeriatinden kalan daha birçok hükmü uyguluyorlardı. Ta ki İslam gelene kadar..."[51]

Şah Veliyullah Dehlevî cahiliye dönemini şu şekilde anlatmaktadır:

"Cahiliye döneminde yaşayan müşrikler Allahu Tealâ'nın, gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunan şeyleri yaratmada, büyük işleri idare etmede herhangi bir ortağının olmadığına inanıyorlardı. Güzel inançlarından bir tanesi kadere iman etmekti. Allahu Tealâ'nın bütün olacakları henüz olmadan önce takdir etmiş olduğuna inanırlardı. Yine Allahu Tealâ'nın kullarını dilediği şeyle yükümlü tuttuğuna, bazı şeyleri haram, bazı şeyleri helal kıldığına, kulları yaptıkları işlerden dolayı hesaba çekeceğine inanıyorlardı.

İbadetle ilgili önem verdikleri konulardan bir tanesi taharetti. Cünüplükten dolayı gusül abdesti almak bilinen bir adetleri idi. Sünnet olmak, tırnak kesmek gibi fıtrat özellikleri olan şeyleri yerine getirirlerdi. Abdest almayı Mekke müşrikleri, mecusiler ve Yahudiler bilirdi. Onların ibadetleri arasında namazda vardı. Ebu Zer Resulullah'a *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gelip Müslüman olmadan önce namaz kılıyordu. Yahudi, mecusi

---

[51] Muvafakat, 1/153.

ve Araplarca kılınan namaz özellikle saygı ifade eden secde, dua ve zikir gibi fiillerden oluşuyordu.

Cahiliye insanları zekâtı bilirlerdi. Bu meyanda misafirleri ve yolcuları ağırlarlar, zayıf ve düşkünlere yardım ederler, yoksullara sadaka verirler, sıkıntı içinde olanlara yardım ederlerdi. Fecir vaktinden başlayarak güneşin batışına kadar oruç ibadetini de biliyorlardı. Kureyş müşrikleri, cahiliye döneminde aşure orucunu tutarlardı.

Mescidde itikafa çekilmeyi de bilirlerdi. Hz. Ömer cahiliye döneminde bir gece itikafta kalmayı adamış, daha sonra Müslüman olduğunda Resulullah'a *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne yapması gerektiğini sormuştu. Kısaca cahiliye dönemi müşrikleri her türlü ibadeti biliyorlardı."[52]

Abdulkerim Şehristani onları şu şekilde anlatmıştır:

"Muhammed bin Saib, Kur'an'ın haram kıldığı bir çok şeyi cahiliye döneminde Araplara haram kılmıştı. Onlar anneleri, kızları ve teyzeleri ile evlenmeyi haram kabul ederlerdi. Boşanmak isteyen üç talakla boşanırdı. Kabe'yi yedi kere tavaf ederler, haremde zulme engel olmaya çalışırlardı. Cünüplükten dolayı guslederlerdi. Ölülerini yıkayıp kefenlerler, cenaze namazı kıldıktan sonra defnederlerdi. Hırsızın sağ elini keserler, komşularına iyi davranırlar, misafire ikramda bulunurlardı."[53]

Fakat buna rağmen egemenlik kayıtsız ve şartsız Darun Nedve denilen meclislerinde idi. Kendi kanunları ile milleti yönetmeye çalışırlardı. Günümüzde de insanlar Allah'a iman ettiklerini iddia etmekle beraber yine bir takım ibadetlerde bulunmaktadırlar. Fakat buna rağmen tıpkı Mekke cahiliyesinde olduğu gibi kendi parlamentolarında kanun koymaktadırlar. Diğer taraftan her üç-beş senede bir bu kanun koyucuları kendilerine vekil olarak tayin etmektedirler. Bu açıdan günümüz cahiliye toplumu ile Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki Mekkeli müşrikler bütünüyle birbirilerine benzemektedir-

---

[52] Huccetullahil Baliğa, 1/361-371'den özetle.

[53] El-Milel ve-n Nihal, 397.

ler. İşin bir başka boyutu ise o zaman Arap cahiliyesi sadece birkaç kabileden oluşmakta ve şirk kanunlarını kendi kabileleri üzerine tatbik etmekte idiler. Ancak günümüzde şirk kanunları dünyayı kuşatmıştır. Günümüz cahiliye ehli kendi kanunlarını dünyanın her bir karış toprağında uygulamakta, karşı gelenleri ise cezalandırmaktadır. Allah yardımcımız olsun. Allahumme Amin.

— Hocam zaman ne çabuk geçti. Daha aynı minvalde birçok sorumuz vardı. Ancak Allah izin verirse onlarda haftaya kalsın. Allah sizden razı olsun. Allah'a emanet kalın.

## Altıncı Oturum
## Şüphelerin Giderilmesi 3

Hocam isterseniz hiç sözü uzatmadan sorularımıza başlayalım. Geçen haftadan kalan sorularımız vardı. Allah izin verirse tevhid akîdesine dair şüphelerle ilgili sorularımızı bitirerek farklı konularda da sohbet etmek isteriz. İlk sorumuz şudur: Bildiğimiz üzere tağutu destekleyen bazı kişiler, âlim zannettikleri ağabeyleri, şeyhleri ya da hoca efendilerinin sözüyle bu işi yapmaktadırlar. Acaba bu durum onlar için mazeret olabilir mi?

**—** İnsanları yanlışa sürükleyen belamlar her devirde mevcuttur. Bu saptırıcıların olması imtihanın bir gereğidir. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

> *"De ki: "Ey kitap ehli! Dininizde haksız yere aşırı gitmeyin. Daha önce sapmış, birçoklarını da saptırmış ve böylece doğru yolu kaybetmiş bir kavmin keyiflerine uymayın." (5, Maide/77)*
>
> *"Onlar: "Siz bize sağdan gelir durudunuz" derler. (İleri gelenler de) derler ki: "Hayır, siz inanmamıştınız. Bizim de size karşı bir gücümüz yoktu. Fakat siz azmış bir kavimdiniz. Onun için üzerimize Rabbimizin azab sözü hak oldu. Şüphesiz azabımızı tadacağız." (37, Saffat/28-31)*

Şayet saptırıcıların saptırması özür sayılsaydı Tevbe Suresi'nin 31. ayetinde geçen ahbar ve ruhbanların peşinde giden Yahudi ve Hıristiyanların da mazur sayılmaları gerekirdi.

— Hocam çağdaş Mürcie anlayışına sahip olan bazı kimseler bizi tekfirde aşırıya gitmekle suçlayarak günümüzde ilimde söz sahibi bir çok alimin parlamentoya girmeye ve demokrasi ile amel etmeye cevaz verdikleri şeklinde itiraz etmektedirler.

— Ben hemen şu hususu burada tekrar hatırlatmak isterim ki, sapkın akîdelerin taklidi, sahibi için mazeret değildir. Kur'an'da 40'ın üzerinde ayet taklidi zemmeder. Ayrıca akîde konusunda mutlak müctehid dahi olsa alimler hüccet değildirler. Bizim için esas ölçü Kur'an ve sünnetin hükümleridir. Kişiler İslam'a göre değerlendirilirler. İslam, alim olarak bilinen kimselere göre değerlendirilmez. Rabbimiz *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere de itaat edin ve sizden olan emir sahibine de itaat edin. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz; Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resulüne arz edin. Bu, daha iyidir ve sonuç bakımından da daha güzeldir." (4, Nisa/59)*

Yine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim bizim emrimize uygun olmayan bir amel işlerse o ondan reddedilir."[54]

Günümüzde demokrasi ile amel etmeye cevaz veren alimlerin başında Dr. Yusuf el-Kardavi gelmektedir. Ben bu hususu kendisi ile bizzat yüz yüze görüştüm. "Mevcut hükümetlere destek vermek Müslümanların üzerine vaciptir" dedi ve bunun sebebini de ikrah haline bağladı. Kendisine "Ancak onlar kendi iradeleri ile parlamentoya giriyorlar. Kimse onları zorla parlamentoya götürmüyor" diye itiraz ettiğimde tatmin edici bir söz söylemedi.

Dr. Kardavi bu noktada çelişkili fetvalarıyla meşhurdur. Özellikle tevhidi ilgilendiren bu konularda kendisine itibar etmek mümkün değildir. Bazı kitaplarında kanun yapma hakkının sadece Allah'a ait olduğunu söyleyerek beşeri kanunları yerden yere vurmaktadır. Hatta İsrail parlamentosuna girmeye gayret eden bazı Filistinlileri "Bu Allah'ın düşmanları ile vela bağı kurmaktır" diyerek reddetmektedir.[55] Burada hemen Kardavi'ye

---

[54] Ebu Davud

[55] Bkz. Filistin Meseleleri, Nisan 1995.

sormak gerekir. Acaba Allah'ın indirdiği esasları iptal eden, beşeri kanunları millete zorla uygulayan idareciler ile İsrail parlamentosu arasında ne fark vardır? Acaba mürtedler, ehli kitap kadar müşrik değiller mi?

İşte bu tip çelişkili fetvalarından dolayı Arap dünyasında Kardavî, Ramazan el-Buti, Muhammed Gazali, Şaravi gibi alimler Müslümanlar tarafından saray mollaları olarak isimlendirilmekte ve fetvalarına itibar edilmemektedir. Yakın zamanda bir televizyon kanalında konuşan Kardavî, binlerce Müslümanı katleden Mısır tağutu Hüsnü Mübarek'in Müslüman olduğunu ve kendisine destek verilmesinin gerekliliğini söylemiştir. Ramazan el-Buti Hafız Esad'ı büyük bir veli olarak isimlendirir, oğlu Basil'e "cennet kuşu" der. Hatta tağutlara methiyeler düzen sözlerini "*maza kultu*" isimli kitabında toplamıştır.

Sonuç olarak dinine önem veren bir Müslüman için apaçık nasları bir kenara bırakarak tağutların düzenlerini koruma adına her türlü fetvayı vermeyi kendilerine meşru gören bu saray mollalarının sözlerine itibar etmesi söz konusu değildir.

— Tevhidi anlattığımız bazı kişiler küfür, şirk ve müşrik kavramlarını gayet güzel anlamalarına rağmen "Sizin dediğinize göre herkes kâfirdir. Ancak bir çok hoca efendi, alim ve profesör sizin gibi söylemiyor" diyerek bize itiraz etmektedirler. Aslında itiraf etmek gerekir ki bu durum birçok Müslüman kardeşimizin de kafasını karıştırmaktadır.

— Bir davanın hakkaniyeti ona tabi olanların sayısıyla ölçülmez. Malumdur ki Nuh *(aleyhisselam)* kavminin arasında 950 yıl tebliğde bulunmasına rağmen ona uyanların sayısı rivayetlere göre kırkı geçmemişti. Nuh *(aleyhisselam)*'a iman edenlerin sayısının az olması sebebiyle onun davasının batıl olduğunu iddia edebilir miyiz? Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Gerçekten insanların çoğu, Rablerine kavuşmayı inkâr etmektedirler." (30, Rum/8)*
>
> *"Sen ne kadar şiddetle arzulasan da, insanların çoğu iman edecek değildir." (12, Yusuf/103)*

Bilinmelidir ki, Kur'an ölçüsüne göre doğru ile yanlışı belirleme noktasında çoğunluğun bir etkisi yoktur. Bununla beraber Kur'an'ı Kerim'de Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bizlere Bel'am bin Baura kıssasını anlatmıştır. Bizlerin bu kıssadan ibret alması gerekir. Şöyle ki; alim olmak (ilmiyle amel edenler müstesna) kişinin kurtuluşu için yeterli değildir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Onlara, kendisine âyetlerimizi sunduğumuz o adamın kıssasını da anlat; âyetlerden sıyrılıp çıktı, derken onu şeytan arkasına taktı, en sonunda da helak olanlardan oldu. Ve eğer dileseydik onu o âyetlerle yüceltirdik, fakat o alçaklığa saplandı kaldı ve kendi keyfinin ardına düştü. Artık onun ibret verici hali o köpeğin haline benzer ki, üzerine varsan da dilini uzatır solur, bıraksan da solur. İşte bu, âyetlerimizi inkâr eden kavmin misalidir. Bu kıssayı iyice anlat, belki biraz düşünürler." (7, Araf/175-176)*

— Hocam bir önceki sorumuza cevap verirken Yusuf el-Kardavi'den bahsetmiştiniz. Kendisi siyasi partileri İslami mezheplere, parti liderlerini de müctehidlere benzetmektedir. Ayrıca Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında Farslar ile Bizanslılar'ın birbiriyle savaşmasını, bu savaşta Bizanslıların mağlubiyetine Müslümanlar üzülmesini delil olarak getirmekte ve buna bağlı olarak İslam'a yakın partilerin desteklenmesi gerektiğini söylemektedir.

— Siyasi partileri İslami mezheplere, parti liderlerini de müctehidlere benzetmek büyük bir saptırmadır. Aynı zamanda böyle bir iddia hayatlarını, Kur'an ve sünnete davet ile geçiren İslam alimlerine de büyük bir hakarettir. Çünkü İslam alimlerinin yegane dayandıkları mercî Kur'an ve sünnet idi. Ancak demokrasinin vazgeçilmez öğesi olan bu siyasi partilerin başkanları ölçü olarak beşeri kanunları ve ideolojileri almışlardır.

Aynı şekilde "Davanın maslahatı neyi gerektirirse onu yapmak gerekir" düşüncesi de apaçık bir dalâletten başka bir şey değildir. Çünkü İslam nezdinde bir maslahatın muteber olabilmesi ancak Kur'an, sünnet ve ümmetin icmasına muvaffakiyet

sağlaması ile mümkündür. İslamın temel kaidelerine aykırı bir maslahat, maslahat değil mefsedetin kendisidir. Günümüzde İslam'a yakın partileri destekleme adına maslahat prensibi ile amel ederek Bizanslılar ile Farslılar arasında geçen savaşları göstermek kendisinde hiçbir doğru yönün bulunmadığı bir görüştür. İnsanın fıtrî olarak zalime karşı mazlumun galip gelmesini istemesi ile mazlum da olsa küfre destek vermesini kıyaslamak abesle iştigaldir. Sahabelerin Farslıların galibiyetine sevinmesi, onların küfründe kendilerine yardım etmeyi, onları desteklemeyi, onların küfrüne rıza göstermeyi meşru kılmaz. Dikkat edilirse Müslümanlar, Hıristiyanların Farslılara yenilmesine üzülmüşlerdir. Ancak İslam alimlerinin tamamı Hıristiyanların haçını dahi takanları tekfir etmişlerdir.

Aslen Dr. Kardavi, Üstad Ebu Basir'in de dediği gibi senelerce evvel particiliği red ediyordu. Fakat son dönemlerde bu tür yanlış benzetmelere girişmesi esef verici bir durumdur. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ayaklarımızı sabit kılsın. Amin...

— Hocam yine bazı kimseler beşeri sistemlerde görev alma konusunda zalim krallardan görev almak ve bu görev esnasında güç miktarında kötülüğe engel olmak ile ilgili İbn-i Teymiye'nin fetvasını delil getirmektedirler. Zira bilindiği üzere İbn-i Teymiye'ye zulmü kökten kaldırma adına zamanın sultanlarından görev alma konusu sorulmuş ve "Böyle görevlerde başkaları olursa zulüm daha çok yayılacaktır" denildiğinde Şeyhul İslam böyle durumlarda bu sultanlardan görev almanın meşru olduğuna fetva vermiştir. [56]

— Bu itirazda da yapılan kıyas batıldır. İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* zulmü kaldırma adına zalim bir kraldan görev almayı meşru görmektedir. Ancak kâfir bir idareden görev almak ile zalim bir idareden görev almak meselesi tamamen farklı konulardır. Unutmamak gerekir ki, İbn-i Teymiye'nin yanında görev almaya cevaz verdiği kral aslen Müslüman olan ancak halkına zulmeden bir kraldır. Böyle bir kralın yanında görev al-

[56] Mecmuul Fetava, 30/37.

mayı, küfrü hakim kılan, Allah'ın kitabını bir kenara bırakarak kendi kanunlarını millete dayatan idarî sistemlerde görev almakla kıyaslamak sahih bir kıyas değildir. Şayet bu konuda İbn-i Teymiye'nin asıl fetvasına bakmak isterseniz Tatarlar hakkında vermiş olduğu fetvaya bakabilirsiniz. Zira kendisine şehadet kelimelerini ikrar eden, namaz kılan, oruç tutan, fakat Tatar devletine karşı gelenleri öldüren, ehli kitaptan cizye almayan askerlerin bu yaptıklarını yasaklamayan Tatarlar hakkında sorulduğunda Şeyhul İslam "Bunlarla savaşmak tüm Müslümanların ittifakıyla vaciptir. Bu kimselerle İslam hiçbir zaman bir arada bulunmaz" diye cevap vermiştir.[57]

— Peki hocam yine bazı çevreler parlamentoya girme konusunda Hasan el-Benna ve Mevdudi'yi örnek göstermektedirler. Hatta bize "Onları niye tekfir etmiyorsunuz" diyerek alay eder şekilde itiraz etmektedirler.

— Aslında tüm bu itirazlar Kur'an ve sünnette sınırları apaçık çizilmiş bir hususta kişilerin nefislerinden kaynaklanan itirazlardır. Her zaman şunu diyoruz ki, ölçü Kur'an ve sünnettir. Kim ne yaparsa yapsın bu ölçü içinde değerlendiririz. Kur'an ve sünnete uyanı alır, Kur'an ve sünnetin reddettiğini atarız.

Sorunuza gelince; ne Üstad Hasan el-Benna dönemini ne de Mevdudi dönemini bugünkü durum ile kıyaslamak mümkün değildir. Bu iki alimin döneminde beşeri kanunlar bugün olduğu gibi kökleşmemişti. İdare bütünüyle beşeri esaslardan oluşmuyordu. Saflar net değildi. Ayrıca parlamento yolunda apaçık şirk ve küfrü barındıran ameller mevcut değildi. Hasan el-Benna parlamento yemini ile ilgili kendisine sorulan bir soruya "Mısır devletinin kanunları İslam ile çelişmez. Çünkü devletin resmi dini İslam'dır" diye cevap vermiştir. Üstad Mevdudi'ye gelince o birçok kitabında Allah'ın kanunlarını bir kenara bırakarak beşeri kanunlarla hükmetmeyi apaçık bir şekilde ilahlık olarak vasfetmektedir. Ve unutulmaması gerekir ki Mevdudî asrımızda bu akîdeyi savunan öncü alimlerden bir tanesidir. Be-

[57] Mecmuul Fetava, 28/504.

nim görebildiğim kadarıyla Pakistan'da Mevdudi döneminde kanunların kaynağı İslam idi. Günümüzde olduğu gibi Allah'ın kitabı tamamen bir kenara atılarak beşeri kanunlarla hükmetme şeklinde bir idare mevcut değildi. Bu yüzden iki farklı olayı kıyaslamak büyük bir hatadır.

— Hocam Allahın kanunundan başka kanunlar yapan parlamenterlerden bazıları şöyle derler: "Biz anayasa üzerine yemin ederken küfre giriyoruz. Ancak yeminden hemen sonra tevbe ediyoruz." Siz bu konu hakkında ne diyorsunuz?

— Şayet bir kimse anayasa üzerine yemin etmeden önce böyle bir düşünceye sahip ise yemin etmese de kâfirdir. Zira kim küfre niyet ederse o küfrü işlemese de küfre girer. Kifayetul Ahyar isimli eserde şöyle geçmektedir:

"Şayet bir kişi oğlum ölürse Yahudi veya Hıristiyan olurum derse o anda kâfir olur."[58]

Bununla beraber tevbenin şartları malumdur. Tevbe öncelikle yaptığından büyük bir pişmanlık duymayı gerektirir. Bununla beraber günümüz parlamenterleri görevde kaldıkları sürece bilfiil yeminlerine sadık kalmakta, yemin ettikleri hususta anayasalarına tam bir sadakat göstermektedirler.

— Hocam bazı kimseler "Madem bu ülkede had uygulayamıyoruz o halde küfür işleyeni de tekfir edemeyiz" diyorlar.

— Şayet bu söyledikleri doğru olsaydı o zaman İslam ahkâmının tümü batıl olurdu. Elbette biz şu an zina haddini uygulayamıyoruz. Ancak bu zina eden kimseye de zinakâr demememizi gerektirmez. Bu fikre göre adam öldürene ya da hırsızlık yapana had uygulayamadığımız için katil ya da hırsız dememememiz gerekir. Bu ise apaçık bir sapkınlıktır. Halbuki Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bizden mücrimlerin cürümlerini açık açık anlatmamızı istemektedir:

> *"Suçluların tuttuğu yol açığa çıksın diye, âyetleri işte böyle genişçe açıklıyoruz." (6, En'am/55)*

---

[58] Kifayetul Ahyar, 2/123

— Hocam bazı kimselerin bizleri insanları tekfir ettiğimiz için haricilikle suçlaması hakkında ne dersiniz?

— Allah'ın dini olan islam ifrat ve tefrit arasında olan vasat bir dindir. Çağdaş Mürcie düşüncesine sahip kimseler "Kim La İlahe İllallah derse ne yaparsa yapsın müslümandır" derken bunların tam tersine hariciler ise günah işleyen herkesi günahın çeşidine bakmadan tekfir ederler. Yani Mürcie "hiçbir günah imana zarar vermez" derken hariciler ise "her türlü günah insanı küfre sokar" derler. Fakat vasat ümmet olan ehli sünnet ise günahları küfre düşüren günahlar ve küfre düşürmeyen günahlar olarak ikiye ayırmıştır. Küfre düşüren günahları ise kendi içinde itikadi, ameli ve lafzi olmak üzere üç kısma ayırmıştır. İtikadi küfür, resullere, kitaplara, meleklere iman gibi bir kimsenin iman edilmesi zaruri olan şeyleri inkâr etmesidir. Lâfzî küfür, sahibini dinden çıkaran lafızları ikrar etmektir. Örneğin küfür ilke ve inkılâplarına bağlı kalınmasının ikrarı gibi. Ameli küfür ise küfre düşüren fiilleri işlemektir. Kişinin putlara secde etmesi, Kur'an ahkâmını bir kenara atarak beşeri kanunlarla hükmetmesi, kâfirlere destekçi olması gibi.

Şunu unutmamak gerekir ki bütün günahlar insanı küfre götürmez. Bir günahın sahibini küfre düşürüp düşürmediği kat'i bir nas ile sabit olur.

Muvahhid Müslümanlar küfrü nas ile sabit olan kişileri tekfir etmektedirler. Hariciler ise müminlerin emiri Hz. Ali'yi tekfir etmişlerdir. Ve yine bazı günahlarından dolayı da mü'minleri öldürmüşlerdir. Dolayısıyla bu iki grubu birbirine benzetmek büyük bir zulümdür.

Mesela Ahmed bin Hanbel namaz kılmayan kişileri tekfir ederdi. Acaba Ahmed bin Hanbel'de mi harici idi? Said bin Cübeyr namaz kılmayanı ve oruç tutmayanı tekfir ederdi. Hakem bin Utbe namaz ve oruca ek olarak hacca gitmeyeni de tekfir ederdi. Acaba bu âlimler de harici miydi? Hayır diyorsanız sorumuz şudur: Acaba namazı, orucu, haccı terk edeni tekfir eden harici olmuyorsa şeriatın tümünü kaldırıp yerine kendi şirk kanunlarını tatbik edeni tekfir etmek nasıl haricilik olur?

— Hocam kendilerini İslami parti olarak adlandıran bazı siyasi parti mensuplarıyla görüşmelerimizde bize şöyle demektedirler: "Siz bizim başkanlarımızı putperest Tatarlara benzetmek ile büyük bir hata yapıyorsunuz. Çünkü bizim başkanlarımızın çoğu Allah'a ve peygamberine inanan namaz kılıp oruç tutan ve hacca giden insanlardır."

— İbn-i Teymiye'nin de "Mecmuul Fetava'da" söylediği gibi Tatarlar aslen tevhid kelimesini ikrar ediyorlardı. Resulullah'a hürmet ediyorlar, namaz kılıp oruç tutuyorlardı. Fakat cihadı terk ediyorlar, ehli kitaptan gerekli miktarda cizye almıyorlar, Müslüman olduklarını dile getirmelerine rağmen İslam ahkâmını uygulamıyorlardı. Yani Tatarların durumu ile bugün adı Müslüman olan ülkelerin yöneticilerinin arasında pek fark göremeyiz. Tatarlar da bugünkü devletler gibi şeriatın hâkimiyetini isteyen muvahhidleri öldürür ya da zindana atarlardı. Fakat şimdiki yöneticiler Tatarlardan daha müşrik daha zalimdirler. Zira Tatarlar, şirk kanunlarını sadece kendi aralarında uyguluyorlardı. Horasan'ı, Irak'ı, Şam'ı istila etmelerine rağmen burada kendi kanunlarını uygulamamışlardı. Bu beldelerdeki insanlar şeriatle idare olmaya devam etmişlerdi. Fakat buna rağmen İslam âlimleri tatarların La İlahe İllallah demelerine, namaz kılmalarına ve oruç tutmalarına bakmaksızın onları icmaen tekfir etmişlerdi. Acaba o âlimler asrımızda yaşanan olayları görseler bu yöneticiler hakkında ne söylerlerdi?

— Hocam tağutun kurumlarında görev alan hocalar şöyle bir itiraz getiriyorlar:

"Biz bu yöneticilerin Allah'ın emirlerine uygun olarak hareket etmediğini biliyoruz. Ama onlara itaat etmez ve onları desteklemezsek bizim maaşımızı keserler hatta bize eziyet bile edebilirler." Bu konu hakkında siz ne dersiniz?

— Tarih tekerrürden ibarettir. Daha önceki insanlar da kendilerine hak din tebliğ edildiğinde birçok mazeret öne sürmüşlerdir. Hâlbuki tevhid uğruna zorluklara katlanmak, fedakârlıklarda bulunmak, çile çekmek sünnetullahın gereğidir. Bu sözümüze rabbimizin şu buyrukları delildir:

*“Yoksa siz, kendinizden önce gelip geçenlerin hali (uğradıkları sıkıntılar) başınıza gelmeden cennete girivereceğinizi mi sandınız? Onlara öyle yoksulluklar, öyle sıkıntılar dokundu ve öyle sarsıldılar ki, hatta peygamber ve beraberinde iman edenler: “Allah'ın yardımı ne zaman?” derlerdi. Bak işte! Gerçekten Allah'ın yardımı yakındır.” (2, Bakara/214)*

*“İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece "İman ettik" demeleriyle bırakılıvereceklerini mi sandılar?Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır.” (29, Ankebut/2-3)*

Dünyalık bazı menfaatlerden dolayı kâfir ve müşriklere itaat eden, onlara yardımcı olanlar hakkında ise rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

*“Kalblerinde hastalık bulunanların “Bize bir felaket gelmesinden korkuyoruz” diyerek, onların arasına koşuştuklarını görürsün. Umulur ki Allah, bir fetih ihsan eder veya katından bir emir (iş) getirir de içlerinde gizlediklerine pişman olurlar.” (5, Maide/52)*

Bu ayetler yukarıda söylediğiniz türden mazeretler öne sürenler hakkında hiçbir söze yer bırakmayacak şekilde açık değil midir?

**-** Hocam buna paralel olarak bazı kimseler kendilerinin mustazaf kişiler olduklarını iddia ederek “Şayet biz sizin gibi düşünürsek bizi rahat bırakmazlar” derler. Acaba bu kişilerin mustazaflık iddiaları kendileri için bir mazeret midir?

**-** Müslüman bir kişi böyle bir bahaneye dayanarak küfre düşüren söz veya davranışlarda bulunamaz. Ancak ikrahın şartları oluşursa durum farklıdır. Aksi takdirde küfre girer. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

*“Melekler, kendilerine zulmeden kişilerin canlarını aldıklarında, onlara, “Ne işte idiniz?” derler. Onlar da: “Biz yeryüzünde zayıf kimselerdik.” derler. Melekler: “Allah'ın yeryüzü geniş değil miydi, siz de orada hicret etseydiniz*

*ya?" derler. İşte bunların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü gidiş yeridir." (4, Nisa/97)*

— Peki hocam bazı kimseler ise şöyle demektedirler: "Bugün tağutlara destek verenler, onlara itaat edenler kendilerinin hak yol üzere olduklarını zannediyorlar. Ve bununla beraber şehadet kelimesini söylerler, namaz kılıp oruç tutarlar. Buna rağmen siz bu kişilere nasıl olur da müşrik dersiniz?" Bu konu hakkında siz ne söylersiniz?

— Kişinin kendisinin hidayet üzere olduğunu zannetmesi o kişiyi kurtarmaz. Bakın rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

*"De ki: Amelleri en çok boşa gidenleri size bildireyim mi? Onların dünya hayatında çalışmaları boşa gitmiştir. Oysa onlar güzel işler yaptıklarını sanıyorlardı." (18, Kehf/103-104)*

Tağutun yardımcılarının küfrü, namaz ve oruç gibi ibadetleri terk etmeleri sebebiyle değildir ki namaz kılınca ya da oruç tutunca Müslüman kabul edilsinler. Bilakis onların küfrü; tağutların küfrüne destek olmalarından dolayıdır ve bu desteği sürdürdükleri müddetçe ne kadar namaz kılsalar, oruç tutsalar ya da kendilerini Müslüman olarak isimlendirseler de onlar kâfirdirler.

— Hocam "Bizim yöneticilerimiz İslam'a uygun kanun yapmaktadırlar. Her türlü konuda hüküm çıkarmıyorlar. İslam'a uygun olan hükümleri kabul edip İslam'a uygun olmayan hükümleri ise terk ediyorlar. Çıkardıkları her bir kanun İslam'ın ruhuna uygun olan kanunlardır" şeklindeki bir itiraza ne dersiniz?

— Öncelikle belirtmek isterim ki, bu söyledikleri apaçık bir yalandır. Zira bugün herkes tarafından bilindiği üzere beşeri parlamentolarda çıkan her bir kanunun onların kutsal kitabı mesabesinde olan anayasaya uygun olması gerekmektedir. Beşeri parlamentolarda görev alanların anayasaya aykırı bir kanun çıkarmaları kesinlikle mümkün değildir. Bunun en açık örneğini günümüzde yaşamaktayız. Yeni bir anayasa yapma girişiminde olan yöneticiler acaba bu eylemlerinde hiç Allah ve Resulü'nün

sözlerine bakma gereği duyuyorlar mı? Onlar hiçbir zaman Allah'ın kitabına ya da Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünnetine bakma gereği bile duymazlar. Onlar için tek ölçü dediğim gibi kendi anayasalarıdır. Çıkardıkları bir kanun o anayasaya uygunsa kabul edilir. Velev ki Allah'ın kitabına muhalif olsa bile.

Hatırlanacağı üzere geçmiş derslerimizde Tatarların Yes'ak isimli kanunnamelerinden bahsetmiştim. Ve İslam alimlerinin Yes'ak ile hükmedenlerin kâfir olacağına dair sözlerini nakletmiştim. Bu Yes'ak isimli kanunnamenin birçok hükmü İslam'ın hükmü ile aynı idi. Cengiz Han Yesağı oluştururken Tevrat, İncil, Zebur ve Kur'an'dan oluşturmuş ve içine aynı zamanda kendi görüşlerini de eklemişti. Cengiz Han'ın kanunnamesi bugün beşeri sistemlerin çıkardığı kanunlardan çok daha fazla İslam'a uygundu. Fakat buna rağmen İslam alimleri Cengiz Han'ın küfründen zerre kadar şüphe etmediler.

Burada önemli olan çıkan bir kanunun Allah'ın kitabına uygun olup olmaması değildir. Bilakis önemli husus asıl kaynağın ne olduğudur. Ve demokrasilerde kanun çıkarma noktasında asıl kaynak insan iradesidir. İnsan iradesine dayalı olarak çıkarılan kanunlar İslam'a uygun olsa bile küfür kanunlarıdır. Bundan dolayı bugün bu şekilde tevillerde bulunanlar apaçık bir sapkınlık içindedirler. Onların çıkan kanunların İslam'ın ruhuna uygun olduğunu iddia etmeleri kendilerini küfürden kesinlikle kurtaramaz. Bilakis bu küfürde ileri gitmektir. Zira bu şekilde onlar küfrü meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar. Onların bu meşrulaştırma çabaları karşısında da cahil insanlar küfre itaat ederek cihad yaptıklarını zannetmektedirler.

— Peki hocam demokrasi ile amel edenlerin "Bizler kanun yapmıyoruz. Ancak bizden önce yapılmış kanunları tatbik ediyoruz. Şayet bu kanunları biz uygulamazsak İslam düşmanları gelip uygularlar ve zulme zulüm katarlar. Dolayısı ile bizim burada olmamız ehveni şerdir" şeklindeki şüpheleri hakkında ne dersiniz?

— Allah'ın hükümlerini terk ederek kanun yapmak nasıl

açık bir küfürse bunları tatbik etmek de aynı şekilde açık bir küfürdür. İster sağcı olsun ister solcu olsun kim beşeri kanunlarla hüküm verirse kâfir olur. Bilindiği üzere Tatarlar Cengiz Han'dan sonra kanun yapmıyorlardı. Bilakis Cengiz Han tarafından konulan kanunları uyguluyorlardı. Bununla beraber onlar kelime-i şehadet getiriyorlar, namaz kılıp zekât veriyorlardı. Buna rağmen tüm İslam alimleri Tatarların kâfir olduklarını söylemişlerdir.

Biz diyoruz ki: Bugünün idarecileri Tatarların idarecilerinden daha kâfirdirler. Zira Tatarlar koydukları hükümleri sadece kendi taraftarlarına tatbik ediyorlardı. Fakat şu an idarede bulunan kâfirler bu beşeri yasaları tüm topluma tatbik etmeye çalışmaktadırlar. Kendi kanunlarını tanımayan Müslümanları ise terörist olarak isimlendirerek zindanlara hapsetmektedirler.

Şu bir gerçektir ki kanun yapan ve sonradan o kanunu uygulayan kişilerin arasında hiçbir fark yoktur. Nasıl Mekke'ye Şam'dan putu getiren Amr bin Luhay ile sonradan onu taklit ederek o putlara tapanlar arasında bir fark yoksa aynı şekilde kanunları yapanlar ile onu uygulayanlar arasında da bir fark yoktur. Her iki gurup da İslam terazisinde eşit mesabededirler.

— Hocam dün akşam camide birisi ile konuştum. Bana şöyle bir itiraz getirdi. "Madem bu devletin küfür devleti olduğunu söylüyorsunuz niçin bu devletin parasını taşıyorsunuz? Bu ülkenin ekmeğini yiyor ve suyunu içiyorsunuz. Niçin nankörlük yapıyorsunuz? Ya sevin ya da terk edin." Bununla beraber bu soruma paralel olarak aklıma takılan bir başka konu da tağutların paralarını kullanmak, put resimlerinin asılı olduğu yerlerde oturmak ve tağutu temsil eden bayrakları kullanmak küfür müdür? Bu konularda bizleri aydınlatabilir misiniz?

— Yaklaşık yüz yıldır İslam coğrafyasında İslam'ın muslukları kapatılmış, toplum gıdasını şirk ve küfür musluklarından sağlamaktadır. Özellikle ırkçılık toplumun en büyük hastalıklarından olmuş, nesiller ümmet bilincinin yok olmasına neden olan milliyetçilik düşüncesiyle yetiştirilmiştir. Bu tür kişilerden böyle saçma sözler duymanız sizi şaşırtmamalıdır.

Böyle kimselerden “Neden bu devletin parasını kullanıyorsunuz” şeklinde getirilen itiraz hiçbir ilmi tarafı olmayan boş sözlerden başka bir şey değildir. Tağutlar tarafından çıkarılan paraların kullanılmasının haram olduğuna dair hiçbir nas yoktur. Bilakis Abdulmelik bin Mervan dönemine kadar Müslümanlar Bizans ve Farslıların paralarını kullanırlardı. Malum bu paraların üzerinde de kralların resimleri vardı. Fakat buna rağmen bu paraların kullanılmasından dolayı hiç kimse kimseyi tekfir etmemiştir.

Tağutların bayraklarının ya da putlarının bulunduğu yerde oturmaya gelince tağutların şiarları olan bu bayrakların ve putların önünde tazim amaçlı durulduğu takdirde kişi İslam dininden çıkar. Şayet kişi bunların olduğu ortamda bu şiarları tazim etmeksizin duruyorsa bu kimse şirke girmez. Bununla beraber bazı kimseler küfrün bayraklarını şu sözlerle savunmaktadırlar:

“Efendim daha önce bu bayraklar İslam devletini temsil ediyordu. Şimdi de aynı bayraktır. Kesinlikle küfrün simgesi değildir.”

Bu kimselere şöyle bir soru sorsak ne derler acaba? İçerisinde Kur’an kıraati olan bir kasetin silinip müzikle doldurulması sonucu siz “Bu kasetin içinde Kur’an kıraati vardır” diyebilir misiniz? Acaba bu kaset eski Kur’an kaseti midir? Bilinmelidir ki bugün Allah’ın indirdiği ahkâmı terk eden tağutların bayrakları küfrün şiarlarıdır. Kim onlara tazimde bulunursa küfre girer. Ancak muvahhid bir Müslümanın elinde küfrün şiarı olan bir bayrağı görmemiz sonucunda onu hemen tekfir etmemiz doğru değildir. Onun bu bayrağı taşımasında niyetini açığa çıkarmamız ve tevilini öğrenmemiz ve daha sonra da kendisine bu konu hakkında tebliğde bulunmamız gereklidir.

Tağutların putlarının olduğu bir ortamda bulunma meselesine gelince, bu da sahibini direk olarak küfre götüren bir durum değildir. Zira bilindiği üzere Kabe’de 300’ün üzerinde put mevcutken Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* orada rabbine ibadet ediyordu.

— Hocam aynı kişi “Siz müctehid misiniz? Ayetlerden hü-

küm çıkarıyor ve insanları tekfir ediyorsunuz. Bu ayetleri sadece Vahhabiler sizin anladığınız gibi anlamış. Hem bakın Said Nursi de oy vermiş. Siz ondan daha iyi mi biliyorsunuz" diyerek itiraz etti.

— Burada bir hususu açıklamak isterim. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Sana bu kitabı indiren O'dur. Bunun âyetlerinden bir kısmı muhkemdir ki, bu âyetler, kitabın anası (aslı) demektir. Diğer bir kısmı da müteşabih âyetlerdir. Kalblerinde kaypaklık olanlar, sırf fitne çıkarmak için, bir de kendi keyflerine göre te'vil yapmak için onun müteşabih olanlarının peşine düşerler. Halbuki onun te'vilini Allah'tan başka kimse bilmez. İlimde uzman olanlar, "Biz buna inandık. Hepsi Rabbimiz katındandır." derler. Üstün akıllılardan başkası da derin düşünmez." (3, Ali İmran/7)*

Burada sözü edilen muhkemlik, ayetin herhangi bir kapalılığı olmadan çok açık bir şekilde ve herkes tarafından anlaşılır olması demektedir. Muhkem olan ayetleri, aklı başında olan ve Arapça bilen herkes anlayabilir. Arapça bilmeyen de mealinden rahatlıkla bu ayetlerin manasını anlayabilir. Müteşabih olan ayetler ise iki türlüdür. Birincisi; hakiki müteşabihtir. Bu tür ayetlerin manasını Allah'tan başka kimse bilemez. Bu kabilden olan müteşabih ayetlere dair soru sormanın da anlamı yoktur. Zira dediğimiz gibi bu ayetlerin manasını ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

İkincisi tür müteşabih ise nispi (göreceli) müteşabihtir. Bu tür ayetlerin manası, ilimde derinleşmiş olan kimselere açık olduğu halde başkaları bu ayetlerin manasını anlayamayabilir. Bu tür ayetlerin açıklanması ve manasının öğrenilmesi bilenlere sormak ve araştırmak ile mümkündür.

Allah'ın kanunlarını bırakıp kanunlar çıkaranlar ve onları destekleyenler hakkında delil getirmiş olduğumuz ayetlerin tümü muhkem ayetlerdendir. Bu ayetler o kadar açıktır ki, âlimlere gerek duymadan herkes bu ayetlerin manasını anlayabilir. Buna rağmen biz ayetleri verirken, ümmet tarafından kabul

görmüş selef âlimlerinin görüşleriyle birlikte vermekteyiz. "Bu ayetleri sadece Vahhabiler sizin anladığınız gibi anlamıştır" demek geçersiz bir iddia olup yalandan başka bir şey değildir.

Said Nursi'nin ömrünün belli bir döneminde siyaset ile uğraştığı, demokrat partiyi desteklediği ve oy kullandığı doğrudur. Ancak 22. mektubun 342. sayfasında "Ben şeytan ve siyasetten Allah'a sığınırım" dediği ve siyasetten uzaklaştığı da bir gerçektir. 16. mektupta siyasetten niçin ayrıldığı sorusuna "Eski Said dine hizmet etmek niyetiyle on seneye yakın siyaset ile uğraşmıştır. Fakat tüm çalışması boşa gitmiştir. Zira siyasetin çoğu yalan ve kandırmadır. Siyasette kişi bilmeden ecnebilerin elinde maşa olabilir" diye yanıt vermiştir.

Said Nursi hakkında benim görüşüm şudur: Üstad büyük bir âlimdir. İslam'ın hâkimiyeti için mücadele etmiş ve birçok çileler çekmiştir. Senelerce zindanlarda kalmış, evlenmemiş, mal-mülk peşinde koşmamıştır. Fakat Said Nursi de masum değildir. Bazı hataları olmuştur. Aslen Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bizleri bazen âlimler ile imtihan eder. Şöyle ki acaba alimler hata yaptıkları zaman bizler alimlere mi uyacağız yoksa Kur'an ve Sünnete mi uyacağız diye Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bizleri imtihan etmektedir. Cemel vakasında Ammar bin Yasir *(radıyallahu anh)*'ın Aişe *(radıyallahu anha)* hakkında söylediği şu söz buna ne güzel bir örnektir:

"Vallahi Aişe, Resûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in dünyada ve ahiretteki zevcesidir. Ama Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* sizi onun vasıtasıyla kendisine mi yoksa Aişe'ye mi itaat ettiğinizi ortaya çıkarmak için imtihan etmektedir."

Akide konusunda âlimlerin taklid edilmesi caiz değildir. Zira her türlü görüşün ya da ideolojinin kendine özgü âlimleri vardır ve hiçbir müşrik toplum yoktur ki kendisine uydukları âlimleri olmasın. Eğer itikadi konularda âlimlerin taklid edilmesi caiz olsaydı bu müşrik toplumların da mazur görülmesi gerekirdi.

Akide konusunda muctehid âlimlerin bile taklid edilmesi caiz değilken Said Nursi'nin daha sonra hatalı olduğunu kabul

ettiği bir görüşü nasıl delil olarak alınabilir? Onlarca muhkem ayeti görmezden gelerek bir âlimin kendisinin de hatalı olduğunu itiraf ettiği görüşünü delil göstermek apaçık sapıklıktır.

— Hocam vakit çok geç oldu. Ancak size son bir sorum kaldı. Tevhid akîdesine dair ortaya atılan şüphelerle ilgili derslerimizde devamlı surette "*Muasır Mürcie*" ifadesini kullandınız. Acaba Mürcie mezhebinin görüşünün belirgin özellikleri nelerdir? Onları ehli sünnet çizgisinden ayıran düşünceleri nelerdir?

— İslam tarihinde Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in vefatından sonra ilk olarak Haricilik fitnesi çıkmıştır. Malum hariciler günahın mahiyetine bakmadan günah işleyen herkesi tekfir ediyorlardı. İlk tekfir ettikleri kişi hakem olayından sonra Ali *(radıyallahu anh)*'dır. Onlar Maide Suresi'nin 44. ayetine dayanarak Hz. Ali'yi tekfir etmişlerdir. Daha sonra da Haricilere tamamen zıt olan Mürcie görüşü yayılmaya başladı. Murcie görüşünün temelini "Amel imandan bir cüz değildir. Günahlar imana zarar vermez" düşüncesi oluşturmaktadır. Selef âlimleri bu fırkaya "Mürcietul Fukaha" adını vererek onların görüşlerini reddetmişlerdir. Büyük alim İbrahim en-Nehai *(rahimehullah)* bu kabilden "İslam ümmeti içinde Mürcie fitnesi Harici fitnesinden daha tehlikelidir" demiştir. Süfyan Sevri, İmam Evzai, İmam Zuhri *(rahimehumullah)* gibi birçok âlim de İbrahim en-Nehai'nin Mürcie hakkındaki bu görüşünü kabul etmişlerdir. Fakat selefi salihinden hiçbir âlim Mürcietu-l Fukahayı tekfir etmemiştir. Çünkü selefi salihin ile onlar arasındaki ihtilaf hakiki değil lâfzî bir ihtilaf idi. Bu konu hakkında İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* şöyle der:

"Nice ilim ve din sahibi kimseler Mürcietu-l Fukahaya katıldı. Bunun için selefi salihin onları tekfir etmemiştir. Çünkü onlar arasındaki ihtilaf hakiki değil lâfzî idi. Yani aralarındaki ihtilaf akide konusunda değildi."[59]

Üstat Muhammed Kutub bu konuda şöyle demiştir: "Her ne kadar önceki Mürcie sapık bir fırka olarak sayılsa da onlar

---

59 Kitabu-l İman, sy:339.

hâkimiyet ve namaz konusunda asla taviz vermezlerdi. Yani kim Allah'ın kanunlarını bir kenara bırakıp kendine göre kanunlar icat etse ya da namazı tamamen terk etse o zamanki Mürcie bu iki grubu da tekfir ederdi. Ancak zamanımız Mürciesi şirkin hâkim olduğu beldelerde dünyaya geldiklerinden ve İslam ahkâmına vakıf olamadıklarından dolayı küfre düşüren bu amelleri de normal karşıladılar."[60]

Bugün tağutlara teşride bulunma hakkını veren, onları savunup destekleyen ve muvahhid Müslümanlara düşmanlık yapan çağdaş Mürcie ile eski Mürcie'yi birbirinden ayırmak gerekmektedir. Biz bu kişilere insanları birçok küfür ameli işlemelerine rağmen Müslüman olarak isimlendirdikleri için Mürcie demekteyiz. Yoksa eski Mürcieler zamanımızdaki bu zavallıları görselerdi, şirklerinden Allaha sığınırlardı.

— Hocam Allah sizden razı olsun. Sayenizde çok şey öğrendik. Allah izin verirse gelecek hafta tekrar görüşmek üzere Allah'a emanet kalın.

---

[60] Düzeltilmesi Gereken Kavramlar

## Yedinci Oturum
## İslamı Bozan Haller ve Tekfir

— Hocam Allah'a hamd olsun bundan önceki derslerimizde tevhid akîdesine yönelik şüphelerle ilgili bütün sorularımıza cevap verdiniz. Allah sizden razı olsun. Eğer uygun görürseniz bu dersimizde İslam'ı bozan hallerden kısaca bahseder misiniz? Zira daha önce kişi Müslüman olduktan sonra İslam'ı bozan şeylerden bir tanesini dahi yaparsa kâfir olur demiştiniz.

— Alemlerin rabbi olan Allah'a hamd olsun. Salât ve selam O'nun Resulü'nün, kendilerinden razı olunmuş seçkin sahabe neslinin ve tüm mü'minlerin üzerine olsun. İslam'ı bozan halleri aslen bütünüyle zikretmek mümkün değildir. Ancak burada başlıklar halinde Müslümanların günümüzde en çok karşılaştıkları hallerden bazılarını kısaca açıklamakta fayda vardır:

1. Kişinin İslamını bozan ve şehadet kelimesi ile çelişen durumlardan ilki Allah'tan başkasına tevekkül etmek ve güvenmektir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

*"Eğer layıkıyla inanıyorsanız yalnız Allah'a dayanın." (5, Maide/23)*

Bu ayetten Allah'tan başkasına güvenmenin, Allah'tan başkasına dayanmanın caiz olmadığı anlaşılmaktadır. Kişinin, yaptığı işlerde sonuca götüren sebeplere güvenerek Allah'ın iradesini hesaba katmaması O'nun emrine ters düşmektir ve günahtır.

2. Allah'ın rızasından başka rızalar gözeterek amel etmek de kişinin İslamını bozan bir durumdur. Buna örnek olarak kavmiyetçilik ve ırkçılığı verebiliriz. Şayet kişi kavmiyetçiliği tek

hedef haline getirse, onun için mücadele verir, onun uğruna ölürse, gece gündüz demeksizin bütün çalışmalarını kavmiyetçilik için yaparsa dinden çıkar. Bir Müslüman kavmine ve vatanına Allah'ın istediği ölçüde bakmalıdır. Şayet kavmi Müslüman bir kavim ise Allah için onları sever. Aksi takdir de ise sahabeler gibi kavminden ayrılır ve onlara buğzeder. Şayet vatanında Kur'an hakim ise Allah için o vatanı savunur. Aksi takdirde ne sever ne de savunur. Zira bir Müslümanın vatanı Kur'an'ın hakim olduğu yerdir. Bir Müslüman nerede olursa olsun taşa toprağa bağlı değildir.

3. İslamı bozan hallerden bir tanesi de emir ve nehiy koyma, teşride bulunma hakkını Allah'tan başkasına vermektir. Zira bu hak ancak Allah'a mahsus bir haktır. Nitekim bu konuda geçtiğimiz derslerde yeteri kadar bilgi vermiştik.

4. İslamı bozan hallerden bir diğeri ise Allah'ın izin vermediği konularda Allah'tan başkasına itaat etmektir. Tevhid kelimesi La İlahe İllallah, kişiye sadece Allah'a itaat etmesini gerekli kılar. Allah'tan başkalarına itaat etmeye gelince onlar Allah'a itaat ediyorlarsa Allah için onlara itaat edilir. Aksi takdirde itaat edilmez.

5. Allah'ın indirdiği hükümleri bir kenara bırakarak başka hükümlerle hükmetmek ve bu hükümlere muhakeme olmak da kişinin İslamını bozan hallerdendir.

6. İslam'ın hükümlerinden razı olmamak, onları sevmemek, onlarla alay etmek, Allah'ın haramlarını helalleştirmek, helallerini haramlaştırmak, kâfirlerle dostluk kurmak gibi fiiller de sahibini İslam dininden çıkaran ve şehadet kelimesi ile çelişen hallerdendir.

Bu konuda daha detaylı bilgi için Said Havva'nın "İslam" isimli kitabının 79. sayfası ve devamına bakmanızı tavsiye ederim.[61]

---

[61] Bu konu hakkında yayınevimiz tarafından çıkarılan "İslam Dininden Çıkaran Ameller" isimli kitap başlı başına bilgi vermesi açısından okuyucularımıza tavsiye edebileceğimiz bir kitaptır. *(yayıncı)*

— Peki hocam tağuti sistemlerin kimliklerini ve pasaportlarını taşımakta İslam dininden çıkaran bir amel midir? Zira bazı kimseler tağuti devletlerin kimliğini ve pasaportunu taşıyan kişileri de tekfir etmektedirler.

— Aslen küfür olan devletlerin kimliğini ve pasaportunu almak tabi ki caiz değildir. Zira bu durum kâfirlere vela (dostluk) manasını taşır ve *"Sizden kim onları dost edinirse, şüphesiz o onlardan olur" (5, Maide/51)* ayetinin kapsamına girer. Bununla beraber özellikle günümüzde Avrupa ve ABD'nin bazı eyaletlerinde vatandaşlık hakkı almak isteyen kişilere onların kanunlarına sadık kalınacağına dair yemin ettirirler. Bu da açık bir küfürdür. Müslüman bir kişinin bundan sakınması gerekir. Şayet kişi bu ülkelerde kalmak zorunda ise vatandaşlık değil ikame alması daha uygundur. Ancak zulümden dolayı başka bir yer bulamayıp oraya sığınan kişiler bundan müstesnadır.

Bununla beraber günümüzde İslam coğrafyasında hüküm süren tağutlar asli değil arizîdirler. Bu bölgelerde ikamet eden Müslümanların asıl vatanları, asıl toprakları bu beldelerdir. Ancak tağutlar buraları sonradan gelerek gasp etmişlerdir. Bu toprakların asıl vatandaşları Müslümanlardır. Dolayısı ile zaten Müslümanların bu topraklarda bir kimlikleri mevcuttur. İslam fıkhında sabit olan bazı kaideler vardır. Bunlardan bir tanesi de şudur:

"Bazı ihtiyaçlar zaruret konumundadır."

Bugün tağutların egemen olduğu topraklarda yaşayan Müslümanlar için tağutlar tarafından verilmiş bu tip belgeler artık bir zaruret konumuna gelmiştir. Zira bu belgeler olmaksızın yaşamak neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Dolayısı ile bu nevi belgeleri bulundurmak bir nevi sığınma hakkı almak gibi bir durumdur.

Bu konuyla ilgili olarak Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Taif dönüşünde Mutim b. Adiy'in himayesini kabul etmesini, Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'ın İbn-i Duğîne'nin himayesini girmesini örnek gösterebiliriz. Yine bazı sahabeler Habeşistan'a hicret etmişler, bazı sahabeler ise tebliğ maksadı ile di-

ğer küfür beldelerine giderek oraya yerleşmişlerdir. Bu konu üzerinde İslam coğrafyasında hüküm süren tağutların kimliklerini ve pasaportlarını taşımanın küfür olduğunu iddia edenlerin delil getirmeleri gerekmektedir. Onların delil olarak öne sürdükleri ise hiçbir tutar tarafı olmayan boş görüşlerden ibarettir. Konu hakkında daha detaylı bilgi için Muhammed es-Sebil'in "Gayri İslami Devletlerden Vatandaşlık Almak" isimli eserini, Ebu Muhammed el-Makdisî'nin "Tekfirde Aşırılıktan Sakındırma" isimli eserini tavsiye ederim. Ayrıca Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz'in "el-Camiu Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif" isimli eserinin 1/652. sayfalarında yazdıklarının mütalaa edilmesini öneririm.[62]

— Hocam daha önce "Kâfiri tekfir etmeyen de kâfir olur" demiştiniz. Bazı kimseler bu kaideye dayanarak kendilerinin küfür olarak gördüğüne küfür demeyen herkesi tekfir etmektedirler. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

— Bazı ilimsiz ve bilgisiz gençlerin bu kaideyi kullanarak fikrini desteklemeyen herkesi tekfir ettiğine şahit oluyoruz. Aslen "Kâfiri tekfir etmeyen kâfir olur" kaidesi sahihtir. Bu kaideyi selefi salihin kullanmıştır. Kadı Iyad "eş-şifa" isimli eserinde şöyle der:

"İslam'dan başka bir dine mensup olanları tekfir etmeyenleri, onların tekfiri konusunda duraksayanları, bundan şüphe duyanları veya onların yollarının doğru olduğunu söyleyenleri tekfir ederiz."

Süfyan bin Uyeyne şöyle der: "Kuran Allahın kelamıdır. Onun mahlûk olduğunu söyleyen kişi kâfir olur. Bu kişinin küfründen şüphe eden de kâfir olur."

Ayrıca Ebu Zur'a er-Razi, Seleme bin Şebib, İbn-i Teymiyye gibi bir çok alim de bu kuralı söylemişlerdir. Ancak selefin burada kastettiği apaçık kâfirlerdir. Yani küfrü apaçık olan kâfirle-

---

[62] Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz'in "el-Camiu Fi Talebi-l İlmiş Şerif" isimli muhteşem eserinin tamamı yayınevimiz tarafından tercüme edilmiş olup, baskı öncesi hazırlıkları tamamlandıktan sonra okuyucularımıza sunulacaktır. *(yayıncı)*

rin tekfir edilmemesi sahibini küfre sokar. Buna karşılık üzerinde şüphe bulunan, ihtimalli veya içtihada dayalı konularda bu kural geçerli değildir. Şeyh Ebu Muhammed Makdisi bu kaideye şöyle mana vermektedir:

"Kur'an ve sünnetin açık ve kesin olarak kâfir olduklarını belirttiği, tekfirin bütün şartlarının bulunduğu ve engellerin kalmadığı kişiyi tekfir etmeyen kimse, Kur'an ve Sünneti yalanlamış olacağından icma ile kâfir olur."

— Peki hocam bazı gruplar İmam Müslim' in rivayet ettiği "Kim cemaatten ayrı ölürse cahiliye üzerine ölür" hadisine dayanarak kendilerinin cemaatine katılmayanların cahiliye üzere öleceğini iddia etmektedirler.

— Cahiliye lugatte **"**başıboş, sert, kaba, hoyrat" gibi anlamlara gelir. Nizamı olmayan toplumlar için de bu kelime kullanılır. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den önceki devirlere cahiliye devri denilmesinin sebebi insanların rabbani terbiyeden uzak olmaları ve Allah ile birlikte başka ilahlara ibadet etmeleri sebebiyledir.

Bu hadiste geçen "cahiliye üzerine ölür" ifadesi "küfür üzere ölür" demek değildir. Bu yüzden cemaatten ayrılanları bu hadise dayanarak küfürle itham etmek kesinlikle doğru değildir. Nitekim Bilal Habeşi *(radıyallahu anh)*'ı annesinden dolayı kınayan Ebu Zerr *(radıyallahu anh)*'a Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Onu annesinden dolayı mı kınıyorsun? Sende cahiliye izleri görüyorum" demiştir. Malum olduğu üzere burada Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bu sözünü küfür olarak almak mümkün değildir. Konu hakkında daha detaylı bilgi için Sahihi Buhari'nin "İman" babına bakmanızı tavsiye ederim.

— Hocam malum olduğu üzere günümüzde birçok yerde çek, senet imzalamak gerekiyor. Ya da elektrik, su gibi sözleşmelerde "Anlaşmazlık halinde beşeri mahkemeler yetkilidir" yazıyor. Bundan dolayı da bazı kimseler bu tip sözleşmelere imza atanları tekfir ediyorlar. Acaba bu sözleşmeleri imzalamak küfür müdür?

— Daha önce memuriyet ile ilgili sohbetimizde söylediğim

gibi alimlerin çoğunluğuna göre yazı kinayedir. Yani kişinin niyetine bağlıdır. Bu tip belgelere imza atan kimse küfrü kabullenirse küfre girer, aksi takdirde küfre girmez.

Bununla beraber bahsedilen sözleşmelerde bulunan ibarelerde sabit bir haber yerine talik vardır. Yani "Şunu yapmazsam şöyle olsun" şeklinde bir şart ifadesi mevcuttur. Şarta bağlı olan ikrarın ikrar sayılıp sayılmayacağı ise alimler arasında ihtilaf konusudur. Özellikle Hanbeli alimleri "Şarta bağlı ikrar, ikrar sayılmaz" demişlerdir. İmam Nevevi'de buna yakın ifadeler kullanmaktadır.[63] Bu yüzden bu sözleşmelerdeki ifadelerin hepsi şarta bağlı ifadelerdir. Dolayısı ile bu tip belgelere atılan imzaları ikrar kabilinden saymak ve bundan dolayı sahibini tekfir etmek mümkün değildir.

— Hocam tekfirin engelleri nelerdir bize açıklayabilir misiniz?

— Tekfirin engellerini şu şekilde maddeler halinde sıralamak mümkündür:

1. İkrah: İkrah kişiyi istemediği işe zorlamak demektir. Şayet ikrah şartlarından bir tanesi ya da bir kaçı kişi üzerinde vukû bulursa bu kimse küfür ameli işlese ya da küfrü gerektiren bir söz söylese dahi kâfir olmaz. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Kalbi iman ile sükûnet bulduğu halde (dinden dönmeye) zorlananlar dışında, her kim imanından sonra küfre kalbini açarsa, mutlaka onların üzerine Allah'tan bir gazab gelir ve kendilerine çok büyük bir azab vardır." (16, Nahl/106)*

2. Hata: Yani kastı olmaksızın, istem dışı bir şekilde, yanlışlıkla küfür sözünün söylenilmesi ya da küfür amelinin yapılması sahibinin tekfirine engeldir. Zira kişi işlediği amel ile ya da söylediği söz ile küfrü kastetmemiştir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Bununla beraber hata ettiklerinizde üzerinize bir gü-*

[63] Muğni 5/217; Mecmuu 22/323.

*nah yoktur. Fakat kalblerinizin kasdettiğinde vardır. Allah, çok bağışlayıcı ve çok merhamet edicidir." (33, Ahzab/5)*

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır: "Allah hata ile unutularak ve ikrah altında yapılanları ümmetimden kaldırmıştır."

3. Tevil: Tevil, bir delile dayanarak lafzın zahirini bırakıp gayri zahirini almaktır. Daha önce de bu konuda bilgi vermiştim. Tevile örnek olarak Kudame bin Mazun'un içki içmesi ve içkinin kendisine helal olduğunu söylemesini örnek verebiliriz. Kudame bin Mazun Allahu Tealâ'nın şu buyruğunu hatalı tevil etmesi sonucu kendisine içki içmesinin helal olduğunu söylemişti:

> *"İman edip salih amel işleyenler, Allah'tan korktukları, imanlarında sebat ettikleri, salih amel işlemeye devam ettikleri, sonra Allah'tan sakındıkları, imanlarından ayrılmadıkları, yine Allah'tan korktukları ve iyilikte bulundukları müddetçe, daha önce yediklerinden dolayı kendilerine bir günah yoktur. Allah iyilikte bulunanları sever." (5, Maide/93)*

Buna karşılık Hz. Ömer *(radıyallahu anh)* Kudame bin Mazun'u içki içmeyi helal görmesi sebebiyle tekfir ederek ona irtidat cezası uygulamamış buna karşılık içki içtiği için had cezası uygulamıştır. Tabi ki bu tevilin muteber olabilmesi için tevilin sahih bir delile dayanması, tevil eden kişinin tevile ehil olması, tevil edilen lafzın tevil edilen manayı ihtiva etmesi gerekir. Bu şartlardan bir tanesi olmaz ise tevil batıl tevil olur.

4. Cehalet: İctihadi konularda (umuri hafiyede) cehalet tekfir için bir engeldir. Kişi bu konularda küfrü gerektiren bir söz söylese ya da bir amel işlese dahi tekfir edilmez.

5. İslam'a yeni girmiş olmak: İslam'a yeni giren bir kimse küfrü gerektiren bir söz söylerse ya da amel işlerse tekfir edilmez. Bu kimse mazurludur.

6. İslami ilimlerden ve alimlerden uzak bir bölgede yaşamak. Böyle bir kimse de mazurdur.

7. İctihad: Müctehid bir kimse içtihadında hata ederse mazurdur. Hatta ecir bile alır. Bu durum sünnet ile sabittir.

7. Tebeyyün: Tam beyan olunmayan, şüphe ve şek barındıran durumlarda kişi tekfir edilmez.

8. Hikaye: Küfür kelimesini nakletmek sahibini küfre düşürmez.

9. Buluğa ermemiş olmak ya da deli olmak: Şayet çocuk küfür fiili işlerse alimlerin çoğunluğuna göre küfre girmez. Bunun delili ise "üç kişiden kalem kaldırılmıştır..." hadisidir.

— Peki hocam hüccet ikamesi yapılmadan küfür işleyen kişilere kâfir hükmü verilir mi?

— Peygamberin davası kime ulaşmış ise ona hüccetin ikamesi yapılmıştır. Kime Kur'an ulaşmış ise o mazur değildir. Ancak çok gizli ve herkes tarafından anlaşılması güç olan konularda kıyamı hüccet yapmak gerekir. Bu görüş üzerinde tüm alimler icma etmişlerdir. Bundan dolayı günümüzün malum şirklerini işleyen kimseler kendilerine hüccet ikamesi yapılmadan önce de müşriktirler.

— Hocam bugün hiçbir ilme sahip olmadığı halde okuduğu birkaç kitapla akîdesi sahih Müslümanları tekfir edenler hakkında ne dersiniz?

— Kadıları üç gurupta incelemek mümkündür. Bunlardan ilk gurup İslam'ın hükmünü bilip Allah'ın rızasını kazanmak için hüküm veren kadılardır. Bunlar cennet ehlidirler. İkinci gurup kadılar Allah'ın hükmünü saptıranlardır. Üçüncü gurup kadılar ise bilmeden ahkâm kesenlerdir. Verdikleri hüküm tamamen kulaktan duyma birkaç bilgi kırıntısına dayanmaktadır. İşte bu son iki gurupta saydığımız kadılar cehennem ehli olarak vasfedilen kadılardır.

Şuna çok dikkat etmemiz gerekir ki, fetva vermek gerçekten büyük bir mesuliyettir. Tabiin alimlerinden bir tanesi şöyle demiştir:

"Ben kırk sahabe gördüm. Onlardan birisine fetva sorulduğu zaman o fetva vermekten çekinir diğerine sorardı. Ve sonra soru yine ilk sorulan kişiye dönüp gelirdi."

Bilinmelidir ki bugün sadece tağutlar hakkında okunan Maide Suresi'nin 44. ayeti çok iyi düşünülmelidir. Acaba cehaletini görmezden gelerek fetva vermede cesaretli davranan bu kimseler Allah'ın hükmüyle mi hükmetmektedirler, yoksa kendi cehaletleriyle mi?

Tekfirde aşırıya gidenler şunu iyi bilsinler ki, delilsiz ve mesnetsiz bir mü'mini tekfir etmek büyük bir suçtur. Böyle bir tekfirin sonucunda kişinin tekfiri kendisine döner ve bu kimse hem dünyada hem de ahirette hüsrana uğrayanlardan olur. Hatta selef alimleri bu tip bid'atçilerin yanında oturmayı dahi caiz görmemiştirler.

— Hocam bu haftada vakit çok geç oldu. Allah'ın izni ile yine birçok şey öğrendik. Haftaya görüşmek üzere Allah'a emanet kalın.

## Sekizinci Oturum
## Önemli Kavramlar 1

— Hocam bu dersimizde bazı kavramlar hakkında bilginize başvurmak istiyoruz. Bunlardan ilki cehalet kavramıdır. Daha önceki dersimizde cehaletin tekfirin engelleri arasında olduğunu söylemiştiniz. Bu konuyu biraz açmanız mümkün müdür?

- Allah'a hamd resulüne salât ve selam olsun. Son dönemde cehalet konusu üzerine birçok tartışmalar gündeme gelmiş, konuya dair kitaplar yazılmıştır. Ancak üzülerek belirtmek isterim ki, insanların çoğu bu konuda ifrat ve terfide sapmışlardır. Konu üzerinde vasat düşünen ve ilmi ölçülere riayet eden ise oldukça azdır. İfrata kaçanlar öyle bir hale geldi ki hemen hemen hiç kimsenin cehaletini özür olarak kabul etmediler. Tefride kaçanlar ise herkesi mazur görmeye başladılar. Öyle ki artık tağuti düzenlerin korumacılığını yapanlar, her hususta onlara itaat edenler dahi cehaletlerinden dolayı mazur görülmeye başlandı. Bu durumda bize düşen ise Kur'an ve Sünnet ışığında mutemed âlimlerin görüşleriyle konu üzerindeki şüpheleri kaldırmaktır.

Cehil lugatte ilmin zıddıdır. Ayrıca "hafif meşrepli olma", "bilinmeyen şeyler hakkında bilgisizce ileri atılma" ya da "zorbalık etme, kaba ve ahmakça davranma" gibi anlamları da vardır. Istılahta ise bir şeyin hakikatini tersine anlamaktır. İslam âlimleri cehli iki kısma ayırmışlardır. Birincisi cehli basit; kişinin bilmediğini ikrar ettiği cehalet durumudur. İkincisi olan cehli mürekkep ise; kişinin bilmediği halde kendini bilgili zannetmesidir.

İslam âlimleri cehaleti özür kabul edilen ve özür kabul edilemeyen cehalet olmak üzere iki kısma ayırmışlardır.

1. Özür Sayılmayan Cehalet: Tevhidin aslında cehalet mazeret değildir. Bununla beraber büyük şirk, ahirete dair hükümler, imanın temel esasları, namaz, oruç, hacc, zekât gibi Kur'an, sünnet ve icma ile meşhur olan konularda cehalet mazeret kabul edilemez.

2. Özür Sayılan Cehalet: Kişinin ilimden uzak bir diyarda ya da darul harpte öğrenilmesi güç, sahih bir içtihadın konusu olan hafi (gizli) konulardaki cehaleti özür sayılan cehalettir.

Unutmamak gerekir ki toplumun çoğunluğunun bildiği konularda cehalet özür sayılmaz. Mesela zina, adam öldürme ve hırsızlığın haramlığı gibi toplumun genelinin bildiği konularda cehalet özür değildir. Ancak toplumun çoğunun bilmediği konularda cehalet özür olarak kabul edilir. Bununla beraber kişinin kendi kusur ve eksikliğinden kaynaklanan cehalet özür değildir.[64]

Hanefi âlimlerinden molla Ali el-Kari cehalet konusunda şöyle demektedir:

"Bil ki bir kimse ikrah olmaksızın ve manasına inanmadan bilerek bir küfür kelimesini telaffuz ederse küfrüne hüküm verilir. Fakat bilmeden o kelimeyi söylerse Kadıhan'ın fetvasına göre bu kişinin küfründe ihtilaf vardır. Ancak ben birinci görüşü tercih ederim. Fakat eğer konu zaruriyyati diniyeden ise söyleyen kâfir olur. Cehaleti özür sayılmaz."[65]

Yine Hanefi âlimlerinden Sadreddin Konevi şöyle der:

"Şayet kişi kendi iradesi dahilinde ancak inanmaksızın küfür kelimesini ikrar ederse kâfir olur. Az bir kesim haricinde tüm âlimler katında cehalet özür sayılmaz."[66]

İmam Şafi şöyle der: "İlim iki kısımdır. Birincisi, namaz, oruç, hac, zekât, zinanın haram olması gibi konulardır ve burada cehalet özür değildir. İkincisi; farzların fer'i konuları, açık

---

64 Geniş bilgi için elMevsuatul Fıkhıyye el-Kuveytiyye kitabına müracaat ediniz.

65 Fıkhı Ekber Şerhi, 244.

66 Fıkhı Ekber Şerhi, 241.

nassın olmadığı hükümler gibi konulardır ki burada ise cehalet mazeret sayılabilir."[67]

Maliki âlimlerden Karrafi şöyle der: "Cehil iki çeşittir. Birinci kısmı Allah'ın af kapsamına girer. Burada kaide bu cehaletin kişinin kendisini koruyamadığı türden olmasıdır. Cehaletin ikincisi ise Allah'ın af kapsamına girmeyen cehalettir. Bunun kaidesi ise herkesin kendisini koruyabildiği türden olmasıdır."[68]

Hanbelî âlimlerinden İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* ise şöyle der:

"Kim, kendisine risalet ulaşmamış olması gibi; ilim elde etme imkânını bulamamak yahut onunla amel etme gücüne sahip olamamak nedeniyle vacip olan imandan bazılarını terk ederse, işlemekten aciz olduğu bu şeylerden sorumlu değildir. Bunlar; her ne kadar dinden ve vacip olan imandan iseler de bu kimse hakkında, dinden ve vacip olan imandan sayılmamaktadırlar."[69]

Yine İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* bir başka yerde şöyle der:

"Özürlülük ancak giderilmesi mümkün olmayan durumlarda muteberdir. İnsan ne zaman doğru bilgiye ulaşma imkanı bulursa o zaman özürlü değildir."[70]

Muhammed Reşid Rıza şöyle der: "Zaruriyyatı Diniyye'den olan konularda ümmetin ittifakına göre cehalet mazeret sayılmaz. Tevhid, kıyamet, İslam'ın rükunları, zinanın, içki içmenin haramlığı gibi. Fakat kişi yeni Müslüman olmuş ise ve ilimden uzak, alimlerin bulunmadığı bir bölgede yaşıyorsa cehaletinden dolayı mazurdur."[71]

Bu alıntılardan anlaşılmaktadır ki, kimin cehaleti kendisini koruyabileceği türden bir cehalet ise o kimse mazur değildir. Ki-

---

[67] Risale, 357.
[68] El-Furuk, 2/149.
[69] Mecmu'ul Fetava 12/478-479.
[70] Raf'ul Melam, sy:114.
[71] Küfür Risalesi'nin Taliki, 14.

şi tevhidi öğrenme, alimlerden sorma ve buna benzer şekilde sahih bilgiye ulaşma imkanını buluyor ancak sahih bilgiyi öğrenmediği için cahil kalıyorsa bu kimse cehaletinden dolayı mazur değildir. Ancak bir kimsenin hiçbir şekilde sahih bilgiye ulaşma imkânı yoksa bu kimse cehaletinden dolayı mazurdur.

Yine bu alıntılardan anlaşılmaktadır ki, özür olan cehalet zaruriyyatı diniyyeden olan hususlarda değildir. Fakat herkesin bilmesinin mümkün olmadığı, dinin zaruri hallerinin dışında kalan meselelerde cehalet mazerettir.

Bu yapmış olduğumuz alıntılardan anlaşılan bir diğer husus ise kişinin dinini sahih bir şekilde öğrenme adına bütün güç ve kuvvetini harcaması gerekir. Kişi dinini öğrenme adına hiçbir gayret sarfetmez buna karşılık cehaleti sonucu küfre girerse bu kimse sorumludur.

Kur'an'ı Kerimi okuyan herkes çok iyi bilir ki Allahu Teala tevhidi konuları bilmediğinden dolayı şirke düşenleri mazur saymamıştır. Bilakis onları cehennem azabıyla tehdit etmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Allah'ı ve müminleri aldatmaya çalışırlar. Halbuki sırf kendilerini aldatırlar da farkına varmazlar." (2, Bakara/9)*

Bu ayetin açıklamasına dair İmam Taberi *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu ayet -tevhidi bilmeden şirke girenler mazurdur- diyenleri reddetmektedir."

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* dünyada cehaleti sonucu küfre düşenlerin imanını asla kabul etmemektedir:

> *"Onların dünya hayatında çalışmaları boşa gitmiştir. Oysa onlar güzel işler yaptıklarını sanıyorlardı." (18, Kehf/104)*

> *"(O) bir topluluğu doğru yola iletti, bir topluluğa da sapıklık hak oldu. Çünkü onlar, şeytanları Allah'tan başka dostlar tuttular ve kendilerinin de doğru yolda olduklarını sanıyorlar." (7, Araf/30)*

Aslında Kur'an ayetleri bu noktada çok açık iken bazı çevreler tağutlara ibadet eden, onları destekleyenlerin küfrünü örtebilme adına devamlı surette ortaya şüphe tohumları saçmaktadırlar. Burada yeri gelmişken kısaca bu şüphelere dair bir kaç bilgi vermekte fayda vardır.

1. Cehaletin umumi olarak mazeret olduğunu iddia edenlerin ortaya attıkları şüphelerden bir tanesi Maide Suresi'nin 11. ayetinde geçen Havarilerin *"Ey Meryemoğlu İsa, Rabbin bize gökten bir sofra indirebilir mi?"* şeklindeki sözleridir. Buna dayanarak "Havariler Allah'ın kudretinden şüphe etmişler ancak buna rağmen küfre girmemişlerdir. Çünkü bu konuda cahildirler ve cehaletleri mazeret kabul edilmiştir" derler.

Buna karşılık cevap olarak Allame Cemaleddin Kasımî'nin bu ayete dair tefsirinde şu sözlerini aktarmak yeterlidir:

"Müfessirlerin çoğu bu ayetteki istifhamı mecaza hamletmişlerdir. Zira Allah'ın kudretinden şüpheye düşmek Havarilere layık değildir. Bilakis onlar birer davetçidirler. Ancak bu ifade, kişinin yanında bulunan bir kimseye "Benimle kalkabilir misin" demesine benzer. Burada kişi, yanındakinin kalkma gücünden şüphede değildir. Ayetteki mana da bu anlamda bir mecazdır."

2. Cehaletin umumi olarak mazeret olduğunu iddia edenlerin ortaya attıkları şüphelerden bir diğeri Muaz b. Cebel *(radıyallahu anh)*'ın Şam dönüşünde Resulullah'a secde etmesidir. Şüpheciler buna dayanarak "Allah'tan başkasına secde etmek küfürdür. Ancak Muaz *(radıyallahu anh)* bunu cehaleten yaptığı için mazurdur" demişlerdir.

Allah'ın yardımıyla deriz ki: Alimler secdeyi ikiye ayırmışlardır. Bunlardan bir tanesi ibadet secdesi diğeri ise selamlama secdesidir. Kişi kime ibadet şeklinde bir secde yaparsa kâfir olur. Ancak selamlama secdesini yapmak küfür değildir. Zira bu ibadet niteliği taşıyan bir secde değildir.

3. Bu konuda ortaya atılan şüphelerden bir tanesi de Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sahih senetle nakledilen, geçmiş ümmetlerde yaşayan ve öldükten sonra "Benim cenazemi yakın ve küllerimi denize savurun" diyen kişinin duru-

mudur. Şüpheciler "Bu kimse Allah'ın kendisini diriltemeyeceğini zannetmiş ancak cehaletinden dolayı kâfir olmamıştır" derler.

Cevap olarak deriz ki: Bu kimse Allah'ın kudretinden şüphe etmemiştir. Ancak ölümün verdiği sarhoşluk ile dengesini kaybederek bu sözleri söylemiştir. Bundan dolayı bu kimse mazurdur ve sözlerine itibar edilmez. Nitekim Hafız İbn-i Hacer el-Askalanî bu görüşü tercih etmiştir. Alimlerden bazıları da bu kişinin ehli fetret olduğu için mazur olduğunu söylemişlerdir.[72]

4. Bu konuda ortaya atılan diğer bir şüphe Huneyn günü sahabelerin Resulullah'tan silahlarını asacakları bir ağaç istemelerine dair geçen Zatu Envat kıssasıdır. Şüpheciler "Sahabeleri bu fiillerinden dolayı Resulullah tekfir etmemiştir. Zira cehalet mazerettir" demektedirler.

Cevaben deriz ki: Zatu Envat kıssası meşhur bir kıssadır. Ancak burada sahabelerden böyle bir istekte bulunanlar İslam'a yeni girmiş kimselerdi ve sırf Peygamberden silahlarını asacakları bir ağaç istemişlerdi. Burada o ağaca ibadet etmek diye bir şey söz konusu değildir. Bilindiği üzere de yeni Müslüman olanlar için bazı durumlarda cehalet mazerettir.

5. Bu konuda ortaya atılan diğer bir şüphe ise Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Hakim içtihad ettiği zaman hata ederse bir sevap alır" hadisidir. Şüpheciler "Hadisten açıkça anlaşıldığı üzere hata yapana dahi bir sevap vardır" demektedirler.

Cevaben deriz ki: Bu hadis fer'i ve zanni konulardan bah-

---

[72] Alimlerden bir kısmının ve özellikle Hafız İbn-i Hacer'in burada kişinin mazeretini ölüm sarhoşluğuna bağlamaları tutarlı bir görüş değildir. Zira bu kişi Allah'ın huzuruna çıktığı zaman Allahu Tealâ kendisine "bunun neden yaptın" diye sormuş o kişi de "senin korkundan dolayı ya Rabbi" diye cevap vermiştir. Bu cevap, hadiste bahsedilen kişinin söylediği sözü ölüm sarhoşluğundan dolayı söylemediğini, bilakis bilinçli olarak söylediğini göstermektedir. Bu konuda geniş bir açıklama için elinizdeki kitaba dair yapmış olduğumuz dersleri ihtiva eden ses kayıt CD'mizde "Cehalet" isimli ses kaydımıza müracaat etmenizi tavsiye ederiz. *(yayıncı)*

setmektedir. Dinin aslından bahsetmemektedir. Bizim konumuz ise dinin aslı olan tevhiddir.

6. Yine bazıları şöyle derler: Bugün tağutlara destek olanlar ve onlara itaat edenler, alimlerin fetvalarına dayanarak bu işi yaptıkları için mazurdurlar.

Bunlara ise cevap olarak deriz ki: Kim ikrah şartları haricinde dinin aslından olan konularda tevhidi bozan bir amel işlerse ümmetin ittifakı ile kâfir olur. Saptırıcıların onu Allah adı ile saptırması kendisi için bir mazeret değildir. Tarih boyunca nice saptırıcılar olmuştur ve bundan sonra da olacaktır.

> *"Deki Ey kitap ehli! Dininizde haksız yere aşırı gitmeyin. Daha önce sapmış, birçoklarını da saptırmış ve böylece doğru yolu kaybetmiş bir kavmin keyiflerine uymayın." (5, Maide/77)*

— Allah razı olsun hocam bu doyurucu bilgiler için. Peki hocam yine bir önceki dersimizde tekfirin engellerinden biri olan ikrahtan bahsetmiştiniz. Bu kavramı da biraz açar mısınız?

— İkrah kelimesi sözlükte meşakkat ve zorlama demektir. Bir şeyden ikrah etmek demek, o şeyi sevmemek, ya da bir kimseyi sevmediği ve hoşlanmadığı şeye zorlamak demektir.[73] İkrahın şartlarını şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Tehdit eden kişi tehdidini yerine getirecek güçte olmalıdır. Tehdit eden kişi tehdidini yerine getiremeyecek güçte olursa bu tehdit değil, hezeyan olur. Çünkü insana bir fiili zorla yaptırmak için güç gerekir.

2. Tehdit edilen kişi yapılan tehditten korkmalıdır. Cumhur ulema ikrah acil olmasa dahi bu ikrahı geçerli kabul etmişlerdir.

3. Edilen tehdit ölüm, uzuv kesme, şiddetli aç bırakma gibi tehlikeli tehditler olmalıdır.

4. Zorlanan kişi, zorlandığı fiili zorlanmadan önce yapmamış olmalıdır. Yani başkasının malını telef etmeye veya içki içmeye, zina etmeye zorlanan kişi, zorlanmadan önce bu fiilleri işlememiş olmalıdır

---

[73] Bkz. Lisan-ul Arap 13/534, Misbah-ul Münir 2/643, el-Mucem'ul Vasit 2/191.

5. Tehdit edilen kişinin, işi yapmadığı takdirde tehdit sahibinin tehdidini yerine getireceğine inanması gerekir.

6. Tehdit edilen kişinin; kaçmaktan, mukavemet etmekten, yardım talebinde bulunmaktan aciz olması gerekir.

7. Yapması için zorlandığı şey, yapmadığı takdirde tehdit edildiği şeyden daha ağır ve tehlikeli olmalıdır. Meselâ kişi "Malını telef etmezsen bir tokat atacağım" diye tehdit edilirse, bir tokat yemek de malını telef etmekten daha hafif ise bu zorlama sayılmaz. Eğer kişi "Elini kesmezsen seni öldüreceğim" diye tehdit edilirse, tehdit eden kişi de bu tehdidin yerine getirileceğine inanıyorsa bu tehdit sayılır. Çünkü öldürme tehdidi, tehlike bakımından elini kesmesinden daha şiddetlidir. O zaman kişi daha ehven olanı tercih edebilir, yani elini kesebilir.

8. Zorlanan kişi, zorlandığı husustan daha fazlasını veya daha azını yapmamalıdır. Zira zorlanan kişi zorlandığı hususta daha fazlasını veya daha azını yaparsa, onu kendi isteğiyle yapmış sayılır ve bu hususta zorlanmış sayılmaz.

9. Zorlandığı fiili yapmaktan başka kurtuluş çaresi olmamalıdır.

Hanefi âlimleri ikrahı üç kısma ayırmışlardır:

1. İkrah-i Mülcî: Ölüm, bir uzvu kesme, tüm malı yok etme yahut bunlardan birine sebep olan, şiddetli dövme ile meydana gelen ikrah demektir.

2. İkrah-ı Gayri Mülcî: Kısa zamanlı hapis, ölüme sebep olmayacak kadar dayak, bir uzvu (organ) kesmeye sirayet etmeyen eziyet gibi tehditlerdir.

3. İkrah-ı Edebi: Bu ikrah kişinin rızasını yok eder fakat seçme hakkını kaybettirmez. Anne baba veya başka yakın akrabalarını hapisle tehdit etmek gibi. İbn-i Humam "Bu kısım ikrah, şer'idir" der. Fakat alimlerin geneli Hanefilerin bu taksimine katılmamışlardır. Şafi ve Hanbelî âlimler, Hanefilerin gayri mulci dedikleri ikrahı tam ikrah saymışlardır. Dolayısıyla kişi kısa zaman hapis ile ölüm ve uzuv kesmeye sirayet etmeyen dayak ile tehdit edilirse ikrah halindedir. Maliki alimlerine gelince onlar ikrahın mülci olmasını şart koşmuşlardır.

Sonuç olarak, bir kimse gayri mülci bir hal altında küfür kelimelerini telaffuz ederse Şafi, Hanbeli, Zahiri ve bazı Hanefi alimlerine göre mürted olmaz. Zira ikrah ayetinin zahiri umum ifade eder. Ayrıca Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ümmetimin üzerinden üç şey kaldırılmıştır. Hata yapmak, unutmak ve zorlanmak" buyurmaktadır. Dikkat edilirse hadiste geçen ikrah lafzı amm (genel) bir ifadedir. Tahsis edilmesi için ise bir delile ihtiyaç vardır.

İbn-i Mes'ud *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir: "Güç sahibi bir kimse beni konuşmaya zorlarsa onun kamçısından kurtulmak için her şeyi söylerim. Bu bir kamçı bile olsa."

Allame İbn-i Hazm *(rahimehullah)* "Bu sahabelerin hepsinin görüşüdür" demiştir. Dr. Zuhayli Fıkhu-l İslam isimli eserinde konu hakkında tüm görüşleri zikrettikten sonra cumhurun görüşünü tercih etmektedir.[74]

— Peki hocam bir de takiyye kavramı vardır. Bu kavram hakkında da bilgi verir misiniz?

— Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Kur'an'da takiyyeden şu ayette bahsetmektedir:

> *"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin ve onu her kim yaparsa Allah'tan ilişiği kesilmiş olur, ancak onlardan bir korunma yapmanız başkadır. Bununla beraber Allah sizi kendisinden korunmanız hususunda uyarır. Nihâyet gidiş Allah'adır." (3, Ali İmran/28)*

İbn-i Cerir et-Taberî *(rahimehullah)*, İbni Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan şöyle dediğini nakletmektedir: el-Haccac b. Amr, Yahudilerden Kab b. el-Eşref, İbni Ebil-Hukayk ile Kays b. Zeyd'in antlaşmalısı idi. Bunlar Ensar'dan bir grup ile birlikte onları dinlerinden çevirmek üzere bir arada bulunurlardı. Rifaa b. el-Münzir, Abdullah b. Cübeyr, Said b. Hayseme Ensar'dan olanlara, "Şu Yahudilerden uzak durunuz, onlarla birlikte ol-

[74] Konu hakkında detaylı bilgi için "İstismar Edilen Kavramlar" isimli eserimizin "İkrah" başlığına ve yine Seyyid Sabık'ın "Fıkhu-s Sünne" (3/403) isimli eserine bakınız.

maktan da sakınınız. Sizi dininizden çevirmesinler" dedilerse de kabul etmediler. Yüce Allah da bunlar hakkında, *"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesinler"* ayetini inzal buyurdu.

Yine İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, bu ayet-i kerime Bedir ashabından ve Akabe Biati nakiblerinden Ubade b. es-Samit hakkında nazil olmuştur. Bu zatın Yahudilerden anlaşmalı olduğu kimseler vardı. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ahzab (Hendek) günü savaşa çıkınca Ubade dedi ki:

"Ey Allah'ın peygamberi! Benimle birlikte beş yüz Yahudi var, benimle beraber harbe çıkmalarını uygun görüyorum. Onlarla düşmana karşı güç kazanmış oluruz. Bunun üzerine Yüce Allah, *"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin"* buyruğunu indirdi.

Kelbî der ki: Bu ayet münafıklar, Abdullah ibn Ubeyy ve arkadaşları hakkında nazil oldu. Yahudileri ve müşrikleri severler, onlara dost olurlar, belki Allah'ın Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e karşı zafer kazanırlar umuduyla Müslümanların haberlerini onlara taşırlardı. Allah Tealâ bunun üzerine bu ayet-i kerimeyi indirdi.

Bu ayetin nuzul sebebi ile ilgili daha başka da rivayetler vardır. Ancak ayet-i kerimenin hükmünün, nüzul sebebi olarak zikredilen bütün grup ve şahısları kapsadığında şüphe yoktur. Ayeti kerimenin hükmü geneldir. Kıyamete kadar müminleri bırakıp kâfirleri veli edinen herkesi kapsar.

Ayrıca ayet şu mesajları da içermektedir:

1. Müminlerin kâfirlere karşı yumuşak davranarak onları veli (dost ve sırdaş) edinmeleri yasaklanmıştır.

2. Ehli küfrü takiyye olmadan dost edinmek, sevmek, desteklemek ya da onların küfrünün devamını sağlayacak işlerde bulunmak küfürdür. Zira küfre rıza küfürdür. Ayetteki *"... Onu her kim yaparsa Allah'tan ilişiği kesilmiş olur..."* cümlesinden anlaşılır ki, onların küfrünü desteklemek küfürdür. Çünkü nefyin siyakında gelen nekra kelimeler umum ifade eder.

3. İslam dininde küfür ehline karşı takiyye caizdir. Kişi nef-

sini, ırzını ve malını düşmanın şerrinden korumak için kalbi imanla dolu olduğu halde diliyle düşmanlarını idare etme yoluna gidebilir. Bununla birlikte takiyye ancak öldürülme yahut bir azanın kesilmesi veya büyük bir işkenceden korkulması halinde meşru olur.

Takiyye hakkındaki bu kısa açıklamadan sonra lugat ve ıstılah olarak ne anlama geldiği üzerinde duralım:

Takiyye ismi mastar olup lugatte, bir şeyin arkasına sığınıp kendini zarardan korumak demektir. Takiyyenin ıstılahi tanımına dair İbn-i Hacer el-Askalanî *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Takiyye korku sebebiyle kişinin içindeki düşüncelerini bir başkasına açmamasıdır."[75]

Hanefiler'den İmam Serahsi'ye göre takiyye, kişinin nefsini korumak için bazı şeyleri diliyle söyleyip, kalbiyle bu sözlerinin tersini düşünmesidir. İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)* ise buna yakın bir tarif yaparak "Kişinin öldürülmemesi için kalbi imanla dolu olduğu halde diliyle imana aykırı sözleri telaffuz etmesi" şeklinde tanımlar.

**Takiyyenin Şartları**

Takiyyenin İslam sınırları içinde meşru olabilmesi için şu şartları taşıması gerekir:

1. Yasaklanan şeyi yapmak için ikrah şartları olması gerekir. Aksi takdirde takiyye caiz değildir.

2. Kişinin takiyye yaptığı zaman ikrah halinden kurtulması gerekir. Şayet takiyye yapsa dahi ikrah halinden kurtulma durumu söz konusu değilse bu caiz değildir.

3. Kişinin hicret etme imkânı varsa takiyye yapması caiz değildir. Zira Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Melekler, kendilerine zulmeden kişilerin canlarını aldıklarında onlara, "Ne işte idiniz"" derler. Onlar da "Biz yer yüzünde zayıf kimselerdik" derler. Melekler "Allah'ın yeryüzü geniş değil miydi, siz de orada hicret etseydiniz ya?"*

---

[75] Fethu-l Bari, 12/314.

*derler. İşte bunların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü gidiş yeridir." (4, Nisa/97)*

**Takiyyenin Çeşitleri**

1. Takiyye bazen ikrahla beraber oluşur. Böyle bir ortamda kişi tasarruflarından muaheze edilmez.

2. İkrah şartları oluşmadan sadece korkuya dayanan takiyye vardır. Böyle bir ortamda küfür lafzını söylemek veya küfür fiilini yapmak caiz değildir. Asrımızdaki insanların çoğu bu hükmü bilmediklerinden dolayı azıcık bir korkudan dolayı tüm küfür çeşidini kabul ederler. Takiyye yaptıklarını zannederler ama kendileri küfre girdiği gibi binlerce insanın da küfre düşmesine sebep olurlar.

Ayrıca bazı kişiler de küçük bir menfaat uğruna takiyye kavramını istismar ederek her türlü küfür söz ve amelini işlerler. Hâlbuki İslam âlimleri takiyyenin herhangi bir menfaat elde etmek için değil sadece belanın def edilmesi için yapıldığında caiz olacağını söylemişlerdir.

Takiyye ile amel eden kişiler şu şartlara riayet etmelidirler:

1. Harama girmemek için tariz ve tevriye yapmalıdırlar.

2. Takiyyeyi alışkanlık haline getirmemelidir. Zira her zaruretin bir ölçüsü vardır ve zaruret kalktığı zamanlarda da zaruret devam ediyormuş gibi davranılmamalıdır. Küfür ehlinden kutulana dek takiyye yapılabilir. Bu konu hakkında rabbimiz şöyle buyuruyor:

> *"Kim bunlardan yemeye mecbur kalırsa, başkasının hakkına tecavüz etmemek ve zaruret ölçüsünü geçmemek şartıyla ona da bir günah yükletilmez. Çünkü Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir." (2, Bakara/173)*

3. Takiyye yaparken işlemiş olduğu haram ya da küfrü zaruretten dolayı yaptığını daima hatırlamalıdır. Aksi takdirde bu niyeti taşımayıp istediği gibi davranırsa kendini günahtan kurtaramaz.

Takiyye konusunda Hariciler ve Şiiler ifrat ve tefride kaçmışlardır. Hariciler takiyye yapmayı hiçbir durum için kabul etmezler. Örneğin "Bir kişi namaz kılarken evine hırsız girip eş-

yalarını çalsa bile namazını bozmamalıdır. Aksi takdirde günaha girer" derler.

Şiilerden bazıları takiyyenin sadece sözlerde olabileceğini amellerde olamayacağını kabul ederler. Şiilerden Ebu Cafer et-Tusi şöyle der: "Nefsini tehlikeden korumak için takiyye yapmak vaciptir." Bir kısım Şii de nefsin yanında malı korumak için de takiyye yapılmasını vacip görmüşlerdir. Irzı korumak için takiyye yapmanın ise sünnet olduğunu kabul etmişlerdir. Sünnilerle bir arada bulundukları ortamlarda sünniler gibi davranmanın sünnet olduğunu kabul etmişlerdir. Hatta bazıları Ehli Beyt imamlarından şu sözü naklederler:

"Kim takiyye olarak bir sünninin arkasında namaz kılarsa sanki bir peygamber arkasında namaz kılmış gibidir."

Maalesef İran devriminden sonra insanların çoğunun zihninde takiyye kavramı asıl manasından çıkmış ve ehli tefrit Şiilerin takiyye anlayışı yer tutmuştur. Hatta durum öyle bir hale gelmiştir ki takiyye ile münafıklık arasında fark kalmamıştır. İnsanların çoğu azıcık bir menfaat ya da çok küçük bir korku hissettiğinde ilkelerinden vazgeçip takiyye adı altında her türlü melaneti işlemektedir.

Tabii ki takiyye kavramı sadece Şiiler arasında tahrife uğramış değildir. Kendisini ehli sünnete nispet eden birçok hoca efendi, âlim ve sofilerin katında da takiyye kavramı iki yüzlülük ile eşdeğer olmuştur. Saydığımız bu gruplar arasında takiyyenin asıl manasını, şartlarını ve çeşitlerini bilenler yok denecek kadar azdır. Dolayısıyla herkes istediği gibi yaşar. İstediği gibi küfür sözünü söyler, küfür amelini işler sonra da yaptığı pislikleri takiyye sabunuyla yıkayarak kendisini temize çıkarır.

Bu sapkın anlayışın neticesinde bugün beşeri Parlamentolara girip Allah'ın kanunlarından başka kanunlar çıkaranlara "Niçin Allah'ın kanunlarını bırakarak kendi çıkardığınız kanunlarla yönetiyorsunuz? Sizin bu yaptığınız rablik iddiasıdır. Firavunun da Nemrutun da yaptığı buydu. Bundan uzak durun! Yoksa sonunuz onlarınki gibi olur" diyemezsiniz. Zira hemen kendi sapkın düşünceleriyle takiyye yaptıklarını iddia ederler.

Diyanetten görev alarak hutbe ve vaazlarda Allah'ın ayetlerini okumak yerine, insanlara İslam düşmanı devletlere itaat etmeyi telkin edenlere "Sizin bu yaptığınız az bir bedel karşılığında Allah'ın ayetlerini satmaktır. Sizler hakkı herkesten daha iyi bildiğiniz halde küçük dünyevî menfaatler karşılığında onu gizliyor ve batılı hak olarak gösteriyorsunuz" diyemezsiniz. Zira hemen takiyye kalkanının arkasına sığınırlar. Ve daha sayamayacağımız nice örnek...

Artık durum öyle bir hal almıştır ki, küfrün her türlüsünün alenî olarak işlenmesi takiyye olmuştur. Toplumun hemen hemen tamamında küfrü gerektiren söz ve ameller işlenmektedir ancak ortada bir tane kâfir dahi yoktur. Zira herkes takiyye kalkanının arkasına saklanmıştır.

Bunun tam tersi olarak bir taraftan her türlü melaneti takiyye olarak isimlendirenlerle birlikte diğer taraftan da takiyyeyi hiçbir istisna yapmadan direk kâfirlerle vela kapsamında değerlendirenler de mevcuttur. Ancak her iki gurup da orta yoldan uzaklaşmışlar ifrat ile tefrit yolunu tutmuşlardır.

Bugün takiyye kavramına dair hiçbir bilgisi olmayıp yaptıkları her türlü fıskı takiyye ile izah etmeye çalışanlar devamlı surette İbn-i Mes'ud *(radıyallahu anh)*'ın "Güç sahibi bir kimse beni konuşmaya zorlarsa onun kamçısından kurtulmak için her şeyi söylerim. Bu bir kamçı bile olsa" sözünü ele alarak şöyle demektedirler:

"İbn-i Mes'ud *(radıyallahu anh)* sahabe olmasına rağmen böyle dediğine göre bizim gibi onun kadar imana sahip olmayan kimselerin her türlü korkuda küfür kelimesini söylemesi caizdir."

Halbuki İmam Serahsi el-Mebsut isimli eserinin ikrah babında İbn-i Mes'ud'un bu sözü hakkında şöyle demektedir:

"Burada geçen iki kamçı darbesinin çok şiddetli ve elem verici olması gerekir. Aksi halde küfür sözünü telaffuz etmek caiz değildir."

Yine bazı alimler İbn-i Mes'ud'un bu sözünü "İbn-i Mesud'un bünyesi zayıf idi. Onun sağlığı için iki kamçı bile teh-

dit olabilir. Dolayısıyla böyle bir ruhsat onun gibi bünyesi zayıf kimseler için geçerli olabilir" demişlerdir.

Bu konuda yapılan hatalardan bir tanesi de ikrah kavramı ile takiyyenin karıştırılmasıdır. Nitekim bu iki kavramın birbirine karıştırılmasını tefsirlerde dahi görmek mümkündür. Birçok müfessir takiyye ile ilgili ayette ikrahtan, ikrah ile ilgili ayette de takiyyeden bahsetmiştir. Halbuki ikrah kişinin herhangi bir küfre zorlanması, takiyye ise korku halinden dolayı kişinin inancını gizlemesidir.

Takiyye kavramında yapılan tahrifatın, toplumun sadece avam tabakası değil cemaat liderleri, tarikat şeyhleri ve ilahiyat hocaları gibi ileri gelen(!) kesimi de farkına varamamıştır. Artık herkes takiyye kavramını kullanarak Müslümana yakışmayan hal ve hareketlerde bulunmaya başlamıştır.

İnsanlar küfrün ve haramın her çeşidini işleyerek takiyye kavramının arkasına sığınmakta, menfaatleri neyi gerektiriyorsa onu yapmaktadırlar. Sonuçta ise karaktersiz, ahlaksız, ilkesiz ve her türlü mukaddesattan yoksun bir toplum ortaya çıkmıştır. Ve bu durum hiç şüphesiz toplumun önünde giden din adamları görünümünde olan kimselerin eliyle olmuştur. Bu yüzden her zaman şunu tavsiyede bulunmayı kendi adıma görev bilirim. Müslümanım diyen bir kimsenin ölmeden önce taklidi imanı bırakıp tahkiki imana sarılması gerekir. Her konuda kulaktan dolma bilgilerle değil, Kur'an ve sünnete göre delil üzere hareket etmelidir. Dinin önem addettiği tüm kavramları dinin asli ve mutemed kaynaklarından öğrenmeli ve hayatını ona göre şekillendirmelidir ki şeytanın elinde oyuncak olmasın. Zira İslam dini, iki ana temel üzere bina edilmiştir. Birincisi ihlâs, ikincisi ise amelin sahih olmasıdır. Bu iki temelden biri sarsılırsa İslam binası yok olur gider. Kişinin ihlâsı olur da işlediği ameller İslam şeriatına uygun olmazsa Hıristiyanlar gibi dalâlete düşebilir. İşlediği amel şeriata uygun olur da ihlâslı olmazsa Yahudiler gibi gazaba uğrayanlardan olabilir. Sonuç olarak ehli küfrün eziyet ve zulmünden korkup onlara karşı düşmanlığını gizlemek ve onlarla mudara etmek caizdir. Zaten Ali İmran Suresi'nin 28. aye-

tinde geçen takiyye kavramının anlamı da budur. Hafız İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle der:

Buhari'nin Ebu Derda'dan rivayet ettiği bir hadiste Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Nice kavimler vardır ki, biz onların yüzüne güleriz fakat kalbimiz onlara lanet eder."

Zaruret anında, ölüm ya da bir uzvun parçalanması gibi bir durumla karşılaşıldığı zaman Müslümanın takiyye yapması caizdir. Ancak ikrah şartları vuku bulmadan bu yapılırsa kesinlikle caiz olmaz. Kim ikrah şartları olmaksızın takiyye yaparak küfür amelinde bulunursa kâfir olur. Ümmet bu konuda ittifak etmiştir. Sadece Şiilerden bazıları buna cevaz vermişlerdir. Ancak onların bu konuda ihtilaf etmesi ümmetinin ittifakını bozmaz.

Burada tekrar hatırlatmakta fayda vardır ki, ikrah şartları oluşmadan takiyye yapılarak küfür ehli ile dostluk kurmak kesinlikle caiz değildir. Çünkü ehli küfrün eziyetinden korkup düşüncelerini gizleyerek onlarla mudara yapmak caizdir. Fakat bu korku (ikrah şartları oluşmamışsa) küfür ehli ile dostluk kurmayı caiz kılmaz. Bu şekilde dostluk kuranlar hakkında rabbimiz şöyle buyuruyor:

> *"Kalblerinde hastalık bulunanların "Bize bir felaket gelmesinden korkuyoruz" diyerek, onların arasına koşuşturduklarını görürsün. Umulur ki Allah, bir fetih ihsan eder veya katından bir emir (iş) getirir de içlerinde gizlediklerine pişman olurlar. (5, Maide/52)*[76]

— Hocam Allah sizden razı olsun. Vaktinizi bize ayırıp bizlerin bilinçlenmesine vesile oldunuz. Allah'a emanet kalın.

---

[76] Bu konuda geniş bilgi edinmek isteyenlere Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz'in "el-Camiu Fi Talebil İlmiş Şerif" isimli eserine (2/714) ve Dr. Muhammed Reva Skalacı'nın "el-Mevsuatul Fıkhıyye el-Muasıra" isimli eserinin "Takiyye" babına bakmalarını tavsiye ederim.

## Dokuzuncu Oturum
## Önemli Kavramlar 2

— Hocam bu hafta sizden öğrenmek istediğimiz kavram darul harb kavramıdır. Bu konuda bize bilgi verirseniz memnun kalırız.

— Tüm İslam alimleri darul harb ya da darul İslam'ı içinde İslam kanunlarının icra olunup olunmamasına göre tanımlamışlardır. Yani darul İslam içinde İslam kanunlarının icra olunduğu beldedir. Buna karşılık darul harb ise içinde Allah'ın ahkâmının değil küfür ahkâmının icra olunduğu beldedir. Ancak bir belde darul İslam ise ne şekilde darul harbe dönüşeceğine dair farklı görüşler ileri sürülmüştür. İmam Ebu Hanife *(rahimehullah)* darul İslam'ın darul küfre dönüşebilmesi için üç şart getirmiştir. Bunlardan ilki küfür ahkâmının zuhur etmesidir. İkincisi, darul küfre bitişik olması, üçüncüsü ise Müslümanların o yerde emanda olmamasıdır. Buna karşılık Hanefilerden İmam Ebu Muhammed ve İmam Yusuf, Şafilerden Abdulkadir el-Bağdadi, Maliki ve Hanbeli alimleri ise küfür ahkamının uygulanmasını bir beldenin darul İslam'dan darul harbe dönüşmesi için yeterli görmüşlerdir.[77]

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in siyeri incelenir ve özellikle Medine dönemi iyi analiz edilirse bir beldenin darul İslam olabilmesi için İslam ahkâmının uygulanması, asayiş, güç ve kontrolün Müslümanların elinde olması şartlarının gerektiği görülür. Bu iki şarttan birinin yok olması durumunda ise o belde darul İslam olmaktan çıkar. Darul İslam ve darul harb konu-

---

[77] Geniş bilgi için bkz. İbn-i Abidin, 3/253; Keşfu-l Kına 3/43; el-İnsaf, 4/121; İstismar Edilen Kavramlar sy: 271.

sunda en güzel ölçü Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hayatının Mekke ve Medine dönemleridir.

Bu konuda önemle hatırlatmak istediğim bir nokta vardır. Toplumumuzda genel olarak "Şafi mezhebine göre bir yer darul İslam olduktan sonra kıyamete kadar darul harbe dönüşmez" şeklinde bir görüş hakimdir. Ancak hemen belirtmek isterim ki bu İmam Şafi *(rahimehullah)*'ın görüşü değildir. Bilakis bu görüş Şafilerden İbn-i Hacer el-Heytemi'nin görüşüdür. Bu noktada özellikle günümüzde Arap dünyasında birçok çalışma yapılmış ve bu görüşün İmam Şafi'nin görüşü olmadığı belirtilerek İbn-i Hacer el-Heytemi'nin görüşünün hatalı olduğu ispatlanmıştır. Şayet bu görüşü doğru kabul edecek olursak bugün İspanya dahi darul İslam olarak isimlendirilmek zorundadır. Büyük Şafi alimi İmam Nevevî *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Darul İslam üç kısımdır. Birincisi Müslümanların meskun bulundukları yerlerdir. İkincisi Müslümanların fethedip, gayri müslim ahalinin cizye karşılığında oturdukları yerlerdir. Üçüncüsü ise başlangıçta Müslümanların meskun bulundukları fakat daha sonra gayri Müslimlerin istila ve hakimiyeti altına geçen yerlerdir. Müslümanlar, şeriatle hükmetmekten men olunmuyorlarsa, orası darul İslamdır. Yok Müslümanlar şeriat hükümlerinden men olunuyorsa o belde darul küfürdür."[78]

Günümüzde İslam adını taşıyan devletlere şirk devleti demek daha uygundur. Çünkü bu devletler yüce Allah'ın ahkâmını kaldırıp yerine küfür ahkamını tatbik ettikleri için hepsi harbi devlet hükmündedirler. Bu devletlerin toprakları içinde ezan okunması, vakit namazlarının kılınması o beldeyi darul İslam yapmaz. Eğer böyle düşünecek olursak bugün dünyanın her bölgesi darul İslam olmak zorundadır. Zira dünyada ezan okunmayan, beş vakit namaz kılınmayan bir belde yok gibidir. Bugün ABD'de dahi ezan okunmaktadır. Acaba İslam düşmanı olan bir devlet bununla darul İslammı olmaktadır? Allah hepimizi gafletten uyandırsın. (Allahumme Amin)

---

[78] Ravdatu-u Talibiyn, İmam Nevevi

— Peki hocam darul harb olan bir yerde yaşamak caiz midir? Buradan hicret etmek gerekir mi? Kısaca bize hicret hakkında bilgi verir misiniz?

— Hicret insanın bulunduğu şehir ya da ülkeyi terk edip dinini daha iyi yaşayabileceği başka bir yere göç etmesine denir. Hicret bazen kişiye farz, bazen müstehab, bazen ise haramdır.

Kişi küfür diyarında imanını koruyamıyorsa ve gidebileceği daha uygun bir yer var ise hicret etmesi farz olur. Eğer hicret etme imkânı bulunduğu halde küfür diyarında imanını koruyabiliyor ise hicret etmesi müstehabtır. Şayet kişi küfür diyarında dinini tebliğ edebiliyor ve mustazaf Müslümanlara faydası oluyorsa böyle bir kişinin hicret etmemesi müstehabtır. Eğer içinde bulunduğu küfür diyarını İslam diyarına çevirme gayreti içindeyse ve bu inkılâba gücü yetebilecek ise bu kişinin hicret etmesi ise haramdır.

Hâsılı kelam küfür diyarında Müslümanın iki seçeneği vardır. Ya tağuti düzenlerin yıkılıp İslamın hâkim olması için çalışır ya da o diyarı terk edip yalnızca Allah'a ibadet etmeye elverişli olan yerlere hicret eder. Müslüman için bu iki seçenekten başkası yoktur. Zira insan dünyaya yalnızca Allah'a kulluk etmek ve bu uğurda mücadele vermek için gönderilmiştir. Mücadelenin çeşitleri vardır. Mücadele bazen malla, bazen ilimle, bazen de bedenle olur. Mücadelenin seyrini ise İslam âlimlerinin oluşturduğu şûra belirler.

— Hocam anlattıklarınızdan anladığımız kadarı ile şu an bizler tam anlamıyla bir daru-ş şirkte yaşamaktayız. Ve sizinde bildiğiniz üzere gerek bizim yaşadığımız bu topraklar üzerinde gerekse diğer devletlerde küfür sistemleri mescidler yapmaktadırlar. Acaba bu mescidlerin durumu nedir? Bunlar mescidi dırar hükmünde midir?

— Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

*"Bir de müslümanlara zarar vermek, kâfirlik etmek ve müslümanların arasına ayrılık sokmak ve daha önce Allah ve Resulü'ne karşı savaş açmış olanı beklemek için mescid yapanlar var. "İyilikten başka bir maksadımız yoktu" diye*

*yemin de edecekler. Fakat bunların kesinlikle yalancı olduklarına Allah şahittir. O mescit içinde sen kesinlikle namaza durma. Ta ilk gününde temeli takva üzerine kurulan mescit elbette içinde namaz kılmana daha layıktır. Onun içinde günahlarından arınmayı seven kişiler vardır. Allah da arınmış, ak pak olmuş olanları sever. (9, Tevbe/107-108)*

Fahreddin Razi bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir: "Allahu Tealâ mescidi dırarı şu dört sıfatla sıfatlandırmıştır:

1. İslam'a zarar vermek.
2. İçinde küfür işlemek.
3. Müslümanların cemaatini bölmek.
4. Allah Resulünü gözetleme yeri edinmek.[79]

Hangi mescid ayette de bildirilen bu sıfatlara haiz ise o mescid, mescidi dırardır. Aksi takdirde mescidi dırar olmaz. Bir mescidi müşriklerin yapması onu mescidi dırar konumuna sokmaz. Zira kabeyi yeniden tamir edenler de müşriklerdi. Bugün olduğu gibi bir mescid aslen Allah rızası temeli üzerine kurulmuş ancak zamanla tağutlar tarafından gaspedilmiş olabilir. Bu durum o mescidi, dırar mescidi konumuna sokmaz. Zira bilindiği gibi Kabe'yi de Hz. İbrahim *(aleyhisselam)* yapmış ancak daha sonra Kabe müşriklerin eline geçmişti. Hiç kimse Kabe'ye mescidi dırar dememiştir. Hatta Resulullah Kabe'nin içinde namaz kılardı. Durumu belli olmayan mescidlerin de mescidi dırar konumuna sokulması yanlıştır. Zira kaide yakinin şek ile zail olmayacağıdır. Aynı şekilde mescitte görev yapan imamın durumu da o mescidi dırar mescidi hükmüne sokmaz. Nasıl ki Müslüman bir imamın dırar mescidinde görev yapması onun durumunu değiştirmiyorsa aynı şekilde kâfir bir kimsenin de normal bir mescitte imamlık yapması o mescidin durumunu değiştirmez. Takva temeli üzerine kurulan bir mescide bir müşriğin ibadet etmesi onu dırar mescidi konumuna düşürmez.

— Hocam bu sohbetimizde bir diğer sorumuz istişhad ey-

---

[79] Tefsiri Kebir

lemleri üzerine olacaktır. Malum olduğu üzere küfür ehli İslam topraklarını işgal etmişlerdir. Müslümanlar onların elinde bir esir konumundadırlar. Bu işgal edilmiş bölgelerde bazı gençler başka çare olmadığı için beline bombayı takıp patlatırlar. Kendisiyle birlikte birçok da kâfiri öldürürler. Bu eylemlere bazı kişiler intihar saldırısı bazıları da şehadet operasyonu diyor. Bu konu hakkında siz ne dersiniz?

— Bu konuda insanlar genel olarak *"Allah, müminlerden, canlarını ve mallarını, kendilerine cennet vermek üzere satın almıştır" (9, Tevbe/111)* ayetine dayanarak bu tip eylemlerin mutlak surette her şart ve zeminde caiz olduğunu savunmaktadırlar. Bazı basiretten mahrum kimseler ise bu tip eylemleri intihar olarak isimlendirmektedir. Ancak benim kanaatime göre iki gruptan biri ifrata diğeri de tefrite kaçmıştır. Benim bu konuda doğru kabul ettiğim görüş ise, istişhad eylemlerinin kendisinden başka bir alternatif olmadığı zaman caiz hatta gerekli olduğu yönündedir. Böyle bir durumda istişhad eylemlerini intihar olarak isimlendirmek ise çok açık bir hatadır. İstişhad eylemlerinin şartlar dahilinde caiz ve hatta gerekli olduğu yönünde bu şekilde düşünmeme etken olan amil ise şu iki husustur:

1. Usulde kaide, hafif zararlı olan bir şey vasıtasıyla şiddetli zararı olan bir şeyin def edilmesi ve iki şerrin arasında kalındığı zaman ehven olanın seçilmesidir. Bu iki fıkhi kaideden açıkça anlaşılmaktadır ki, bir kimse mutlak olarak küfrü defedebilme adına böyle bir eylemde bulunabilir. Örneğin mücahid bir kimsenin işgal altındaki topraklardan kâfirleri def edebilmesi ya da zindanlarda esir olan Müslümanları kurtarabilmesi ancak böyle bir eylem ile mümkün oluyorsa ve başka bir alternatif de yok ise istişhad eyleminde bulunması caiz hatta bazı durumlarda vaciptir.

2. Kalkan olarak kullanılan Müslümanlar hakkında verilen meşhur fetvalar da istişhad eylemlerinin caiz olduğunu bize göstermektedir. İslam alimleri düşmanın bir grup Müslümanı kalkan olarak kullanıp İslam ordusuna saldırması durumunda kalkan olarak kullanılan Müslümanların öldürülebileceğine fetva

vermişlerdir. Zira aksi takdirde İslam ordusu büyük zarar görecektir. Dikkat edilirse bu meşhur fetvada kâfirlerin büyük cürümünü ortadan kaldırmak için Müslümanların ölümü göze alınmıştır. Müslüman bir kişinin başka bir Müslümanı öldürmesi, kendini öldürmesinden daha büyük cürümdür. Müslüman toplumun maslahatı için başka bir Müslümanı öldürmek caiz olduğuna göre kişinin kendini feda etmesi öncelikle caizdir.

Bilinmesi gerekir ki istişhad eylemleri kesinlikle bir intihar değildir. Zira intihar, bazı zorluklardan kurtulmak için insanın kendini öldürmesidir. İştişhad ise Allahın rızasını kazanmak için onun yolunda canı feda etmektir. Dr. Yusuf Kardavi bu konuda şöyle der:

"Aslen bu eylem cihadın en büyük kısmındandır. Bu eyleme intihar ismini vermek büyük bir saptırmadır. Çünkü intihar eden kişi, nefsini kendi nefsi için öldürür. Fakat istişhad eyleminde ise kişi kendi nefsini dini ve ümmeti için feda etmektedir."

Kardavi konuyu ise şu şekilde tamamlamıştır:

"İsrail toplumu erkeğiyle kadınıyla hepsi asker olan bir toplumdur. Şayet bu eylemlerde ihtiyarlar ya da çocuklar ölmüş ise bu kasten değil hatadan dolayıdır. Yani savaşın zaruretlerindendir."[80]

- Hocam son olarak bizlere takva ve tasavvuf kavramları hakkında da bilgi verirseniz çok seviniriz.

Allahu Teala kitabında birçok yerde takva ehlini övmektedir. Ve takva ehlini sadece takvalarından dolayı herkesten üstün tutmaktadır.

> *"Muhakkak ki Allah yanında en değerli ve en üstününüz O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdar olandır." (49, Hucurat/13)*

Acaba insanı hayvanlık mertebesinden kurtarıp insaniyet zirvesine çıkaran takva nedir?

Takva lugatte az konuşmak demektir. Istılahta ise kişiyi Al-

---

[80] Fatavi Muasıra, 3/53.

lah'a itaat etmeye yönlendiren, Allah'ın yasaklarından sakındıran, kişinin nefsine yerleşmiş bir sıfattır. Ebu Yezid el-Bestamî takva ehlini şu şekilde tanımlamaktadır:

"Takva ehli her söylediğini Allah için söyleyen ve her yaptığını Allah için yapandır."

İmam Alusî takvayı tarif ederken şöyle demektedir: "Takva lugatte korunmak demektir. Istılahta ise kişinin nefsini ahirette kendisine zarar verecek her şeyden korumasıdır. Korunmanın bazı mertebeleri vardır. Bunlardan birincisi şirkten korunmaktır. İkincisi, büyük günahlardan korunmaktır. Üçüncüsü ise, günaha düşme korkusundan dolayı mübahlardan korunmaktır."[81]

İmam Kuşeyri takva hakkında şöyle demektedir: "Takvanın aslı şirkten sakınmak, sonra günahlardan sakınmak, sonra da şüpheli şeylerden sakınmak ve boş şeyleri terk etmektir."[82]

İbn-i Ata takva hakkında şöyle demektedir: "Takvanın bir batını bir de zahiri vardır. Takvanın batını güzel niyet ve ihlas, zahiri ise Allah'ın belirlediği hudutları korumaktır."

**Takvanın Fazileti**

Takvanın fazileti hakkında Allahu *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, O, size bir furkan (hakkı batıldan ayırdedecek bir anlayış) verir ve günahlarınızı örtbas eder, sizi bağışlar. Allah büyük lütuf sahibidir." (8, Enfal/29)*

Takva ehlinin mükâfatına dair ise şöyle buyurmuştur:

> *"Allahtan korkanlar, elbette cennetlerde ve pınarların başındadırlar. Onlara "Selametle güven içinde oraya girin" denir. Biz o cennetliklerin kalplerindeki kinleri çıkarır atarız. Hepsi kardeşler olarak sevinç içinde karşılıklı koltuklara otururlar. Orada kendilerine hiçbir yorgunluk gelmeyecek. Oradan çıkarılacak da değillerdir." (15, Hicr/45-48)*

---

[81] Alusi Tefsiri

[82] Risaletu-l Kuşeyriyye, 188.

Yine birçok ayette takva ehlinin mükâfatları ve özellikleri anlatılmıştır:

> *“De ki, size, o istediklerinizden daha hayırlısını haber vereyim mi? Korunan kullar için Rablerinin yanında cennetler var ki, altlarından ırmaklar akar, içlerinde ebedî kalmak üzere onlara, hem tertemiz eşler var, hem de Allah’tan bir rıza vardır. Allah, o kulları görür.” (3, Ali İmran/15)*

> *“Eğer sabreder ve Allah’tan gereğince korkarsanız, onların hileleri size hiçbir zarar vermez.” (3, Ali İmran/120)*

> *“Kim Allah'tan korkarsa Allah ona bir çıkış yolu yaratır.” (65, Talak/2)*

> *“Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona işinde bir kolaylık verir.” (65, Talak/4)*

> *“Kim Allah'tan korkarsa Allah onun kötülüklerini örter ve onun mükafatını büyütür.” (65, Talak/5)*

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* takvanın fazileti hakkında şöyle buyurmaktadır:

“Devamlı Allah’tan kork. Zira takva her hayrın temelidir. Devamlı cihad et. Zira cihad Müslümanın ruhbanlığıdır. Devamlı Allah’ı zikret. Zira zikir senin için bir nurdur.”[83]

Hz. Ali *(radıyallahu anh)* takvanın faziletine dair şöyle demiştir:

“Dünya insanlarının efendisi cömertlerdir. Ahirette ise insanların efendisi takva ehlidir.”

Genel olarak Kur’an’ı Kerim’e özel olarak ise Şuara Suresi’ne baktığımız zaman tüm resuller kervanının kavimlerini takvaya davet ettiklerini görürüz.

> *“Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan eşini yaratıp ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinizden korkun.” (4, Nisa/1)*

---

[83] Taberani

*"Hani kardeşleri Nuh onlara şöyle demişti: "Siz Allah'-tan korkmaz mısınız?" (26, Şuara/105)*

*"Hani kardeşleri Hud onlara şöyle demişti: "Siz Allah'-tan korkmaz mısınız?" (26, Şuara/124)*

*"Hani kardeşleri Salih onlara şöyle demişti: "Siz Allah'tan korkmaz mısınız?" (26, Şuara/142)*

*"Hani kardeşleri Lut onlara şöyle demişti: "Siz Allah'-tan korkmaz mısınız?" (26, Şuara/161)*

*"Hani Şuayb onlara şöyle demişti: "Siz Allah'tan korkmaz mısınız?" (26, Şuara/177)*

Yine Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabında nasıl ki devamlı surette namaz ile zekatı bir arada zikretmişse iman ile takvayı da bir arada zikretmiştir. Zira imansız bir takva düşünülemeyeceği gibi takvasız da bir imanın olması söz konusu değildir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabında bütün ibadetleri takvaya bağlamıştır. Burada Allah'a ibadetin gayesinin takva olduğuna dair bir işaret vardır.

Takvanın tarif ve faziletine dair buraya kadar yapmış olduğumuz açıklamalar açıkça göstermektedir ki, takva aslen küfür ve şirkin her türünden, küçük veya büyük günahlardan, şüpheli şeylerden sakınmak ve Allah'ın ipine sımsıkı sarılmaktır. Başka bir tabirle takva, kişinin hayatını Allah'ın kanunlarına göre tanzim etmesi ve beşeri ideolojileri reddetmesidir.

Üzülerek belirtmekte isterim ki, bugün içinde yaşadığımız coğrafyada takva kavramı da bütünüyle tahrif edilmiş kavramlar kafilesine katılmıştır. Zira bugün takva ehli geçinenlerin bir çoğu ne küfrü tanır ne de kâfiri, şirkten bihaber yaşayıp gider. Bakarsın ki kişi gece gündüz demeden namaz kılar, ağzından Allah'ın zikrini düşürmez, ömründe 3-5 kere hacca gitmiştir. Ancak bununla beraber beşeri parlamentoları destekler, onları kardeş görür. Hatta bazıları daha da ileri giderek Allah'ın indirdiği hükümleri bir kenara atan idarecilere itaat etmenin, emir sahiplerine itaat etmek olduğunu iddia ederek bunun vacip olduğunu söyler. Buna karşılık ehli küfürden teberi eden Müslümanları ise her daim kötüler durur. Tağutların üzerine toz kon-

durmazken dilinde devamlı muvahhid Müslümanları aşağılayıcı sözler hakimdir.

Kimileri ise takvayı hiç konuşmamak ve ölümcül hareketler yapmak olarak telakki etmiştir. Halbuki Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ya hayır konuşsun ya da sussun" buyurmaktadır. Görüleceği üzere hadiste önce hayır konuşmak zikredilmiş ancak bu mümkün olmadığı zaman susmak tavsiye edilmiştir. O halde takva öncelikle hayrı tercih etmek ve zalimlere karşı hak sözü söylemek, iyiliği emrederek kötülükten nehyetmek, eğer buna imkân yok ise susmaktır.

Buraya kadar aktardıklarımızdan daha üzücü olanı ise, tevhid ehli geçinen, tağutları tekfir etmede kimseye sıra kaptırmayan bazı kimselerin defterlerinde takva kavramının bulunmamasıdır. Bunlar bugün takva tarlasının adresini bile bilmemektedirler. Evlerinde cemaatle namaz kıldıkları vaki değildir. Bu kimselerin hayatında teheccüd namazını asla göremezsiniz. Çerez yer gibi Müslümanların arkasından olmadık sözler söylerler, fetva vermeye gelince oldukça cesaretlidirler, sabahlara kadar İslam Devletini kurmaktan bahsederler ancak Allah'a ihlasla ibadet hayatlarında hiç yer almaz. Çoğu zaman sabah namazını dahi geçirirler. Kendi aralarında saatlerce boş konuşmalarına rağmen ilim öğrenme ya da ilim öğretme adına hiçbir faaliyette bulunmazlar.

Bu kimselere göre takva aslında Allah'ın hududlarını korumak, emirlerine yapışmak ve neyihlerinden kaçınmak değil bilakis vakti zayi etmek ve boş konuşmaktan ibarettir.

Halbuki eşsiz Kur'an nesli olan sahabelerin takva anlayışı bugün oldukça açık bir şekilde karşımızda durmaktadır. Sahabe yaptığı işe bütünüyle ihlasla sarılır, hiçbir zaman ibadetlerinden dolayı kibirlenmezdi. Kendilerini Allah'a kulluk noktasında devamlı kusurlu görürlerdi. Şirkten ve küfürden sakındıkları gibi nifaktan da sakınırlardı. Hatta öyle ki, Hz. Ömer *(radıyallahu anh)* bile çoğu zaman Huzeyfe *(radıyallahu anh)*'a kendisinin münafıklar listesinde olup olmadığını sorardı. Dahhak sahabe-

nin takvayı öğrenme adına üç aylık bir mesafe olan yerlere yolculuk yaptıklarından bahsetmektedir.

Resulullah'ın sahabesi bu yüzdendir ki, takvalarının bir gereği olarak kendilerine yapılan zulmü devamlı surette affetmişlerdir. Her türlü bela ve musibete karşı sabretmişlerdir. Müslümanları hiçbir zaman küçümsememişler, imanlarından dolayı Müslümanlara hürmet göstermişlerdir. Gece namazlarını daima kılmışlardır. Tevbe ve istiğfar onların devamlı virdi olmuştur. Bu yüzden de sabah akşam Allah'a tevbe etmeyen kimselere zalim gözüyle bakmışlardır.

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sahabesi aynı şekilde devamlı surette Allah'ı zikretmişlerdir. Allah'ın azabının korkusundan dolayı gözyaşı dökmüşler, her zaman nefislerini hesaba çekmişlerdir.

Allah Resulü'nün sahabesi dillerini her türlü boş sözden korumuşlardı. Takvalarının bir gereği olarak Müslümanlara karşı dostluk, kâfirlere karşı ise düşmanlık beslemişlerdir. Tevazuyu hiçbir zaman elden bırakmamışlardır. Cömertlik onların temel bir ahlakı olmuştur. Aileleri ile iyi geçinmişlerdir. Ve tüm bu saydığımız ahlaki özelliklere sarılarak küfre karşı tek yumruk halinde bir savaş vermişlerdir. İşte takva budur. Ve takvanın adresi Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve beraberinde bulunan sahabesidir.

Ancak bugün Müslümanlar bu eşsiz Kur'an neslini örnek edinmeyi bırakmışlardır. Bunun doğal bir neticesi olarak da ümmet bütünüyle parçalanmış, tüm gücünü kaybetmiş, bölük pörçük olarak dağılıp gitmiştir. Buradan şu dersi çıkarmamız gerekmektedir. Şayet bugün dünya ve ahirette başarıyı yakalamak istiyorsak sahabenin izlediği yolu izlememiz, kıyamete kadar onların ahlakı ile ahlaklanmamız gerekmektedir.

Şu soruyu devamlı bir şekilde nefsimize sormamız ve cevabını da düşünmemiz gerekir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* birçok ayetinde Müslümanlara yardım edeceğini vaat ettiği halde ve yine Müslümanlara yardım etmesinin kendi üzerinde bir hak olduğunu bildirdiği halde neden bugün bizlere yardım etme-

mektedir acaba? Neden bugün Müslümanlar zelil bir durumda iken İsrailoğulları tüm dünyada egemenliklerini sağlamışlar, kâfir devletler yeryüzünün tamamına sahip olarak Müslümanlara hakim gelmişlerdir. Sahih bir kalbi selim ile düşünen herkes şunu görür ki bizler bugün nebevî örnekliği ve eşsiz Kur'an neslinin ahlakını bütünüyle kaybettik.

Bir taraftan sahih akîdeye sahip olanlar takvasız bir yaşam sürdürürken diğer taraftan kendilerini İslam'a nispet edenler tamamen asli kâfirler gibi yaşamaya başlamışlardır. Asli kâfirlerin işlemiş oldukları bütün cürümleri kendilerini İslam'a nispet edenlerde de görmek mümkündür. Asli kâfirler nasıl Allah'ın indirdiği hükümleri terk etmişlerse bugün kendilerini İslam'a nispet edenler de Allah'ın indirdiği hükümleri terk etmişler ve demokrasi gibi beşeri bir yönetim biçimine tabi olmuşlardır. Asli kâfirler tevhidin ikamesi adına mücadele veren muvahhid Müslümanları zindanlarına atarak, işkenceler yapmışlar buna karşılık kendilerini İslam'a nispet edenler de onlardan geri kalmamışlardır. Gerek asli kâfirlerin, gerekse kendilerini İslam'a nispet edenlerin katında Müslümanlar tekfirci, harici ve terörist olarak isimlendirilmiştir.

Aslen bugün asli kâfirler ile kendilerini İslam'a nispet edenler arasında hiçbir fark görülmemektedir. Sadece kendilerini İslam'a nispet edenler asli kâfirlere muhalif olarak bir takım şer'i ibadetleri yerine getirmektedirler. Bunun dışında asli kâfirlerin hayatı ve yaşam biçimi ile kendilerini İslam'a nispet edenlerin yaşam biçimleri arasında bir farklılık görmek mümkün değildir. Kanaatimce yukarıda önemle vurgulamış olduğumuz "Allah bugün niçin bizlere yardım etmiyor" sorusunun cevabı net olarak karşımıza çıkmaktadır. Bugün kendilerini İslam'a nispet edenler bütünüyle Allah'ın kitabını terk ederlerken sahih bir imana sahip olan ve şirkten beri olan Müslümanlar da Allah'ın kitabının bir kısmını terk etmişler, sadece küçük bir bölümü ile amel etmektedirler. Halbuki Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabının bir kısmını kabul ettiği halde bir kısmını inkâr edenlere yardım etmeyeceğini açıkça bildirmiştir:

> *"Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Şu halde içinizden böyle yapanlar, netice olarak dünya hayatında perişanlıktan başka ne kazanırlar, kıyamet gününde de en şiddetli azaba uğratılırlar. Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir." (2, Bakara/85)*

Aslında bu ayette geçen kitabın bir kısmına iman etmek ve bir kısmını inkâr etmek ifadeleri Allah'ın hükümlerinin bir kısmını tatbik etmek ve bir kısmını da terk etmek şeklinde anlaşılmalıdır. Zira bu ayet Yahudiler hakkında nazil olmuştur. Yahudilerin ise Allah'ın hükümlerini inkâr ettikleri söz konusu değildir. Onların Allah'ın ayetlerini inkâr etmeleri, hayatlarına onu tatbik etmemeleri şeklindedir. Zira dediğimiz gibi inkâr ve küfür aslen Yahudilerin amellerinden değildir.

Sonuç olarak takva Allah'ın kitabına bütünüyle sarılmak, nebevi örneklikten ayrılmamak ve sahabenin ahlakıyla ahlaklanmaktır.

— Hocam burada özrdileyerek sözünüzü bölüyorum. Aklıma bir ayet geldi. Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "İyilik ve takva üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın. Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azabı çetindir" (5, Maide/2)* buyurmaktadır. Bu yardımlaşmanın esasları hakkında bilgi verebilir misiniz?

— İmam Kurtubi *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Bu, bütün insanlara iyilik ve takva üzere yardımlaşmaya dair bir emirdir. Yani, yüce Allah'ın emrettiği hususlar üzere birbirinize yardımcı olunuz ve birbirinize bunu teşvik edip bunlar gereğince amel ediniz. Allah'ın yasakladıklarından da birbirinizi vazgeçiriniz ve uzak tutunuz.

İyilik ve takva üzere yardımlaşmak çeşitli şekillerde olur. Alim olan kimsenin, ilmi ile insanlara yardım edip onlara öğretmesi icabeder. Zengin olan da insanlara malıyla yardımcı olur, kahraman olan kimse de Allah yolunda gösterdiği kahramanlıkla yardımcı olur. Ve Müslümanlar tek bir el gibi birbirini destekleyen kimseler olmalıdırlar."

Müslümanlar yeryüzünde Allah'ın kelimesinin hakim olması adına birbiri ile devamlı surette yardımlaşmalıdırlar. Bu yardımlaşma İmam Kurtubi'nin de dediği gibi her alanda olmalıdır. Örnek olarak Müslümanlardan bir kısmı malı ile bu davaya yardım ederken, bir kısmı ilim tahsil etmeli, bir kısmı ilim öğretmeli ve bu şekilde davanın her alanında Müslümanlar bir binanın tuğlaları gibi birbirlerine yardımcı olmalıdırlar. Aksi takdirde ise bugün olduğu gibi Müslümanlar tağutlar tarafından avlanmış bir kuzu mesabesinde olurlar.

— Peki hocam İslam topraklarında tasavvuf oldukça yaygındır. İnsanlar arasında tasavvuf ve sofiler hakkında tartışmalar olmaktadır bu konu hakkında da bizi aydınlatır mısınız?

— İbn-i Haldun tasavvufu şöyle tarif eder:

"Tasavvuf şer'i ilimlerden bir ilimdir. Aslen tasavvuf dünyanın lezzetlerinden ve ziynetinden yüz çevirip Allah'a yönelmektedir. Sahabe ve tabiin zamanından hicri ikiyüzlü yıllara kadar bu ilme "zühd" denilirdi. Bu tarihten sonra insanlar gereğinden fazla dünyaya yönelmiş ve zühdü terk etmişlerdi. O zaman dünyayı terk edip ibadete yönelen bu insanlar "sofi" veya "mutasavvıf" olarak adlandırılmışlardı."[84]

Tasavvuf olarak adlandırılan "dünyaya meyletmeme" eğer Kur'an ve sünnet ölçüsüne uyarsa İslam nezdinde makbuldür. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*; "Ben size iki şey bırakıyorum onlara sımsıkı sarılırsanız asla dalâlete düşmezsiniz. Onlar Allah'ın kitabı ve benim sünnetimdir" buyurmuştur. İlk dönem mutasavvıfları bu ölçüye azami derecede dikkat etmişlerdir. Ebu Süleyman Darani şöyle demiştir:

"Bazen sofilerin bazı nükteleri kalbime gelir. Fakat ben kabul etmem. Ta ki doğru olduğuna iki şahit bulayım. Bu iki şahit de Kur'an ve sünnettir"

Ebu Yezid Bestami ise şöyle demiştir: "Şayet bir kişinin uçtuğunu ya da suyun üzerinde yürüdüğünü görseniz bile emir ve nehiy konusunda denemeden bu kişiye bel bağlamayın."

---

[84] Mukaddime, 390.

Allame ibn-i Teymiyye *(rahimehullah)*, Kur'an ve sünnet süzgecinden geçirilmiş tasavvuf ve zühdü hem kabul etmiş hem de o yolu takip eden Şeyh Abdulkadir Geylani ve Cüneyd el-Bağdadi gibi sofileri de övmüştür. Hatta tasavvuf ve sofiler hakkında "es-Sufiyyetu ve-l Fukara" ve "El Farku Beyne Evliyau-r Rahman ve Evliyau-ş Şeytan" kitaplarını yazmıştır. Aynı şekilde İbn-i Kayyım el-Cevziyye *(rahimehullah)*'da tasavvuf konusunda onlarca eser bırakmıştır. Zira bu değerli İslam âlimleri zühd ve takva olmadan İslami hareketin başarı sağlayamayacağını çok iyi biliyorlardı. Zaten zamanımızda Müslümanların ilerleyememesinin en büyük nedeni önce akidesizlik, daha sonra da takva ve zühdün kalplerde yer etmemesidir.

Kur'an ve sünnete sımsıkı sarılmış ve bunları hayatın tüm anlarında hâkim kılmaya çalışan, her türlü şirkten uzak duran bir sofi İslam nezdinde makbuldür. Ancak Allah'ın kanunlarının çiğnendiği, egemenliğin yüce Allah'tan alınıp halka dolayısıyla insanlara verildiği bir zamanda nefis terbiyesi bahanesiyle bir kenara çekilen, parlamentoda yapılan şirk kanunlarını destekleyen, tağutları destekleyip onların ordularına "peygamber ordusu" ölülerine de "şehid" diyen bir kişinin ne imanından ne de takva ve zühd ehli olmasından bahsedilebilir. Zira tağutu inkâr her şeyden önemli olan imanın ilk şartıdır.

Sonuç olarak önemli olan Kur'an ve sünnet ölçüsüdür. Bu ölçüye uyduğu sürece her şey kabulümüzdür. Birçok kardeşimizin tasavvuf ismini dahi kabul etmedikleri malumdur. Ancak önemli olan isimler değil müsemmadır.

## Onuncu Oturum

## İlim, Alim ve İslam'a Davette Nebevî Metot

Aradan bir hafta geçmiş ve gençler yine Ali Hoca'nın evinde buluşmuşlardır. Artık yapılan uzun sohbetler meyvelerini vermeye başlamıştır. Gençler Ali Hoca'dan öğrendiklerini durmaksızın çevrelerine anlatmışlar ve sohbet halkaları genişlemiştir. Hal hatır sorma faslından sonra Hasan söz alır ve ilk sorusunu sorar**:**

— Hocam bizim içinde yaşadığımız toplumun çoğu dinin hakikatini iyi bilmediği gibi dinini kimden öğreneceğini de bilmemektedir. Acaba Allah'ın sevdiği alim ve sevmediği alimlerin vasıflarını anlatır mısınız bizlere?

**-** Müslümanlar rabbani alimlerle bel'amları birbirine karıştırmamalıdırlar. Aksi durumda tağutların kurdukları tuzağa düşmeleri an meselesidir. Günümüzde hoca olarak geçinen kimselerin büyük bir çoğunluğu birkaç kuruş menfaat uğruna beşeri sistemlerin lehinde çalışmaktadırlar. Bütün ilimlerini tağutların saltanatları yolunda satmaktadırlar. Böyle kimselerin şerlerinden Allah'a sığınırız.

Rabbani alimlerin sıfatlarından bazıları şunlardır:

1. Rabbani alim ilmi dünyalık elde etme adına tahsil etmez. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur:

"Kim Allah'ın razı olduğu ilmi dünyayı kazanmak için okursa kıyamet gününde cennetin kokusunu alamaz."

2. Zahiri ile batını, sözü ile özü arasında bir muhalefet yoktur.

3. Ahireti kazandıran ilimlere düşkündür.

4. Şatafatlı bir hayata düşkün değildir. Bilakis her konuda iktisatlı davranır.

5. Yöneticilerle içli dışlı olmazlar. Şirk düzeninin hakim olduğu bir toplumda bütün ömrünü toplumun şirkten kurtulması, Müslümanların şirk bulaşıklarından zarar görmemesi adına feda eder.

6. Hal ve hareketlerinden Allah'tan korktuğu bellidir. Rabbani alimler vakarlarını devamlı korurlar. Gereksiz konularda konuşmazlar. Dünya ve ahiretlerini ilgilendirmeyen tartışmalara girmezler.

7. Fetva vermede çok titiz davranırlar. Söyledikleri her sözü Kur'an ve sünnetten bir delil üzere söylerler. Zira onlar fetva vermenin can vermekten daha zor olduğunu bilirler.

8. Bid'atlerden kaçınarak selefi salihin gibi yaşamaya özen gösterirler.

Buna karşılık fasık alimlerin sıfatlarını da şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. İlmi öğrenirken ve öğretirken güttükleri gaye dünyalıktır. Bu yüzden tağuti sistemlerin rızalarını kazanabilme adına ilim tahsil eder ya da öğretirler. Tağuti sistemlerde aldıkları dünyalık uğruna da hak ile batılı birbirine karıştırırlar.

2. Hiçbir zaman özleri ile sözleri birbirini tutmaz. Allame İbn-i Kayyim bu tip alimleri şöyle tarif etmektedir:

"Onlar cennetin kapılarının üzerinde oturarak insanları sözleri ile cennete, amelleriyle de cehenneme davet ederler."

3. Devlet adamlarına yakındırlar. Müslüman ya da kâfir fark etmeksizin devlet adamlarına yakınlık gösterirler.

4. Bütün hal ve hareketlerinde kibirlidirler. Onları gören herkes kendisini zalim bir sultanın yanında hisseder.

5. Tağutların arzularına uygun bir din anlayışı geliştirirler ve bunu topluma kabul ettirmek için her türlü tevili yaparlar.

6. Gündemleri devamlı dünya üzerinedir.

7. Topluma öncelikle verilmesi gereken tevhid akîdesinden bahsettiklerini hiçbir zaman göremezsin. Hiçbir oturumlarında ya da vaazlarında Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen-

lerin kâfir, zalim ve de fasık olarak isimlendirildiklerini, zalimlere meyletmemek gerektiğini, zalimlere meyledenlerin İslam dininden çıktıklarını dile getirmezler. Kendilerine tağutlar tarafından verilmiş görevleri yerine getirmekten başka yaptıkları hiçbir icraatları yoktur.

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu tip kimseler hakkında şöyle buyurmuştur:

"Deccalden daha da tehlikeli olanlar saptırıcı din adamlarıdır."[85]

İmam Gazali bu hadise dair şöyle demektedir: "Deccalin fitnesi bu sarıklı, cübbeli saptırıcılar kadar değildir. Zira deccalin konumu açıktır. Fakat bu saptırıcılar dine karşı dini kullanırlar. İslam kisvesi altında dinin hakikatini tahrif ederler."[86]

Müslüman davetçiler şunu çok iyi bilmelidirler ki, İslam'a dair önemli hususlar herkesten öğrenilmez. Özellikle değersiz bir dünyalık menfaati uğruna tağuti düzenlerin savunuculuğunu yapan, tağutların kendilerine izin verdiği şeyleri anlatan belamlara İmam Gazali'nin de dediği gibi yol kesici gözüyle bakıp imanlarımızı onlardan korumamız gerekmektedir. İslam alimleri müftünün vasıflarını sayarken müftünün mürüvvet sahibi olması gerektiğini vurgulamışlardır. Yine aynı şekilde Müslüman olmak ve fısktan uzak durmak da fetva verecek kişide aranan şartlardandır. Kesinlikle ama kesinlikle tağutları kendilerine dost edinmiş, ilimlerini tağutların emrine vermiş, onların fasid kanunlarına göre hareket eden bu kimseler kendilerinden fetva sorulacak kimseler konumunda değildirler.

— Hocam malum günümüzde en büyük düşman cehalettir. Bizler için en doğru yol ise ilimdir. Ancak ne yazık ki bugün Müslümanlar okumaktan çok uzaktırlar. Acaba biraz bize ilmin faziletinden bahsedebilir misiniz?

— İlim Allah'ın sıfatıdır. Resullerin mirasıdır. Bu yüzden

---

[85] Ahmed b. Hanbel, Müsned.

[86] İhyau Ulumiddin

ilim okuyan bir kimse bir taraftan Allah'ın sıfatına mazhar olurken diğer taraftan da peygamberlerin varisi olur. İlmin faziletine dair Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sahih yolla nakledilen onlarca hadis mevcuttur. Yine Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabında bir çok ayette ilmin ve alimlerin faziletinden söz etmiştir. Zira İslam binasının iki temel direği vardır. Bunların ilki ilim ve irfan ikincisi ise cihad ve mücadeledir. Bir amelin kabul görmesi içinse iki şart vardır. Bunlardan ilki ihlas ikincisi ise ilim ve basirettir. Bu iki şarttan bir tanesi olmaz ise o amel makbul değildir. İlmin fazileti hakkında maddeler halinde şunları saymak mümkündür:

1. İlim peygamberlerden kalan bir mirastır. Zira peygamberler miras olarak mal bırakmazlar. Onların mirası ilimdir.

2. İlim kaybolmaz. Mal ise kaybolur. İlim dağıtıldıkça artar, mal ise dağıtıldıkça azalır.

3. İlim seni korur. Mala gelince sen onu korursun.

4. İlim ehli şayet Allah rızasını gözetiyorlarsa Allah katında en hayırlı kimselerdir. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğretendir" buyurmuştur.

5. İlimle meşgul olmak cennet yoluna girmek demektir. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Kim ilim için bir yola girerse Allah onun için cennet yolunu kolaylaştırır" buyurmuştur.

6. İlim bir nurdur. Tahsil eden kimsenin kalbini nurlandırır. Fakat mal kişinin genelde kalbini karartır.

7. İlim ehli, dünyada ve ahirette büyük derecelere sahiptir.

Şunu unutmamak gerekir ki ilim elde etmek ve öğretmek için uğraş vermek bir cihaddır. Bu yüzden ilim kesinlikle maddi bir amaç için elde edilmemelidir. İlim ancak kişinin önce kendi nefsinden, sonra da çevresinden cehaleti kaldırmak için öğrenilmelidir. Kişi öğrendiği ilimle amel etmelidir. Aksi takdirde ilim onun başına bela olur. Bir toplumun değeri ilme bakışından belli olur. Bir toplumun ilerlemesi ve gerilemesi alimlerinden bellidir. Şayet bir toplumda alimler yetişmiş ise, bu o toplumun

ilerleme kaydettiğinin bir göstergesidir. Alim yetiştirilmeyen toplumlar ise yok olmaya mahkumdurlar.

Bugün Müslümanların zelil durumda olmasının en önemli etkeni ilimsizliktir. İlimsizlikten dolayı toplumda bütünüyle aynı itikada sahip iki kişiye rastlamak mümkün değildir. Bugün ilmin neredeyse yok olmasından dolayı insanlar bir meseleyi dahi tahlil edemez hale gelmişlerdir. Kimse kimseyi dinlememektedir. İlimsizlik bugün kişilerin bilmedikleri meseleleri karıştırmalarına yol açmıştır. Halbuki Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ilimsizce bir şeylerin peşine düşmeyi yasaklamış, bilmediğimiz konuları ilim sahibi kimselere sormamızı emretmiştir.

Bugün içine düştüğümüz bu beladan kurtulmanın tek çaresi ilme sarılmamız, ehli ilme sahip çıkmamızdır. Aksi takdirde hem dünyamız hem de ahiretimiz hüsrana uğrayacaktır.

— Hocam ne üzücüdür ki bugün Müslümanlar vakitlerini bütünüyle zayi etmektedirler. Bugün bir Müslüman vaktini nasıl ve ne şekilde değerlendirmelidir?

— Gerçekten bugün Müslümanların çoğu vakitlerini genelde boş şeylerle öldürmektedirler. Halbuki zamanın geçmesi kişinin ömründen bir azalmadır. Her geçen saat kişiyi ölüme ve kabre yaklaştırmaktadır. Bu yüzden her Müslümanın vaktini olabildiğince hayırlı şeylerle doldurması gerekmektedir. Vakit kılıç gibidir. Sen onu bir şeyler ile kesmez isen o seni kesecektir. Vaktin değerini bildirme adına Allahu Teala birçok ayette fecr, gece, gündüz, işrak vakti, ikindi vakti gibi değişik zaman birimleri üzerine yemin etmiştir. Bundan dolayı Müslüman bir davetçinin şu hususlara oldukça önem vermesi gerekir:

1. Dinini öğrenmek ve dünyasını mamur etmek için vaktini asla boşa götürmemelidir. İçinde bulunduğu her vakitten maksimum derecede istifade etmelidir. İmam Hasan el-Basri *(rahimehullah)* şöyle demiştir:

"Ben bazı kimseleri gördüm. Sizler ne kadar dünyaya değer veriyorsanız onlar da o kadar vakitlerine değer verirlerdir."

2. Vaktini belirli bir program içinde geçirmelidir. Örnek vermek gerekirse sabah namazı vaktinden önce kalkmalı, gece

namazı kılmalı, sabah namazından sonra belirli tesbihat ve zikirleri yerine getirmeli, daha sonra en azından 100 ayet okumalı, kahvaltısını yaptıktan sonra işe giderken yolda geçen vaktini bir şeyler okuyarak ya da hiç imkan bulamazsa dahi diliyle zikir yaparak geçirmeli, iş ortamında bulduğu her fırsatta iyiliği emrederek kötülükten sakındırmalı, akşam eve döndüğü zaman vaktini televizyon karşısında öldürmemeli, ya bir şeyler okumalı ya da aile halkı ile bir şeyler paylaşmalıdır. Geceleri namazlarını asla ihmal etmemeli, bütün geceyi uyuyarak boşa götürmemeli ve bu saatlerde Allah'a çokça dua etmelidir.

3. Müslüman bir davetçi zamanın kıymetini bilen kimselerle beraber olmalıdır. Özellikle bir araya geldiği zaman boş konuşan, ilimden ve hikmetten habersiz kişilerle beraber olmamaya gayret etmelidir.

4. Vaktini değerlendirirken devamlı farklı şeylere yönelmelidir. Zira nefis bütün gün aynı şeyle uğraşmaktan sıkılır. Bundan dolayıdır ki İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)* bazen Kur'an okur, bazen tefsir yapar, bazen hadisle meşgul olurdu. Hatta bazı zamanlar mübah olan şiirleri okumuştur. Bundan amaç ise nefsi tek bir şey ile meşgul ederek sıkmamaktır.

5. Vaktin gerekli bir şekilde kullanılması oldukça önemli bir konudur. Sahih hadiste geçtiği üzere Müslüman bir kimse kıyamet gününde ömrünü nerede geçirdiğinden, gençliğini nasıl geçirdiğinden, malını nereden kazandığından, ilmiyle ne yaptığından, bedenini nerede çürüttüğünden sorgulanacaktır. Bu konuda İmam Hasan el-Basri *(rahimehullah)* şöyle demiştir:

"Ey Müslüman! Sen zamansın. Her gün senden gitmektedir. Gündüz, senin misafirindir. Misafirine iyi davranırsan seni överek gider. Ama misafirine kötü davranırsan o da seni kötüleyerek gider. Ey İnsanoğlu! Dünya üç gündür. Dün geçti. Yarın daha gelmedi. Belki sen ona yetişemezsin. Bugün ise senindir. Onu iyi değerlendir."

İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* şöyle der:

"Vakti boşa geçirmek kişi için ölümden daha kötüdür. Zira vakti boşa geçirmek insanı Allah'tan ve ahiret gününden mah-

rum eder. Ancak ölüm seni malından ve ailenden mahrum eder."

Vaktin en iyi değerlendirilmesi Kur'an okumak ve öğretmek şeklinde olur. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Sizin en hayırlınız Kur'an okuyan ve öğretendir" buyurmaktadır. Bununla birlikte Allah'ı zikretmek, nafile ibadetlere devam etmek, Müslümanlara nasihat etmek, akraba ziyaretlerinde bulunmak şeklinde vakitler hayırla değerlendirilmelidir.

Bilinmelidir ki, bir insan beden ve ruhtan oluşmaktadır. Nasıl ki bedenin gıdası yemek ise ruhun da gıdası ilim, ibadet ve irfandır. Şayet kişi bedenini besler ancak ruhunu beslemekten uzak durursa maneviyattan yoksun bir kişilik ortaya çıkar.

Bugün bizim içinde yaşadığımız şu günde ilim ve alimden yoksun kalmamızın asli sebeplerinden bir tanesi fertlerin bütün vakitlerini boşa geçirmeleridir. Bugün ne yazık ki insanlar bir araya geldikleri zaman ilimden ve irfandan bahsetmek yerine diğer insanların dedikodularını yapmaktadırlar. Kişi yalnız kaldığı zaman vaktini değerlendirme adına hiçbir amelde bulunmamaktadır. Bundan dolayı da İslami dava bir adım dahi ilerleyememektedir.

— Gerçekten hocam ne üzücüdür ki durum aynen anlattığınız gibidir. Bugün Müslümanlar vakitlerini işleri ile evleri arasında boşa geçirmektedirler. Üç-beş Müslüman bir araya gelerek Allah'ın kitabını öğrenme adına hiçbir faaliyette bulunmuyorlar. Sabahtan akşama kadar iş yerlerinde dünya peşinde koşuyorlar, akşamdan sabaha kadar ise televizyon başında zaman öldürüyorlar ve uyku ile vakit geçiriyorlar. Peki sizce bu hale düşmemizin sebebi nedir?

— Bilmeliyiz ki şeytanın görevi doğru yol üzerinde oturup doğru yolun önünde engel olmaktır. İlim öğrenme ve İslami alanda mücadele etme noktasında da şeytan birçok tuzak kurmuştur. İnsanlar bu tuzaklara kapılarak bir sürü bahaneler uydurmuşlardır. Şöyle ki;

1. Bazıları ihtiyarlığını bahane olarak öne sürmektedir. Ve "Allah kabul ederse bugüne kadar yaptıklarımız yeterlidir" der-

ler ve davadan emekli olduklarını zannederler. Halbuki Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Ve ölüm gelene kadar rabbine ibadet et"* buyurmaktadır. Yani Müslüman bir kimse için emeklilik ancak Allah'ın izni ile cennette olacaktır. Onun haricinde son nefese kadar bu dava uğrunda çalışmak gerekir.

2. Kimileri "Nasıl okuyalım ve okutalım. Akşama kadar rızkımızı temin etmek için çalışıyoruz. Akşam ise yorgun bir şekilde eve geliyoruz. Ve ayrıca ilim için maddi imkânlarımız el vermiyor" derler. Halbuki bu kimseler Allah'ın "*Rezzak*" sıfatını unuttuklarının farkında değiller. Rızkı veren Allah'tır ve kişinin rızkı mutlaka onu bulacaktır. Selef alimlerine baktığımız zaman onların ne derece fakir olduklarını görürüz. Ancak bu maddi imkânsızlık onları ilimden ve cihaddan asla alıkoymamıştır. Örnek olarak büyük imam İbnu-l Cevzi'yi verebiliriz. O büyük imam yirmi bin cilt kitap okumuş ve iki bin cilt kitap yazmıştır. Ancak fakirlikten dolayı kuru ekmeği Nil nehrinin suyu ile ıslatıp karnını doyurmuştur. Allahu Tealâ birçok peygamberini fakir bırakmıştır ki fakirlik bizler için bir mazeret bahanesi olmasın.

3. Kimileri "Derslere giden birçok Müslüman var. Ben gitmezsem bir zarar olmaz" der. Halbuki İslami ilimleri öğrenmek için derslere katılan Müslümanların ona bir faydası olmayacaktır. Bu kişi kendi nefsini ıslah etme adına ilim yoluna girmesi gerektiğini unutmaktadır.

4. Kimileri İslami derslere katılır. Ancak daha sonra bırakır. Mazeret olarak da hocanın hep aynı şeyleri anlattığını öne sürer. Bu kimseye şeytan kendi eksiklerini unutturmuş, karşısındakinin kusurlarını göstermiş ve bu yüzden de doğru yoldan alıkoymuştur. Halbuki dersi bırakmaksızın hocasını yönlendirerek derslerin daha verimli geçmesini sağlaması hem kendi nefsi adına hem de ümmet adına en faydalı davranıştır.

5. Bazıları haftada her gün başka başka derslere katılır. Daha sonra ise "Hepsini denedim bir fayda görmedim" der. Bu kimse kuş misali daldan dala uçmuştur. Halbuki tek bir derse devam edip ondan verim almayı denese fayda görecektir. Bir

Arap atasözünde "Sebat eden nebat verir" denilerek bu hususa işaret edilmiştir.

6. Bazıları tağuti sistemlerin baskısından korktukları için dersleri, ilmi sohbetleri bırakırlar. Hatta bu korkudan dolayı çoğu zaman hakkı gizlerler, İslam'a davette bulunmazlar. Bu kimseler Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın *"İnsanlardan korkmayın, benden korkun" (5, Maide/44)* emrini unutmuş görünmektedir.

7. Bazılarının Allah ile aralarındaki manevi bağ oldukça güçsüzdür. Bundan dolayı günden güne ibadetlerinde eksilme görülür. Ve zamanla davayı bütünüyle bırakırlar. Bilinmelidir ki, Kur'an ve Sünnet ile şarj olmayan bir kimse tağutların cirit attığı bir diyarda deşarj olmaya mahkumdur. Böylelerinin sonu ise felakettir. Bundan dolayı selef alimleri "Davetçiler devamlı surette Allah ile aralarındaki manevi bağı güçlü tutmaya çalışsınlar, salih amel ile güç toplasınlar" diye tavsiyede bulunmuşlardır.

8. Bazı gençler kendilerini sadece evlenmeye odaklamışlar, şehvetin peşine takılarak İslam davasını terk etmişlerdir. Daha açık bir ifade ile bir kadın uğruna ebedi hayatı yok etmişlerdir.

9. Bazıları dünyevi geçim adına hayal ettiği bir işe sahip olabilmek için uğraşır durur. Ancak diğer taraftan davayı tamamen unutur. Bu kimse böylece hem dünyasını hem de ahiretini kaybetme noktasına gelir. Halbuki İmam Şafi *(rahimehullah)* "Kim ilimle meşgul olursa ben onun rızkına kefilim. Zira Allah onun rızkını verir" demiştir.

10. Bazıları ağacı dikmeden meyvesini yemenin peşindedirler. "Yıllardır derse gideriz. İnsanlara tebliğde bulunuruz. Hiçbir faydasını görmedik" diyerek şeytanın tuzağına kapılır ve böylece davadan uzaklaşıp giderler. Halbuki birçok peygamber senelerce durmaksızın bu davayı anlatmış ancak böyle bir mazeret öne sürmemiştir. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın bizden istediği sebeplere sarılmaktır. Sonuç ise O'nun elindedir.

11. Bazıları liderlik sevdasına tutulmuş ve bu yüzden İslami dersleri terk etmiştir. Arkadaşları arasında beklediği ilgi ve alâkayı onlardan görememiş ve bunun sonucunda da davayı terk

etmiştir. Halbuki Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle kimseler hakkında "İki aç kurdun sürüye verdiği zarar, mal ve şöhret peşinde koşan kimsenin dinine verdiği zarardan daha azdır" buyurmaktadır.

12. Bazıları "Şimdi sarf ve nahiv öğreniyorum. Davet etmek için zamanım yok" diyerek mazeretler uydururlar. Halbuki bu kimseler bir taraftan ilim tahsil ederken diğer taraftan elde ettikleri ilim gereğince davette bulunsalar hem dünyada hem de ahirette fayda elde ederlerdi.

13. Bazıları "Ben davetçi bir kişiliğe sahip değilim. Zaten davetçi de olamam. Ancak namaz kılıp ibadetlerimi yerine getiriyorum ve günahlardan kaçınıyorum" diyerek kendilerini avuturlar. Halbuki kişinin davetçi olmaması başlı başına bir zulümdür.

14. Bazıları "Tağutlar her yerde hakim olmuşlardır. Zaten bu toplumda İslamı istememektedir" diyerek bir kenara çekilmektedir. Hâlbuki asli görevin toplumun istemesine göre değişmeyeceğini unutmuşlardır. Toplum istese de istemese de, tağutlar hakim olsa da olmasa da bir Müslümanın davette bulunması, davet için ilimle meşgul olması asli görevidir.

— Hocam fetva vermek ve fetva veren müftünün sıfatları hakkında da bilgi verir misiniz?

— Şunu bilmemiz gerekir ki, fetva vermek büyük bir sorumluluktur. Şayet kişi fetva vermeye ehil değil ise verdiği fetvadan dolayı büyük günahkâr ve asi olur.

İmam Malik "Kendisine soru sorulan kimse cevap vermeden önce cennet ve cehennemi düşünsün. Ahirette yakasını nasıl kurtaracağını iyi hesap etsin ve sonra fetva versin" demiştir. Hatta rivayet edildiğine göre İmam Malik kendisine yöneltilen 40 sorudan 36 tanesine bilmiyorum cevabını vermiştir. Utbe bin Müslim şöyle demiştir:

"Ben 34 ay İbn-i Ömer ile gezdim. O birçok soruya "bilmiyorum" demiştir."

İbn-i Ebi Leyla şöyle demiştir: "Ben kırk sahabe gördüm. Onlardan birisine fetva sorulduğu zaman o fetva vermekten çe-

kinir ve diğerine sorardı. Ve sonra soru yine ilk sorulan kişiye dönüp gelirdi."

Ebul Ferec İbnu-l Cevzi merfu bir eserde şöyle demiştir: "Kim ilimsizce fetva verirse yerin ve göğün melekleri ona lanet ederler."

Sahih bir hadiste Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"İlim hemen yok olmaz. Ancak ilmin yokluğu alimlerin yok olması ile olur. Alimler yok olduktan sonra insanlar cahil kimselere uymaya başlarlar. Cahil kimseler kendilerine soru sorulduğunda ilimsizce fetva verirler. Böylece hem kendileri saparlar hem de insanları saptırırlar."

Fetva vermeye ehil bir müftünün sıfatlarına dair İmam Ahmed bin Hanbel şöyle demektedir:

"Fetva veren bir müftü Kur'an ayetlerini detaylı bir şekilde bilmelidir. Sahih senetleri bilmeli ve yine hadisleri ve sünenleri bilmelidir. Aksi takdirde fetva vermesi caiz değildir."

İmam Şafi fetva verecek kişi "Kur'an'ın nasih ve mensuhunu, muhkem ve müteşabihini, tevilini ve tenzilini bilmeli, Mekkî ayetlerle Medenî ayetleri bilmelidir. Hadisi de aynı şekilde bilmesi gerekir. Yine lügat ve şiiri, ihtilaflı mevzuları bilmeli ve fetva vermeye kabiliyetli olmalıdır" der.

Bugün her konuda fetva veren kimseler öncelikle bu vasıflara haiz olup olmadıklarını gözden geçirmelidirler. Acaba bugün devamlı surette fetva verenler sarf, nahiv, belagat, hadis, fıkıh ve tefsir usulü, beyan gibi ilimleri okumuşlar mıdır? Şayet bu ilimlerden habersiz bir şekilde fetva veriyorlarsa bu yaptıkları kesinlikle haramdır.

Bu kimselerin bir an önce bilmeden fetva vermeyi bırakarak ilim tahsiline vakit ayırmaları gerekmektedir. İlimsizce fetva vermek can vermekten daha kötüdür. Zira canını veren sadece dünyasını kaybeder ancak ilimsiz bir şekilde fetva veren kimse ahiretini kaybeder. İlimsiz bir şekilde fetva vermek Allah'ın söylemediği bir şeyi Allah'a nispet etmektir. Bu ise büyük bir günahtır. Bu yüzden yukarıda da dediğimiz gibi Müslümanların

ilimsizce fetva vermekten sakınmaları ve bir an önce ilim tahsili ile meşgul olmaları gerekmektedir.

— Hocam biraz İslam'a davet etmenin faziletinden bahseder misiniz? Ve insanları İslam'a davet ederken nelere dikkat etmemiz gerekir?

— İnsanları Allah'ın dinine davet etmek bu dinin farzlarından bir tanesidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"İçinizden hayra çağıran, iyiliği emredip kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa eren onlardır." (3, Ali İmran/104)*

İslam'a davet ve davetçilere dair Kur'an'da birçok ayet vardır. Rabbimiz şöyle buyurur:

> *"Allah'a davet eden, salih amel işleyen ve "Ben gerçekten Müslümanlardanım" diyen kimseden daha güzel sözlü kim olabilir?" (41, Fussilet/33)*

İslam'a davetin temel ilkesine dair ise Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

> *"Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır." (16, Nahl/125)*

Bu ayetten anlaşılacağı üzere İslam'a davet hikmet üzere olmalıdır. Bu yüzden hakka isabet etme adına kat'i ve açık deliller ile bir davet sunmak gerekir. Basiret ve ilim üzere hareket, İslam'a davetin temel prensibidir. Şayet muhatabımız oldukça sert ve kaba mizaca sahip bir kimse ise, olabildiğince yumuşak bir üslûp ile nasihat etmek gerekir. Davetçi bir Müslüman içinde yaşadığı toplumu İslam'ın nuruna eriştirebilme maksadı ile bütün gücünü ortaya koymalıdır. İhlas, sabır ve metaneti asla bırakmamalıdır. Bildiği ile mutlak surette amel etmelidir ki insanlara örnek olabilsin

İslam davasının üzerine kurulduğu üç temel öğe vardır. Bunlardan ilki davetçi, ikincisi davet edilen, üçüncüsü ise davanın konusudur.

Davetçi bir Müslüman daveti esnasında her türlü insanla karşılaşmaktadır. İnsanlar farklı özelliklere sahip oldukları için davete verecekleri tepki de farklı farklı olmaktadır. Dolayısıyla

davetçi bir Müslümanın davetinde başarılı olabilmesi için çok çalışması ve kendini her konuda geliştirmesi eksiklerini tamamlaması gerekmektedir. Davet alanı bir savaş alanıdır. Davetçi bir Müslümanın bu savaşa çok iyi bir şekilde hazırlanması gerekmektedir. Ayrıca şu da unutulmamalıdır ki muvaffakiyet (başarı) Allah'tandır. Davetçilerde olması gereken özellikleri şöyle sıralayabiliriz:

Davetçi öncelikle müminlerle vela (dostluk) bağını güçlendirip şirk ve müşriklerden uzak durmalıdır. Sahih akideyi güzelce öğrenmeli ve akidesini şirkten ve bidatlerden temizlemelidir. Kur'an ve sünneti iyice öğrenmeli ve bunları pratiğe geçirmelidir. Kur'andaki muhkem ayetlerin üzerinde durup düşünmeli, müteşabih ayetlerin denizinde boğulmamalıdır. Kur'andan her gün en az yüz ayet okumalı, bunları imkânı ölçüsünde ezberleyip, anlamaya gayret etmelidir.

Fıkıh ilmindeki önemli hükümleri öğrenmeli, fıkıh usulünde üzerinde ittifak edilmiş delillerle ihtilaflı delilleri bilmesi gerekir. Bununla beraber siyasal ve sosyal ilimlerden haberdar olması gerekir. Aksi halde tağutlar onu istedikleri gibi kullanabilirler. Davasında ihlâslı ve samimi olmalıdır. Sözü ve özü bir olmalı, ahde vefa göstermeli ve Müslümanlar hakkında hüsnü zan beslemelidir. Mazlumlara rahmetle bakmalı, müminlere karşı tevazu sahibi, kâfirlere karşı ise izzetli olmalıdır. Gereksiz münakaşalar ile vaktini boşa geçirmemelidir. Davasında sabırlı ve metanetli olmalıdır. Her fırsatta tebliğ yapmalı, gücünün yettiği ölçüde marufu emretmeli münkerden de nehyetmelidir. Tebliğ üslubunda yumuşak davranmalıdır. Ayrıca başta söylemesi gereken sözü sonda, sonda söylemesi gereken sözü de başta söylememelidir. Her söylediği hak olmalı fakat her hakkı her yerde söylememelidir.

Davet ettiği marufu, nehyettiği münkeri delilleriyle birlikte bilmelidir. Ayrıca marufu emredip münkerden nehyederken maslahat ve mefsedeti düşünmeli ve ona göre hareket etmelidir. Daveti açık ve net olmalı tebliğ ederken söyledikleri, karşısındaki kişinin anlayacağı şekilde olmalıdır. Muhatabını kendisinden

uzaklaştıracak bir şekilde tebliğde bulunmamalıdır. Tebliğ esnasında sade bir dil kullanmalıdır. Hızlı konuşmaktan kaçınmalıdır. Ayrıca tebliğde bulunduğu kişileri hakir görüp kibirlenmemelidir. Aksi takdirde fitneye sebep olabilir. Tebliğde meşru olan tüm metotları denemelidir. Haftalık dersler, hutbeler, konferanslar, ilmi münazara gibi her türlü meşru yolu tebliğinde kullanmalıdır. İctihadi konularda direk inkârdan kaçınmalı ve kendi fikrinde taassupta bulunmamalı, haddini aşmamalıdır. Kabul ettiği fikri meşru göstermek için ayet ve hadislerin anlamını tahrif etmemeli, zayıf ve mevzu rivayetlerden sakınmalıdır. Sahih hadisleri de olduğu gibi kabul etmeli, fasid ve batıl tevillerden uzak durmalıdır. Kötü insanlarla dostluk ve arkadaşlık etmemeli, kâfirlere benzemekten kaçınmalı. Kâfir de olsalar ana-babasına karşı yumuşak ve merhametli davranmalı, onların şirk veya küfür olmayan diğer emirlerine itaat etmelidir.

Riddete sebep olabilecek söz, fikir ve amellerden sakınmalıdır. Demokrasi ve devamını sağlayan partilerden uzak durmalıdır. Tağutlardan herhangi bir görev almamalı, ehli küfür ve ehli şirkten sakınıp onlara itaat etmemelidir. Allah için sevip Allah için buğz etmelidir. Müslümanlar arasında ittifak edilmiş konularda Müslümanlara yardımda bulunmalı, ihtilaflı meselelerde ise küfre düşüren herhangi bir durum olmadıkça muhaliflerine hoşgörülü davranmalıdır. Büyüklerine saygı, küçüklerine ise sevgi göstermelidir. Selamı yaymalı, yemek verip, hastaları ziyaret etmelidir. Zühd ve takva sahibi olmalı, daima nefsini muhasebe etmeli, ibadetleri ile övünmemeli, ikiyüzlü olmamalıdır. Gece namazına devam etmeli, tevbe edip daima Allah'ı zikretmelidir. Az gülüp çok ağlamalıdır.

Ümmetin derdiyle dertlenip ümmetin menfaatini şahsi menfaatinden üstün tutmalıdır. Bilmelidir ki; cemaat emirsiz, emir de itaatsiz olmaz. Gücünün yettiği ölçüde Allahın kelamının yücelmesi için cihad etmelidir. Allah'ın şeriatının her zaman ve mekânda geçerli olduğunu kabul edip hayatını buna göre düzenlemelidir. Büyük bir davanın temsilcisi olduğunun bilinciyle hareket etmelidir.

— Hocam Allah'a hamd olsun ki bizler beşeri düzenlerin küfrünü gayet iyi anladık ve bunu insanlara anlatmaya da çaba gösteriyoruz. Ayrıca demokrasinin gerçek yüzünü ve demokrasi ile bir yere varılamayacağını da öğrenmiş bulunuyoruz. Az önce de müslümanların küfür düzenlerine karşı sürekli olarak mücadele etmesi gerektiğini vurguladınız. Acaba bizim dünya ve ahirette saadete ermemizi sağlayacak olan bu mücadelenin metodu ne olmalıdır?

— Kurtuluşun tek yolu Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabesinin izlediği metottur. Zira bu din nasıl rabbani bir din ise dini hâkim kılmanın metodu da rabbanidir. Unutmayalım ki Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabesinin Mekke ve Medine'de izledikleri metot kıyamete kadar tüm Müslümanları bağlamaktadır. Bunu böyle kabul etmeyen ve kendi görüşlerine göre yeni metotlar uyduranlar hem dünyada hem de ahirette perişan olup Allah'ın yardımından mahrum kalırlar. Kendilerini İslami cemaat kabul edenlerin birçoğu rabbani olan bu metodu uygulamadıkları için başarılı olamamış ve yarı yolda kalmışlardır.

"Sahabenin metodu onların zamanında geçerliydi. Zaman değişti ve biz çağımıza göre bir metot çizmemiz gerekir" diyenler apaçık bir sapıklık içindedirler. Zira Allahu Teala onları beşer tarihinde özellikle yetiştirmiş ve onların mücadelesini tüm yönleriyle tarihi bir vesika olarak günümüze kadar ulaştırmıştır. Bize düşen görev ise onların cahiliyeye karşı yapmış olduğu mücadeleyi iyice kavrayıp benimseyerek asrımızdaki cahiliyeye karşı aynı metodu uygulamamızdır. Mesela onlar Mekke döneminde şirkin bataklığında yüzen toplumu kurtarmak için gece gündüz demeden tevhidi anlatırlardı. Bıkmadan usanmadan ibadet şirki, hâkimiyet şirki, ulûhiyet şirkinin ne olduğunu kavimlerine anlatırlardı.

Bu süreçte bütünüyle tevhidi, imani esasları kavrayan ve benliklerine yerleştiren sahabe nesli, daha sonra Medine'de ortaya çıkan bin bir türlü fitne rüzgarının karşısında dimdik durabildi. Zerre kadar sarsılmaksızın vahyin direktifinde yürüdü. Ve

bu sayede de Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kendilerine yardım ederek onları muzaffer kıldı.

Bildiğimiz üzere bizler bugün ikinci cahiliye devrini yaşamaktayız. Ve bu cahiliye devri bütün yönleriyle birinci cahiliye devrine benzemektedir. Bizler bugün birinci cahiliye devrini sona erdiren Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabının takip ettikleri yolu takip etmez, onların çektikleri sıkıntı ve meşakkati çekmezsek asrımızda hakim olan bu büyük cahiliyeye karşı koymamız ve başarılı olmamız mümkün değildir. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabesi gibi düzenli, intizamlı ve sürekli bir çalışma içinde olmazsak başarı bizim için hayal olur. Şunu unutmamalıyız ki, intizamlı bir şekilde hareket eden küfre karşı ancak intizamlı hareket eden bir nesille karşı koyulabilir.

Bununla beraber birinci cahiliye döneminde Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ilk olarak Erkam bin Ebi Erkam'ın evini bir medreseye çevirmişti. Bizlerde aynı şekilde Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in medreselerini kurarak mutlak surette İslam inkılabını gerçekleştirecek alimler yetiştirmek zorundayız. Kaçınılmaz bir gerçektir ki bir toplumun ilerlemesi ancak rabbani alimlerin önderliği ile mümkündür. Fakat üzülerek söylemek isterim ki, bugün Müslümanlar Resulullah'ın medresesini kurarak rabbani alimler yetiştirme zorunluluğundan çok uzaktırlar. Bırakın bir medrese kurmayı, çocuklarını mevcut medreselere göndermeyip bunun aksine tağuti sistemlerin fesad saçan okullarına göndermektedirler.

Burada şu hususu çok iyi düşünmemiz gerekmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* birçok ayetinde Müslümanlara yardım edeceğini, Müslümanlara yardım etmesinin kendi üzerinde bir hak olduğunu bizlere bildirmiştir. Acaba bugün bizlere bu yardım neden gelmemektedir. Durum öyle bir hal almıştır ki, yeryüzünün birçok bölgesinde yaşayan Müslümanlar her yönden zillet altında yaşamaya mahkûm edilmişlerdir. Bugün Müslümanların bir karış toprağı dahi yoktur. Acaba bunun sebebi nedir?

Kanaatimce bu soruya verilebilecek en güzel cevap bugün Müslümanların örnek neslin, sahabe neslinin metodunu terk etmeleridir. Sahabe neslinin öncelikle önem verdiği şeylere önem vermemektir. Zira sahabe nesli öncelikle akîdevî sapmaya karşı önlem almıştı. Akîdenin bozulmaması Resululah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabesinin en önem verdikleri konu idi. İşte bu özel ihtimamdan dolayıdır ki, Mekke'de akidenin tohumları ekildi, Medine'de ise o akîdeden dolayı devlet kuruldu.

Ancak ne yazık ki günümüzde Müslümanlar bir taraftan akîdeye önem vermemeye başladılar, diğer taraftan ise akîdeyi koruyan zühd ve takvadan fersah fersah uzak kaldılar. Bundan dolayıdır ki, bırakın İslam devleti kurmayı kurulan cemaatler bile aylık olmaktan öteye gitmemektedir.

Sonuç olarak öncelikle tevhid akîdesini bütün yönleriyle kalbimize ekmeliyiz ve bu akîdeden zerre kadar dahi olsa taviz vermemeliyiz. Nebevi ahlak ile hareket etmek temel düsturumuz olmalıdır. İslam devletini kurma adına hiçbir şekilde aceleciliğe kapılmadan sabırla yolumuzda sebat etmeliyiz. İslam'da ilk gayenin Allah'a kulluk etmek olduğu bilincini kaybetmemeliyiz. Allah ile manevi bağlarımızı devamlı surette güçlü tutmalıyız. Aksi takdirde hem bu dünyamız hem de ahiretimiz perişan olacaktır. Bu konu hakkında sizlere Muhammed Kutub'un "İnsanları İslam'a Nasıl Davet Edelim" isimli kitabını okumanızı tavsiye ederim.

— Hocam buna paralel olarak şu an içinde yaşadığımız toplumda işlenilen kötülüklere karşı nasıl bir mücadele sergilemeliyiz?

— Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Sizden kim bir kötülük görürse onu eliyle değiştirsin. Şayet buna gücü yetmez ise onu diliyle değiştirsin. Şayet buna da güç yetiremez ise kalbiyle buğzetsin. Bu ise imanın en alt mertebesidir."

Bilindiği üzere kötülüklere karşı kalben buğzetmek asli bir

farzdır. Fakat elle ya da dille değiştirmeye çalışmak güç miktarıncadır. Bununla beraber bu konuda gevşek davranmak ise azaba yol açacak bir davranıştır. Zira ehli kitabın Hz. İsa *(aleyhisselam)* ve Hz. Üzeyir *(aleyhisselam)*'ın diliyle lanete uğramalarının sebeplerinden bir tanesi de iyiliği emretmeyi ve kötülüğü nehyetmeyi terk etmeleridir.

— Peki hocam bir kimseyi eleştirirken, kendisine nasihat ederken ya da hakkında hüküm verirken nelere dikkat etmemiz gerekir?

Bir Müslümanın bir kişiyi ya da bir cemaati eleştirirken şunlara dikkat etmesi gerekir:

1. Nefsine uymaktan uzak durmalıdır. Kişisel menfaati ön plana çıkarmamalıdır.

2. Hükmü beyan ederken Allah'tan korkmalı, bu korkuyu göz önüne almalı ve kıyamet gününde bunun hesabını vereceğini bilmelidir.

3. Her şeyden önce kendisi hakkında hüküm verilen kişiye dair hüsnü zan beslemeli, ancak yapmış olduğu fiilin münker olduğuna dair kat'i bir delili olursa o zaman hüsnü zannı bırakmalıdır.

4. Hüküm vermeden evvel gerekli araştırmayı yapmalı, başkalarından duydukları ile konuşmamalıdır.

5. Başkalarının hakkında hüküm verirken asla adalet ve insaf ilkelerini elden kaçırmamalıdır. Müslümanların yeryüzünde adalet simgesi olduğu gerçeğini unutmamalıdırlar.

6. Hüküm veren ya da eleştiri yapan kişi hak ile batılı birbirinden ayırt edebilmelidir. Aksi takdirde hak ile batılı karıştırabilir.

7. Bir kimse hakkında hüküm veren kişi herkesin hata yapabileceği gerçeğini unutmamalıdır. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ademoğlu'nden herkes hata yapar. Ancak hata yapanların en hayırlısı tevbe edenlerdir" buyurmuştur.

8. Bir Müslümanı eleştiren kimse onun iyiliklerini ve güzelliklerini devamlı surette göz önünde bulundurmalıdır. Bilindiği üzere iyilikler kötülükleri yok eder. Bu yüzden eleştirdiğimiz ya

da hakkında hüküm verme durumunda olduğumuz kimsenin iyi amelleri devamlı surette hatırlanmalıdır.

9. Eleştiri mutlaka güçlü bir delile dayanmalıdır. Taassup üzerine kurulmamalıdır.

10. Cahil bir kimse asla alimleri eleştirmemelidir. Ancak o alim çok açık bir konuda haktan uzaklaşmışsa o zaman Allah'ın rızası gözetilerek eleştirilebilir.

11. Şayet eleştiri daha büyük bir fitneye sebep olacaksa vazgeçilmelidir.

12. Eleştiri esnasında büyük ve küçük hatalar göz önünde bulundurulmalı, büyük hatalar küçük, küçük hatalar ise büyük gösterilmemelidir.

13. Eleştiri kişinin huzurunda olmalıdır. Zira kişilerin arkasından yapılan eleştiriler gıybettir.

14. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in nasıl eleştirdiği ve nasihat ettiği en iyi şekilde bilinmelidir. Kişiler önce nasihat ve vaaz ile uyarılmaya çalışılmalıdır. Allah'ın azabı hatırlatılmalıdır. Hata yapan kişiye karşı rahmetle davranmalı, hatalarını düzeltmeye çalışmalıdır. Karşımızdaki kişinin hatalarını düzeltmesi için bütün alternatifler düşünülmelidir. Şayet tüm bunlara rağmen kişi hatalarını düzeltemez ise o zaman ondan uzaklaşmak gerekir.

—Hocam insanlarla konuşurken dikkat etmemiz gereken usul ve edep kuralları hakkında bilgi verebilir misiniz?

— İslami konularda başkaları ile konuşurken şu hususlara dikkat etmemiz gerekir:

1. Konuşurken ilmi esaslara göre konuşmalıyız.

2. Konuşma esnasında kişi iddia sahibi ise delilini getirmeli, nakleden ise nereden naklettiğini bildirmelidir. Ve naklettikleri sahih olmalıdır.

3. Konuşma anından birbirine zıt şeyler söylememelidir.

4. Hedef hakka isabet olmalıdır. Taassuptan kaçınmalıdır.

5. Güzel bir üslûp ile konuşmalı, karşısındakini kırıcı ya da küçük düşürücü sözler söylememelidir.

6. Karşısındaki kişiyi iyi dinlemeli, sözünü keserek araya girmemelidir.

7. Karşımızdaki muhatabımıza saygı göstermeliyiz. Zira saygı kalplerin kapısının anahtarıdır.

8. Konuşma esnasında ana konudan uzaklaşılmamalı, konuyu dağıtmamalıdır.

9. Konuşma Allah için yapılmalı, ihlas temeli üzerine kurulmalıdır.

10. Önceden söylenmesi gereken sonraya bırakılmamalı, en son söylenecek ise başa geçirilmemelidir.

11. İslami meseleleri konuşmak için belirli vakitler tayin edilmelidir. Ortam ve şartlar göz önünde tutulmalıdır.

— Hocam verimli bir davet sunabilmek için aramızda güçlü bir sevgi bağı kurmamız gerektiğini söylemiştiniz. Bunun için neler yapmalıyız?

— Bir Müslümanın sevgisini kazanmak için bazı vesileler vardır. Bunları maddeler halinde şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Müslümanlara hayır üzere davranmak, onların ihtiyaçlarını karşılamak. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Sizin en hayırlınız ehline hayırlı davrananlardır. Ben ehlime hayırlıyım" buyurmuştur.

2. Halim selim davranmak, kızgınlık anında sinirine hakim olmak. Zira bu sıfatları Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabında övmektedir.

3. İnsanlarla muamelede müsamahakâr davranmak. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Alışverişinde müsamahakâr davranan kimseye Allah rahmet etsin" buyurmuştur.

4. Müslümanlara karşı güler yüzlü olmak, sözlerinde kırıcı olmamak.

5. Hediyeleşmek Müslümanlar arasındaki bağı artıran bir etkendir. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Birbirinizle hediyeleşin" buyurmuştur.

6. Büyüklere karşı saygı göstermek, küçüklere karşıda sevgi ile muamele etmek. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Büyüklerine hürmet etmeyen, küçüklerine sevgi göstermeyen

bizden değildir" buyurmuştur.

7. Karşımızda bulunan kişiye durumuna göre, saygı ifade eden güzel cümlelerle hitap etmek. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Güzel söz sadakadır" buyurmuştur.

8. Müslümanlara karşı tevazu sahibi olmak, alçak gönüllülükle muamele etmek. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Kim tevazulu hareket ederse Allah o kimseyi yüceltir" buyurmuştur.

9. Müslümanlara karşı cömert davranmak, onlara ikram etmek. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* her isteği olanın isteğine icabet etmiştir.

10. Özellikle kendimizden nefret ettirecek davranışlar sergilememek, kötü sözler kullanmamak.

Şunu unutmamak gerekir ki, insanların sevgisini kazanmak oldukça zordur. Bu yüzden Allah'a, kalplerimizi devamlı birleştirmesi için dua etmemiz gerekir.

— Ancak hocam içtihadi konularda oluşan fikir ayrılıkları tefrikaya neden olmaktadır. Bu konu hakkında ne dersiniz?

— İçtihadi konuların Müslümanların arasında tefrikaya sebep olması büyük bir hatadır. Zira sahabeler dahi içtihadi konularda ihtilaf etmişler ancak birbirilerine buğuz ederek birbirilerinden ayrılmamışlardır. Burada İmam Şafi ile İmam Malik'in bir ihtilafını hatırlatmak ve ondan ders çıkartmak isterim.

Bilindiği üzere İmam Şafi besmelenin Fatiha Suresi'nden bir ayet olduğunu söylerken İmam Malik besmelenin Fatiha'dan bir ayet olmadığını söylemiştir. Ancak ne İmam Şafi İmam Maliğe "Sen Kur'an'dan olan bir şeyi Kur'an dışı gösteriyorsun" dememiş ne de İmam Malik İmam Şafi'ye "Sen Kur'an'dan olmayan bir şeyi Kur'an'a sokuyorsun" dememiştir. Bilakis birbirlerine karşı saygı duymuşlardır. Zira o büyük alimler ihtilaf adabını çok iyi biliyorlardı. Aslen büyük alimlerimizin aralarındaki ilişki iyice öğrenilerek ihtilaf hukukunun bilinmesi bizim için zaruri bir husustur. Bakınız İmam Şafi, İmam Ebu Hanife'nin kabrinin yanında edebinden dolayı kunut okumamıştır. Halbuki bu, İmam Şafi'nin mezhebinde sünnettir. Yine bilindiği

üzere Ahmed bin Hanbel'in mezhebine göre burundan gelen kan ya da hacamat abdesti bozmaktadır. Kendisine "Birisi hacamat yaparsa ya da burnundan kan gelirse arkasında namaz kılar mısın" diye sorulduğunda "Ben nasıl Malik ve Said İbn-i Müseyyeb'in arkasında namaz kılmam" cevabını vermiştir.

İmam Malik "*Muvatta*" isimli eserini yazdığı zaman halife Harun Reşid "Bunu Kabe'nin duvarına asalım ve herkes bununla amel etsin dediğinde" İmam Malik şöyle demiştir:

"Kesinlikle olmaz. Nice sahabe fer'i konularda ihtilaf etmiş ve görüşlerini farklı memleketlerde yaymışlardır. Herkesi benim görüşüme zorlamak uygun değildir."

Üzülerek belirtmekte fayda vardır ki, bugün Müslümanlar bu noktada büyük bir hata içerisindedirler. Herkes kendi görüşünün hak olduğunu iddia ederek karşısındakini ya bid'atci ya sapık ilan eder ya da tekfir eder. İnsanlar okudukları birkaç kitap ile fetva vermeye başlamışlardır. Bir konunun ihtilaflı olup olmadığı hiç düşünülmez. Üzerinde icma edilen meseleler hakkında zerre kadar dahi bir bilgi yoktur. İşte bu durum Müslümanların tefrikaya düşmesine, bunun doğal neticesi olarak da güçlerinin zayıflamasına yol açmıştır. Elbette bu da tağutların ekmeğine yağ sürmektedir.

Bu yüzden bütün Müslümanların öncelikle *"Bilmiyorsanız zikir ehline sorun" (16, Nahl/43)* ayeti gereğince amel etmeleri, "büyüklerimize saygı göstermeyen, küçüklerimize hürmet etmeyen bizden değildir" hadisini akıllarından çıkarmamaları gerekir. İlimsizce konuşmanın ne büyük bir sorumluluk olduğu bilinmelidir. İslami meseleleri ehline bırakarak ihtilaflı konularda olabildiğince birbirimize müsamahakâr davranmamız gerekir.

— Hocam bugün kiminle konuşsak kendisini ehli sünnet olarak isimlendirmekte ve kurtulan toplumdan olduğunu iddia etmektedir. Acaba bunun ölçüsü nedir? Ehli sünnetin vasıfları nelerdir?

— Ehli sünnetin vasıflarını maddeler halinde şu şekilde sıralamamız mümkündür:

1. Sadece Kur'an ve sünneti ölçü edinmek.

2. İyiliği emretmek ve kötülükten nehyetmek.

3. Bid'atleri reddetmek ve bütün gücüyle sünneti ihya etmek.

4. Nefsine ve tağutlara karşı sabretmek ve bütün gücüyle mücadele etmek. Zira bir hadiste Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Ahir zamanda sabır günleri olacaktır. Sabretmek eline kor ateşi almak kadar zor olacaktır. O günlerde çalışan bir kimseye elli kişinin ecri verilecektir."

5. Toplum bozulurken kendi nefsini hesaba çekerek devamlı surette nefsini düzeltme adına çalışmak.

6. İlme ve alimlere değer vermek, bütün gücüyle ilim tahsil etmek.

7. Güzel bir ahlaka bürünmek, dosdoğru bir kimse olmaya çalışmak. Diğer bir ifade ile söylemlerinde ve eylemlerinde sıdk üzere hareket etmek.

8. Açık bir küfür görmediği sürece kıble ehlini tekfir etmemek. Açık bir küfür gördüğü zaman ise tevhid binasını koruma adına küfür sahibini tekfir etmek.

9. Tebliğ esnasında daima Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ve O'nun sahabesinin yolunu izlemek. Zira ehli sünnet için tek İslam modeli saadet asrıdır.

10. Hiçbir zaman selef alimlerini küçük görmemek, onları kötüleyen sözler sarfetmemek.

Aslen bu vasıfları uzatmak mümkündür. Ancak genel olarak hangi Müslümanda bu vasıflar mevcut ise o Müslüman ehli sünnettendir. Aksi takdirde ise kendisini ehli sünnet olarak isimlendirmesi ona bir fayda sağlamaz. Zira güzel isim kişiyi cehennemden kurtaran bir araç değildir.

— Hocam biraz önce ihtilaflardan bahsetmiştiniz. Aramızda ihtilaflı konulardan bir tanesi de dört mezhepten birisine bağlanma meselesidir. Bir Müslümanın dört mezhebin alimlerinin dışında başka alimlerin görüşleri ile amel etmesi caiz midir?

— Bir Müslümanın dört mezhep imamı olmasa dahi her hangi bir alimin görüşü ile amel etmesi elbette caizdir. Zira

ümmetin alimleri sadece dört mezhep imamı ile sınırlı değildir. İmam Şafi "Leys bin Sad Malik'ten daha alimdir" demiştir. Süfyan es-Sevri, İmam Evzai, İmam Zeyd, Caferi Sadık gibi daha nice müçtehid alimler vardır. Lakin zamanla mezhepleri kaybolmuş ya da tahrife uğramıştır. İzzeddin bin Abdusselam bu konuda şöyle der:

"Önceden insanlar muayyen bir mezhebe bağlı değillerdi. Daha sonra ise insanlar taassupla dört mezhebe uydular. Artık öyle oldu ki dört imam sanki peygambermiş gibi insanlar onları taklid etmeye başladılar. Halbuki bu açık bir şekilde haktan ayrılmaktır."

Hanefi alimlerinden Ebu Zeyd Debusî dört mezhep üzerinde taassup etmeyi selef alimlerinin ahlakına muhalif olarak değerlendirmektedir.

Sonuç olarak bir Müslümanın dört mezhep dışında da herhangi bir alimin görüşü ile amel etmesi caizdir. Ancak taklid ettiği görüşün o alime ait olduğu iyice bilinmelidir. Zira zamanla yapılan tahrifat sonucu bir çok görüş alimlere nispet edilmiştir.

**-** Hocam son olarak mü'min ile münafığı birbirinden ayıran hasletler nelerdir?

**-** Aslen mü'min ile münafığı birbirinden ayıran tek bir hasletten söz edilemez. Ancak ben burada en önemli hususa işaret etmek isterim.

Bir mü'min ile bir münafığı birbirinden ayıran en temel haslet iyiliği (marufu) emretmek ve kötülükten (münkerden) sakındırmaktır. Ancak burada iyilik ve kötülüğün ikiye ayrıldığı unutulmamalıdır. İyilik, büyük ve küçük olmak üzere ikiye ayrılır. Büyük iyilik tevhiddir. Tevhidin yanından diğer iyilikler ise küçük iyilik mesabesindedir. Aynı şekilde kötülükte büyük ve küçük kötülük diye ikiye ayrılır. En büyük kötülük Allah'a şirk koşmaktır. Şirkin yanında diğer kötülükler küçük kötülük mesabesindedir. O halde bir Müslümanın en temel vasfı en büyük iyilik olan tevhide davet etmek ve en büyük kötülük olan şirk koşmaktan sakındırmaktır. Bunun yanında da diğer iyiliklere davet etmek ve kötülüklerden sakındırmakta Müslümanın temel

görevidir. Zira iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak bir toplumda kaybolduğu zaman o toplumun tağutların elinde oyuncak olması an meselesidir.

Hocam sizi bugün fazlasıyla yorduk galiba. Hakkınızı helal edin. Artık iyice anladık ki iş sadece “ben Müslüman oldum” demekle bitmiyor. Bilakis büyük bir mücadele gerekir. Ve bu mücadelenin de Resulullah ve sahabesinin metoduna uygun olması gerekiyor. Allah sizden tekrar razı olsun. Allah’a emanet kalın.

## On Birinci Oturum
## Şirk Toplumunda İslamî Yaşam

— Hocam bugüne kadar yaptığımız derslerimizden artık iyice anlaşılmıştır ki, bizler bugün açık bir şekilde şirk toplumunda yaşamaktayız. Özellikle devlet düzeninde şirkin hakim olması yaşama dair bir çok sorunları da gündeme getirmektedir. Zira bugün halkı yönetenler hiçbir hususta Allah'ın indirdiklerine itibar etmiyorlar. Bundan dolayı birçok noktada olumsuz şeylerle karşılaşabiliyoruz. Biz bu dersimizde bu konularla ilgili sorularımızı size yöneltmek istiyoruz. Bunlardan ilki günümüz tağutlarının mahkemelerinde muhakeme olmaktır. Acaba günümüz tağutlarının mahkemelerine yapılan her türlü müracaat sahibini dinden çıkaran bir amel midir?

— Allah'a hamd resulüne salât ve selam olsun. Müslüman bir kimse elindeki tüm imkânları kullanarak bu mahkemelere muhakeme olmaktan kaçınmalıdır. Özellikle davetçiler bu konuda çok titiz davranmalıdır. Zira onlar toplumun içinde örnek alınan şahsiyetlerdir. Ancak bir Müslümanın büyük bir malı gasp edilmişse ve tağutun muhakemesine gitmeksizin uğradığı zararı kaldırma gücü yok ise bu durumda tağutun muhakemesine başvurabilir. Çünkü bazı ihtiyaçlar zaruret durumundadır. Bir de büyük miktardaki bir malın gasp olunması bir tür ikrah manasını taşır. Dolayısıyla böylesi bir durumda bu mahkemelere başvuran kişiler küfre girmezler. Bir kişi Şeyh Abdurrezzak Afifi'ye böyle bir soru yöneltmiştir. O da cevaben şöyle demiştir:

"Müslüman gücü yettiği kadar tağutların mahkemesine başvurmasın. Şayet başka bir alternatifi yoksa başvurabilir. Hat-

ta Seyyid Kutup Mısır'da Muhammed Kutub kanun dışı olarak yakalanınca mahkemeye başvurmuştur."[87]

Fakat Şeyh Hamid bin Atik, Şeyh Süleyman bin Sehman gibi bazı âlimler *"inkâr etmekle emrolundukları halde tağuta muhakeme olmak istiyorlar" (4, Nisa/60)* ayetinin zahirine bakarak hiçbir şekilde tağutun mahkemelerine muhakeme olmayı caiz görmemişler. Hâlbuki bu ayetin nüzul ortamında İslam şeriati hâkim idi ve o zamanın atmosferi ile bizim içinde bulunduğumuz ortam bir değildir. Zira bizim içinde bulunduğumuz ortamda İslam şeriati hâkim değildir. Her iki ortamın arasındaki bu büyük farkı görmezlikten gelerek birbirine kıyas yapmak kıyası maal farktır. (Yani ilgisiz şeylerin birbiri ile kıyaslanmasıdır.) Ayrıca Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* mazlumların hakkını korumak için müşriklerin kurmuş olduğu müesseseye iltica etmeyi, sığınmayı caiz görmüştür.

İmam Ahmed'in Musned'inde ve Müstedrek'te gecen bir rivayette Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Çocukken amcalarımla birlikte Hılfu-l Mutayyibin'e şahit oldum. Bana kırmızı develer verilse bile bu anlaşmayı bozmam" buyurmuştur. Yine mürsel olarak gelen bir başka rivayette ise "Şayet bugün o anlaşmaya çağrılsam giderdim" buyurduğu nakledilmiştir. Konuya dair Şeyh Muhammed bin İbrahim şöyle der:

"Helâlı haram, haramı helal kılma konusu olmadığı müddetçe aşiret reislerine sulh yapmak için başvurulabilir. Fakat hüküm vermek için başvurmak caiz değildir. Zira aşiret reislerinin çoğu cahil insanlardır. Onlara tahakküm yetkisini vermek tağuta muhakeme olmaktır."[88]

Maalesef bu taksimatlardan habersiz olan bazı cahil kişiler mahkemeye giden herkesi tekfir ederler. Hatta bazıları işi iyice abartarak tağutun karakollarına gidenleri de tekfir ederler. Kişinin bu karakola niçin gittiğini araştırma gereği bile duymazlar. Dolayısıyla İslam'ın caiz gördüğü bir şeyi yasaklar, İslam'ın ge-

---

[87] Münir Gadban, Hareket Metodu, sy: 74.
[88] Fetvalar, 12/292.

nişlettiğini darlaştırırlar. Kişinin içinde bulunduğu zamana ve zemine bakmadan kendileri gibi düşünmeyen herkesi tekfir ederler. Bu yaptıklarıyla âlimlerin içtihadına hayat hakkı tanımazlar. Kur'an'dan ve sünnetten bazı ayet ve hadisleri kendi düşüncelerini doğru göstermek uğruna istismar ederler.

Bu konu hakkında daha geniş bilgi edinmek isteyen kardeşlerime Şeyh Ebu Muhammed Makdisi'nin 'Tekfirde Aşırılıktan Sakındırma' adlı kitabının "İslam Devletinin Bulunmadığı Bir Yerde Tağutlardan ve Destekçilerinden Yardım İsteme" konusunu okumalarını tavsiye ederim.[89]

— Hocam diğer bir sorun ise çocuklarımız ile ilgilidir. Malum olduğu üzere belirli bir yaşa gelen çocuklar tağutların okullarında okumaya başlamaktadırlar. Tağutların nasıl bir eğitim verdikleri de ortadadır. Acaba bu okullara bir Müslümanın çocuğunu göndermesi caiz midir?

---

[89] Şeyh'in Nisa Suresi'nin 60. ayetinin umum ifadesini ayetin İslam ahkamının uygulandığı Medine'de inmesinden dolayı tahsis etmesi kanaatimizce açık bir hatadır. Zira Şeyhimizin de çok iyi bildiği gibi bir ayetin Mekke'de ya da Medine'de nazil olması o ayetin umum ifadesini kesinlikle tahsis etmez. Bir ayetin umum ifadesinin tahsisi ancak açık bir karine ile olur ki bu da ya başka bir ayet ya da sahih bir sünnettir. Şayet bu şekilde bir tahsise gidersek Maide Suresi'nin 44. ayetinin de İslam ahkamının olduğu bir dönemde indiğini, İslam ahkamının uygulanmadığı zaman Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenlerin kâfir olmayacaklarını söylememiz gerekir ki, Şeyh bu görüşün fasit olduğunu defalarca açıklamıştır. Ayetin umum ifadesinin tahsisi için sebebi nüzulde bir karine değildir. Zira Şeyh'in de daha önce dile getirdiği gibi sebebin hususi olması hükmün umumi olmasına bir engel değildir. Sonuç olarak ayetin açık ifadesi mutlak surette tağuta muhakeme olanların küfre gireceklerini ortaya koymaktadır ve bu umum hükmü tahsis edecek başka bir karine yoktur. Şeyh'in delil olarak getirdiği Hılfu-l Mutayyibin meselesinin ise konu ile hiçbir ilgisi yoktur. Konuya dair geniş bir açıklama için "Hakimiyet Mefhumu" isimli kitabımızın "Tağuta Muhakeme" başlığına ve bu kitabın içeriğinde dair yapmış olduğumuz derslerimizin ses kayıtlarını ihtiva eden CD'mizde "Tağuta Muhakeme" isimli konuya bakmalarını tavsiye ederiz. *(yayıncı)*

— Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabında şöyle buyurmaktadır:

*"Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi bir ateşten koruyun ki onun yakıtı insanlar ve taşlardır. Onun başında gayet katı, şiddetli, Allah'ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildikleri şeyi yapan melekler vardır." (66, Tahrim/6)*

Bu ayetle ilgili olarak Hz. Ömer *(radıyallahu anh)* Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e "Ya Resulullah! Kendimizi ateşten koruruz. Ancak çocuklarımızı nasıl koruyabiliriz?" diye sorduğunda Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle cevap vermiştir: "Allah'ın sizi sakındırdığı şeylerden onları sakındırır ve Allah'ın size emrettiği şeyleri onlara emrederseniz. İşte bu şekilde onları korumuş olursunuz" diye cevap vermiştir.

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslüman babaların çocuklarına karşı görevlerini şu şekilde vurgulamaktadır:

"Hepiniz çobansınız ve hepiniz güttüklerinizden sorumlusunuz."

"Çocuklarınıza güzel davranıp iyilikte ve ikramda bulununuz. Onları en güzel şekilde terbiye ediniz."

"Çocuğunuza bırakacağınız en güzel miras onu, hem dünya ve hem de ahiret mutluluğuna eriştirecek bir terbiyedir."

İslam'da baba çocuklarından mutlak surette sorumludur. Bu sorumluluğunun bir gereği olarak ise onları şirkin ve küfrün her türlüsünden muhafaza ederek İslami bir terbiye ile yetiştirmesi gerekmektedir. Aksi takdirde Allah katında sorumludur. Üstat Ahmet el-Gemari el-Haseni tağuti düzenlerin okulları hakkında şöyle söyler:

"Bu okullar İslam için en büyük tehlikeyi oluşturmaktadırlar. Zira bu okullar, gençlerin ahlaklarını bozar ve onları dinsizleştirir."[90]

Aynı şekilde üstad Muhammed Kutub bu okullar hakkında şöyle demektedir:

"Şüphesiz bu okullar cahiliyye devrinin boyasıyla boyan-

---

[90] İhtiraatu-l Asriyye

mışlardır. İslam düşmanları bu okulları açarken bizleri dinden çıkarmak için açmışlardır. Müslümanları tamamen dinden çıkarmayı başaramamış olsalar da içinde anlatılan vatancılık, kavmiyetçilik, laiklik, sosyalizm gibi kavramların özendirilmesi günah olarak yeterlidir. Bu okulların hedefi insanları Allah'a kulluk etmekten uzaklaştırmaktır."[91]

Malum olduğu üzere bugün tağuti düzenin okullarında çocuklar her sabah heykellerin karşısında sıraya geçerek ant içerler. Benim görebildiğim kadarıyla dünyanın hemen hemen her ülkesinde bu tip şeyler yapılmaktadır. Ancak şunu hemen belirtmek isterim ki ant şeklinde söylenilen bu cümlelerin hemen hemen tamamı şirk cümleleridir. Bununla beraber bu cümleleri söyleyen çocuk ergenlik çağına gelmediği sürece şirke girmez. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üç kişiden kalemin kaldırıldığını buyurmuş ve bunlardan bir tanesinin de ergenlik çağına gelene dek çocuk olduğunu bildirmiştir.

Bilinmelidir ki hükmün varlığı illetin varlığına bağlıdır. Burada illet ise tekliftir. Yani ergenlik çağına girmektir. Bu ise çocukta olmadığı için çocuk küfür sözlerinde ya da amellerinde bulunsa bile kâfir olmaz. Bununla beraber bazı alimler çocuk küfür bir söz söyler ya da amel işlerse kâfir olur demişlerdir.[92]

Dikkat edilmesi gereken başka bir konu da; kişi ister mükellef olsun ister mükellef olmasın heykel veya tağutu temsil eden bayrağın önünde durursa hemen küfrüne hükmedilemez. Zira bu bayrak ve heykel onların şiarlarındandır. Malum olduğu üzere şiarlar yalnız başına küfrü gerektirmez. Ancak onunla birlikte menfaat ve zarar inancı olursa o zaman heykelin ve bayrağın önünde duran küfre girer ve cahiliyye devrindeki puta tapan putperestler gibi müşrik gibi olur. Çünkü putperestler hem putun karşısında tazim ederek dururlardı hem de putlardan menfaat ve zarar inancı taşırlardı. Ama heykel veya bayrağın önünde durup yapılan tazim; menfaat ve zarar inancı taşımıyorsa sahibinin şirkle itham edilmesi için yeterli değildir. Dolayısıyla bir

---

[91] Vakîuna el-Muasır, 503.

[92] El-Fıkhu Ala Mezahibi-l Erbaa, 5/434.

Müslümanın bu tip heykellerin ve bayrakların önünde durduğu görüldüğü zaman bunun sebebinin kendisine sorulması lazımdır. Bu konuda geniş bir açıklama için Ebu Muhammed el-Makdisi'nin "Tekfirde Aşırılıktan Sakındırma" isimli eserinde konu ile ilgili bölümü incelemenizi tavsiye ederim.

Günümüzde çocukları tağuti düzenlerin okullarına göndermek şu üç şekilden birisi ile gerçekleşir. Birincisi kişi çocuğunu okula gönderir, çocuğunun eğitimini tamamlayarak tağutlara bağlı bir birey olmasını hedefler. Bu apaçık bir küfürdür.

İkincisi, şu an birçok Müslümanın içinde bulunduğu durumdur. Bu okullarda işlenilen küfrü onaylamadıkları halde dünyalık bazı çıkarlardan dolayı çocuklarını tağuti düzenlerin okullarına gönderirler. Bu durum kesinlikle haramdır. Zira bu okullarda tamamen gayri ahlakî bir eğitim mevcuttur. Çocuklara bütünüyle Allahu Tealâ'nın emrine muhalif hususlar talim ettirilmektedir. İbn-i Mes'ud *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edilen merfu bir hadiste Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim bir kavmin sayısını artırırsa, o kimse onlardandır. Kim bir kavmin yapmış olduğu işe rıza gösterirse, o kimse o işte onlarla ortaktır."

İbn-i Hacer *(rahimehullah)* şöyle der: "Bu hadiste, masiyet ehli arasında kendi isteğiyle ikamet eden kişinin hatası belirtilmektedir. Ancak, münkeri nehyetmek veya bir Müslümanı helak olmaktan kurtarmak gibi doğru bir kastı varsa bu müstesnadır. Yine bu hadisten anlaşılan bir diğer husus ise, o meclisten ayrılmaya gücü yetenin, mazur olmadığıdır."

Müslüman bir babanın güç yetirebildiği kadarıyla şirk dolu bu ortamdan çocuklarını uzak tutması gerekmektedir. Ayrıca çocuklar her gün heykelin karşısında esas duruşta durup yemin ederler. Bu saygı duruşu ve ant şirkin şiarlarındandır. Gerçi çocuktan kalem kaldırıldığı için küfür ya da şirki söz konusu değildir ancak, bu durum zamanla çocuğun fıtratının bozulmasına ve ehli şirke benzemesine sebep olur.

Diğer önemli bir husus ise okullarda yapılan karma eğitimdir. Bunun neticesinde ise ahlaksızlık almış başını yürümüştür. Okullarda öğretilen bilgiler bütünüyle İslam Dinine muhalif bilgilerdir. Evrim Teorisi gibi bilgiler ya da tağuti düzenlerin kurucularını öven bilgiler buna örnek gösterilebilir.

Sonuç olarak tağutların okullarında saymakla bitiremeyeceğimiz nice münker olan ameller mevcuttur. Tüm bu nedenlerden dolayı Müslüman bir babanın kendisinden birinci derecede sorumlu olduğu çocuğunu bu fesad kurumlarına teslim etmesi apaçık bir haramdır.

Çocuğu okula göndermenin bir üçüncü şekli ise şöyledir: Belirli bir Müslüman cemaatin şûra kararıyla ve şûranın gözetimi altında bazı çocukları belirli şartlar altında fen, tıp gibi pozitif ilimleri öğrenmeleri ve gelecekte Müslümanlara öğretmeleri maksadıyla çocuklarını okula gönderebilirler.

Sonuç olarak derim ki, günümüz ortamında Müslüman bir kimsenin çocuğunu bu okullara göndermesi genelde haramdır. Ancak çocuğunu bu okullara gönderen babayı, “Küfre rıza göstermek küfürdür” diyerek tekfir etmek yersizdir. Zira bu durumda küfre açık delil olacak bir şey yoktur. Ayrıca Hanefilere göre rıza, bir işi seve seve yapmak demektir. Müslümanın ise bu okullarda yapılan küfrü ve münkeri sevmesi söz konusu bile olamaz. Bu konuda ben Şeyh ebu Muhammed el-Makdisî’nin “İ’dadul Kadetul Fevaris bi Hecri Fesadil Medaris”[93] isimli eserini ve Ebu Katade el-Filistini’nin “Tecdidu Dari fi Hukmi Medaris” isimli eserini inceleminizi tavsiye ederim.

— Hocam küfre rıza meselesini biraz açmanız mümkün müdür? Küfre rıza ne demektir? Küfre rızanın kısımları nelerdir?

— Küfre rıza iki çeşittir. Birincisi insanın kendi küfrüne rı-

93 Bu kitabın tercümesi yayınevimiz tarafından yapılmıştır ve “*Çocuk Eğitiminde Nebevi Yöntem ve Fesad Medreseleri*” ismiyle okuyucularımıza sunulmuştur. Şeyh Ebu Muhammed kitabını sadece çocuk eğitimi ve günümüz okullarının ifsadına ayırarak mükemmel bilgiler sunmaktadır.

za göstermesidir ki bu durum âlimlerin ittifakı ile küfürdür. İkincisi ise kişinin kendi nefsinin dışında başkalarının küfrüne rıza göstermesidir. Bu durumda kişi şayet küfrü güzel görürse küfre girer. Ancak başkasının küfrünü rıza göstermekle beraber küfrü hoş görmezse küfre girmez. Bunun delili Yunus Suresi'nin 88. ayetinde geçen Musa *(aleyhisselam)*'ın şu kavlidir:

> *"Musa dedi ki "Ey Rabbimiz! Sen Firavun'a ve adamlarına şu dünya hayatında göz kamaştırıcı zenginlik ve bol bol servet verdin. Ey Rabbimiz! Senin yolundan saptırsınlar diye mi? Ey Rabbimiz! Onların mallarını sil süpür ve kalblerine sıkıntı düşür. Çünkü onlar o acıklı azabı görmedikçe iman etmeyecekler." (10, Yunus/88)*

Ayetten anlaşılacağı üzere burada Hz. Musa *(aleyhisselam)* Firavun ve adamlarının küfür üzerinde ölmesine rıza göstermiş bununla beraber Allah tarafından kınanmamıştır.

Rızanın tanımında âlimler arasında ihtilaf olmuştur. Hanefilere göre bir şeye rıza göstermek o şeyi her şeyden üstün tutmak demektir. Aksi halde rıza sayılmaz. Alimlerin çoğunluğuna göre küfre rıza demek ikrah hali olmaksızın kişinin küfür amellerinde bulunması demektir. Yani cumhur ulemaya göre ikrah hali dışında yapılan bütün küfür amelleri o amellere karşı kişinin rıza gösterdiğini ortaya koymaktadır.

— Allah sizden razı olsun hocam. Günümüz tağutlarının okullarından çocuklarımızı uzak tutma gerçeğini ne güzel anlattınız. Biz de biliyoruz ki tağuti sistemlerin direklerinden bir tanesi de eğitim kurumlarıdır. Bundan dolayı da tağutlar öğretmenlik mesleğini en kutsal meslek göstermişler, kendi eğitim kurumlarında çocukların yetişmesini mecburi kılmışlar, devamlı surette okullar açarak kendi isteklerine uygun bir nesil yetiştirmek için seferber olmuşlardır. Böyle bir ortamda Müslüman bir kimse çocuğunu nasıl eğitmelidir?

— Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Hepiniz çobansınız ve hepiniz güttüğünüzden sorumlusunuz."

Her Müslüman kendi çocuğundan mesuldür. Çocuğunu Kur'an ve sünnetin direktifleri doğrultusunda yetiştirmek zorundadır. Şayet bunu ihmal ederse tağutlar zaten bu çocuğu kapma noktasında aç kurtlar gibi beklemektedirler. Sonuç ise çocuk açısından tam bir hüsran olacaktır. Elbette çocuğun babası da bundan sorumludur.

Müslüman bir baba öncelikle çocuğuna Kur'an'ı öğretmeye çalışmalı ve bunun için bütün gücünü seferber etmelidir. Bununla birlikte Kur'an'ın indiği dil olan Arapça dilini öğretmek için çaba sarfetmelidir. Şayet kendisinin öğretecek imkânı yoksa Arapça ilimlerinin ve İslami ilimlerin öğretildiği bir medreseye çocuğunu göndermelidir. Böyle bir ortam bulamazsa bu ortamı oluşturmak için çaba sarfetmelidir. Bununla birlikte çocuk bir taraftan İslami ilimleri alırken diğer taraftan da dışarıdan bitirmek kaydı ile lise diploması alabilir ve bu sayede yurt dışında (özellikle Arap dünyasında İslam ilimlerinin öğretildiği) birçok üniversitede okuma imkânı kazanabilir.

İlmin yolu çok uzundur. Fakat bundan başka da bir alternatifimiz yoktur. Öncelikle çocuklarının sonra da bu ümmetin ıslahını düşünen kimse biran önce bu metot üzere hareket etmelidir. Bilinmelidir ki bir alim yetiştirmek bir alemi yetiştirmek gibidir. Bir alimin ölümü ise alemin ölümü gibidir. Alimsiz bir İslam inkılabı düşünmek sadece hayalden ibarettir. Bugüne kadar yapılan bütün devrimlerin başını alimler çekmiştir. Bugün Müslümanlar çocuklarını tağutların önüne attıkları sürece İslami hareketten bahsetmek söz konusu olamaz. Bu evlenmeden çocuk bekleyen, ekin ekmeden hasat bekleyen kimsenin durumu gibidir.

Sonuç olarak nebevi bir eğitim metodu ile çocuklarını yetiştirmeyen bir hareketin İslami hareket olarak isimlendirilmesi mümkün değildir.

— Hocam bugüne kadar anlattıklarınızdan benim anladığım kadarıyla içinde yaşamış olduğumuz toplumun büyük bir çoğunluğu şirk içinde yüzmektedir. Acaba namaz kılıp, oruç tutan ve tağutları reddetmeyen bu müşriklerin kestiği hayvanların eti yenir mi?

— Malum olduğu üzere İslam âleminde küfrü mutlak hâkim olduktan sonra insanların çoğu ikrah olmaksızın küfrü gerektiren birçok söz ve fiili yaparak küfre girmektedirler. İnsanlar bir taraftan tevhid kelimesini ikrar edip, namaz kılıp, oruç tutmakta diğer taraftan ise tağutları destekleyerek tevhid kelimesini bozan fiillere bulaşmaktadırlar. Böyle toplumların kestiğinin yenilip yenilmemesi günümüzde oldukça büyük tartışmalara neden olmaktadır. İnsanlar hayvan kesme konusunda üç gruba ayrılırlar.

1. Hiçbir şirke bulaşmamış muvahhid Müslümanın İslam'a uygun olarak kestiği hayvanların eti âlimlerin icmasına göre yenilir. Şayet ehli kitap put üzerine kesmezse onların kestiği de icma ile yenilir.

2. Müşrik ve mülhitlerin putların üzerine kestikleridir. Putların üzerine kesilen bu hayvanların etini yemenin haram olduğuna dair icma vardır. Zira Allah put üzerine kesilmiş hayvanların etinin yenilmesini haram kılmıştır.

> *"Üzerlerine Allah'ın ismi anılmamış olanlardan yemeyin, çünkü onu yemek yoldan çıkmaktır. Şeytanlar, dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara uyarsanız, muhakkak ki, Allah'a ortak koşanlardan olursunuz." (6, En'am/121)*

3. Sabiiler, Mecusiler ve müşriklerin İslami kurallar içerisinde kestikleri hayvanların etleridir. Bu şekildeki kesim hakkında âlimler arasında ihtilaf vardır. Âlimlerin büyük bir kısmına göre kesen kişinin Müslüman olması gerekir. Âlimlerin çoğunluğu şayet kesen kişi müşrik ise, ister put üzerine kessin isterse de Allah'ın ismini anarak İslami usullere göre kessin bu etin yenilemeyeceği görüşünü kabul etmiştir. Fakat İmam Şevkani *(rahimehullah)* şöyle der:

"Kesen kişi eğer hayvanı keserken put üzerine değil de Allah'ın ismini anıp İslami usullere göre keserse bu kestiği yenir. Yenilmez diyenlerin elinde hiçbir delil yoktur. İddia edilen icma ise putlar üzerine kesilenler hakkındadır."[94]

---

[94] Seylu-l Cerrar sy:64.

Şafi alimleri, Sabilerin ehli kitaba benzemesi durumunda kestiklerinin yenilebileceğini bunun tersi bir durumda ise kestiklerinin yenmeyeceğini söylerler. Hanefi alimlerine göre Sabilerin kestikleri mutlak surette yenilirken Maliki ve Hanbeli alimlerine göre de sabilerin kestikleri mutlak surette yenmez.[95]

Benim düşünceme göre namaz kılıp, oruç tutan ve İslamın birçok ahkâmını uygulayan ancak küfür ve küfür ehlini desteklеme neticesinde şirke giren kişilerin İslami usullere uygun olarak kestikleri hayvanların eti yenilir. Çünkü bu kimseler putların üzerine kesmiyorlar, besmele çekiyorlar ve başkasının adını da anmıyorlar. Bununla beraber kendilerini semavi bir kitaba nispet ediyorlar, kesimlerini ise İslamî usullere uygun kesiyorlar. Bu konu hakkında önyargılardan uzak bir şekilde düşünürsek zamanımız müşriklerinin, Resulullah'ın zamanındaki ehli kitapla ortak özelliklere sahip olduğunu görürüz. Zaten Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* döneminde "Müşriklerin kestiği yenilmez ama ehli kitabın kestiğinin yenilir" denilmesinin sebebi de budur. Zira o dönemde yaşayan ehli kitap semavi bir kitaba intisap etmişti. Kestikleri hayvanları, önceden gönderilmiş peygamberlerin şeriatına uygun bir şekilde ve hepsinden önemlisi Allah'ın ismini anarak keserlerdi ve kesinlikle putlar üzerine kesmezlerdi. Bu özellikler ise o devrin müşriklerinde yoktu. Onlar hayvanı keserken Allah'ın ismi yerine putların isimlerini anarlardı. Benim görüşüme göre burada illet hayvanı kesen kişinin dini değil kesim yöntemidir. Çünkü ehli kitap *"Yahudiler -Üzeyir Allah'ın oğlu- dediler. Hıristiyanlar da -Mesih Allah'ın oğlu- dediler" (9, Tevbe/30*) ayeti gereğince o zamanın müşriklerinden daha büyük bir şirkin içindeydiler. Oysa müşrikler Allah'ın birliğine inanır, teslisi red ederlerdi. Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in şeriatından kendilerine ulaşan kısmıyla amel ederler ve kendilerini Müslüman kabul ederlerdi. Fahreddin Razi meşhur tefsirinde Tevbe Suresi'nin 31. ayetine dair yaptığı açıklamada kitap ehlinin şirk konusunda diğer müşriklerden daha şedid olduğunu söylemektedir.

---

95 Mevsuatul Fıkhıyye, Nikâh babı.

Müşriklerin kestiğinin hiçbir durumda yenilmeyeceğini söyleyen kimsenin Kur'an ve Sünnetten delil getirmesi gerekmektedir. Eğer delil olarak *"Üzerlerine Allah'ın ismi anılmamış olanlardan yemeyin"* ayetini getirirlerse, ayette bahsedilenin Allah'ın ismi anılmadan putların üzerine kesilenler olduğunu söyleriz. Yine aynı şekilde *"kendilerine kitap verilenlerin yiyecekleri size helal olduğu gibi, sizin yiyeceğiniz de onlara helâldir" (5, Maide/5)* ayetini delil getirerek "Allahu Tealâ bize ehli kitabın kestiğinin helal olduğunu söylemektedir. Müşriğin kestiği haram olmasaydı buna gerek kalmazdı" denirse bu görüşün sakat bir görüş olduğunu söyleriz. Zira ayetin zahiri öncelikle ehli kitabın kestiğinin helal olduğunu söylemektedir. Ayette müşriklerin kestiklerine dair bir ifade yoktur. Bununla beraber usul ilminde alimlerin çoğuna göre özellikle lakaplarda mefhumu muhalife itibar edilmez.

Müşriklerin putlar üzerine kesmediklerinin yenilebileceği hakkında benim görüşüm budur ve beni bağlar. Bir kimse çıkıp "Mezhep alimlerinin hemen hemen tamamına göre müşriklerin kestiği hiçbir durumda yenmez. Onun için ben İslami usullere uygun da olsa müşriklerin kestiğini yemem" diyebilir. Başlangıçta da belirttiğim gibi bu konu oldukça ihtilaflıdır. Bundan dolayı Müslümanların sadece kendi görüşlerini doğru kabul etmeleri, karşı görüşü ise yanlış görüş kabul ederek fırkalaşmaları caiz değildir.

Bununla birlikte bir olay üzerinde fetva boyutu farklıdır takva boyutu farklıdır. Şüpheli şeylerden kaçınmak ise takvadandır. İhtilafın olduğu konularda kişiler konu üzerinde kendilerince en sahih olan görüşü kabul etmekte serbesttirler. Ancak kişinin ihtilaflı bir meselede sadece kendi görüşünü doğru görüş olarak nitelendirmesi, karşıt görüş sahiplerini ise küfür ve fıskla suçlaması ciddi bir hatadır. Ve maalesef günümüzde Müslümanların en çok hata ettikleri nokta burasıdır. Tarih boyunca üzerinde birçok ihtilafın olduğu bir mesele hakkında "Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kâfirdirler" diyerek Müslümanları tekfir etmek, muhalif düşünce sahiplerine buğzetmek, kâfirler-

den daha çok onlara düşmanlık yapmak günümüzün en yaygın hastalıklarındandır. Bundan kesinlikle kaçınmak gerekir.

Burada hatırlatmak istediğim diğer bir husus ise şudur: Müslümanlar özellikle içinde yaşadıkları toplumun durumunu olabildiğince göz önünde tutmalıdırlar. Şirkin mutlak olarak hakim olduğu beldelerde oldukça titiz ve dikkatli davranmak gerekir. Zira böyle toplumlarda fertlerin haram/helal ayrımına özen gösterdiklerinden bahsetmek mümkün değildir. At etinin inek eti diye satılması, tavukların elektrikle şoklanarak öldürülmesi ve üzerine de "İslami Usullere Göre Kesilmiştir" yazılması pekâlâ mümkündür. Bundan dolayı Müslüman bir ferdin dinini ve ırzını koruma adına şüpheli gördüğü her durumdan uzak kalması en sahih olan yoldur.

— Biz topluma hakkı anlatırken şöyle bir itiraz getiriyorlar: "Sizin düşüncenizi paylaşanlar camideki imamların arkasında namaz kılmazlar, cumaları gitmezler. Hâlbuki kim üç cumaya gitmezse kalbi mühürlenir, karısı ondan boş olur." Siz bu konuda ne dersiniz?

**-** Cemaatle namaz kılmak bir mümin için vazgeçilmez bir ahlaktır. Bir Müslüman camiye gitmiyorsa bile ailesi ile beraber beş vakit cemaatle namaz kılmalıdır. Bunu ahlak edinmeyen Müslüman mutlak surette Allah katında sorumludur ve birçok rahmetten de mahrum kalır.

Ancak bugün Müslümanların tağuti sistemler tarafından atanmış kimselerin arkasında namaz kılmamaları kesinlikle onların cemaat ile namaz kılmaya önem vermedikleri anlamına gelmez. Zira bugün bu imamların arkasında Müslümanların namaz kılmamalarının altında yatan asıl etken daha başkadır. Zira bilindiği üzere tağuti sistemlerde görev alan imamlar şirk ve küfürle dolu maddeleri ikrar ederek imzalamaktadırlar. Sadece birkaç kuruşluk dünya menfaati uğruna küfür maddelerini kabul ettiğini ikrar eden bir kimsenin küfrü ümmetin ittifakı ile sabittir. Kim hangi niyetle olursa olsun böyle bir fiilde bulunursa mürted olur. Bugün tağuti sistemlerin gölgesi altında imamlık yapmaya çalışan kimselerin işledikleri bu büyük suç sebebiy-

le muvahhid Müslümanlar onların arkalarında namaz kılmamaktadırlar.

Bununla beraber bazı İslam alimleri haramı meşrulaştırmanın küfür olduğunu söylemişlerdir. Peki tağutların tuğyanını, onların küfrünü ve fıskını meşrulaştıran bu imamların durumu nedir acaba? Bunlar sadece tağutu meşrulaştırmakla kalmadılar bununla birlikte tağutu reddeden ve Allah'a iman eden Müslümanları harici, tekfirci, fitneci olarak isimlendirmektedirler. Acaba Müslümanları kötüleyen, sahih İslam akîdesine düşman olan, bununla beraber tağutları savunan bir kimsenin arkasında nasıl namaz kılınabilir?

Geçmişte yüzlerce İslam alimi sadece Müslüman olmaları, "*Aziz*" ve "H*amid*" olan Allah'a iman etmeleri sebebiyle bu zalim tağutlar tarafından şehit edilmiştir. Ancak bugün yine aynı tağutlar halktan topladığı vergiler ve faiz gelirleri ile oluşturdukları bütçenin büyük bir kısmını bu belamlara ayırmaktadır. Bunun sebebi de açıkça belli olduğu üzere cahil halk yığınlarının karşısında bu belamlar vasıtasıyla kendisini meşru göstermektir. Bakınız bu noktada İmam Kurtubî Tevbe Suresi'nin 108. ayetinin tefsirinde şöyle demektedir:

"İslam alimleri kim zalimden görev alırsa onun arkasında namaz kılınmaz buyurmuşlardır."

Acaba bugün tağutları savunan, onların küfrünü meşrulaştıran bu belam çetesinin arkasında nasıl namaz kılınır? Aslen bunların arkasında namaz kılmak bir kenara, öncelikle bu kimseleri sahih İslam'a davet etmek gerekir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu kimseler hakkında şöyle buyurmaktadır:

> *"İndirdiğimiz apaçık delilleri ve hidayetin kendisi olan âyetleri insanlar için biz kitapta açıkladıktan sonra gizleyenler var ya mutlaka onlara Allah lanet eder. Lanet edebilecek olanlar da lanet ederler. (2, Bakara/159)*

İşte günümüz belamlarının işledikleri cürüm, bu ayetin gereğince çok büyük bir günahtır. Çünkü din adına toplumu kandırmak hırsızlık yapmaktan daha beter bir durumdur. Bununla beraber bu kimselere alim, imam demek de büyük bir sorumlu-

luktur. Zira gerçek alim ve imamlar her daim zalimlere karşı mücadele veren kimselerdir. İmam Ebu Hanife *(rahimehullah)* zalimlerden görev almadığı için şehid olmuştur. Kendisi zalim bir yönetici olan Yezid bin Hubeyre'ye "Bırak size imamlık yapmayı şu şehrin camilerinin kapılarını say deseniz bile saymam" demiştir. Abdullah İbn-i Mübarek *(rahimehullah)*, İmam Ebu Hanife'yi anlatırken şöyle demiştir:

Birisi ona "Şu kalemimin ucunu açar mısın?" dedi. İmam "Bununla ne yapacaksın?" diye sordu. O adam "Zalim hakimin bazı kararlarını yazacağım" dedi. Bunun üzerine İmam Ebu Hanife *(rahimehullah)* "Şayet ben senin kaleminin ucunu açacak olursam zalimlere yardım etmiş olurum ve bundan dolayı da onlarla beraber haşrolurum" diye cevap verdi.

Birisi İmam Tavus'a "Ben zalim bir hakimin terzisiyim. Onun elbiselerini dikiyorum. Acaba ben zalimlerin yardımcısı konumunda mıyım?" diye sordu. İmam Tavus *(rahimehullah)* ona cevap olarak şöyle dedi:

"Hayır! Sana iğne ve iplik getiren kimse zalimlerin yardımcısıdır. Sen ise zalimin bizzat kendisisin."

İşte gerçek imam ve alimler bunlardır. Onlar din önderi büyük müctehidlerdir. İlimlerinin gereğini yerine getiren, bundan dolayı da zalimlere asla meyletmeyen kimselerdir. Bu yüzden günümüz belamlarını imam olarak isimlendirmek gerçek imam ve alimlere hakarettir. Bugünün belamları olsa olsa namaz kıldırma memuru olarak isimlendirilebilirler.

Cuma namazı meselesine gelince; Hanefî alimlerine göre yaşanılan topraklarda İslam'ın hakimiyetinin kaybolması ve küfrün egemen olması sebebiyle Cuma namazı farziyetini yitirir. Bu konuda son dönemde yetişmiş büyük alimlerimizden olan Sadrettin Yüksel hocamız bir risale hazırlamıştır. Ancak ekser ulemaya göre küfür hakim olsa da Cuma namazı farziyetini yitirmez. Bu yüzden İbn-i Abidin küfrün hakim olduğu beldelerde Müslümanlardan kendi aralarında birini imam seçerek cuma namazı kılmalarının caiz olduğunu söylemektedir.

— Ehli şirk ile muamelelerimiz nasıl olmalıdır? Zira bazı

kişiler "şirk ehline yumuşak davranmak; onları veli edinmek ve dolayısıyla küfrü sevmek anlamına gelir" diyorlar. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

— Allah *sizi, din hakkında sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayan kimselere iyilik etmekten, onlara adaletli davranmaktan men etmez. Çünkü Allah adalet yapanları sever" (60, Mümtehine/8)* ayetinden anlaşılacağı üzere bizim ile direk olarak harp etmeyen kâfirlere karşı iyi davranmamızda, onlara muamelelerimizde yumuşak davranmamızda bir beis söz konusu değildir.

Yine ehli kitaba mensup bir kadın ile Müslüman bir erkeğin evlenebileceğine dair nassı düşünürsek kâfirlere karşı beslenilen her türlü sevginin sahibini kâfir yapmayacağını daha iyi anlarız. Zira kişi bir kadına düşmanlık yapmak için onunla evlenmez değil mi? Bilakis evlendiği kişiye karşı bir sevgisi söz konusudur. Bu yüzden İslam alimleri kâfirlerle yapılan muameleleri üç kısma ayırmışlardır. Bunlardan ilki kâfirlerin küfrünü desteklemek ve onlara yardım etmektir. Bu sahibini dinden çıkaran bir ameldir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onları dost edinirse, şüphesiz o onlardan olur. Şüphesiz Allah, zalim kavmi doğru yola iletmez." (5, Maide/51)*

Kâfirlerle ilişkinin ikincisi ise haram olan muameledir. Bu da onlara haddinden fazla değer vermek, onlarla oturup kalkmak, onlara karşı saygı ifade eden cümleler kullanmak gibi davranışlardır ve haram olan vela kapsamına girer. Nitekim Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Münafık birisine seyyid demeyin. Şayet derseniz Allah'ı küstürmüş olursunuz" buyurmuştur.

Kâfirlerle ilişkinin üçüncüsü ise caiz olan muameledir. Bu da onlara karşı merhametle hareket etmek, adaleti elden bırakmamak, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını gidermek, yoksulları ve fakirleri doyurmak gibi davranışlardır. Onlara karşı yapılan tüm bu ameller meşru olan vela kapsamındadır.

— Peki hocam teşebbühün (kafirlere benzemenin) küfür, haram ve caiz olduğu durumlar nelerdir?

Bugün öyle bir dönemde yaşıyoruz ki, kendilerini Müslüman olarak isimlendiren insanların çoğu tüm hayatlarında küfür ehline benzemektedirler. Siyasi, ekonomik, sosyal yaşam gibi hayatın tüm alanlarında ehli küfrü taklid ederler. Halbuki Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Sonra (Ey Muhammed) seni din hususunda apaçık bir şeriat sahibi kıldık. Sen ona uy, bilmeyenlerin hevâ ve heveslerine uyma." (45, Casiye/18)*

Kâfirlere benzemenin nehyine dair Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur:

"Kim bir kavme benzerse o da onlardandır."

Müslüman bir kimse nasıl ki akide açısından küfür ehlinden ayrılıyor ve onları taklid etmiyorsa aynı şekilde fikrinde, düşüncesinde, oturup kalkmasında ve hatta giyim kuşamında dahi kâfirlere benzememesi gerekir. Aksi takdirde ise yani onlara en küçük konularda dahi benzemeye alışırsa zamanla bütün yönleriyle kâfirlere uyar.

Alimler teşebbühü (benzemeyi) iki kısma ayırmışlardır. Bunlardan ilki makbul olan benzemedir ki bu, bir Müslümanın bir peygamberi, salih bir kimseyi ya da bir alimi taklit ederek onlara benzemeye çalışmasıdır.

Diğer benzeme ise makbul olmayan benzemedir. Bu da bir Müslümanın giyim kuşamında dahi olsa kâfirlere benzemeye çalışmasıdır. Hanefi, Şafi ve Maliki alimleri Müslüman bir kimsenin kâfirlere has olan bir elbiseyi giymesiyle zahiren kâfir olacağını söylerler. Bir kimse Mecusilerin şapkasını giyerse ya da ehli kitaba has olan haç ve zünnar takarsa kâfir olur. Ancak Hanefiler zarureten, sıcaktan dolayı kâfirlere (mecusilere) has bir şapka giyen kimsenin kâfir olmayacağını söylemişlerdir.[96] Hanbeli alimleri ise kâfirlere has giysileri giyen kimselerin küfre

[96] Fetavayi Hindiye, 2/276.

girmediğini ancak haram işlediklerini söylerler.[97] Hatta Hanbeli alimleri haç takanları dahi kâfir görmemektedirler.

Müslüman bir kimsenin kâfirlere has olmayan ancak kâfirlerin de giydiği şeyleri giymesi ise caizdir. Örneğin kâfirlerin giydiği ancak onlara has olmayan ve avret yerlerini kapatan bir pantolon giymek caizdir. Yine aynı şekilde teknolojik konularda kâfirlerden istifade etmek de caizdir. Zira her faydalı ve güzel şey aslen Müslümanın yitik malıdır.

Abdullah bin Ömer *(radıyallahu anh)* şöyle der: "Kim acemlerin memleketlerinde yerleşip nevruz ve bunun gibi diğer bayramlarını kutlarsa ve tevbe etmeden ölürse onlarla haşrolur."[98]

Hanefi alimlerinden Ebu Hafs şöyle der: "Kim onların bayramlarında bir yumurta dahi hediye ederse ve onların bayramlarını tazim ederse küfre girer."[99] Ancak onların verdikleri hediyeyi kabul etmek caizdir ve bunda herhangi bir beis yoktur. Zira Ali *(radıyallahu anh)* onların hediyelerini kabul etmiştir.[100]

Makbul olmayan benzemenin bir diğer çeşidi ise kadının erkeğe, erkeğin ise kadına benzemesidir. Bu kesinlikle haramdır. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle kimselere lanet etmiştir.[101]

— Hocam muvahhid geçinen bazıları şirk diyarında yaşadıkları için sakal kesmenin caiz olduğunu iddia ederler. Bu yüzden de sakal kesmenin haram olmadığını söylerler. Siz bu konuda ne dersiniz?

— Bazı çevreler sakalın bir adet olduğunu söyleyerek sakal kesmeyi caiz görmektedirler. Ancak Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Bıyıklarınızı kısaltın, sakallarınızı uzatın. Mecusilere muhalefet edin" buyurmaktadır. Usul alimlerine göre mutlak emir vücub ifade eder. Bundan dolayı bir özür olmaksızın sakal

---

97 Keşfu-l Kına, 3/128.
98 Süneni Kübra 9/432.
99 Fethu-l Bari, 2/315.
100 İbn-i Teymiye, Sıratı Mustakım, 209.
101 Süneni Darimi

kesmek haramdır. Hanefilerden Fethu-l Kadir isimli kitabın sahibi şöyle der:

“Kişinin sakal kesmesi haramdır. Sakalın tümünü kesmek Yahudi ve Mecusilerin adetidir.”

Maliki alimlerinden Adevi Haşiyesi’nin sahibi şöyle der: “Sakalı kökten kesmek ya da kısaltmak haramdır. Ancak çok uzamış ise bu müstesnadır.”

Şafilerden Ubab’ın şarihi şöyle der: “İki şeyh sakal kesmenin mekruh olduğunu söylemişlerdir.”

Ancak Şafi alimlerinden İbn-i Refa buna itiraz etmiş ve Şafi’nin el’Umm isimli eserinde sakal kesmenin haram olduğunu söylediğini belirtmiştir. İmam Azrai ise “Doğrusu özürsüz olarak sakal kesmenin haram olduğudur” der.

Hanbeli alimleri ise sakal kesmenin açık bir şekilde haram olduğunu söylemişlerdir.

Yukarıda vermiş olduğumuz hadis ve alimlerin görüşleri açık bir şekilde göstermektedir ki, bir Müslümanın hiçbir meşru mazeret olmaksızın sakalını tamamen kesmesi haramdır. Ancak şirk diyarlarında dava adamlarının gizlilik yapma adına kesmeleri bundan müstesnadır. Allah en doğrusunu bilir ama Şeyhul İslam İbn-i Teymiye *(rahimehullah)*’ın “İktidau Sıratı Mustakîm” isimli kitabında da sakalı bazen kesmenin caiz olduğuna dair söylediği husus budur. Aksi durumda kesinlikle sakalı kesmenin caiz olduğuna cevaz vermesi İbn-i Teymiye’den beklenilemez. Zira o büyük İmam sünnete herkesten daha çok bağlıdır.

— Hocam bir Müslümanın kravat takması ya da şapka giymesi caiz midir?

— Şam alimlerinin bir çoğu kravat takmayı caiz görmemişlerdir. Ancak Vehbe Zuhayli “kravat giymeyle kâfirlere benzemek isteniyorsa bu haramdır. Aksi halde caizdir” der. Kâfirlerin giymiş olduğu fes, fotür gibi şapkaların giyilmesi de bu kabildendir. Ancak Kifayetu-l Ahyar isimli eserde kalensöve[102] giymenin küfür olduğu hususunda alimlerin ihtilaf ettikleri ancak

[102] Mecusilerin giydiği bir şapka türü.

alimlerin bir çoğunun bunun küfür olduğunu söyledikleri geçmektedir. Sahih görüşe göre bu tip şapka giyenlerin kâfir olduğu belirtilmektedir. Said Nursi "İşaratu-l İcaz" isimli kitabında şapka giyenin kâfir olacağını söyler.

Sonuç olarak bir Müslümanın elinden geldiği kadar kravat takmaması ve kâfirlerin şapkalarını giymemesi gerekir. Zira ihtilaftan kaçınmak imanın bir gereğidir.

— Bazı arkadaşlar alışverişlerde post makinesini kullanmanın haram olup olmadığını soruyorlar.

— Post makinesini işyerinde kullanan bir kişi borcunu geciktirmez ise kullanması caizdir. Ancak borcunu geciktirdiğinde banka faiz uygular. Bu duruma dikkat edilmesi gerekmektedir. Bankaların faturalarda yazılı olan değerden bir kısmını kesmeleri farklı bir durumdur. Çünkü bankanın kesmiş olduğu bu para hizmet bedelidir. Hizmet bedeli de onun çalışmasının karşılığıdır. Bankanın bu bedeli almasında herhangi bir sakınca yoktur. Bu konudaki mutemet fetvaya göre post makinesinin kullanılması caizdir. Konu hakkında daha geniş bilgi almak isteyenler Dr. Yusuf el-Kardavî'nin "Fetava-i Muasıra" isimli eserine (3/365.) bakabilirler.[103]

- Hocam vadeli alış veriş hakkında ne dersiniz? Yani benim bir kalemim var. Bu kalemi satarken peşin fiyatı ile vadeli fiyatı arasındaki fark faiz midir acaba? Peşin 100 liraya sattığım bir kalemi vadeli olarak 130 liraya satmam caiz midir?

— Bazı çevreler bu olayı vade farkı diye isimlendirerek faiz olduğunu iddia etmektedirler. Halbuki bu şekilde bir ticaret bütünüyle meşru bir ticarettir. Hem alıcı hem de satıcı malın fiyatı ve ödeme şekli hususunda anlaştıktan sonra bu ticaret caizdir.

---

[103] Bu konuda kanaatimizce Şeyh'in vakıaya dair bilgi eksikliği bulunmaktadır. Zira post makinesi kullanan bir esnaf bankaya borçlu duruma düşmemekte bilakis bankadan alacaklı konumuna geçmektedir. Bankadan alacağını ise gününden önce almakta, bunun karşılığında ise banka paranın bir kısmını faiz olarak kesmektedir. Bu kesilen miktar hizmet bedeli değil, faizdir. Bu yüzden konunun günümüz vakıasına uygun bir şekilde yeniden değerlendirilmesi yerindedir. *(yayıncı)*

Dört mezhep alimlerinin tamamına göre bu alış veriş meşrudur. Zira alış verişin sınırları belirlenmiş, daha sonra bir anlaşmazlığa yol açabilecek cehalet kaldırılmıştır. Fakat başta da dediğim gibi bazı çevreler bu tip alış verişe "Vade farkından dolayı haramdır" diyerek Allah'ın helal kıldığını haramlaştırmaktadırlar. Halbuki vade farkı borcun günü geldiği zaman ödenmemesi halinde borçluya süre vererek borcunu verilen süreden dolayı artırmaktır. Burada borcun üzerine yapılan artırma faizdir. Ancak sizin verdiğiniz örnekte kişi malının karşılığı olan parayı almaktadır. Dolayısıyla bu faiz değildir.

— Hocam darul harb olan bir ülkede Ebu Hanife'nin fetvasına göre bir Müslüman harbilerden faiz alabilir mi?

— İmam Ebu Hanife'nin vermiş olduğu fetva nefsinin isteklerine uymak için bahane arayanlar tarafından yanlış değerlendirilmektedir. Zira İmam Ebu Hanife'nin vermiş olduğu bu fetva her ne kadar cumhur alimlerin görüşüne muhalif olsa dahi harbi kâfirlerin gücünü yok etmek, onları zayıflatmak için verilmiş bir fetvadır. Ancak bugün alınan faizler harbi kâfirleri zayıflatmaktan ziyade kan emici düzenleri daha da bir güçlendirmektedir. Böyle bir yanılgıya düşen Müslümanın hemen tevbe etmesi ve aldığı faizi İslami çalışmalara ya da fakirlere dağıtması gerekir. İmam Ebu Hanife'nin fetvasını günümüz koşullarına uygulamak kesinlikle caiz değildir. Bu fetvaya dayanarak faiz ile amel edenler İmam Ebu Hanife'ye açık bir şekilde iftira etmektedirler.

— Hocam bugün sağlık sigortası, hayat sigortası gibi sigorta yaptırmanın hükmü nedir acaba?

— Burada hemen belirtmekte fayda vardır ki sigorta konusunda hemen hemen selef ve halef alimlerinden bize gelen hiç bir nakil yoktur. Ancak İbn-i Abidin son dönemlerde kendi meşhur haşiyesinin Cihad bölümünde[104] sigortanın haram olduğunu söylemiştir. Buna karşılık son dönemde Allame Mustafa

---

[104] Müstemen Babı, 3/249.

Zerka bu konuda bir kitap yazmış[105] ve İbn-i Abidin'in bu görüşünü reddederek sigortanın caiz olduğunu söylemiş, sigortanın tüm çeşitlerinin helal olduğunu ve İslam'ın ruhuna muhalif hiçbir noktasının olmadığını belirtmiştir. Sağlık sigortası hakkında kendisine yöneltilen soruya şöyle cevap vermiştir:

"Çağımız alimleri bu konu üzerinde 30 seneden beridir ihtilaf halindedirler. Alimlerden kimisi helal, kimisi ise haram demektedir. Bazıları sadece yardımlaşma adı altında yapılan sigortaları caiz kabul ederler. Ancak benim şahsi görüşüm sigortanın tümünün caiz olduğudur. Hatta bu konuda 1961 yılında uzun uzadıya iki kitap hazırladım ve "*İslam İktisadı*" adı altında konferanslar verdim. Her ikisinde de ikna edici şer'i deliller getirdim. Fıkhî kaideler ışığında konuları ele aldım. Ancak ne var ki bazıları hala sigortanın tüm çeşitlerini haram görerek cahillik etmektedirler. Sonuç olarak bu çalışmamda ticari sigorta ile yardımlaşma sigortasının arasında hiçbir fark olmadığını, buna haram diyenlerin sözlerinin hurafeden öteye gitmeyeceğini söyleyerek bütün şüpheleri reddettim."[106]

Bununla beraber Dr. Vehbe Zuhayli yaşam ve ticaret sigortasını caiz görmez ve bunun sebebini ise içinde hile ve aldatma olmasına bağlar. Ancak bununla beraber devletin kendi vatandaşlarını zorla sigortalı yapması durumunda ya da bir zaruret vaki olduğu zaman bunun caiz olabileceğini söyler.[107]

Hocam yine her zaman olduğu gibi vakit oldukça geç oldu. Ancak günümüz şirk diyarında yaşarken karşılaştığımız birçok soruna karşı nasıl davranacağımızı Allah'a hamd olsun ki sizin vesilenizle öğrendik. Haftaya tekrar görüşmek dileğiyle Allah'a emanet kalın.

---

105 Akdu Temin ve Mevkıfu Şeraiti Minh.
106 Fetvalar, Mustafa Zerka, 407-419'dan özetle.
107 Fetavai Muasıra, 96.

## On İkinci Oturum
## Fıkha Dair Fer'i Konular

— Hocam bu hafta aramızda ihtilaf konusu olan fıkhi konularda soru sormak isteriz. İlk sorumuz şudur: Acaba Kur'an'a abdestsiz dokunulabilir mi?

Alimlerin cumhuru Kur'an'a abdestsiz dokunulamayacağını söylerler. Delil olarak ise Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den rivayet edilen "Kur'an'a ancak tahir (temizlenenler) dokunabilir" hadisini getirmişlerdir. Ancak İbn-i Hazm ve bazı alimler abdestsiz Kur'an'a dokunmanın caiz olduğunu söylerler. Zira onlara göre hadiste geçen "tahir" kelimesi temiz olmak manasındadır ve temiz olan herkes abdestsiz olsa da Kur'an'a dokunabilir. Ancak bu görüş hatalı bir görüştür. Zira şer'i kavramlar öncelikle şer'i ıstılaha göre değerlendirilmelidir. Tahir kelimesi şer'i bir ıstılahtır ve bununla abdestli olmak kastedilir. Yine şer'i bir kavram mutlak olarak zikredildiği zaman kamil manasıyla alınır. Tahir kelimesinin kamil anlamı da abdest demektir. Bununla birlikte yukarıda vermiş olduğumuz hadis hasr ve kasr üslubuyla zikredilmiştir ki, bu cumhurun görüşünü güçlü kılmaktadır. Bu yüzden bu noktada mutemed görüş cumhur ulemanın görüşü olup Kur'an'a abdestsiz dokunulamayacağıdır.

— Peki hocam acaba ölülere Kur'an okumanın onlara bir faydası var mıdır?

— İmam Sanani bu konuda iki görüş olduğunu söylemektedir. Bunlardan ilki İmam Şafi ve İmam Malik'in meşhur görüşüdür ve bu iki İmam'a göre ölüye okunan Kur'an'ın sevabının ölüye ulaşması söz konusu değildir. İkinci görüş ise İmam Ahmed, cumhur ulema ve selef alimlerinin görüşüdür ki, ölüye

okunan Kur'an'ın sevabı bu alimlerin görüşüne göre ölüye ulaşır. İmam Ebu Hanife sadaka da dahil olmak üzere her hayırlı amelin sevabının ölüye ulaşacağını söyleyerek, kişinin 3 kere Ayete-l Kürsi okuyarak bu okuduğunun sevabını kabir ehline gönderebileceğini belirtir. İmam Sanani bu görüşleri söyledikten sonra ölüye okunan Kur'an'ın sevabının ölüye yetişeceğine dair Kur'an, Sünnet ve icmadan deliller getirir. İmam Sanani'nin bu konuda getirdiği delillerden bir tanesi Haşr Suresi'nin 10. ayetidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Onlardan sonra gelenler derler ki: "Rabbimiz, bizi ve bizden önce inanan kardeşlerimizi bağışla, kalplerimizde inananlara karşı bir kin bırakma! Rabbimiz! Sen çok şefkatli, çok merhametlisin!" (59, Haşr/10)*

Bu ayetten açıkça anlaşılacağı üzere ölüler dirilerin dua ve istiğfarından istifade ederler. Yine sahih hadislerle sabittir ki, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* cenaze namazı kılarken "Allahım! Ona mağfiret et ve kusurlarını affeyle" diye dua etmiştir. Yine sünnet ile sabit olduğu üzere tutulan orucun sevabı ölülere ulaşır. Bu da diğer amellerin de sevabının ölüye ulaşabileceğine bir delildir. Dr. Zuhayli, İbn-i Teymiye ve İmam Nevevi'nin de ölülere okunan Kur'an'ın sevabının ölüye ulaşacağı görüşünde olduğunu söyler. Sonuç olarak dört mezhebin mutemed görüşüne göre dirilerin ölüler için okuduğu Kur'anın sevabı olara ulaşır. Bu konuda geniş bir bilgi için Dr. Vehbe Zuhayli'nin "Fetava-i Muasıra" isimli eserine müracaat edebilirsiniz.

— Hocam namazdan sonra tesbih ile zikir yapmak bid'at midir?

**-** Bilindiği üzere bazı sahabeler zikirlerini taşlarla yapmışlardır. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise sahabeleri bundan nehyetmemiştir. Hatta Sad b. Ebu Vakkas şöyle demiştir:

"Resulullah ile beraber bir kadının yanından geçiyorduk. Kadın küçük taşlarla zikir yapıyordu. Hz. Peygamber bunu görünce "Sana bundan daha iyisini haber vereyim mi?" dedi ve "Gökteki, yerdeki ve onların arasındaki yaratılmışların sayısınca

Allah'ı tesbih ederim" de buyurdu."[108]

Bu hadisten anlaşıldığı üzere bu şekilde tesbih kullanarak zikir yapmak caizdir. Şayet bu kötü olsa idi Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* nehyederdi. Bundan dolayı İbn-i Hacer el-Heytemi "Sahabeler ve onlardan sonra gelenler tesbih ile zikir yapmışlardır" demiştir. Yine aynı şekilde Deylemi "Zikir aleti olarak tesbih ne güzel bir şeydir" demiştir. İmam Suyuti tesbih aleti ile zikir yapmanın caiz olduğuna dair ""el-Minhe fi Şüphe" isimli kitabını yazmıştır. Aynı şekilde İbn-i Teymiye'de tesbihle zikir yapmanın caiz olduğunu söylemiştir. Seyyid Sabık Fıkhu-s Sunne'sinde tesbih aletinin caiz olduğunu belirtir. Son dönemde selefilerin büyük alimlerinden sayılan İbn-i Useymin'de bunun caiz olduğunu söylemiştir.

Son dönemde bazı ehli ilim ise İbn-i Mes'ud'un fetvasına dayanarak tesbihle zikir yapmanın caiz olmadığını söylemişlerdir. Hal ne olursa olsun bu konuda bir ihtilafın olduğu malumdur. Bu yüzden ihtilaf adabına dikkat ederek birbirimizi bid'atcilik ile suçlamamamız ve bu konuyu Müslümanların arasında birlik ve beraberliği bozacak bir noktaya taşımamamız gerekmektedir.

— Hocam namazdan sonra musafaha etmek ve "Allah kabul etsin" demek bid'at midir?

— Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Cuma ve bayram namazlarından sonra "Allah kabul buyursun. Bizleri ve sizleri affetsin" demiştir. Namazdan sonra musafahaya gelince İmam Nevevi ve İmam Şatıbi bunun caiz olduğunu söylemişlerdir. Dolayısı ile böyle bir amel bid'at değil meşru bir ameldir.

— Hocam namazdan sonra cemaatle dua etmek caiz midir?

— Bu nokta üzerinde İslam alimleri arasında ihtilaf mevcuttur. İmam Şatıbi, talebesi Ebu Yahya İbn-i Asım ve İbn-i Kasım el-Kubabi bunu caiz görmemişlerdir. Zira "Ne Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ne de O'nun halifelerinin böyle bir şey yaptıkları sabit değildir" demişlerdir. Ancak cumhur alimler

---

[108] Ebu Davud, Tirmizi, Nesei

bunu caiz görmüştür. Zira Hakim'in Müstedrek'te sahih olarak rivayet ettiği bir hadiste Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Bir toplum bir yerde toplanır, içlerinden bir kısmı dua eder diğerleri de amin derse Allah onların dualarını kabul buyurur."

Bu hadis aynı zamanda Taberani'nin El-Kebir'inde de geçmektedir. Darekutni hadisin sahih olduğunu söylemiştir. Son dönemde Hind alimleri bu konuda güzel bir kitap hazırlamışlar ve bunun caiz olduğunu söylemişlerdir.

— Hocam içerisinde kabir bulunan mescidlerde namaz kılmak caiz midir?

— Kabirlere karşı namaz kılmak kesinlikle caiz değildir. Eğer bir mescitde kabir kıble tarafında ise ümmetin ittifakına göre böyle bir mescitde namaz kılmak haramdır ve nehyedilmiştir. Alimlerin çoğuna göre bu namaz batıldır. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* peygamberlerinin kabrini mescid edinen ehli kitabı lanetlemiştir. Böyle bir mescitde kabir ile cemaatin duracağı yer arasına bir duvar çekilmesi gerekir. Şayet kabir tam kıble yönünde değil ise alimlerin bir kısmına göre bu şekilde namaz mekruh iken yine bir kısmına göre de böyle bir mescide namaz kılmak caiz değildir. Kılınan namaz batıldır.

—Hocam teravih namazı sekiz rekat midir yoksa yirmi rekat midir? Bu konuda bizi aydınlatır mısınız?

- Teravih namazı sünnet bir namazdır. Hz. Aişe *(radıyallahu anha)*'den gelen sahih bir rivayette Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in birkaç gece cemaatle teravih namazı kıldığı daha sonra ise "Sizin üzerinize farz olmasından korktum" diyerek evinde kendisi kıldığı sabittir. Bu yüzden cemaatle kılmak daha güzeldir. Teravih namazının en az rekât sayısı ikidir. Bunda bir ihtilaf yoktur. Ancak en çok kaç rekât kılınacağı hususunda ihtilaf vardır. Cumhur ulema yirmi rekât olduğunu söylemişlerdir. Alimlerden bir kısmı 36, bir kısmı 40, bir kısmı ise 88 rekât ol-

duğunu söylemiştir. Yezid bin Huzeyfe, Saib bin Yezid'den rivayetle şöyle demektedir:

"Ömer bin Hattab döneminde sahabeler yirmi rekât teravih namazı kılarlardı."

Dört mezhep ve alimlerin ekserisi teravih namazının 20 rekât olduğunu söylemişlerdir. Hatta İmam Malik 36 rekât kılmayı daha güzel görmektedir. Teravih namazının yirmi rekât olduğunu söyleyen alimlerin delilleri şunlardır:

Sahabe döneminden günümüze kadar teravih namazı yirmi rekât kılınmıştır. Bilindiği üzere sahabe ve daha sonra gelenlerin icması dinde delildir.

İbn-i Hibban Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Namaz güzeldir. Dileyen azaltır, dileyen ise artırır."

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Raşid halifelerime uyun" diye emretmiştir. Dolayısı ile yirmi rekât teravih namazı kılmak Ömer *(radıyallahu anh)*'ın uygulamasına tabi olmaktır ve kesinlikle bid'at değildir.

Bu delillere rağmen son dönemde bazı alimler Hz. Aişe *(radıyallahu anha)*'dan rivayet edilen "Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ramazan ayında 11 rekâtten fazla namaz kılmazdı" hadisine dayanarak 11 rekâtten fazla teravih namazını bid'at olarak isimlendirmektedirler. Ancak bu hadisi alimler farklı şekillerde tevil etmişlerdir. Şeyh Abdulhey Leknevi bu konuda "İkametul Hucce Ala Enne İksara min Teabbudi Leyse Bid'a" isimli bir eser kaleme almış ve 20 rekat teravih namazına bid'at diyenlerin delillerini tek tek çürütmüştür. Özellikle bu konuda okunmasını tavsiye ettiğim bir kitaptır.

İbn-i Hacer el-Askalanî, Zefarani'den İmam Şafi'nin şöyle dediğini nakletmiştir:

"Ben insanların Medine'de 39, Mekke'de 23 rekât teravih namazı kıldıklarını gördüm. Bu konuda hiçbir zorlama yoktur."

Sonuç olarak teravih namazının rekât sayısına dair gerek on bir, gerekse yirmi rekât diyen alimlerin delilleri mevcuttur. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in de dediği gibi dileyen

artırır, dileyen ise azaltır. Ancak "Yirmi rekâtten az olmaz" demek ve ya "Yirmi rekât bid'attir" demek kesinlikle uygun değildir. Zira yirmi rekât teravih namazı bid'attir iddiası tüm sahabeleri ve bugüne kadar yirmi rekât teravih namazı kılanları bid'atcilikle itham etmektir. Bu yüzden ne ifrat ne de terfide sapmadan dileyenin on bir rekât kılması dileyenin de yirmi rekât kılması en güzel olandır.

— Hocam bir diğer sorumuz sigara hakkındadır. Malum bu konuda degişik görüşler vardır. Bazıları sigaranın haram oldugunu söylerken bazıları haram olmadıgını idda ederler. Bu konuda bizleri aydınlatabilir misiniz?

— Sigara kesinlikle haramdır ve haramlığı hususunda hiçbir şekilde ihtilaf edilmemelidir.

Öncelikle sigara insan sağlığına zararlıdır. Sigaranın kanser, nefes darlığı ve daha nice hastalıklara sebep olduğu malumdur. Kanser hastalığının temel müsebbibi sigaradır. Bugün bütün bilim adamları sigaranın zararı hususunda hem fikirdirler. Yapılan araştırmalarda sadece sigara yüzünden İsviçre'de yılda 80 bin insan, Çin'de 140 bin insanın öldüğü görülmüştür. Halbuki Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmakdır:

> *"Kendinizi ellerinizle tehlikeye bırakmayın." (2, Bakara/195)*
>
> *"Ey Muhammed! Sana şarap ve kumardan soruyorlar. De ki: Bu ikisinde büyük bir günah, bir de insanlar için bazı menfaatler vardır. Fakat günahları, menfaatlerinden daha büyüktür." (2, Bakara/219)*
>
> *"Peygamber onlara iyiyi emreder ve onları kötülüklerden alıkoyar, temiz ve hoş şeyleri kendilerine helâl kılar, murdar ve kötü şeyleri de üzerlerine haram kılar." (7, Araf/157)*

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Ne nefsine zarar ver ne de başkalarına."[109]

Yine bir başka rivayette bildirildiğine göre Resulullah

---

[109] İbn-i Mace

*(sallallahu aleyhi ve sellem)* sarhoş edici ve gevşetici şeylerden sakındırmıştır.[110]

Tüm İslam alimleri zarar veren her şeyin içilmesinin ve yenilmesinin haram olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Bundan dolayı Hanefilerden Ebu Suud, Malikilerden Şeyh Halit bin Ahmet, Şafilerden Şeyh ibn-i Allan, Hanbelîlerden Şeyh Muhammet bin Nasır bin Muammer ve daha bir çok alim sigaranın haram olduğunu söylemişlerdir..

İslam'ın temel hedefleri din, akıl, nesil, mal ve nefsin muhafaza edilmesidir. Sigara içmek haramdır. Kişi bu haramı işlediği sürece haram üzerinde ısrar etmiş olur ki bu sigara içme eylemini büyük günaha çıkarır. Büyük günah sahipleri ise cehenneme müstehaktırlar. Dolayısı ile kişi sigara içmekle dinini tehlikeye atmış ve İslam'ın ilk hedefi olan din emniyetini sağlayamamış olur. Aynı şekilde sigaranın sağlığa zararı açıkça ortadadır. Bu ise nefse zarar vermektir. Sigaranın gevşetici özelliği ve baş döndürmesi akla zarar verir. Hamile kadınların sigara içmesi nesle zarar verir. Ayrıca kişinin aynı ortamı paylaştığı eşine sigaranın pis kokusundan dolayı eziyet etmesi bir başka kişiye zarar vermektir. Sigaranın mala zararı ise güneş gibi açıktır. Sigaraya verilen paralar apaçık bir israftır. Sigara müptelalarının sigaraya verdikleri paranın yarısını dahi Allah yolunda infak etmedikleri, çocuklarının rızıklarından keserek sigaraya para harcadıkları ortadadır. Halbuki Rabbimiz israf edenler ve mallarını gereksiz yere harcayanlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

> *"Bununla beraber malını saçıp savurma. Çünkü (malını) saçıp savuranlar, şeytanların kardeşleridir." (17, İsra/26-27)*
>
> *"Ey Âdemoğulları! Her mescide gidişinizde güzel giysilerinizi giyin ve yiyin, için, fakat israf etmeyin, Çünkü Allah israf edenleri sevmez." (7, Araf/31)*

Yine sahih bir hadiste rivayet edildiğine göre Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* malı zayi etmekten neyhetmiştir.[111]

---

[110] Ebu Davud

[111] Buhari

Tüm bu anlattığımız nedenlerden dolayı sigara İslam'ın temel maslahatını gözettiği beş esası ifsada uğratmaktadır. Ancak tüm bu açık hususlara rağmen bazıları hala eski alimlerin sigarayı haram görmediklerini kendilerine delil olarak getirmektedirler. Ancak sigarayı haram görmeyen eski alimler zamanında sigaranın zararının bu kadar büyük olduğunun bilinmemesi esası gözden kaçırılmamalıdır. Zira tıp o zaman bu kadar ilerlememişti. Yine bazı kimseler sigarayı içkiye kıyas ederler ve "Şayet sarhoşluk verirse haramdır yoksa helaldir" derler. Ancak saydığımız bu kadar delilden sonra hala kıyastan bahsetmek abesle iştigaldir. Bazıları ise "Siz hakkında hiçbir nas olmayan bir konuda nasıl haram dersiniz" derler. Cevaben deriz ki; saydığımız bu kadar delilden sonra siz nasıl bir delil istiyorsunuz. Acaba size "Sigara içmek haramdır. Maltepe içmek günahtır" şeklinde ayet ya da hadis mi getirmemiz lazım?

— Hocam çalgı aletleri eşliğinde müzik dinlemek hakkında bilgi verebilir misiniz?

— Son dönemlerde müzik konusunda birçok görüş öne sürülmektedir. Bazıları "Müzik ruhun gıdasıdır" deyip her türlü müziği dinlemenin caiz olduğunu söylerken bazıları da müziği hiçbir ayrım yapmadan haram olarak görmektedir. Dolayısıyla bu iki gurup arasında şiddetli bir cedel yaşanmaktadır. Her iki taraf da karşı tarafın delilini dinlemeden kendi görüşünün doğru olduğunu iddia ederek çeşitli ithamlarda bulunmaktadır. Bizim yapmamız gereken ise herhangi bir önyargıda bulunmadan her iki tarafın delillerini inceleyip tahlil ederek doğruya en yakın yolu tutmaktır. Muhakkak ki başarı Allah'tandır.

Öncelikle şunu unutmamalıyız ki; İslam âlimleri genel olarak fıska ve fücura teşvik eden müziğe haram demişlerdir. Ayrıca çalgı aleti eşliğinde olmaksızın küfre, isyana, fıska teşvik etmeden düğün veya bayram gibi özel günlerde söylenen şiir, marş veya türkülere de caiz demişlerdir.

Eskiden beri âlimler arasında ihtilaf konusu olan ise çalgı aletleri eşliğinde söylenilen şarkılardır. Çalgı aleti eşliğinde söylenilen şarkıların dinlenilmesini mutlak olarak haram gören

cumhur ulemanın bu konuda getirdikleri deliller şunlardır:

> *"İnsanlardan öyleleri vardır ki, bilgisizce Allah'ın yolundan saptırmak ve onu bir eğlence konusu edinmek için sözün 'boş ve amaçsız olanını' satın alırlar. İşte onlar için aşağılatıcı bir azab vardır." (31, Lokman/6)*
>
> *"Onlar, boş söz işittikleri zaman, ondan yüz çevirirler." (28, Kasas/55)*

"Ümmetimden zinayı, ipeği, şarabı ve çalgı aletlerini helal kabul edecek topluluklar olacaktır."[112]

"Şarkıcı kadınların satılması, satın alınmaları, onların ticaretlerinin yapılması helal değildir."[113]

"Şu üç şey hariç Müslümanı meşgul eden her oyun batıldır. Ancak atını terbiye etmesi, ailesiyle oynaşması ve ok atması müstesna."

Çalgı aletlerini ve şarkı söylemeyi helal kabul eden (İbn-i Hazm, Medine ehli, İmam Zuhri, İmam Şabi...) gibi alimlerin delilleri ise şunlardır:

Hz. Aişe *(radıyallahu anha)* yanında iki cariye şarkı söylerken Hz. Ebu Bekir *(radıyallahu anh)* gelir ve onlara kızar. Bunu gören Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebu Bekir'e onları rahat bırakmasını söyler.[114]

Yine Buhari ve İmam Ahmed'in rivayetine göre bir Ensari'nin düğünü esnasında Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hz. Aişe'ye "Ey Aişe! Beraberinizde oyun yok mu? Zira Ensar oyunu sever" buyurmuştur.

Nesâi, Hakim, Amir bin Sad'dan şöyle rivayet ederler: "Ben

---

[112] Buhari

[113] Taberânî, el-Mucemu'l Kebîr 7/7749.

[114] Buhari ve Müslim'de geçen bu rivayetin orjinalinde Hz. Ebu Bekir'in şarkı söyleyen cariyeleri gördüğü zaman "Resulullah'ın evinde şeytan sesi mi" diyerek kızdığı buna karşılık Resulullah'ın da "Onları rahat bırak ey Ebu Bekir! Çünkü bugün bayram günüdür" dediği sabittir. Aslen bu rivayet çalgı aletlerinin helal olduğuna değil bilakis haram olduğuna dair bir delildir. Geniş bir açıklama konunun sonunda gelecektir. *(yayıncı)*

Kurza bin Kab Ebu Mesut el-Ensari'nin düğününe gittim. Cariyelerin şarkı söylediğini gördüm. "Ey peygamberin sahabesi! Sizin aranızda böyle şeyler olur mu? dediğimde bana "İstersen bizimle birlikte otur ve dinle, istersen de git. Çünkü düğünlerde bize izin verilmiştir." dediler.

Şeyh Şeltut el-Hanefi bu konuda şöyle der:

"Hacca ve savaşa teşvik etmek için bayram ve düğün gibi mutlu günlerde şarkı dinlemenin mubah olduğu konusunda tüm âlimler ittifak etmişlerdir."

Abdulgani Nablusi: "Çalgı haram olan başka bir şeyle olduğu zaman haramdır. Aksi takdirde haram değildir. Zira çalgının haramlığı bizatihi değil li gayriğidir. Yani şayet çalgı aleti ve şarkıyla birlikte haram varsa hepsi haram olur. Şayet çalgı ve şarkı ile birlikte haram yoksa haram değildir."

Mustafa Zerka şöyle der: "Çalgı aletleri nehyedilmiştir. Bu sünnette sabittir. Bununla beraber Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye girerken herkes "Talaal bedru aleyna" şarkısını söylemiştir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise bunu engellememiştir. Hatta Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* düğünlerde def çalmayı emretmiştir."

Allame Abdulgani Nablusi, müzik aletleri kullanmanın değişik hükümleri olduğunu belirterek şöyle der:

"Bir kişi çalgı ve şarkı dinlerken şehvet için dinlerse veya bunlarla vakit kaybederse haram olur. Ancak nefsin dinlenmesi için dinlerse mubahtır. Dolayısıyla radyo gibi araçlardan münker bir şey ile beraber olmadığı müddetçe müzik (sürekli olmamak şartıyla) dinlemek mubahtır."

Hasılı kelam çalgı ve şarkıları dinlemek şu şartlar dahilinde helaldir:

1. Çalgı İslam adabına ters olmamalıdır.
2. Çalgı ile birlikte münker olmamalıdır.
3. Şehveti harekete geçiren türden olmamalıdır.
4. Adet haline getirilmemelidir.
5. Sanat haline getirmemelidir.
6. Çalgı ve şarkı dinlemek dini ve dünyevi vecibeleri yerine

yetirmeye engel olmamalıdır.

Eşyada asıl olan mübahlıktır. Çalgı aletlerinin haramlığı ise li zatihi değil li gayrihidir. Her türlü çalgı aleti ve müziğin haram olduğunu savunanların delilleri asıl itibarıyla ya sahih değildir ya da bu deliller münkerle birlikte olan çalgıdan bahsetmektedir.[115]

---

[115] Çalgı aletlerinin haramlığı hususunda Şeyh'in gelen rivayetlerin ya sahih olmadığını ya da sahih olsa bile münkerle birlikte olan çalgıdan bahsettiğini söylemesi kanaatimizce büyük bir hatadır. Zira kendisinin ilk başta zikrettiği "ümmetimden çalgı aletlerini helal kabul edecek topluluklar olacaktır" hadisi bilindiği üzere Buhari hadisidir. Bu hadis her ne kadar Buhari'nin taliklerinden olsa da bu talikin şekli olduğu ve aslen hadisin sahih olduğu muhaddisler tarafından tespit edilmiştir. İbn-i Teymiye bu hadisin sahih olduğunu söylerken Hafız Irakî ve İbn-i Salah buradaki talikin sadece şeklen olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca İmam Buhari bunu Kitabu-l Eşribe'de de delil getirmiştir. Bununla beraber hadis benzer lafızlarla birçok hadis kaynağında geçmekte ve ümmetin hemen hemen tamamı bu hadisi sahih kabul etmektedir. Bu konuda gelen diğer rivayetlerde ise sevinç anında zurna sesinin lanetlendiği, Allah'ın kûbeyi (davulu) haram kıldığı, çalgı aletleri ortaya çıktığı zaman ümmet içinde mesh (suret değiştirme) ve hasf (yere batma) olacağı ve bu anlamda çalgı aletlerinin haram olduğunu ortaya koyan birçok rivayeti burada zikretmek mümkündür. Bu hadislerin tamamı muhaddis alimler tarafından sahih olarak nakledilmişlerdir. Ayrıca bu hadislerde Şeyh'in iddia ettiği gibi "münkerle olması durumu da" söz konusu değildir. Bu, hadise içinde olmayan bir şeyi katmaktır. Bununla beraber sahabenin de bu noktada ameli açıktır ve öyle ki sahabeler çobanların çaldığı zurna sesinden dahi sakınmışlardır. Şeyh'in Resulullah'ın evinde cariye kızların şarkı söylemesinene dair getirdiği rivayette ise çalgı aletlerini helal kılan bir durum yoktur. Zira burada delil Hz. Ebu Bekir'in "Resulullah'ın evinde şeytan zurnası mı çalıyor?" sözüdür. Resulullah'ın ise Hz. Ebu Bekir'e karşı çıkışı o günün bayram günü olmasından dolayıdır. İlim ehli kat'i bir surette hadiste geçen ifadenin mutlak olarak çalgı aletlerini mübah kılmadığını bilakis bunun bayram günlerine has olduğunu söylemişlerdir. Hafız İbn-i Hacer "Fethul Bari'de" (2/442) açık bir şekilde bu hadiste delil olanın Hz. Ebu Bekir'in sözü olduğunu, Resulullah'ın Hz. Ebu Bekir'e karşı çıkmasının ise sadece bayram günlerine has olmasına binaen olduğunu belirtir. Yine İbn-i Teymiye (Mecmuatu-r Resaili-l Kubra, 2/285), İbn-i Kayyim

Bu konuda geniş bilgi için aşağıda isimlerini vereceğimiz kitaplara bakılmasını öneririm:

El-Mevsuatul Fıkhıyye.

İmam Gazali'nin İhyau Ulumiddin isimli eserinin Kitabu-l Sem'a kısmı.

Abdulgani Nablusi'nin "İdahu Dalele fi Semai Alet" isimli eseri.

Dr. Ahmed Sırbaşi'nin "Yeseluneke fi'd Din ve-l Hayat" isimli eseri. (2/514)

Şeyh Şeltut'un Fetavası.

Dr. Yusuf el-Kardavî'nin Fetava-i Muasıra'sı.

— Peki hocam bilindiği üzere şu an televizyonlar sayesinde evimizin içine kadar gelen programlar bir taraftan zamanı katletmekte iken diğer taraftan kişi ve toplum ahlakını bozmaktadır. Acaba bir Müslümanın evinde televizyon bulunmasının hükmü nedir?

— Televizyon da radyo, gazete gibi diğer basın araçlarından bir tanesidir. Bir Müslümanın televizyonlarda gösterilen gayri

---

(İgasetul Levhan, 1/257) gibi bir çok alim hadise yönelik bu açıklamalarda bulunmuşlardır. Şeyh'in Mustafa Zerka'dan getirmiş olduğu hicret esnasında "Talaal Bedru Aleyna" şeklinde def eşliğinde şarkılar söylenmesi ise hiçbir aslı olmayan bir rivayettir. Çalgı aletlerinin haramlığı konusunda dört mezhep imamı da dahil olmak üzere ümmetin alimlerinin çoğunluğu ittifak halindedir. Nitekim İbn-i Teymiye Minhacu-s Sunne'de (3/439) dört mezhep imamının ud ve benzeri çalgı aletlerini haram görmede ittifak ettiklerini, bir kimse bu aletleri kıracak olursa kırılan aletin tazminatını ödemeyeceğini bildirmiştir. Şeyh, çalgı aletlerine ruhsat veren alimleri sayarken "Medine ehli" sözü ile İmam Malik ve Maliki alimlerini kastetmiş ise bu da apaçık bir hatadır. Zira İmam Malik şarkı hususunda "bizde bu işi ancak fasıklar yapar" demektedir. Yine Şeyh'in çalgı aletlerini caiz gören alimler arasında İmam Şabi'yi de zikretmesi bir diğer hatadır. Zira o büyük İmam "Nasıl ki su ekini yeşertirse çalgı da kalpte münafıklığı yeşertir" demektedir. Sonuç olarak çalgı aletlerinin haram olduğuna dair birçok sahih hadis mevcuttur ve ümmetin hemen hemen tamamı bu konuda ittifak halindedir. *(yayıncı)*

ahlaki programları seyretmeksizin kendisi için faydalı şeyleri seyretmesi caizdir. Ancak televizyon Müslümanı asli görevlerinden uzak tutmamalıdır. Gece gündüz demeden televizyon başına geçerek bütün vaktini onunla heba etmesi ise kesinlikle caiz değildir.

Aslen bugün yaşadığımız şu coğrafya açısından ele alırsak benim kanaatim Müslümanların evlerine televizyon koyması genel itibarıyla caiz değildir. Zira şu an televizyon programlarının birçoğu açık bir şekilde fitne saçmaktadır. Fertleri ve toplumu İslam ahlakından uzaklaştırmaktadır. Her aklıselim Müslüman açıkça görmektedir ki, bugün televizyonlarda gösterilen programların çoğunun hiçbir faydası yok bilakis faydasından çok zararı vardır. Bilindiği üzere Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kendisinde bir takım faydalar olmasına rağmen içkiyi haram kılmış ve zararının faydasından çok olduğunu bildirmiştir. Bugünde televizyonlarda her ne kadar haber ve belgesel içerikli bazı faydalı programlar gösterilse de hemen hemen bütünüyle vakti zayi eden ve ahlakı bozan birçok program bulunmaktadır. Bu yüzden ben bunun kesinlikle caiz olmadığını düşünüyorum.

— Hocam bu akşamlık son sorumuz ise kadının ve erkeğin giyeceği elbiselerin şartları üzerinedir. Kadın ve erkeğin giydiği elbiselerin nasıl olması gerekir.

— Şer'i açıdan bir elbisenin giyilmesinin caiz olabilmesi için şu şartları taşıması gerekir:

1. Elbisenin tüm avret mahallini kapatması gerekir.

2. Giyen kişinin uzuvlarının belli olmayacağı şekilde bol olması gerekir.

3. Kâfirlerin giydikleri şeylere benzememelidir.

4. Şöhret amacıyla giyilen türden olmaması gerekir.

5. İsrafa yol açmaması gerekir.

5. Kadınların başlarını örtebilecek kadar örtüleri olmalıdır. Ancak kadınların sadece başlarını örtmeleri yeterli değildir. Bununla beraber dışarı çıkarken ayrı bir dış elbisesi giymeleri gerekir ki, bunun günümüzdeki ismi çarşaftır. Yani kadınların dışarı çıkarken çarşaf giymeleri gerekir.

Üzülerek belirtmekte fayda vardır ki, bugün kendilerini davetçi olarak isimlendirenlerin birçok Müslüman, üzerinden çarşafı çıkararak tağutların istediği manto denilen bir giyim tarzını seçmektedirler. Ancak bu tip mantolarda kadınların vücut hatları gayet belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda bunları giymek, kibri ifade etmesi ve kâfirlere benzemesi yönünden şer'i bir giyim şekli değildir. Bunun için çağımızda Müslüman bir kadının giyeceği çarşaf olmalıdır. Zira bu, ayette geçen cilbabın tarifine tam olarak uyan bir elbise çeşididir.

- Hocam Allah'a hamd olsun ki yine sizden bir çok şey öğrenerek buradan ayrılıyoruz. İnşallah haftaya yeni sorularımızda yanınıza geleceğiz. Şimdilik Allah'a menate kalın.

## On Üçüncü Oturum
## Aile Hayatı ve Kadın

- Hocam sizden öğrendiğimiz bu davayı öncelikle ailelerimize anlatmaya başlamıştık. Allah'a şükürler olsun ki, birçok aile de davamız kabul görmeye başladı. Ancak bununla beraber bazı sorunlarımız vardır. Örneğin bir çok arkadaşımızın hanımı kadınlara ait fıkhî konularda sorularını sorabilecekleri kimse bulamamaktadırlar. Bu yüzden biz bu hafta dersimizi sizin de müsadenizle kadınlara özel sorulara ayırmak istiyoruz. Ancak bundan önce daha önemli bir sorun vardır. Davetimizi kabul edenler olduğu gibi ne yazık ki kabul etmeyenler de çıkmaktadır. Ve bu davayı kabul etmeyenler arasında evliler de bulunabiliyor. Ve hatta bazen erkek kabul ederken eşi kabul etmiyor ya da tam tersi olarak kadın kabul ederken kocası davayı kabul etmiyor. Şimdi bu durumda ne yapılması gerekiyor. Bir bayan Müslüman olduğu zaman kocası kabul etmez ise aralarındaki nikâh akdi geçersiz olur mu?

— Gerçekten bu önemli bir sorundur. Kadının Müslüman olması buna karşılık erkeğin İslam'ı kabul etmemesi sonucu aralarındaki nikâh bağının durumuna dair oldukça ihtilaf söz konusudur. İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* bu konuda 9 ayrı görüş sıralamıştır. Bunlar şunlardır:

1. Kadının Müslüman olmasıyla birlikte nikâh akdi iptal olur. Bu tabiin alimlerinden bazılarının ve Zahiri mezhebi alimlerinin görüşüdür.

2. Kadın Müslüman olduktan sonra kocası İslam'ı kabul etmezse nikâh akdi iptal olur. Bu İmam Ebu Hanife'nin görüşüdür.

3. Kadın açısından iddet müddetinin beklenmesidir. Kadın Müslüman olursa ve iddet dönemi bitimine kadar kocası Müslüman olmaz ise aralarındaki nikâh akdi iptal olur. Bu İmam Malik'in görüşüdür.

4. Kadın Müslüman olursa aralarında nikâh akdi hemen iptal olur. Şayet erkek Müslüman olursa kadının iddet müddetinin bitmesine kadar Müslüman olması beklenir. Şayet kadın iddet müddetinin bitmesiyle Müslüman olmaz ise aralarındaki nikâh akdi iptal olur. Bu görüş İbn-i Şübrime'nin görüşüdür.

5. Hem kadın hem erkek açısından iddet süresinin beklenilmesidir. Yani kadın ya da erkek hangisi Müslüman olursa olsun kadının iddet müddeti beklenilir. Bu süre içinde diğer taraf Müslüman olmaz ise nikâh akdi iptal olur. Bu görüş imam Evzai, Zühri, Leys, İmam Ahmed ve İmam Şafiye aittir.

6. Kadın isterse senelerce kocasının yanında kalabilir ve kocasının Müslüman olmasını bekleyebilir. Bu görüşü kabul edenler Hz. Ömer'in uygulamasını delil getirmişlerdir. Zira bir kadın Müslüman olmuştu. Kocası ise Hrıstiyan idi. Hz. Ömer *(radıyallahu anh)* kadını muhayyer bırakarak "Dilersen kocanın yanında kal, dilersen ayrıl" demiştir.

7. Kadın bulunduğu şehirden çıkmadığı sürece kocası onunla olmada herkesten daha çok hak sahibidir. Hz. Ali böyle bir durumda bu şekilde fetva vermiştir.

8. Sultan nikâhlarını feshetmediği müddetçe böyle karı kocanın evlilikleri devam eder.

9. Bu kadın kocasının nikâhında kalır ama kocası ona yaklaşamaz.[116]

Dr. Yusuf el-Kardavî bu konu hakkında uzunca bilgiler verdikten sonra yedinci görüşü tercih etmiş, kadının kocasıyla beraber kalabileceğini söylemiştir.[117]

Şeyh Abdullah bin Yusuf el Cedi bu konuya dair hazırlamış olduğu kitabında şöyle demektedir:

---

[116] Ahkamu Ehluz Zimme 1/385.
[117] Fetava-i Muasıra, 3/605.

"Kadın kocasından evvel Müslüman olursa kocasının yanında kalma ya da kalmama kendi seçimine bağlıdır. Hz. Abbas'ın karısı Ümmü-l Fadl ve Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kızı Zeyneb'in durumları bu şekildedir. Fakat kocası dine karşı düşmanlık yapıyor ise o zaman yanında kalamaz. Bu fetva aynı zamanda Hz. Ömer ve Hz. Ali'nin de fetvasıdır."

Daha sonra Şeyh Abdullah şöyle demektedir:

1. Bu konuda kesin nas yoktur.
2. Bu konu hakkında icma yoktur.
3. İslamdan önce nikâhları sahih olduğu gibi birisinin Müslüman olmasından sonra da sahihtir.
4. Delillerden anlaşılıyor ki dinin değişmesi nikâh akdini iptal etmez.
5. Birisinin Müslümanlığı nikâhı bozmaz.
6. Bu konuda mezheplerin görüşleri zayıftır.

Gerçekten Şeyh Abdullah bin Yusuf'un konuya dair kitabı oldukça değerli bilgilerle doludur. Ve bu noktada benim görüşüm de bu şekildedir. Din farkı nikâh akdini iptal etmez. Kadın kocası ile aynı yatağı paylaşabilir. Zira nikâhın varlığı doğal olarak bunu caiz kılar.

— Hocam kadın ve erkeğin birbirleri üzerlerindeki haklarından bahsedebilir misiniz?

— Günümüz Müslümanlarının riayet etmedikleri haklardan bir tanesi de evli kimselerin birbirlerine olan haklarıdır. Üzülerek belirtmekte fayda vardır ki, bugün kendisini davetçi olarak isimlendiren birçok Müslüman bu hakka riayet etmemektedir. Özellikle erkekler kadınların haklarını çiğneyerek onların haklarına riayet etmemektedirler. Müslüman erkeklerin eşlerine İslami ilimleri öğretmemeleri, onların mehirlerini zorla alarak kendi mülklerine geçirmeleri, onlara köle gibi davranmaları örneklerden sadece bir kaçıdır.

Bilindiği üzere her Müslümanın evi küçük bir İslam devletidir. Acaba bu devlette bizler İslamı hakim kılmazsak tüm dünyada İslam'ın hakim olmasından nasıl bahsedebiliriz. Bu kısa

hatırlatmadan sonra kadının kocası üzerindeki haklarını şu şekilde söyleyebiliriz:

Müslüman bir erkek karısına karşı güzel muamelede bulunmalıdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Ey iman edenler! Kadınlara zorla varis olmanız size helal değildir. Verdiğiniz mehrin bir kısmını kurtaracaksınız diye, onları sıkıştırmanız da helal değildir. Ancak açık bir hayasızlık yapmış olurlarsa başka. Onlarla iyi geçinin. Eğer kendilerinden hoşlanmadınızsa, olabilir ki, siz bir şeyden hoşlanmasanız da Allah onda bir çok hayır takdir etmiş bulunur." (4, Nisa/19)*
>
> *"Birbirinizle kaynaşıp başbaşa kalmışken ve onlar sizden kuvvetli bir teminat almışken verdiğinizi nasıl geri alabilirsiniz?" (4, Nisa/21)*

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in veda haccında özellikle namazı ve kadınlara iyi davranmayı tavsiye etmesi bunun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Yine sahih bir hadiste "Sizin en hayırlınız kadınlarına en güzel muamelede bulunanınızdır" buyurmuştur.

Kadınlarla şakalaşmak, onların dertleri ile ilgilenmek gerekir. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kadınlarına şaka yapmış, onlarla oynamıştır. Hz. Aişe *(radıyallahu anha)* ile koşu yaptığı sabittir. Lokman Hakim'in şöyle dediği rivayet edilir:

"Kişi ailesine karşı çocuk gibi toplumda ise vakarlı olmalıdır."

Erkek karısı ile oynarken ya da şakalaşırken temkinli davranmalı, vasat olmalıdır. Kadının ahlakını ve vakarını giderecek şakalarda bulunmamalıdır. Heybeti giderecek şekilde çok aşırı şakalaşmak caiz değildir. Kadın üzerinde İslam'a aykırı bir hal görürse hemen uyarmalı, Allah için buğzetmeyi bilmelidir. Aralarındaki vakar perdesini devamlı korumalıdırlar. Oyun oynamak ve şakalaşmak adına erkek heybetini kaybetmemelidir. Bu hususta İmam Hasan el-Basri şöyle demektedir:

"Şayet kişi kadının isteklerine tabi olup her konuda ona itaat ederse ateşi boylar."

Kadına karşı kıskançlıkta da vasat olmak gerekir. Zira aşırı kıskançlık, kişide su-i zanna sebep olur. Bilindiği üzere bir Müslüman hakkında da su-i zanda bulunmak haramdır. Nitekim Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Allah kıskançlığın bazısını sevmez. O da şüphe olmadan kadın hakkında kıskançlıkta bulunmaktır"[118] buyurmaktadır. Fakat yerinde bir kıskançlık övülmüştür. Zira yine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Allah kıskançtır, mü'min de kıskançtır"[119] buyurmaktadır.

Kadının nafakasını vermek ve bu hususta vasat davranmak kadının erkek üzerindeki haklarından bir tanesidir. Ancak bu noktada israf edilmemeli ve cimri de davranılmamalıdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Ey Âdemoğulları! Her mescide gidişinizde güzel giysilerinizi giyin ve yiyin, için, fakat israf etmeyin, Çünkü Allah israf edenleri sevmez." (6, Araf/31)*

Bu konuda Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır: "Kişinin ailesine yapmış olduğu bir dinar infak her türlü infaktan daha hayırlıdır."[120]

Şu noktanın da gözden kaçırılmaması gerekir ki, kişinin ailesi için yapacağı harcama temiz ve helal yoldan kazanılmış olmalıdır.

Kadının erkek üzerindeki haklarından bir tanesi de erkeğin karısına İslami alanda vereceği eğitimdir. Erkek karısına sahih bir akîde öğretmeli, bununla beraber namaz, oruç gibi ibadetleri de nasıl ikame edeceğini güzel bir üslûp ile anlatmalıdır. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi bir ateşten koruyun ki onun yakıtı insanlar ve taşlardır" (66, Tahrim/6)* buyurmaktadır. Bilinmelidir ki kadınlar bu ümmetin medreseleridir. Zira çocuklarımızın ilk eğitimini veren kadınlardır. Şuurlu bir neslin yetişmesi ancak şuurlu kadınlarla mümkündür. İslami hareket içerisinde kadının rolü tarih boyunca çok önemli bir yer tutmuştur. İlk Müslüman bir kadındır.

---

[118] Ebu Davud

[119] Sahihi Müslim

[120] Sahihi Müslim

İlk İslam şehidi yine bir kadındır. Hicrette ilk önde gidenler kadınlardır.

Erkek şayet birden fazla kadın ile evli ise aralarında adaleti göz etmelidir. Birisine meyledip diğerini ihmal etmemelidir. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Kimin iki karısı olur da birisine meylederse kıyamet gününde bir tarafı sarkık olarak haşredilir"[121] diye buyurmuştur.

Kadın kocasına karşı kötü davranır, haksız bir şekilde ondan yüz çevirirse öncelikle güzel bir şekilde nasihat etmek gerekir. Şayet düzelmez ise sırasıyla korkutmak, yatağını ayırmak ve hatta acıtmayacak bir şekilde dövmek gerekir. Zira bu, ailenin bütünüyle parçalanmasının önünde bir engeldir.

Erkeğin karısı üzerindeki haklarına gelince, öncelikle haram olmamak kaydı ile kadın kocasının isteklerini yerine getirmeli, ona itaat etmelidir. Zira Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Kocası kendisinden razı olan bir kadın cennete girer."[122]

"Bir kadın beş vakit namazını kılar, ramazan orucunu tutar, namusunu muhafaza eder ve kocasına itaat ederse Rabbinin cennetine girer."[123]

Yine bir başka hadiste Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Bana ateş gösterildi. Cehennemliklerin çoğunun inkâr eden kadınlar olduğunu gördüm."

Allah'ı mı inkâr ederler" diye sorulduğunda Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle cevap verdi:

"Kocalarının hakkını inkâr ederler. İyiliği inkâr ederler."[124]

Bir başka hadiste ise şöyle buyrulmaktadır:

"Şayet ben bir kimsenin bir başka kimseye secde etmesini emredecek olsa idim kadının kocasına secde etmesini emrederdim."[125]

---

[121] Ebu Davud

[122] Ebu Davud

[123] İbn-i Hibban

[124] Buhari-Müslim

[125] Tirmizi

Aslında erkeğin karısı üzerinde hakları sayılamayacak kadar çoktur. Ancak bunlardan en çok önem arz edeni, kadının kocasının kusurlarını örtmesi ve ihtiyacından fazlasını isteyerek kocasını haram bir kazanca sevk etmemesidir. Kadın kocasının malından kendisinden izinsiz tasarrufta bulunmamalıdır. Zaruret olmadığı sürece dışarı çıkmamalıdır. Kadının kocasından izinsiz dışarı çıkması kesinlikle caiz değildir. Kocasının namusunu ve şerefini korumalıdır. Çocuklarına karşı iyi davranmalıdır. Dışarı çıktığı zaman İslami giyim ve edebe dikkat etmelidir. Kocası evde değilken çok ibadet etmeli, kocası eve geldiğinde ise ona karşı hoş görünmelidir. Güzelliğinden dolayı asla kibirlenmemelidir. Kocasının akrabalarına karşı saygılı davranmalıdır. Kocasına ve çocuklarına karşı en güzel şekilde hizmet etmelidir. Zira gerek sahabelerin gerekse selef alimlerimizin kadınları böyle davranmışlardır.

— Peki hocam bir kadın evde kocasına hizmet etmek zorunda mıdır?

— Bu konu hakkında İslam alimleri ihtilaf etmişlerdir. Alimlerden bir kısmı kadının evde kocasına hizmet etmek zorunda olmadığını söylerlerken diğer bir kısım alimler ise kadının evde kocasına hizmet etmeye mecbur olduğunu söylemişlerdir. Dört mezhepten gelen meşhur görüşe göre de kadın evde kocasına hizmet etmek zorunda değildir. Hatta Malikiler bu konuda "Eğer kadın hanedan ailesinden ise kocası ona hizmetçi almak zorundadır" derler. Ancak benim görebildiğim kadarı ile burada güçlü olan görüş kadının kocasına hizmet etmek zorunda olduğudur. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Erkekler için, onların üzerinde bir derece vardır" (2, Bakara/228)* buyurmaktadır. Yine sahih bir rivayette geçtiği üzere Resululllah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hz. Ali ve Hz. Fatıma arasında işleri paylaştırırken evin dış işlerini Hz. Ali'ye vermiş, iç işlerini ise (evi temizlemek, hamur yapmak gibi) Hz. Fatıma'ya vermiştir. Bundan dolayı her ne kadar bu mesele üzerinde ihtilafta olsa benim görüşüme göre bu iki delil kadının evde kocasına hizmet etmek zorunda olduğunu göstermektedir. Ayrıca örfe göre de bir kadının evinin ve kocasının hizmeti ile meşgul olmak zorundadır.

— Hocam bilindiği üzere şu an tağutlar kadınların başörtüleri ile okumalarına ve çalışmalarına izin vermemektedirler. Bundan dolayı bir kadının peruk takması caiz midir? Sizinde bildiğiniz gibi Fethullah Gülen kadınlara okumaları ve çalışmaları için peruk takmalarını önermiştir.

— Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahih hadislerinde vesile ve müstevsile takan kadınlara lanet etmiştir. Bu ise günümüzde peruğun tam karşılığıdır. Zira "vasıla ve mustavsıla" saçın üzerine başka bir saç eklemektir. Bununla beraber peruğun takılmasının sebeplerinden bir tanesi güzellik için olmasıdır. Yine perukta başkalarını kandırma ve israf vardır. Tüm bunlar peruğun haram olduğunu açıkça gösterir.

Şunu belirtmek isterim ki peruğu sadece dışarıda değil evde dahi takmak haramdır. Zira Allah resulü yasaklamış ve takanlara lanet etmiştir. Sahih bir hadiste şöyle buyrulmaktadır:

"Beni İsrail'in kadınları bunu ne zaman taktılar işte o zaman helak oldular."

Fethullah Gülen'in bu şekilde fetva vermesine gelince bu Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e karşı büyük bir edepsizliktir. Aslen Fethullah Gülen'den bu şekilde bir fetvanın sadır olması normaldir. Zira bilindiği gibi kendisi günümüz tağutlarının en büyük destekçisidir. Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek beşeri kanunlarla hükmeden tağutlara itaat edilmesinin vacip olduğunu iddia edecek kadar kraldan çok kralcı kesilmektedir. İsrail'in çocukları için gözyaşı dökerken Müslüman mücahidlere karşı aşırı nefret ve öfkesini her zaman dile getirmektedir. Bundan dolayı böyle bir kimseden peruk takmanın caiz olduğuna dair fetvanın çıkması çok da şaşılacak bir hal değildir.

— Hocam bir kadın yanında akrabaları olmaksızın başka kadınlarla hacca gidebilir mi;?

— Bir kadının yanında başka kadınlarla hacca gitmesi caizdir. Gerek Şafiler gerekse Malikiler bunun caiz olduğunu söylemişlerdir. Hatta Hz. Aişe *(radıyallahu anha)* yanında mahremi olmadan bazı kadınlarla kafile halinde hacca gitmiştir.

— Hocam Müslüman bir erkek eşini anne babasını ziyaretten men edebilir mi?

— Müslüman bir erkeğin eşini anne babasını ziyaretten men etmesi kesinlikle caiz değildir. Anne baba kâfir dahi olsalar onları ziyaret etmek dini bir sorumluluktur. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Gerçi biz insana, anasına ve babasına itaati de tavsiye ettik. Anası onu zayıflık üstüne zayıflıkla taşıdı. Onun sütten ayrılması da iki yıl içindedir. (Biz insana): "Bana, anana ve babana şükret" diye de tavsiye ettik. Dönüş, ancak banadır. Bununla beraber eğer her ikisi de bilmediğin bir şeyi, bana ortak koşman hususunda seni zorlarsa, onlara itaat etme. Fakat dünyada onlarla iyi geçin ve bana yönelenlerin yolunu tut. Sonra dönüşünüz ancak banadır. O zaman ben de size yaptıklarınızı haber vereceğim." (31, Lokman/14-15)*

Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'ın kızı Esma, Hudeybiye anlaşmasından sonra Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gelerek "Anne ve babamı ziyaret edebilir miyim" diye sormuş ve Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisine izin vermiştir. Dolayısı ile hiç kimsenin bu fıtrî bağlantıyı kesmeye hakkı yoktur. Bununla birlikte onlara iyi davranması, kalplerini kırmaması da gereklidir. Ve hatta kadın nasıl anne babasını ziyaret etmekle mükellefse erkeğinde, eşinin anne babasını ziyaret etmesi aynı şekilde gereklidir. Zira bu akrabalık bağlarının bir gereğidir ve bilmemiz gerekir ki akrabalık bağlarının koparılması kişiyi rahmetten mahrum bırakır.

— Hocam geçenlerde bir arkadaşımız sormuştu. Acaba Müslüman bir bayanın süslenmek amacıyla ruj ve oje sürmesi caiz midir?

— Bir kadının kocası için süslenmesi gerekir. Ancak bunun için dudaklarına ruj ya da parmaklarına oje sürmesi kesinlikle caiz değildir. Zira bu maddeler deriye suyun geçmesini engellemektedir. Bundan dolayı da abdest almak için vacip olan şartların önüne geçmektedir. Bu yüzden süslenmek amacıyla bunların kullanılması caiz değildir.

— Peki hocam kişi nişanlısıyla baş başa gezebilir mi? Veya telefonda konuşabilir mi?

— Bilindiği üzere nişan aslen bir nikâh akdi değildir. Yani nişanlılar arasında bir nikâh akdi yoktur. Bundan dolayı nişanlı da olsalar bir erkek ve bir kadın birbirilerine yabancıdırlar. Ne beraber gezmeleri, ne telefonda konuşmaları ne de birbirilerine bakmaları kesinlikle caiz değildir. Sadece evlenme niyeti ile bakmak bundan istisna tutulmuştur. İslam evlilik aşamasında ilk adım olarak iki tarafın birbirine bakmasına ruhsat vermiştir. Bunun haricinde nişanlı dahi olsalar birbiri ile görüşemezler, beraber gezemezler ve telefonda konuşamazlar. Bundan dolayı bizim özellikle tavsiyemiz nişan ile birlikte gençlerin nikâh akidlerinin yapılmasıdır. Böylece hem Allah'ın hudutları korunmuş olur, hem de iffetin gereği yerine getirilmiş olur.

— Hocam Müslüman bir kadın evinden hariç başka bir yerde çalışabilir mi?

— Kadınlarda erkekler gibi toplumun bir ferdidir ve yarısını oluştururlar. Dolayısı ile erkeğin çalışması nasıl caiz ise kadının çalışması da caizdir. Ancak bu caizlik hiçbir kayda bağlı kalmaksızın bir çalışma değil belirli şartlar altındadır. Öncelikle kadının çalışmasında kocasının mutlak surette izninin olması gerekir. Bununla beraber fasık kimselere özel sekreterlik yapması, İslami giyim ve kuşama aykırı elbiselerle iş yerinde bulunması, erkeklerle tek başına kalması caiz değildir.

İslam aslen erkeğe dış işlerin yükümlülüğünü verirken kadına da ev işlerinin yükümlülüğünü vermiştir. Zira kadın zayıf yaratılmıştır. Bu şekilde İslam hem kadının şahsiyetini hem de şerefini koruma altına almayı hedeflemiştir.

— Hocam bazı kimseler harama girmek korkusundan hanımının dışarıya çıkmasına dahi izin vermiyorlar. Bazı kişileri de kendilerini İslami hareketin öncülerinden kabul ederler ama hanımlarını da yanlarına alıp diğer erkeklerle toplantılara katılır, beraber yemekler yerler ve sohbet ederler. Bu konu hakkında bizi aydınlatabilir misiniz?

— Müslüman bir kimse her zaman ölçülü hareket etmeli,

itidali korumalıdır. Yaşantısını ifrat ve tefrite kaçmadan İslam ahkâmına göre düzenlemelidir. Ebu Said el-Hudri'nin babasından naklettiği bir rivayette Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bir gün mescidin dışında kadın ve erkeklerin birbirine karışması sonucu şöyle dediğini rivayet eder:

"Ey kadınlar topluluğu! Geride durun. Yolu daraltmayın. Yolun kenarında kalın." O günden sonra kadınlar elbiseleri duvara sürtünene dek duvara yapışarak yürüyorlardı."[126]

Ümmü Seleme "Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* mescitte namaz kıldıktan sonra namazın bitiminde hemen kalkmaz, biraz yerinde otururdu ki böylece kadınlar mescidden çıkmış olsun" demiştir.[127] İmam Nevevi *(rahimehullah)* bu hadisin şerhinde şöyle demektedir:

"Bu hadisten anlaşılır ki kadınlar erkeklerin namazına ya da toplantılarına katılsalar dahi fitne korkusundan dolayı ayrı oturmalıdırlar."[128]

Kadınlar ilim ya da cihad adına faydalı işlerde bulunmak için erkeklerle bir arada bulunmak durumunda kaldıkları zaman birbirilerine bakmamalıdırlar. Konuşmalarında, yürümelerinde ve diğer hal ve hareketlerinde İslami edep sınırlarını muhafaza etmelidirler. Ayrıca kadınların erkeklerin bulunduğu ortamlarda ihtiyaç kadar kalmaları gerekmektedir. Dr. Muhammed Reva bu konuda şöyle demektedir:

"Kadının erkeklerin bulunduğu ortamlara girip çıkması mekruhtur. Fakat tavaf gibi ibadetlerde kadınlar ile erkeklerin birbirine karışması caizdir. Zira ibadet ortamıdır. Ancak iş ya da toplantı gibi ortamlarda birbirileri ile karışmaları kesinlikle haramdır. Ancak ders ve vaaz durumları müstesnadır."[129]

— Hocam Müslüman bir kadının Ramazan ayında ya da hac ibadeti için aybaşını geciktiren haplar kullanması caiz midir?

---

[126] Ebu Davud
[127] Buhari
[128] Sahihi Müslim Şerhi, 2/53.
[129] Mevsuatul Fıkhıyye, 1/820.

— Aslında her şeyin kendi yaratılışı üzere bırakılması fıtratın bir gereğidir. Yani bir kadının aybaşını geciktirmek için hap kullanmaması en güzel olandır. Bununla beraber bir kadının bu hapları kullanması caizdir. Ancak kullandığı hapların kendisine zararı olmaması gerekir. Güvenilir bir doktor tavsiyesi ile kullanılması gerekir. Bu durumda hap kullanarak aybaşını geciktirmek suretiyle tutulan oruç Allah'ın izni ile makbuldür.

— Hocam bir Müslümanın yüzündeki kılları alması caiz midir?

— Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ister erkek ister kadın olsun yüzdeki kılların alınmasından nehyetmiştir. Alimlerin bir kısmı yüzdeki kılları almayı bu hadise dayanarak Allah'ın yarattığı fıtratı değiştirmek olduğu için caiz görmemişlerdir. Şafi alimleri bir kadının kocası için kaşlarını alabileceğini söylemişlerdir. Hanefiler ise muhanneslere benzeme olmadığı sürece yüzdeki kılların alınabilineceğini söylemişlerdir. Muasır fıkıhçılar ise itidalden çıkılmadığı sürece kaş aldırmanın caiz olduğunu söylemişlerdir.

İbn-i Hacer el-Heytemi "Zevacir" isimli eserinde yüzden kıl almayı büyük günahlardan saymış, ancak kötü gösterecek şekilde çok olursa bunu müstesna tutmuştur. İbn-i Abidin meşhur Haşiyesi'nde (5/239) şöyle demektedir:

"Bu hadiste kıl almanın haramlığı, kadının kendisini başkaları için güzelleştirmesine binaendir. Ancak şayet kadın kocasına güzel görünmek için yüzündeki kılları alırsa buna haram demek çok uzak olur. Zira kadında asıl olan güzelliktir."

Alimlerden bir kısmı ise yüzde mevcut kılların alınması hususunda güzelleşmek için kadınlara caiz olduğunu ancak erkeklere caiz olmadığını söylerler. Ayrıca alimler kadınların bel, bacak ve diğer yerlerindeki kılları almalarının caiz olduğunu söylemişlerdir.

Sonuç olarak kadının yüzündeki kılları kocasına güzel görünmesi adına alması caizdir. Erkeğin ise yüzündeki kılları alması caiz değildir. Ancak çok kötü bir görünüm olması müstesnadır.

— Hocam Müslüman bir kadın kürtaj yaptırabilir mi?

— Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlara evlenmeyi tavsiye etmiş ve bunun sebeplerinden bir tanesini de ümmetin çoğalmasına bağlamıştır. Çocuk düşürmek ise fıtrata tamamen aykırı bir davranıştır. Şayet cenin dört aylık süreyi geçmiş ise kürtaj yaptırmak kesinlikle haramdır. Şayet rahme düşmesinden dört ay geçmemiş ise Maliki mezhebine göre düşürmek caiz değildir. Hatta Maliki alimleri rahme yerleşmiş meninin dahi dışarı atılmasının caiz olmadığını söylerler. Hanbelilere ve diğer bazı alimlere göre ise rahimde kan pıhtısına dönüşmeden su halinde iken düşürülebilir. Ancak kan pıhtısına dönüşmüş ise bu caiz değildir. Şafilerden İbn-i Hacer ceninin düşürülmesinin caiz olmadığını söylemektedir. Hanefiler ise bu konuda ihtilaf etmişlerdir. Kadının gebeliğinde dört aydan önce çocuğunu düşürmesini bir kısmı caiz görürken bir kısmı caiz görmemiştir.

Bu ihtilaflara binaen en mutemed görüş başka bir özür ve zaruret durumu olmadığı sürece kadının rahmindeki suya dahi düşürmek için yanaşmaması gerekir. Ancak kadının rızasıyla erkeğin kadının rahminin dışına boşalması, gebe kalmama adına bazı hapların kullanılması, ya da kadının rahmini bağlatması (gerektiği zaman açtırmak suretiyle gebeliği yok etmeksizin) caizdir. Allame İbn-i Abidin bir kadının gebe kalmamak için rahmini bağlattırmasının caiz olduğunu söyler. Bununla beraber gebeliği bütünüyle önlemek caiz değildir.[130]

[130] Reddul Muhtar, 5/239.

## ÇIKTI

### Çocuk Eğitiminde Nebevî Yöntem
### ve
# Fesad Medreseleri

**Ebu Muhammed el-Makdisî**

*"Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi bir ateşten koruyun ki onun yakıtı insanlar ve taşlardır. Onun başında gayet katı, şiddetli, Allah'ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildikleri şeyi yapan melekler vardır. " (66, Tahrim/6)*

"Müslüman bir kişiliğin tağutların hüküm sürdüğü topraklarda onların okullarına ciğer parelerini teslim etmesi akîdesiyle, tevhidiyle, şeriatiyle çelişen bir durumdur. Her müslüman neslinin çobanı ve koruyucusu olmak zorundadır. Bunun için Allah'ın indirdiği ile hükmeden İslam devletinin yokluğunda nesilleri yetiştirme görevi Müslüman fertlere ve cemaatlere düşmektedir. Bunun için tüm Müslümanların bütün güçlerini seferber ederek bu boşluğu doldurmaları üzerlerine vaciptir."

# PEK YAKINDA

# Ey Vahyin Çocukları!
# DİRENİN

***Mücahidlerin Kaleminden Kalplere Bir Esenlik...***

**Hazırlayan: Murat Gezenler**

*“Müminlerdendir o erler ki Allah'a verdikleri ahde sadakat gösterdiler. Kimi adağını ödedi (canını verdi), kimi de beklemektedir. Onlar, ahidlerini hiç değiştirmediler.”*

“Amerika yandaşları bugün kendilerini sahte bir güce adamışlardır. Ve bu sahte güç onların sonunu hazırlamaktadır. Tüm dünya bilsin ki gelmek üzereyiz. Ve şu an o doğum gününün sancılarını çekmekteyiz.” (*Abdulaziz el-Mukrin)*

İrca Saldırılarına Karşı Keskin Kılıç

# Şüphelerin Giderilmesi

**Murat GEZENLER**

*"(Haydi bakalım) Getirin delilinizi. Şayet doğrulardansanız." (2, Bakara/111)*

Günümüz Mürciesi'nin; Allah'ın indirdiği hükümleri terk eden, kendi uydurdukları kanun ve yasalarla kullara hükmeden azgın idarecilerin küfrüne dair ortaya attıkları şüphelere cevap niteliğinde hazırlanmış bir çalışmadır.

Kitapta muasır Mürcie'nin şüpheleri tek tek ayrı başlıklar altında ele alınmış ve bu şüphelere dair özellikle muasır alimlerimizden bolca yapılan nakillerle irca ehlinin şüpheleri çürütülmüştür. Bu anlamıyla kitap, uzun bir çalışmanın ürünü olarak ortaya atılan şüphelere dair tam bir ansiklobedik çalışma olmuştur. Allah'ın izniyle Ağustos ayı içerisinde okuyucularımızın istifadesine sunulacaktır.

## PEK YAKINDA

# Orman Kanunları

**Ebu Muhammed el-Makdisî**

*“Yuh Olsun size de Allah’tan başka taptıklarınıza da. Halâ akıllanmayacak mısınız?” (21, Enbiya/67)*

“Ey Allah’ın kulları! Sebat üzerine sebat edin... Vallahi, önceki günlerde olduğu gibi, kalan birkaç gün de çabucak geçecektir... Bu günler geçtikten sonra, yorulan sanki yorulmamış, işkence gören sanki hiç işkence görmemiş, nimet ve bolluk içerisinde yaşamış olan da sanki hiç nimet ve bolluk içerisinde yaşamamış gibi olur. Sonra hepsi rablerine döndürülürler. Rableri ise onlardan kötülük işleyenlere kötülükle, iyilik işleyenlere ise iyilikle karşılık verir.”

# PEK YAKINDA

# İslam İlimleri Külliyatı

## El-Camiu Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif

**Şeyh Abdulkadir b. Abdulaziz**

“Bu kitabı yazmaya beni teşvik eden unsur Resullullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in “din nasihattir” hadisine iman ederek ümmete nasihat etme isteğimdir. Gördüm ki bugün ümmet şer’i ilimlere dair eğitimden yüz çevirmiş durumdadır. Öyle ki bugün Müslümanlar üzerlerine farzı ayn olan ilimleri öğrenmekten dahi geri durmaktadırlar. Bununla beraber içlerinden ilmin önemini kavrayanlarsa farz ile nafileyi, birinci dereceden önemli olan ile ikinci dereceden önemli olanı ayırt edememektedir. Bir de buna pek çok Müslümanın karşılaştıkları durumlarla ilgili fetva istemeyi terketmeleri, Allah’ın karşılaştıkları meselelerle ilgili hükmünü önemsememeleri eklenince bu çok önemli konuda bir kitap yazmak ihtiyaç olmuştur...”

__**Çıkan Kitaplarımız**__

**1- Hakimiyet Mefhumu (2. Baskı)**

Murat Gezenler

**2- Demokrasi Bir Dindir**

Ebu Muhammed el-Makdisî

**3- Taifetu-l Mansura'nın Özellikleri (2. Baskı)**

Ebu Basir et-Tartusi

**4- Müslümanların Birliğini Sağlayan Temel Esaslar**

Ebu Basir et-Tartusi

**5- İslam Erlerine Nasihatler**

Nacih İbrahim

**6- Cihada Teşvik**

Ebu Kuteybe eş-Şami

**7- İslam'da Şehadet Operasyonları**

Derleme

**8- Demokrasi Dini**

Murat Gezenler

**9- İslam Dininden Çıkaran Ameller (2. Baskı)**

Ebu Basir et-Tartusi

**10- El-Cihad Ve-l İctihad**

Ebu Katade el-Filistini

**11- El-Umde Fi İdadi'l Udde**

Abdulkadir bin Abdulaziz

**12- Ey Zindan Arkadaşlarım 1**

Ebu Muhammed el-Makdisî

**13- Mühim Soruların Cevabı**

Alaeddin Palevî

**14- Çocuk Eğtiminde Nebevî Yöntem ve Fesad Medreseleri**

Ebu Muhammed el-Makdisî

**Çıkacak Kitaplarımız**

**1- İrca Saldırılarına Karşı Keskin Kılıç**

**Şüphelerin Giderilmesi**

Murat Gezenler

**2- Orman Kanunları**

Ebu Muhammed el-Makdisî

**3- İstismar Edilen 40 Ayet**

Alaeddin Palevî

**4- İstismar Edilen 40 Hadis**

Alaeddin Palevî

**5- Zindan Arkadaşlarım 2**

Ebu Muhammed el-Makdisî

**6- Hicret**

Ebu Basir et-Tartusî

**7- el Camiu Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif**

Abdulkadir bin Abdulaziz

**8- Ey Vahyin Çocukları! Direnin…**

Hazırlayan: Murat Gezenler

**9- Cennetin Anahtarı**

Murat Gezenler

**10- İslami Hareketin Temel İlkeleri**

Murat Gezenler

**11- Demokrasi Bir Dindir 2**

Ebu Basir et-Tartusi

**12- Vela ve Bera Akîdesi – Milleti İbrahim**

Hamd b. Ali b. Atik

Ebu Muhammed el-Makdisi